

Фаргат Габдул-Хамидович Нурутдинов

БОЛГАР ТАРИХ

КРАТКА ИСТОРИЯ НА БЪЛГАРСКИЯ РОД

от 322 век преди новата ера до 21 век от нея

(в основата ѝ стоят данните от Нариман тарих)

Казан: РИЦ, 2010 г.

Българска история

Глава I. ТУРУН-СУБА, ИДЕЛ И СЪНДЖАК-БУЛГАР

Велика България – така наричаме историческата територия, на която дълго време етнически и политически са господствали българските племена и народи. Границите ѝ са точно определени в

„Предание за Кър-Багил“ от Рейхан Ал-Булгари (XII в.)

В древни времена
между Лабай и Урай
на бреговете на Яик и Идел
във Велика България - Ак-Тюба,
в славната Кипчакска земя,
в областта на барсилския потомък Хазар
царувал император Кър-Багил.
Той другарувал с приятелите си,
Бил враг на враговете си.
Немалко роби имал той, богатства също имал.

Лабай е Елба. Урай - Далечният Изток. Кър-Багил е български император (653-675) г., при когото Велика България се наричала Хазарска България – в чест на Хазарската династия на Кър Багил (багил - боил, бел. прев.)

Египетският учен Ал-Калкашанди (1355-1418 г.) пише, че и по негово време българи са живеели по целия тримесечен път от Мангишлак на изток, т.е. от Каспийско море до Байкал.

Арменският географски труд „Ашхарацуїц“ пази следната информация от II в. пр. н. е.: „Сарматия...започва от Загурия (Чехия) или от немските българи" (Петър Добрев. „История на Българската държавност", София, 1995 г., стр. 116) При това изтъкнатият арменски историк Хевонд подчетава, че „страната на сарматите“ е България, а чл. кор. на Петербургската Академия на Науките П. И. Ричков (1712-1777) добавя към този факт принадлежността към българите на башкирите-башкортите, каракалпаците, кипчаците-кумани, маджарите, ногайците, както и откритието, че в описанието си на България Абул Гази Баядур-хан (XVII в.) я назовава „Дешти-Кипчак“.

Фламандският учен, посланик на френския крал Людовик IX, Вилхелм де Рубрук (1215-1295 г.) в периода 1253-1255 г. двукратно пропътувал през цялата Велика България и установил, че хуните са българско племе, а Паскатири (Башкортската земя) е част от Велика България:..., „Велика България е последната страна, имаща град. От тая земя Паскатири са излезли хуните, после унгрите, и това, собствено, е Велика България"...виж „Пътешествия към източните страни на Плато Карпини и Рубрук“, (Москва, 1957 г., стр. 122-123). Топоними, свързани с българите са в непрекъснатата верига от Испания (град Барселона, основан от българското племе барсили) до Далечния изток: Париж и Марсилия – основани от барсилите, Българска планина във френския юг, Британия – от названието на българите-бурджани-брити са градовете Булгар в Италия, Унгария, Полша, Чехия, Гърция, Сърбия, Турция, три планински хребета и шест реки Булгар в Турция, градове и област Булгар в Иран, Афганистан, Таджикистан, Индия, Китай, Българска река е най-старото име на Иртиш, река Булгар в басейна на Лена и Амур, Българско море са наричали в древността Азовско, Черно и Каспийско морета, Български планини – най-древното име на Урал, Булгар-Идел е старото име на Волга, Булгар-чай е река в Азербайджан, Таул-Болгар или Планинска България е име на десния бряг на Волга, два града Булгар в Предкавказието, две реки Болгар и Болгарские гори в Украйна, около сто града, села, реки, извори, планински гори Булгар в средното Поволжие и т. н.

До средата на двадесети век германците са се наричали „деца на Атила" – български император, герой на немския епос „Песен за Нибелунгите“, XIIв., а баварските немци откровено се назовавали българи. Дори през XVIII в. един от великите умове на земята Волтер нарича французите с името на българското племе авари, а немското Пруско кралство – Българско кралство!

В Италия 5 милиона италианци носят фамилиите на предците си – Булгар, Булгарели, Булгарини.

Френският император Наполеон носел двойна българска фамилия - Булгаро-Булгарини, наследство от дядовци и прадедовци.

Във Волжка България 1215 писатели, поети, политически и религиозни дейци, учени и композитори официално са носили и носят тахалус (втора фамилия) ал-Булгари или Булгар-Булгари: Идрис ал-Булгари (XVI в.), Шах-Гали ал-Булгари (XVI в.), Халимджан Баруди ал-Булгари и Риза Фахретдин ал-Булгари (XX в.), Луиза Батир-Булгари (XXI в.).

Днес в Русия 708 души носят тахалус ал-Булгари. Най-западните, семейство Бариеви живеят в Санкт Петербург, най-източните са фамилия Хакимови от град Чита - древната столица на булгар-хоните (хуни).

Българският род е най-древният на Земята. Всички, абсолютно всички народи на планетата са изпитали силното му влияние и пазят това влияние до ден-днешен. Към българската народност са били присъединени и 60 народа, излезли от нея след това по различно време. През XIII в. пр. н. е. от състава на българите излизат етруските (атрячи) или троянци, през X в. пр. н. е. – южните италианци и испанци, в I в. пр. н. е. – келтите, през новата ера - VIII в. – марангите (франки) и бургундите, IX-X в. – баварците и други български

племена в Германия (тюринги, саксини или сакси, куляни или холандци, утиги или дани - датчаните, барините-варини, сувари или свардони, самани или семнони, кандали или вандали, бури кимерите – кимври, даутаи или тевтони, катаи или хати, мени или менапии, камаи или хамави, тинтури или тенкетери, бригтари или бруктери)... По същото време излизат от българството урусите-руси, угърите-огузи, куртбатите-хървати, чеките-чехи, салбаките-словаци, бай-лакирите или поляци, през XI в. - маджарите-унгари и южните тюркмени, през XIII в. - литовците, латвийците, естонците, фини, шведи, норвежците, лопарите, през XIV в. - киргизите и бъдещите казахи, сартите – древни българи от Узбекистан, през XVI век – узбеките, тувинците и алтайците, през XVII в. – якутите, каряките, камчадалите, бурджатите-буряти, черкесите-украинци, ханти, манси, ненци, евенките – „живеещите в колиби“, таджиките, белерите или белуги (пакистанци), българите в централна Индия – понастоящем 400 000 000 души, през XVIII в. се отделят къзъл-кашаните или коренните уйгури, чермисите или мари, утягите-удмурти, камай-българите или коми, част от мордвите (редица мордовски племена, в т. ч. мордва-каратаите, до ден днешен смятащи себе си за българи), башкортите, през XIX в. – кабардинци, чеченци, ингуши, дагестанските народи - не всички дагестанци са се примирили с това и сега.

Днес в състава на българските народи влизат:

1. Волжките българи: казанските българи, субаш-българите – чувашите, бесермените-басурмани, карак
2. Кавказките българи: кумики, карачаевци, балкари
3. Кипчак-българи: ногайци, карагаши и др.
4. Себер-българите - сибирските българи
5. Чатър-българите или българите от планински Крим
6. Иджам-българи или караимите
7. Кара-българите или гагаузи
8. Мардан-българите или каратаи
9. Дунавските българи
10. Тохар-българи – Афганистанските българи
11. Кимер-българи – Южна Турция, Сирия, Ливан
12. Калаш-българите от Пакистан
13. Батбай-българите от Казахстан
14. Бахла-българите - българите в Индия
15. Каспи-българите от Азербайджан

На Земята живеят 50 милиона българи по данни на аналитиците от ЮНЕСКО за 1989 г.

Според българските легенди, отначало Земята населявали сътворените от Тангра (Създателя) - безсмъртни великани-алпи или дивове (Диу!), които появилите се по-късно хора смятали за духове, по-младши богове и им се кланяли. Част от алпите служела на Тангра. Най-обичаните от хората алпи имали десетки имена, от които ще споменем само някои:

Тархан (старшина!) на алпите у древните българи бил алпът на Слънцето и красотата Мар (Мардук!) Киме Абалан (Аполон!!!) Жайдасър (Гайдрус!) Кораз (Кураж!) Атач (Атак) Аджар (Асгар), женен за алп-беицата на Луната, закрилница на жените Умай (Хумай) - биче Торун-Аби Атине (Атина!!!) Артимас (Артемида!!!).

Внуци на Мар и Умай били алпът на силата и младостта, на пролетта, любовта, потенциата Сабан (Субан, Саубан, Себаз!) Карга Ярдим! (днес градина!) Гилгамеш!, алпът на подземните и надземни води и земетресенията Чулман Арбай Елбеген (Албакан) и алпът на

дъжда, мълниите, честта и воинската слава Бабай Кубар Барин!. Братовчеди на тези алпи били Хурса (Хръз!) Газан Къолан Кобаджи – ковач и магьосник, алпът на вятъра Джил Ерирей, алпът на студа Дахус Киш-Тархан или Киш-Баба (Дядо Мраз). Могъщи духове били и богинята на рибите и утринната зора Бойгал Чакчак Танбит, господарката на земята Ингарсак, богинята на раждането Таук или Яребицата – в нейна чест българите са нарекли една от прибалтийските реки Таук-Уба – днес Даугава, богинята на женската страст Ур-Кама (Видра), господарка на женското своеволие и подземните ходове Самор (Мишка), алп на добитъка бил Угър Шегор (Крава – у хуните думата е запазена) Мал Угез, алпът на конете Тълпар, властелинката на жабите и гаданията Бай-Тимат, богът на успеха, търговията и лъжата Куян Тавушкан Зуануш (Заекът) и др.

Тези по-малки богове били добри и ги наричали нарти (слънчеви, хубави).

На нартите се противопоставяли лошите духове тенгри (тъмни): Яга Албастий – алп на хаоса, коварството и раздора, алпът на разврата и ненавистта Аждах, нечистите алпи – кантулуки, упири.

Самостоятелно действували и страшни алпи като Шурале - Смъртта, алпът на мора и болестите Улят, богиня на смъртта била и Аю (Мечката), богинята на войната Гулаим... По-късно за алпите разказва „Чулман толгау“ на българския цар и поет Кубан Боян (154 г.пр. н. е.)

За българите разказват основно пет главни български източника (ГБИ):

1. „Чулман Толгау“ – Епос за Чулман
2. „Шан къзь дастан“ – Сказание за дъщерята на Кана, хунобългарски епос от Микаил Башу (Шамси Башу), 882 г.
3. „Волжко-българският летопис от Бахши Иман ал-Булгари „Джагфар тарих“ - „Историята по сеида Джагфар“, 1680 г.
4. Карачаево-българският летопис на Даиш Карачай ал-Булгари „Нариман тарих“, 1391 г. В него се включват и текстовете на продължилите летописа Юсуф ал-Булгари, 1787 г.
5. Сборникът разкази и дагани от Васил Куш ал-Булгари „Удивителни истории и повести – освежаващи извори за вървящите по българския път“, 1542 г.

Тези източници, които академик И. Р. Тахиров нарече гениални, векове наред бяха животворен извор на българския дух, основа на българското национално самосъзнание. Спасиха ги българите – ваисовци и текстовете им достигнаха до нас като превод на руски език, направен от ваисовеца И. М. К. Нигматулин ал-Булгари в края на 1930 г. Затова ги наричаме още и Български Източници, Спасени от Ибрахим Нигматулин (БИСИН).

През 1978 г., когато публикувах текстовете на БИСИН на конференция на младите учени в Казан, голяма група учени ги подложи на научна експертиза. В състава ѝ бяха академиците Ю. К. Бегунов от Санкт-Петербург, М. З. Закиев от Казан, Волжка България, И. Р. Тахиров от Казан, Волжка България, заместник-директор на Института по история на Българската академия на науките професор Васил А. Василев, Дунавска България, докторите на историческите науки А. Баранов, Украйна, А. Б. Широкоград от Москва, З. З. Мифтахов от Казан, Димитър Табаков от България, Татяна Ярулина-Булгари от България, Светлозар Попов от България, докторите на филологическите науки Тамара Биттирова от Кабардино-Балкарска република, Петър Голийски, България и М. Г. Атаманов - Удмуртия, докторите по архитектура И. Н. Агишева и Н. Х. Халитов, докторът по философия Р. Бариев от Санкт-Петербург, етнографът О. Л. Малишева от Казан, най-големият украински българовед В. Н. Жук-Полтава, Украйна, украинският археолог Ю. М. Олейников, видният украиновед Анатолий Железни-Киев, Украйна, специалистите по българска историческа география от Казанска България Ф. В. Салихова и Р. Ф. Набиев, големият специалист по тюркология и българска епиграфика Р. М. Кадиров, Казан, най-големият чувашевед на Русия М. Юхма от Чебоксари, големият турски филолог Ахмед Тимер, изследващият алтайско-българските връзки Веселин Илиев от България и др.

През 1996 г. осемнадесетгодишната научна експертиза на БИСИН бе завършена.

Резултатите от тази грандиозна изследователска работа намериха израз в тридесет книги и стотици статии. Всички, без изключение признаха историчността на „Джагфар тарих“, „Шан къзъ дастан“, „Чулман толгау“, „Нариман тарих“ и „Сборника“ на Васил Куш. Положителните оценки на експертите позволиха на З. З. Мифтахов – за първи път в историята на Русия – да организира в Казанския университет изучаване на българската история въз основа на БИСИН в рамките на разработения от него курс лекции по отечествена история.

Научната експертиза на БИСИН позволи на световната наука да приобщи към научния прогрес десетки нови източници, отново да преосмисли старите, повдигнати на вече друго ниво.

До обнародването на БИСИН руските учени бяха принудени да пишат за „изчезването“ на волжките българи през XIII-XIV век, а българските учени трябваше да отричат българския произход на хуните.

Сега, при невъзможност за пренебрегване на данните в тях, целият свят изучава историята на волжките българи от XIII-XXI век, признава хуните за източни българи, излизат все нови и нови свидетелства, че "българите са били навсякъде"... (Н. Я. Мар). БИСИН вече станаха основополагащи за поредица фундаментални разработки по история на Волжка България, Русия, Украйна, Дунавска България (В. Н. Жук – „От сивото минало". Полтава-Кобеляки, 2003 г.; Петър Голийски – „Предхристиянска и предмюсюлманска религия и митология", София, 2003 г.; Петър Голийски – „Българите в Кавказ и Армения", (II-X век). София, 2006 г.; Димитър Табаков – „Хоризонтът на познанията: българите през вековете". София, 1999 г.; А. Б. Широкоград – „Русь и Орда." М., 2004 г.; А. Б. Широкоград – „Куликовската битка и раждането на Московска Русь." М., 2005 г.; Ю. К. Бегунов – „История на Русия", т. I, СПб., 2007 г.; Р. Набиев – „Булгар и Северна Европа. Древните връзки. Казан", 2007 г.; Н. Х. Халитов – „Архитектура на Казанските мечети". Казан, 1991 г.; Нияз Халит – „Архитектура на ханския Казан." Казан, 1999 г.)

Както читателят вече е разбрал, БИСИН не са просто летопис, те пазят и епични песни и предания на българите от 5000 г. преди новата ера до XII век, също и пълните текстове на поемите на Мохамедяр Бу-Юрган и сказанието на Бахши Иман „Ике баш дастан-Приказка за двете глави“ от 1693 г. (този текст в съкратен вид беше публикуван под името „Идегей“ през 1940 г. от българския поет и учен Наки Исанбет.)

Такива епични произведения като „Чулман толгау“, „Шан къзъ дастан“, „Болгар-батир дастан" - (Приказка за Болгар-батир), „Предание за Тахир и Зухра“, „Предание за Бану-Чачак“, „Историята на Бабсак и Кусак“, както и „Сказание за Акбузат“, всички те заедно съставят „Големият или Велик Български епос" - ("Олуг Болгар толгау"). Мотивите от тези български легенди са в основата на немския, скандинавския, огузкия и руски епоси. Френският, италианският и швейцарският фолклор пазят в легенди и приказки спомена за „добрия български цар Атила“; холандците го наричат Тил, турците – Делю, швейцарците – Тел, норвежците – Осло, илак-българите - Атилле или Талиб, барънджарите (барини) го помнят като Атил, волжките българи - Туки или Тукый, западните славяни и русите като Братислав Кий; арменците като Мардир, у келтите е Артур, монголите – Тохта и Батий, японците - Токио...

Знаменитите герои Тил Уленшпигел, Вилхелм Тел, Иля Муромец, Крал Артур, славянският Кий, десетките монголски ханове и князе Тохтай, Батий, Тохтамиш, градовете Осло, Талин, Делхи, Токио, Атил, Стокхолм, Токай, Будапеща, Братислава, Киев, Атълней (Англия), Вроцлав и др. носят просто различните имена на българския император Атила. Преди човечеството не знаеше това, но с въвеждането на БИСИН в науката много неща станаха общоизвестни. Васил Куш ал-Булгари в сборника „Удивителни истории и повести – освежаващ извор за вървящите по българския път“ разказва за най-древната история на българите следното:

"Как на Земята се появи хората..."

- За това, как на Земята се появили хора, понятно ми разказа само старикът-каракалпак Джангърчи.

Ето и краткият му разказ. „Когато Чулман решил да помоли Тангра да направи за него хора, приятелите попитали Елбеген (Албукан!): - А как си представяш тези хора? Чулман тогава още не умеел да се изразява красиво и не могъл да им отговори, просто казал: - Ако видя истински човеци – веднага ще ви кажа! Приятелите решили да му помогнат със създаването на хората, действали напосоки, но се получавали само страшнички уроди... Но веднъж самата Умай-бике (алп на женствеността, отгук идва и българското Майка!) разбрала от него, че истинските хора са храбри и шиите им приличат на шията на алп-бике Хава-Таук (Яребицата).

Умай веднага заповядала на Яребицата да кацне на земята, да се омъжи за бога на смелостта Кубар-Бабай и да създаде потомство. Яребицата се подчинила – Умай била майка на всичките алпи и довела на бял свят трима юноши и една девойка. Интересно, те се излюпили от яйцата вече пълнолетни и правели само това, което искали и харесвали. Чулман погледнал „новородените и ги назвал „уроди с мерзки характери“.

Даже страшната Умай не могла да ги подобри...

Междувременно по същото време се родил синът на алпа Гар-Кафес и Вълчицата Булгар. Дядо на Булгар бил Алабуга, а прадыдо – богът Сабан Зияджи, всичките му управлявали потомци се наричали Зияджи (Зиези!, от който са българите...) или Дуло. Когато Чулман видял Булгар, чието име било съставено от това на майка му Були - Вълчицата, и бащиното му Гар, тоест Огън, той казал на приятелите си:

- Ето такива трябва да бъдат хората! Умай заповядала на Булгар да се ожени за дъщерята на Яребицата и да родят човеците. Но дъщерята раждала уроди даже от Булгар. Все пак те поне се раждали мънички – Умай помолила за това самия Тангра и Всемогъщият изпълнил желанието на съпругата си.

Така уродчетата можело да бъдат възпитани, както трябва, но заради грозотата им Чулман не искал да припознае в тях хората... Умай се отчаяла съвсем и се оплакала от придирчивостта на сина си Чулман на дъщеря си Каргар (Лебед). Каргар, която отдавна харесвала алпа Булгар, казала на майка си: - Ако ми позволиш да стана втора жена на Булгар, ще помогна на децата на Яребицата да раждат красиви хора! Умай разрешила и Лебед заповядала на Яребичините деца следното:

- Вземете от моите пера и ги привържете към телата си, така ще имате красиво потомство!

Децата взели нейни пера, но само дъщерята Хава - Въздушната, Летящата – послушно привързала към тялото си Лебедовото перо. След това Хава успяла най-накрая да роди от Булгар първите красиви деца, които Чулман признал за човеци. Оттогава се смята, че първият човек всъщност бил полубога Булгар, който после помолил Тангра да го превърне в обикновен смъртен. Неслучайно наричали Булгар и Джам, т. е. Бик и Произвеждащият. Джам-Булгар станал ръководител на първата човешка държава, основана от двуглавата орлица Умай или Турун-Аби. Държавата се наричала Турун-Суба.

В тази държава се появил и народът българи - първият изобщо народ на Земята. В памет на Джам-Булгар българите нарекли сватбения си танц „Булгар“. Турун-Аби организираща своята държава, помагал ѝ един от синовете на бога Сабан - Локър или Локбър Зиези от Бирма!? Той водил два пъти в Ахил, т. е. на Балканите от Азия тузи или тузагри, които на Балканите се обединили с някои именски племена и скоро след второто идване на Локър (ср. Локърби, бел. прев.) образували нашия български народ. Изначалното българско племе наричали бояни, бояндури-пеони, също и бояти; всички тези имена, както и българи, значат Божии хора, Божи народ. По-късно от пеоните се отделили и станали самостоятелни български племена барсилите, сабаните, халджиите-халдейци, тирсеите, утигите-удани, чатърите, киките-кашани, бригите-траки, исадите-алани, които после наричали и салами. Българите-

барънджари (барини) идват от барсилите, българите-печенеги от кашаните, българите-уруси – от аланите, барадж или буляр баградж – от бригаите-фригийци. От Ахил (Балканите) българските племена се разселили по целия свят. Много други народи, не можещи да произнесат българ-, са казвали булган, бурджан, балагур, бурагал, багур и бугар, угер, бугу, булг, булхай, бурхай, улаг, иллак, бушкай и дори кигар, таргиз, тугар, ас или кипчак, атряч, баргиз, балгиш, илиш, тай или дай! Когато печенегите укрепнали, те почнали да се назовават и сакалиби – тоест български герои. От печенегите обичая да се наричат сакалиби възприемат и някои алгийци или аскали, от които се отделили сарбеите (праславяни, днешните сърби – бел. прев.)... Печенегите почитали Мар (Слънцето), като го наричали Кьол (гр. Кьолн?), затова и печенегите били наричани още кьолбаки, или изкривено калпаки, т. е. слънчево племе. Още преди потопа (3133 г. пр. н. е.) самите печенеги се разпаднали на следните племена: авари, хони, уни (хуни), маджар, исад, саригури, кьол или калпаки, които били наричани ирики и иллаки, кангли или бараки и други племена. Печенегите били по-задружни от баринджарите, затова при среща на една територия на две техни племена те се обединявали под името на по-силното от двете и се назовавали с двойно име, например исад-уни, (иседони!), кьолбараки и др. Когато българите-хони разбили веднъж съседите си – кипчак-българи или кипсаки, едната половина от кипчаците под името кимаки или кумани се подчинила на хоните, а другата половина под името кипчази предпочела да се присъедини към печенегите. Оттогава в почти всяко печенежко племе има кипчакски родове. По-голямата част влязла в съюз с печенегите-сабани, защото се страхували от хоните. Само една трета от сабаните под името азани или казани е присъединена към баринджарите. След това будинският (прачувашки) език силно се променил и се сблизил с този на печенегите. Самите печенеги наричали баринджарите угебани (угаини!) или укмас и се сблизили дотолкова с тях, че често едното племе било взимано за другото. В едно нещо винаги са се отличавали много – печенегите много харесвали изкуството на гайдарите (музиканти-разказвачи), а баринджарите се отнасяли равнодушно към тях. Баринджар (беренгари, барони в зап. евр. езици) нямали свои певци, затова почти не знаели своята общобългарска история... (барини - бел. прев.)

Помежду си българите-печенеги наричали себе си и останалите българи булхай. Често използвали и името азнак - съкратена форма от баджанак (печенег). На баринджарите те казвали баринтай (берендей), а баринджарите на тях – иллак и басна (оттам и Босна, босненци). Баринджарите много често воювали помежду си, но нито веднъж с печенегите. Ето каква била причината за това:

Веднъж Младият Аламир-Султан (Александър Македонски; Стария Аламир-Султан българите наричали Дарий Велики), победил самоуверените алани и те се принудили да спасят живота си, като станат част от печенежките племена. Печенегите спасили аланите, но в замяна на това веднага пратили част от аланите на война с българите-хони. Благодарение на това печенегите, воюващи с хоните, бързо укрепнали и образували няколко нови печенежки племена – абдали, хатани и други, които взели властта над всички печенеги. Абдалите и хатаните заедно се наричали угъри и угези (огузи, огури) и новото име за известно време скрило старото (печенеги). Баринджарите казвали на угърите узи. По-късно абдалите и хатаните със свои привърженици излезли от състава на печенежката рода (групировка), а след още сто години - (през 994 г.) - и от състава на българската общност. Никой не подозирал отначало, че включването на аланите в печенежкия род ще доведе един ден до разпадането му. Когато печенежката група приела аланите, заедно те станали толкова силни, че заедно с баринджарите помогнали на българите-галисийци (келтите) и българите-саригури на Аршан I Партянски да завоюват Барджил (Персия) и така се образувала българската Бардимска или Кизил-Бурджанската (Партянска) империя (238 г. пр. н. е до 226 г.).

Печенегите, които останали там, получили названието бардим (партяни), а баринджарите – тамян и чатър, тъй като обитавали областта край градовете Тамян (Демавенд) и Чатър (Шитар). В Кизил-Бурджан имало две прочути крепости – Катраг

(Хатра), която никой не можел да превземе и Харем (Карръ), край която партияните българи разбили римляните (става дума за победата над армията на Крас през 53 г. пр. н. е.), а столица на Партия бил град Кишет (Ктесифон). Недалеч от него се намирал старият български град Бабунадж (Вавилон), бивша столица на царя на Шумер-Сувар, Самбат. Там тамяните, чатърите и бардимите почнали да водят уседнал живот и да строят каменни къщи и градове. Ако не била измяната на българското племе калаша или калачи, българите сигурно и до днес щяха да живеят там. Калашите, като преминали на персийска страна, се надявали да получат земи в Персия. Персите обаче, след като изгонили с тяхна помощ другите българи, после изтикали от Персия и обезкуражените калаша. Оттогава калашите никъде не намерили постоянен пристан. Българите смятали, че Тангра ги е наказал да бродят вечно заради измяната им на Партия.

Все пак те били славни хора и всички българи ги приемали в своите племена. Вероятно, защото жените на калашите се смятат за едва ли не най-красивите българки. Българите казват така: - По вина на калашите загубихме Персия, но пък поне жените им ни останаха!

През 51 г. преди Хазарската ера (Българската Хазарска ера съвпада с Новата ера) партияните баринджари заели Кизил Джир (Сирия) и без бой превзели града Ерсу-Булем (Градът на Бога, Ерусалим). В Сирия на българите казвали кургани (така сирийците произнасяли името бурджан). Докато нашите стояли там две години, се уредили с наложници и деца. Българските жени научили за това, разгневили се и отишли в труднодостъпна местност, където си построили собствена крепост. Мъжете, завърнали се от Сирия, опитали да превземат Девичия град, т. е. Хиркан на старобългарски, но претърпели неуспех.

Тогава мъжете разгънали до крепостта свой лагер и заживели в него – позорно би било да се върнат без жените си. Така живели някое време, гледайки се едни друг. Обаче един от мъжете взел камшик в ръка и извикал на жена си: - Скъпа моя, да живея разделен от теб е истинско мъчение. Ако смяташ, че съм виновен, то излез, набий ме с този камшик, а после нека пак да живеем заедно! Жена му, на която също вече й било жал, излязла от крепостта, след което го ударила с камшика няколко пъти и се прибрала при него. Половината жени се поколебали, но накрая също нашибали мъжете си и се събрали отново. Оттогава при баринджарите има обичай преди сватбата бащата на булката или друг неин роднина да удря жениха с ремък, после да го окачи над кревата. Другата половина от жените така и не се завърнала при мъжете си и така баринджарите си взели жени от печенегите. Така вече баринджари и печенеги не можели вече да воюват – българският закон строго забранявал да се нападат роднините на съпругата. Затова баринджари и печенеги не враждуват и съхраняват вярност към жените си. Много българи никога не обиждат жените си и от страх пред Умай-бике – защитница на жените. Разказват, че Турун-Аби жестоко наказала племето на левитите, живеещо в областта Лабит. Мъжете от племето ограбвали пътниците по големите пътища и нападали съседите си. Веднъж в Сирия те разбили храма на Умай-Атина (да, гръцката Атина) и откъртили от гредите златните и сребърни украшения и съдове. Внезапно пред тях се появила самата Умай на златна колесница и казала: - Виждам, че вие се смятате за истински мъже – кой от вас ще пребори мен, слабата жена? Вождът на левитите с ръмжене яхнал коня си и се хвърлил срещу Артимас. Умай се престорила на уплашена и препуснала на колесницата уж да се скрие, а след като се отдалечили достатъчно, се обърнала и убила вождя с първата пусната стрела. После отрязала главата му, набучила я на копие и се върнала при войниците. Част от левитите при вида на отрязаната глава на вождя си се затресла от страх, другите се хвърлили с извадено оръжие към Умай-биче. Тя обаче направила така, че нападателите почнали да се бият един с друг. На оцелелите Турун-аби казала: - За нападението на моя храм оттук насетне ще изпитвате страшни болки в корема всеки път, когато се опитате да вземете в ръце оръжие! Така левитите били лишени от възможността да ограбват съседите си. За да преживяват някак, левитите се заели със спекула, лихварство, карали жените и дъщерите си да проституират и често прелъстявали собствените си дъщери. Умай търпяла това – понеже

левитките не я почитали и не я търсели за помощ....

Все пак, трудно е да видиш собствените си недостатъци, чуждите се забелязват къде по-лесно. Българите никак не обичат да се ровят в собствените им недостатъци и казват следното: - Българите живеят по-добре от всички други народи. У нас няма злоба, кражби, пиянство, разврат, бездомници, просяци, високи данъци, подигравки с хората, прелюбодеяства, безпризорни деца, безделници, изоставени старци, клошари, бедняци. Имаме обаче алчност, завист, неотстъпчивост, егоизъм, враждуващи роднини и управници...

Разказът на Джангърчи е само единият от поне седемдесет и двата варианта на Големия български епос: българите са съставени от седемдесет и две племена и групировки, а те на свой ред включват десетки родове и у всяко от тях има свой собствен вариант на този епос. Нека добавим към този разказ и малко хронологични данни и останали извън разказа детайли, които се съдържат в "Чулман толгау" и "Нариман тарих".

Първият поход на тузите или тузгарите – различните азиатски племена (предци на бирманци, индокитайци, китайци, корейци, манчжури, японци и др.), водени от сина на алпа Сабан – Локир или Локир, се състоял през 32153 г. преди новата ера. Войниците на Локир навлезли в Ахил (Балканският полуостров) и тук останали няколко тузки племена. Тук, на Балканите, седем тузки и балкански племена през 18-то хилядолетие преди н. е. създават нашия народ под името Българи – българ или балкар може да се тълкува като божий, мъдър човек или народ или имен (седем племена). Аналогични названия на българ били деугар (гръцкото тевкр), биян или пеон, което значело същото. Най-старите западноевропейски източници – гръцките – напълно потвърждават основните данни на БИСИН за образуването на българския народ. Така големият гръцки историк и етнограф от XII в. Йоан Цеца (1110-1180 г.) направо казва, че в Троянската война Приам доведе пеоните, тоест българи, от река Аксиос, тоест Вардар (Милош Сидоров. „Българианство“. София, 1997 г., стр. 36). Гъркът Херодот, наричан "бащата на историята", подчертава, че пеоните са тевкри. Според него именно тевкрите построяват Троя (Атряч в български тюрки). Още в древния свят българите са считани за най-трудолюбивия народ. Щом за това научила богинята Умай, която 32 000 г. пр. н. е. с помощта на Локир край Волга образува първата държава на Земята – Турун Суба, тя наредила на Локир да пресели българите-пеони край Волга. Волга нарекли българите реката в чест на госпожа Умай-Булга (оттук и руското Волга – майчица). Около 19000 г. пр. н. е. Локир отново идва на Балканите и преселва половината българи-именци или пеони край Волга-Булга. Внезапно се събудил дълго спалият бог Сабан (още Зиези/Зияджи, да напомним), на когото Умай-Булга-Атина Турун-Аби поверила охраната на любимите си Балкански леговища (всички богове-алпи след няколкостотин години активен живот заспивали за много години, след което отново се събуждали). Сабан, като не знаел, че Локир е негов син, сметнал го за враг и го убил в двубой. Тангра (Богът на всичко) възкресил Локир – на алпите било дарено безсмъртие, но възкресеният Локир повече не се намесвал в земните дела. Интересно, че за волжките българи трайно се закрепва наименованието локири, а самите те наричали своя древнобългарски (прачувашки език) локирски. На бреговете на Волга възниква на основа на древния български езикът булгар тюрки, от който се развиват всички тюркски езици, както и нова българска народност – волжки българи (ак-булгари, идел-българи) или иделци. През XVI хилядолетие преди н.е. тюркоезичната волжко-българска иделска народност вече съществувала. По-късното разселване на волжките българи разнесло и езика им булгар тюрки по целия свят. Едно от своите имена – идел (седем племена) волжките българи дали на река Булга. Също я наричали и Руджан, т. е. Родова (Ру) джан – река (шан, жан, джан). Оттогава думите в български тюрки се разпространяват все по-надалеч от Волга към другите части на Земята. Пак от това време по света тръгват и самоназванията на българите: бургар (като бриги, фриги и др.), багур (бигер, бугур, бугр), трьок, пеон, хон и т. н.

Думата трьок, употребявана и във формата трак, е древна българска дума, значеща човек, език, племе, народ, могъщ, дракон. В знатните хора е вселена драконова душа, а бедняците

носят души на агънца, казвали древните българи. Тази поговорка обяснява смисловото съвпадение на думите народ, човек и дракон. От само себе си се разбира, че всички българи се смятали за траки, сиреч дракони, а не за агнета; затова и Волжка България още от тези древни времена била наричана Страната на драконите и змиите (у древните българи-тюрки едни и същи думи означавали дракон, змия и риба). Волжките българи носели още и названията кипчаци (дърво с дупки, хралупи), кипсаки, агацири в западноевропейските източници – т. е. горски народ или народ от гористата земя (агат-дърво, а шир (джир) - земя, страна); българските или пеонските преселници били заселени в гористия волго-уралски регион, назован от тях Идел. Тук възникнали легендите за раждането на първите българи в дървесните хралупи. Всички тези, както и други имена на българите човек следва да помни с цел да не се оплита в историята. Това, че българите имали по няколко имена – аси, саки, барзян, меди – нека не ни смущава, българите казвали: щастлив е този, който има много имена. Волжките българи запазили голяма част от древнобългарските думи и поверия, но към тях добавили и собствени тюрко-български думи. Така волжките българи дали на алпа Сабан и свое име – Субаш, значещо глава (баш) с плитка (суб, чуп). Като подражавали на Сабан (оттук и савана!), знатните българи бръснели главите си и оставяли коса само на темето и тила – за сплитане на плитка. (Учудвашо, но същото наблюдаваме у индианците от Северна Америка и у японците...). Косата на темето се наричала субаш, чубаш, чембас, а дългите плитки зад тила (от една до седем) – урчем или перчем. Така българите се самоназовавали и буртаси – т. е. бур - горски и таз, тас – бръснати. Руснаците до ден днешен наричат волжките българи с името акашири и голочели. Синът на алпа Сабан, носещ прозвището Зияджи/Зиези (син или потомък - джи на змията - зия, жия, джия) бил алпът Алабуга (името е живо и до днес – град, езеро, оръжеен комплекс и т. н.), покровител на българите; син на Алабуга бил алпът Кавес, на когото Умай поверила управлението на Турун-Суба (чие ли име носи полският град Торун, създаден от тевтонския орден), и понеже българите заемали важно място в нея, наричали я още и Бурджан (Бързян?) - Суба. Всички царски потомци носели фамилията Зиези, която също произнасяли и като Дуло. И двете са названия на една и съща българска династия, основана от алпа Кавес. Син на Кавес бил първият човек на Земята – Булгар-Батир Джам или Ом Угър (Огуз), когото наричали още и Карт-Булгар-батир, както и Карт-Джам. Българите тачели като покровителка и майката на алпа Сабан-Умай, приемаща образа на двуглава орлица, змия или вълчица, затова се наричали и бурджани - хора (джан, ян) на вълчицата (буре). Думата булгар волжките българи често произнасяли във формите будин, таргиз, таргитай; тези думи също означават божий (бу, тар) човек или народ (дин, гиз) – иш, кеше, кит, китай. Българите знаели, че са най-старият народ на Земята и без излишна скромност се нарекли и адани (оттук и Адам), или азани и батиши (ад, аз, ас, бат-старши, древен) ан, джан, иш (народ) – т. е. старият народ. Интересно е, че българите-бояни (пеони), преселени от Локбир около 19 000 г. пр. н. е. в Турун-Суба към шестнадесетото хилядолетие вече са говорели на тюрко-българския език на ак-булгар и получили прозвището билиш-бриг, народът на бръснатите глави. В 14953 г. пр. н. е. Умай предала властта на Волга в ръцете на Карт-Джам Таргиз Булгар-батир Угър (много по-късно ще срещнем това име като Игор!), който в храма на Субаш във Велика България на 22-ри юни същата година провъзгласил Турун-Суба за българската държава Идел. Този ден станал празник на българската държавност – Денят на Таргиз (или Булгар-батира Карт Джам). На този ден българи от света идвали и още идват във Велика България да празнуват. На следващия ден, 23-ти юни, приходните с ритуално къпане започнали да отбелязват друг голям български празник – Великият Джиен (сравни Дионисиите, Еньовден) - от 23-ти до 25-ти юни. На други места българите започвали местните джиени още в средата на май. Там, където Карт-Джам провъзгласил първата в света държава – българската Идел, през 13500 г. пр. н. е. построили величествен храм, Аратеб, преустроен през 922 г. в джамията "Исмаилдан" с високото минаре "Исмаил"... Оттогава казват, че на колкото години е Аратеб, на толкова е и Велика България. След празника на българската държавност Карт-Джам разрешил

на част от преселените българи-бояни (пеони), още и билиш-бриги, по тяхна молба, да се върнат в Ахил.

(Тук преводачът си позволява да предложи на читателя следната верига от имена на богове:

Зиези (ZIEZI EX QUO VULGARES) - Зияджи, Жиен-Дион, Дионис; Зиези-Зеус, Зевс; следва Джизъс, Джезус, Иисус...)

И днес обръщенията *diu mio, mon dieu, madre de dios* носят следи от името на богачовек.)

Гърците нарекли тези билиш-бриги фригийци, траки, пеласги; самите билиш-бриги харесвали името ак-кой, или ахейци на стар гръцки. Бригите се разселили по южните Балкани, в западната и южна части на Мала Азия, Сирия, Ливан и Палестина, Северен Египет. От името билиш-аккой произлизат името на Западна Сирия – Палестина, названието на най-древното население на Палестина – филистимяни, както и на най-старите заселници в земите на Гърция: пеласги или ахейци. Гърци, ливанци, финикийци са наполовина българи-билиши и пазят в речта си немало думи от български тюрки. Същата кръв тече и в жилите на сирийци и египтяни.

Обичаят да се строят пирамиди билиш-пелас-българите са занесли от Волга в Египет. Думата пирамида произлиза от булгар-тюркската бурама - хълм или конусовидна планина. Висшите слоеве на обществата във Финикия, Картаген (основан от финикийци), Египет, Ахейската (Микенска) държава, Армения, Сирия, Лидия и Атрия (Троя) били съставени от българите-билиш (бриги, пеласги). Не е случайно, че много от знатните хора в тези страни носели български имена-например египетският фараон от 8-и век пр. н. е. Булгар (в диалектите на Близкия изток "л" често преминавало в "к", "а" в "о", "г" в "х", затова близоизточната форма на името била Букхар) – по Публий Корнелий Тацит ("Анали. Малки произведения. История". Москва, 2001 г., стр. 911). Също и знаменитият картагенски пълководец Ха-Милкар (финикийска форма на думата булгар, към имената сирийци и финикийци добавяли представките ха- или а- (по Херодот. История. М. 2001г., стр. 684). Арменският цар от 2-ри век пр. н. е. Валар-шак (валар е арменската форма на буляр, булгар, а шак е шах) – по Димитър Табаков:

"Хоризонти и познанията за българите през вековете.", София, 1999, стр. 29.

Нека добавим великия картагенски пълководец Ханибал (съкратена финикийска форма на древната българска царска титла "кани балтавар"), ахейския (Микенски) цар от 13-ти век пр. н. е. Агамемнон (гръцка форма на българското военно звание Ага-Мумин или главнокомандващ), ахейския герой Херакъл (от българското Гур-Угла, син на Могилата или син на слепаца), героя Ахил (от българското Агилле - Балкански), прочутия лидийски цар Крез (от българското креш - борба, най-добър боец) - (Херодот. История, М. 2001, стр. 708.)

Дали да не споменем колко африкански племена носят български имена – бербери (древна форма на българи), малгаши (о-в Мадагаскар!), либийци (форма на българското леубии - племе на дракона). Няма да се спираме подробно и върху разбора на българските имена на древногръцките божества: Зевс, бог на гърма и мълниците от Джавуш (дъжд с гръм и мълнии), Гея – богиня на земята (от кой – земя в древния български), Атина Палада от българското име на алп-господарката Умай Атина Балада, Дионис от българския празник джиен, Прометей - от българското арем (огън). Дори не акцентираме върху българското име на родината на древните гърци – Елада (от българското илат - държава, родина); най-древното име на град Атина е Буляр-Кекан (кекан е висока крепост – неволно идва аналогията с Чиченитца у майте и не само там); гърците запазват името като Пелархикон (виж Херодот. История. М. 2001, стр. 720), както и, че повечето географски топоними в Гърция са абсолютно трако - български – от п-в Пелопонес (от българското палван - борец победител) до хребета Тайгас (от българското тайга – планина, покрита с гори)...

По данни на волжко-българския лингвист и етнограф от 12 в. Сулейман Ибн Дауд ал-

Булгари древните българи са говорили седем езика:

1. Карско-фински, смятан за най-древен измежду тях
2. Джуграйски (унгарски), произлязъл от карския
3. Будински или старосубашки (старочувашки), произлязъл от унгарския
4. Синдски (праиндоирански) – от преплитането на унгарски и мардански езици
5. Булгар тюрки, произлизащ от будински език
6. Бурджански (праирански), произлизащ от синдския
7. Староахилски (прабалкански), произлязъл от бурджанския език, дал началото на

илирийски (праалбански) и на германските и новоахилските (славянски) езици.

По думите на Сулейман ал-Булгари, непосредствено от синдския български през различни епохи се отделят кавказките, прагръцки, пра-албански, пра-латински и пра-келтски езици, а от бурджанския (бързянски-фарси?) - санскрит, ирански, индоарийски, литовски езици.

В бита си българите често наричали бурджанския език староирански, а новоахилските славянски – просто ахилски или улчийски. От българите – улчии се отделя и излиза от общността на границата 9-10 в. пр. н. е. част от родовете, които съставят племето на сарбийците (сарбеи) – древните славяни. Показахме тази схема на езиков произход от Сулейман ибн-Дауд просто за да се види нивото на българските лингвисти през средновековието. Трудовете на изтъкнатия лингвист Николай Яковлевич Мар (1863-1934 г.) показват невероятната точност на изводите на Сулейман ибн-Дауд ал-Булгари. Можем да добавим, че от научна гледна точка пра-финският език е правилно да се нарече древнобългарски, пра-унгарският – среднобългарски, славянските езици – новобалкански, а тюркските са тюрко-български езици. Български тюрки чрез думите си показва колко древен език е всъщност. Херодот (484-431/425 г. пр. н. е.) казва, че в Близкия Изток за най-стар народ в света били признати българите-бриги (фригийците), а една от най-старите думи на човечеството е фригийската дума бекос (хляб), (виж Херодот. История. М. 2001, стр. 96.) Тази дума във формата бекеш и сега е жива в езика български тюрки.

Българите хилядолетия наред се разселвали от Волга и Балканите по света, особено във времената на преустройство на Българската Империя. Още преди изобретяването на колелото и одомашняването на коня от Азия в Америка заминават части от български племена - кумани, келбири, ищяк, енейци, мани, денге, бакси или балхи, печенеги-сабани (ирики), аймари или самари, урани, чипча, мугаи и др.

В Америка куманите стават команчи, келбирите – делауери, ищяк - ацтека, енейците-инки, мани стават майя, денге - дене, бакси - ата-баска, ириците - ирокези, аймар - аймара кечуа, ураните - хурони и т. н.

Българите - набии (напии) се прославили не само в Америка, където стават навахо, но и в Африка, където стават нубийци и дават българското име Мил (Мляко) на най-голямата африканска река (Нил). Българите били воинствени, но в районите на светилищата – карамати (храмове...) се движели без оръжие. Никой нямал право да носи оръжие в района на българските светилища в градовете Улуг-Багур, Буляр-Кикан (Атина) и др.

Сега ще разгледаме развитието на българската империя Идел. След Карт-Джам Булгар-батир Угър (Огуз) Зияджи (Зиези), царувал от 14953 до 14653 г. пр. н. е. в нея управлявали синът му Ал или Бал (14-то хилядолетие пр. н. е), негов син Кан или Аба-кан (13-то хил. пр. н. е), негов син Сан, негов потомък Ит (12-то хил. пр. н. е), негов син Кар (11-то хил. пр. н. е.), потомъкът му Лут (10-то хил. пр. н. е), потомъкът му Сакал (8-мо хил. пр. н. е), потомък на Сакал е Ака или Буга (7-мо хил пр. н. е), потомъкът му Кахил (6-то хил. пр. н. е). През 13 500 г. пр. н. е. Ал или Бал основава край българския храм на Субаш (Себаз) първия в света град Велик Булгар (Улуг-Багур, Руян или Руджан, Ардар, Абрашир, Бершахар, Халдея/Халджа, Кибер Бура), който станал столица на Идел. През управлението на Ака/Буга тюрко-българите одомашнили коня (тук въпросът е малко спорен – бел. прев.) и яздели до далечни страни,

както и нападали съседите си. Достигнали Сувар (Месопотамия) и Средиземно море. През 5600 г. пр. н. е. първата българска държава Идел се разпаднала. Заедно с други части от нея се отделят областта Сънджак (Предкавказието), която владеел представителят на българската династия Дуло Джам Аудан, провъзгласил се за "син на Карт-Джам Булгар". В условията на разпад на Идел Аудан не загубил самообладание – сключил съюз с племената на Джураш (Източното Предкавказие, Дагестан, Чечня и Ингушетия) и Утиг (Западното Предкавказие, Карачаево-Черкезия, Адигея, Кабардино-Балкария) и с тяхна помощ присъединява към Сънджак земите на Бурджан (Волга, Поволжието), Шир (Дон), Бирман (Северното Причерноморие), Бирбат!? (Северна Украйна и Беларус), Шуд/Суд (Североизточна Европа), Арган (Източна Прибалтика). Цялата тази територия Аудан нарекъл – за първи път в историята - България, Българско царство.

За да различават тази България от по-късните, самите българи я нарекли Сънджак Булгар, а гърците - Стара България. Впоследствие рамките на термина "Стара България" се свиват значително и той почва да обозначава само териториите Сънджак (Предкавказието), Приазовието и Украйна. Това очевидно се случва, понеже Предкавказието, където била столицата на Сънджак Булгар град Сандугач (Ставропол), Приазовието и Украйна били главните области на царството на Джам-Аудан. Носейки титлата балтавар (управник, вожд) Джам-Аудан управлявал 300 години (според Нариман тарих) или 5600-5300 г. пр. н. е. Заедно с него управлявали и синовете му Арбай (той съчинил песен, която станала първата песен "Чулман толгау") и Янариш; син на Янариш е Ариш, син на Ариш е Джалиш, син на Джалиш е Сариш, син на Сариш е Дариш, син на Дариш е Талиш, син на Талиш е Бариш, син на Бариш е Лаиш, син на Лаиш е Курмиш, син на Курмиш е Джавшин. При Джавшин, в 5300 г. пр. н. е. Джам-Аудан заспал, след това самостоятелни владетели били Джавшин, син му Хайджин, син на Хайджин Барин, синът му Атрак, синът му Калаг, синът му Уджак, синът му Турджан, синът му Кайрак, синът му Тулак, синът му Байчуг, синът му Аслан (5000-4950 г. пр. н. е.) Братът на Аслан, Кушдар основал в Крим независимо царство на таврите. По време на Сънджак-Българското царство у българите се появил обичай да се назовават аси, ази или хаси, хази. Цар Аслан имал шестима сина от различни жени: Агат, Шамбат-Иджик, Бурджан, Бал, Бургас и Канджар. Към всеки един от принцовете (такин, джакин...оттук и канартекин) била прикрепена част от българите, но българите все още имали сходни обичаи. Те продължавали да бръснат голяма част от главата, оставяйки коса на темето и зад него за заплитане на субаш/чубаш или чембас и една или няколко плитки - урчем или перчем. Борбата креш/куреш и конните надбягвания били най-любими спортове. Българските младежи можели да се оженият само ако побеждавали невестите си в състезанията по борба и конните надбягвания. Развратниците, прелюбодейците, крадците и изменниците у българите били насичани на части, а "умниците" (тези, които отстъпвали от българската вяра "джим/йим" или тангризъм – точният прочит на YU - имен, бел. прев.) бесели на дървета с думите: - Щом си толкова умен, отивай на другия свят и там служи на Тангра (Твореца)! (гай-джин е бял човек на японски, бел. прев.)

Същността на тангризма била, че светът има само един създател – Тангра (Уган, Бак, Ерсу, Уран), на когото служат безсмъртните духове-алпи и дивове. Човек трябва да почита и Създателя, и добрите алпи, като един от тях да избере за свой покровител. При всичкото това българите се обучавали на военно дело и се отнасяли към оръжието с голямо уважение. Мечовете си българите наричали ак-кинак (свещен меч). Майката и родът ѝ били почитани повече, отколкото бащата и родът му. На влизане в жилището българинът поздравявал първо майка си, после баща си. При даването на клетва българите убивали петел, кокошка, куче. Основни тотеми на българите били карга (гарван, врана), пчелите, драконите, бобрите, змиите, жабите и костенурките, лебедите, жеравите, благородните елени-понякога яребиците, вълците, барсовете (тигър, леопард, пантера, гепард, ягуар), както и лъвът и кучето. Българите не обиждали тези животни и не ги убивали. По времето на държавата Идел

българите делели годината на четири сезона с имена на животни и на дванадесет месеца с имена на числа.

Различните български групи имали и различни имена на цифрите, следователно и на имената на месеците. Северните българи изговаряли 1 като бер, южните като алем, източните - като арем. У северните българи януари бил алем, април – тутем (4), май – биллек, белч или билем (5) и т. н. По-късно ред български племена нарекли месеците с имена на алпи. Годишите на българите в Сънджак - може би и по-рано, също носели имена на алпи. "Малката епоха" на българите била от дванадесет години, които българските племена назовали така:

1. Самор (Мишка) - господарка на подземните ходове
2. Шегър или Сиер (Бик) – алп на нехищните животни, вътрешния огън, вдъхновението
3. Барис или Марис (Барс или Тигър) – едно от имената на алпа на бурята, дъжда, воинската слава Кубар Бабай
4. Джуаниш, Тавишкан, Тулуш - (Заек) – имена на алпа на успеха, измамата, разбойниците и търговците Куян
5. Берен, Бер или Барадж (Дракон) – едно от имената на алпа на силата, младостта, пролетта, потенцијата и жътвата Сабан
6. Джилям, Джилан (Змия) – едно от имената на богинята на жените Умай
7. Ат или Джилки (Кон) – едно от имената на старшия алп на алпите Мар
8. Теке (Овен, Козел) - едно от имената на богинята на девствеността, целомъдрието и чистотата Арчи
9. Челбас или Курмас (лекомислен, бърз, вятърничав) – едно от имената на КулюгБала, алп на небесните вести
10. Таук (Яребица) – господарка на птиците, прамайка на хората
11. Ет (Куче) - едно от имената на алпа на времето и гробовете Курган Гир-Барак
12. Дахус (Могъщ) - едно от имената на алпа на студа и новата година Къш-Тархан

Щом завършел един цикъл, започвал нов със същата последователност. Годишите в него имали същата последователност. Някои български племена наричали със същите имена и месеците в годината. Новата Година започвала по различно време – от 1-ви септември, 1-ви януари, от 22-ри март. Иллакските българи-печенегни – започвали годината на 1-ви януари – техния календар станал основа на европейския.

Ето ги иллак-българските имена на месеците:

1. Олуг кърлач ае – януари
2. Кече кърлач ае – февруари
3. Марис или науруз ае – март
4. Сабан ае – април
5. билек или белч ае – май
6. жиен ае (джиен, дион!) – юни
7. челле ае – юли
8. сърпин ае (сърп) – август
9. казан ае – септември
10. къргар (карга, гарга) ае – октомври
11. кавес ае – ноември
12. нардуган (мардукан!) ае – декември

В Сънджак-Булгар част от българите започнала да брое новата година от 21-22 март (Науруз или Каргатуй). Накрая българите почнали да отбелязват зимна Нова година (25. 12. - 01. 01.) и пролетна Нова година (21-22. 03).

Иллак-българските месеци се съставяли от четири седмици. Към първите пет месеца се

добавяли по три военни дни, а към останалите – по два. В Сънджак-Булгар възникнала и се задържала най-древната българска култура, археолозите я наричат "курганна". Наченките на тази култура виждаме още от Идел. Най-характерни нейни паметници са величествените бурама или кургани – пирамиди от пръст и камъни. В курганите били погребвани най-знатните българи. Най-известният курган – Майкопският, бил разкопан от археолозите в древния български град Майкоп. Предметите, намерени там, били аналогични на шумерските. Майкоп на български означавало "слънчева, свещена (май) пирамида (коп)". В Сънджак-Булгар се оформил цикълът на българските празници.

Българите са били и пионери в областта на музиката и пеенето. Те съчинили първите песни и изобретили първия музикален инструмент – тамир. Певците-музиканти отначало били назовавани като тамирчи (тамирджи). Първите стихове и музика били посветени на Тангра и алпите, защото самата дума тамир имала значение на молитвена песен. Думата "кой" – гай, хай – значела кратка песен, "мил" - ир, ер – музикална поема, "толгау" – епос, който можело да бъде път с дни. С времето тамир придобило формата дингир и домбра, певецът-разказвач вече бил дингирчи, хайджан, хайджи, чичан; тамбура, тамбурист днес. Още по-късно домбрата получила ново име – кобъз, отгук и украинските думи кобза, кобзар.

През 4953 г пр. н. е. Сънджак-Българското царство започнало да се разпада и повечето от българите начело със синовете на царя (истан) Аслан (Арслан) отишли в други страни. Бал от Шир (Дон) отвел своите българи в Сирия, която провъзгласил за свое царство, а себе си – за Балистан (цар Бал). По пътя се отделила група българи – даугари (тевкри!), които основали в Кагдаг (Мала Азия) свое царство Атряч-Булгар (Троя). От съчетанието Балистан, уверено твърдят българските летописци, произлиза и името Палестина. И сега в блискоизточните езици думата "бал" означава "господин, господар". Бал основал града Ерсу-булем, "град на бога", днес го знаем като Йерусалим. Постепенно сирийските българи възприели арабския език. Българите-билиш, разбира се, като изпитвали и съседското влияние, създали в Къзъл Шир или Джир (Сирия) четири знаменити народа: кимети (блискоизточни българи), бейнеки (финикийци), билиши (филистимяни) и древните къзъл-джери, т. е. сирийци. От българското Шир - Джир е произлязло и името Сирия. Всички поколения българи са смятали сирийците за чистокръвен български народ и са поддържали най-близки отношения. По-късното име на Сирия – Шам – започнало да означава в български език всичко най-красиво, прекрасно. Част от киметите отишла от Сирия в Тамил (Африка) и основала там с помощта на по-ранните българи-бербери (либийци, леубийци) държавата Кимет. Кимет, което означавало конен народ (т. е. българи), станало завинаги името на Египет (думата Египет е форма на Кимет - Ег-кепе). Видели за първи път в Близкия изток камили, българите им дали името Кимал (бико-кон).

Вторият син на Аслан – Агадж (дърво) отвел своите българи в Бирман (Южна Украйна), където основал нова българска империя Аскип (ас-българска и степ-кип). От думата аскип произлизат названията скит, Скития... Тази империя започнали в чест на Агадж да наричат Агаджир (Акашир). По-късно думата почнали да възприемат като Дървена или Древна земя, т. е. Горяния. В древноруския език думите "Древляния" и "Деревляния" се произнасяли еднакво, а думата древляне или агаджир (агатир, акацир) приела значението българи. Много скоро Агадж подчинил областите Бирбат (Западна Украйна), Артан и Шуд (Зюд), а след смъртта на царя Арслан в 4950 г. пр. н. е. и Сънджак, след което прогласил своята империя Аскип или Агаджир за Велика България.

Център на империята станала Украйна. За да се отличава тази Велика България с център Украйна от последващите, впоследствие я наричали Стара Велика България. Именно там българите на Агадж започнали да се назовават аскали (сравни Асколд), т. е. български (ас и днес има значението най-добър в много езици!) и народ (кал, хал, халджа, гал, гар -Халдея!) и акхалджии (халдейци), т. е. бял народ, а подчинените им съплеменници – кара-халджии (черен народ).

Най-малкият син на Аслан-Джамбат (Шамбат) – Иджик или накратко Джам, със своите

българи пръв напуснал Сънджак през 4953 г. пр. н. е. и тръгнал на юг, като по пътя оставил част от тях от рода чокър или албан (и едното, и другото означаващи сокол или орел) в Азербайджан, оттогава го наричат и Албан (Кавказка България). Шамбат наредил на останалите свои хора да намерят някъде тих остров и да се заселят там. Затова българите на Шамбат, които преди това наричали джамкара (народът на Джам) или именуа, се нарекли и сувари (сувар е междуречие, остров). От Албан българите-именци преминали в Капдаг (Мала Азия), където основали Суварски бейлик (княжество) с център град Джамкара (днес Анкара). Около Джамкара именците се срещнали мирно с даугарите-тевкри от гръцките източници, разгърнали се и отишли в Месопотамия (междуречието на Тигър и Ефрат). В Месопотамия (Ирак) Шамбат основал и главната си държава Сувар или Самар (Шумер), където заедно с българите заедно заживели арабски, етиопски и тамилски (дравидски) племена, които нарекли Шамбат с името "Санбат Мореплавателя" - (сравни Синдбад от приказките, бел. прев.). Действително, именно българите на Шамбат, родом от Тамя или Утиг (Западното Предкавказие или Източното Приазовие), които били вещи в корабостроенето и корабоводенето, основали в Сувар-Шумер мореходното дело. Българите с преселването си в други страни не носели гнет и тегло над другите народи – точно обратното, във всичките свои нови държави българите не просто управлявали, а и активно работели във всички стопански отрасли. Добър пример е Сувар-Шумер. Това, че тамошните българи заимствали от арабите обичай да започват думите с определителен член ал – говори не за затворена за чужденци каста, а отвореност за дружба и културен обмен с останалите народи. С трудолюбие, демократизъм, доброта и откритост българите получили уважението на всички народи по света. Интересно е, че шумерските българи наричали българите от Стара Велика България така, както и досега българите се наричат един друг – арат или айрат – чист човек, а Великата България, своята родина – Арату (ту значи град, страна, държава - ср. Урарту – бел. прев.)

Още един Арсланов син, Буртас, напуснал града си Бурташ (Грозни) на средна Волга. В чест на този Буртас българите от десния бряг на средна Волга дълго били наричани буртаси. Половината от хората на Буртас били майнаки (вайнахи - предците на чечени и ингуши). Паметта за тези майнаки по Волга, влезли в състава на волжките българи носят имената на десетки волжко-български реки и селища – Майна, Майнахи и др. По следите на Буртас в Българските планини (Урал) отишъл и друг син на царя Арслан със силната си орда, Бурджан, като построил там града Яна-Кибер Бура. Бурджановите българи приели името на своя предводител.

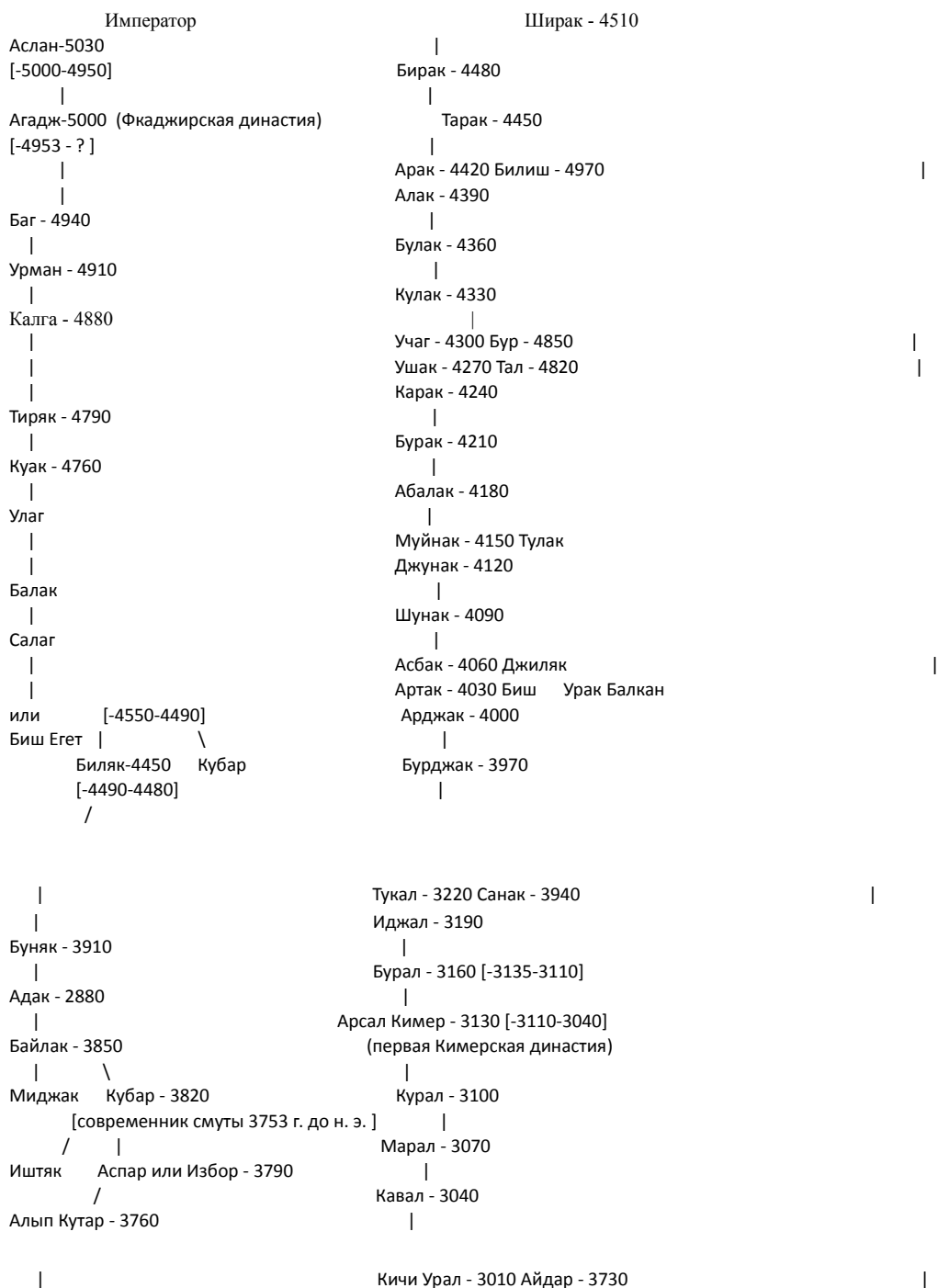
Едно от племената на Башкирия даже през 20 в. се наричало бурджан (бързяни) и има забележителен принос в създаването на Големия Български Епос. До 20-ти век мъжете-бурджани от Башкортостан носели две български плитки. Българите се разпознавали така: една или две плитки – това е ак-булгар (волжки българин) или маджар-ищяк (ср. Ацтека – бел. прев.), три плитки – сувар/авар, а четири и повече – хазарски българин. Безбрадите българи - барсили сплитали малки теменни плитки (чубас) и само печенегите и брадатите барсили не сплитат косите си. Своите коси печенегите, както и българите-бардими (партяните) събирали с лента, а брадатите барсили така и ходели рошави, като плашели всички останали с вида си. Сред хората на Бурджан имало българи с плитки, както и дългокоси. Както се вижда от източниците, прическите на бурджаните никога не притеснявали вожда (бея) Бурджан. В Урал, където с бой бил изтласкан от българите на Агадж, той построил десетки градове, чието намиране през 1980г. хвърли света в учудване (Аркаим). Оттук българите бурджани на отделни групи стигнали далеч – на изток, до Тихия океан (Именско море); на запад в Идел и Западна Европа и на юг до персийския залив и остров Цейлон (Шри Ланка). Именно бурджаните създават българските народи исадун (иседони в гръцките източници), хуните или ермиаси (Ерми - български род, бел. на преводача), кашаните-согдийци, кушаните – средноазиатски българи, предци на огузи, уйгури и др., както и хатани, калаша или билиши (предци на калаша, пакистанци, белуджистанци); тазики (таджики),

масгути (масагети в гръцките източници), авари и др.

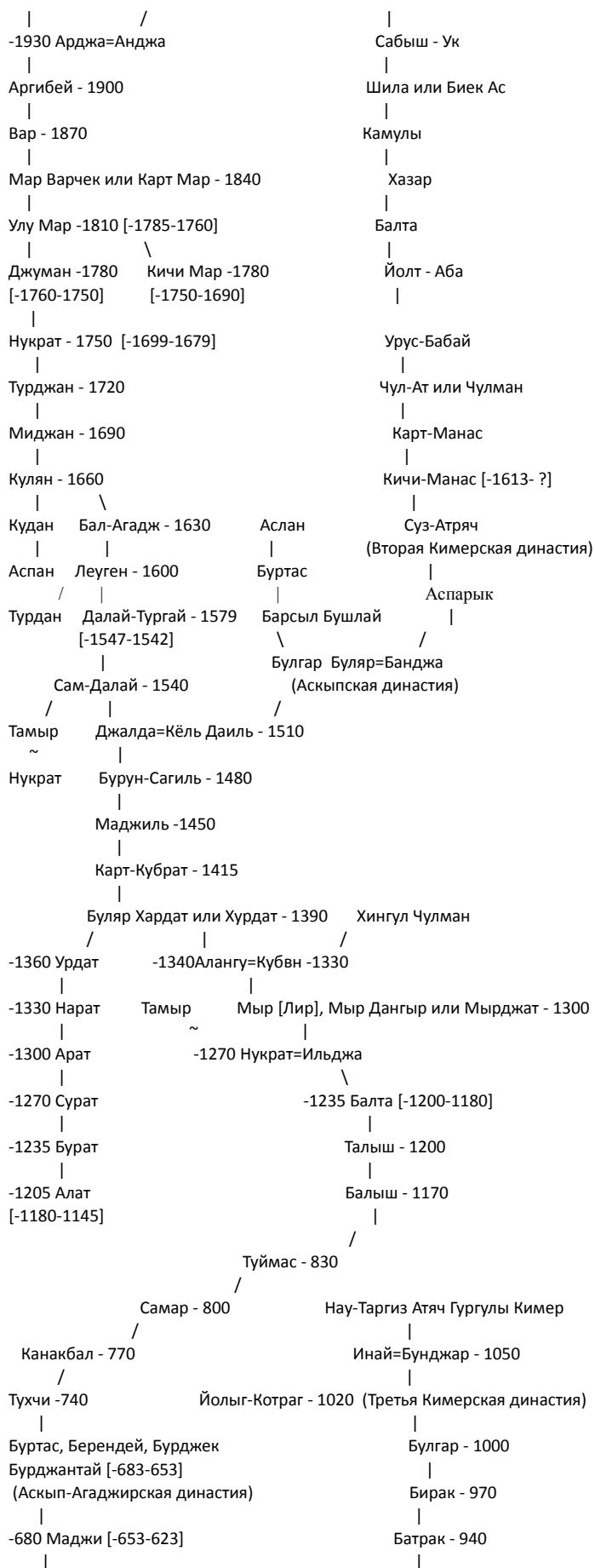
Глава II. СТАРА ВЕЛИКА БЪЛГАРИЯ. ИМПЕРАТОРИТЕ

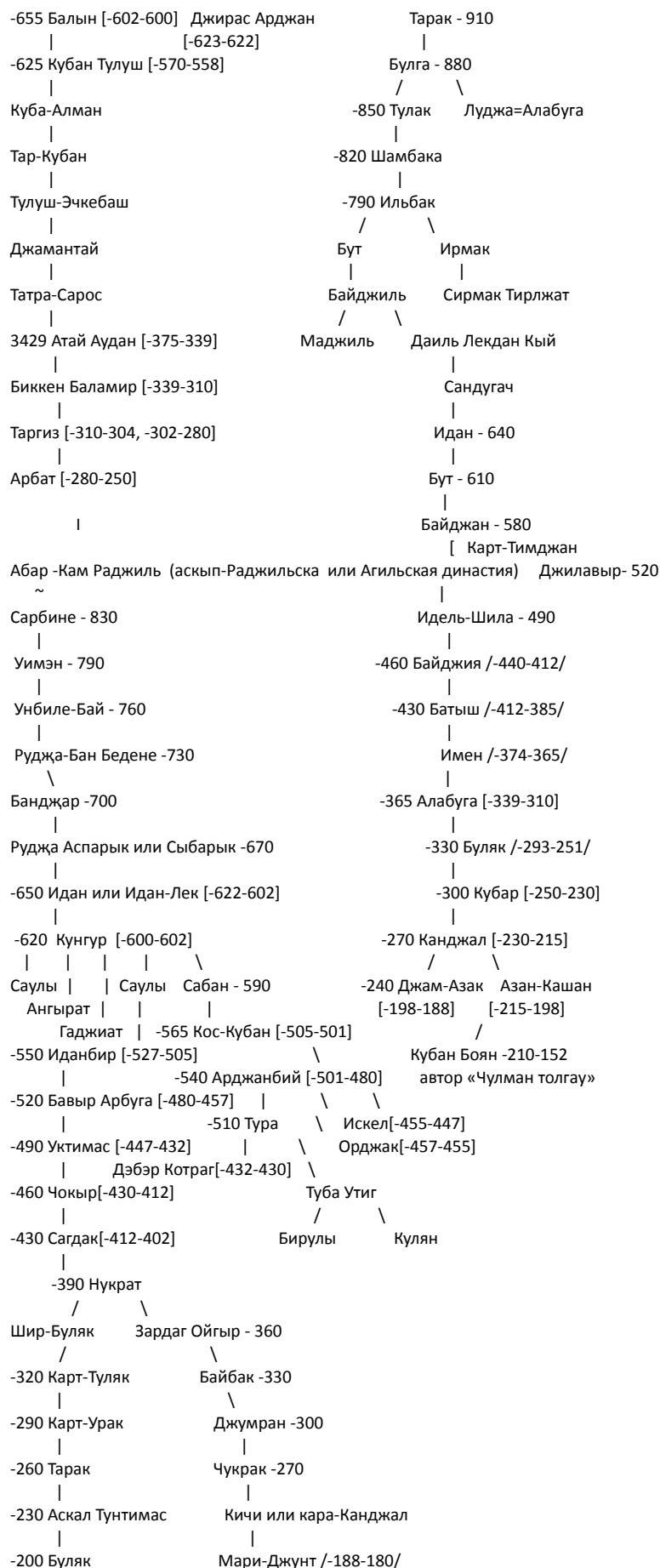
Показани са условните години на раждането, като според българите едно поколение е равно на 30 години.

Знакът (-) означава пр. н. е; (=) е брак; (I) е потомък; (~) е приемно дете, [] са годините на управляване на царете и императорите; // са годините на власт на губернаторите.

	Биш - 2980	
Байдар - 3700		
	Тарган - 2950	
Тудар - 3670		
	Варган - 2920	
Майяр - 3640	/	
	Ширкан - 2890	
Таук - 3610	/	
	Иркан - 2860	Тамыр-Булгар
Баук - 3580		(потомк Иштяка)
	Барган - 2830	
Джанук - 3550		Кавэс
	Тирган - 2800	
Аджук - 3520		Аскал
	Чулган - 2770	
Баджук - 3490		Тамыр-Улан
	-2740 Кар или Харран=Булган	
Барсук - 3460		/
	-2710 Саклан=Боян или Маян	Крэш Барыс
Сандук - 3430	[-2703- ?]	или Балун
Хурал - 3400		Агиль или Угиль -2680
		[-2653-2600]
Байтал - 3370		
		Аиль - 2650
Тутал - 3340		
		Даиль - 2620
Урал или Эр-Урал - 3310		
		Наиль
Аскал - 3280		
		Баиль Бакал – 3250
		Абиль
Амиль		
Бадиль		
Сандиль		
Рамиль		
Атаиль		
Джаиль		
Биль		
Иль		
Барын		
Урын		
Багын		
Адын - 2140		
Карын - 2110		
Сабын - 2080		
Саин -2050		
Балын или Кибе-Булгар - 2020		
Мар-Агиль - 1990		
Бурун - 1960	Морер	Авар - Кам Раджиль

наричат и Ак-Имен и преселил в завоюваните земи анчийците (жителите на съвременен Южен Китай).

Част от южните българи – хуни, разселена от Кан-Сю, постепенно се сляла с анчийците в нов велик народ - хин, предците на съвременните китайци. Много азиатски народи така и наричали българите – Хин. След 500 години потомъкът на Кан-Сю – Ерми-Ас нападнал с хуните си Кашан (в 4000-дната г. пр. н. е.). Тогавашният български владетел на кашаните Арал сразил хунобългарите и помогнал Алтън-Барадж да се отдели от Хунската държава. Скоро след това Арал с помощта на освободените хини овладял Хон-Бурджат. Половината хунобългари, недоволни от това, заминали от Бурджат и Алтън-Барадж на Запад и се заселили в Средна Азия, в южната част на Булгартау (Урал), в Прибалтика (Юрмала), на Балканите (Булярия или Илирик), в Сирия, Индия, Месопотамия и Египет (там водачът на хуно-българите даже взел властта и управлявал под името Ун – т. е. Хун в периода 3834 - 3804 г. пр. н. е. – (виж "Нещо ново за славната българска история" - Авитохол, кн. 20, 2002 г., стр. 55). Васил-Куш разказва за тези събития в разказа "Хин", отбелязва, че хуните – преселници били наричани хини, бистяри, мистяри, хуни, ермийци, също и барадж – те разказвали, че Барадж (Змей, Дракон) ги прогонил от родните места. Едно от названията на тези хуни – мистяр - станало име на Египет (Мисур), а в Западна Европа дало думите мистър и мастер (господин и лидер, началник). В Индия хуните – дракони или мистяри създали в долината на река Инд (Синд) с помощта на местното племе Куш голяма държава Хон-Бугур или Хуногур (Хон-Булгар) с център град Маката или Баката (Мохенджо-Даро). Васил-Куш, който пише за това в разказа си "Маката" отбелязва как за кражба на подмладяващите ябълки в градината на алпа Мар от царя на Маката Хуногур била наказана със земетресение, промяна на руслото на река Хинкул (Инд) и с огъня на жар-птицата на Мар. Много от българите-хуногури, наричани и Утигури, напуснала Макат и отишла към Кавказ, Балканите, Западна Европа, в Мала Азия и Близкия Изток, където се сляла с по-старото българско население. В Близкия Изток много народи назовавали българите с името Асир (български човек), както и кет (човек) – от тези имена произлизат Асирия, хети, гети...

Преселниците - българи донесли със себе си и термините от български тюрки (от пирамида до субат – събота, обичаят да се строят пирамиди – кургани), коневъдството, строителството на градове, овцевъдството, тюрко-българската митология. Ето пример с мита за Булгар-Газан, преразказан от Васил Куш в разказа "Газан". Враговете – чулахи убили вожда Кавес, а заловените негови жена и малък син Джавет решили да изядат. Първо отсекли ръцете и краката на момчето и го хвърлили в котела. Жената на вожда успяла да се развърже и блъснала котела във водите на река Дуло (неизяснена) и те понесли котела. Враговете заплували към котела, но алпът Чулман вдигнал огромни вълни и го отнесла в укрита пещера. Там тя се превърнала в Балгур - (Небесната вълчица), откърмила момчето Газан и родила от него хората, наречени българи или бурджани – т. е. народът на вълчицата. Умай върнала на Газан ръцете и краката и той, още юноша, успял да убие нападналия го вожд на чулахите – злобния великан Калтап или Калтай. Преди схватката Калтап попитал Газан как е името му и той отговорил: - Същото като на вожда, когото ти уби! - Значи се казваш Джавет (Бойно куче) – закрепял Калтап и атакувал, но момчето го поразило с камък. Алпът Чулман научил Газан Джавет – когото после наричали и Булгар-Батир, Джам, Карт-Джам, Угер и Огуз да свири на домра, гусла и да пее, както и да съчинява стихове. Вдовицата на Калтап – злобна вещица, веднъж запяла смъртно заклинание, за да убие Газан и хората му. Почувствувал, че се вкаменяват първо ръцете, после и краката му, Газан със зъби хванал кост от овнешка плешка и засвирил опазващия напев "Дулулу". Напевът свършил работа и спрял действието на заклинанието на вещицата. Газан наредил на съплеменниците си да го отнесат към планината, откъдето пеела пазената от враговете му вещица. Мелодията на Газан "Хьолла" само за кратко я парализирала, и тогава Газан запял песента "Кунгош", долетели и кунгошите (жар-птици) и кацнали върху планината. И вещицата, и пазачите ѝ изгорели от горещината. След това

българите изоставили Газан, защото той останал полу-парализиран, а по българските закони инвалид не можел да бъде вожд-господар. Вместо един нов вожд объркалите се българи избрали седемдесет и двама бейове и скоро чулахите изгонили разединените българи от земите им. Отхвърленият Газан бил прибран от Чулман и бил обгрижван от него в една пещера цели 40 години край река Дуло, докато българите се скитали по света и поумнявали чрез мъките си. Накрая помъдрелите българи били събрани от Умай (която приела облика на младия Газан с рогца) на брега на река Дуло и помолили алпа Чулман да им помогне да си върнат земите. Чулман казал: - Някога вече ви подарих земя, а вие не оценихте подаръка и я отстъпихте на неприятелите. Идете и си я върнете сами – а аз ще ви дам само един нов вожд – Набий. Чулман напръскал с жива вода Газан и той станал млад и могъщ богатир. След това Чулман дал на Газан-Наби меч на победата и той с войската от поумнели българи разбил чулахите и отвоювал цялата България. В чест на победата Газан заповядал на хората си край камъка Хардар (Овчий камък) да принесат жертва на Тангра и слугите му – алпи, помагачи на българите, много добитък и да пируват славно. Този и други митове залегнали в основата на религиозната митология на древните египтяни и евреи. При египтяните Газан станал Озирис (от Асир), а Умай Ишата – Изиди.

Българите Агадж-аскали (халдейци и бадейци) съставяли не повече от една четвърт от населението на Украйна; три четвърти били бастарите (Балкански преселници) и тирбасите или тирси (прагърци). Бастарите говорели на различни диалекти на староахилския език, който всички българи смятали за западнобългарски.

Този език към началото на новата ера вече не съществувал, но българските тюрки успели да запазят от него няколко древни балкански думи: кер - черен, мек - небосвод, дар - река, бистя - дракон, змия, змийска опашка, те - две, теш - десет, вар - чист, славен. Тези от бастарите и тирсите, които уважавали и спазвали основните български обичаи, аскалите заедно със себе си причислявали към ак-халдейците или бели скити, останалите били кара-халдейци, или черни скити. Главен религиозен център на Велика България оставал Велики Булгар на Волга. Всички българи – скити смятали, че корените им са в Улуг-Булгар, затова често градът бил наричан просто Халджа (Халдея – Скития, скит; по-късно и келти, R1b1 ген след разпадането на Шумерското царство).

През 3133 г. пр. н. е. в Сувар-Шумер имало потоп, който по-късно нарекли Всемирния потоп. Част от българите начело с потомъка на Шамбат Нау (или Ян) Таргиз Укрятч (Украин?) Атряч (Атрей) Кимер напуснала Шумер (Самара) и през 3130 г. пр. н. е. овладяла старинния български град Атряч-Булгар (Троя - Атреиди!), както и почти целия Капдаг (Мала Азия). Младият и амбициозен български принц Нау (Джан в ориг.) – Таргиз огласил владенията си за Империя Илат (Елада – Държава, Народ, Родина) и решил да обедини под властта си "всички български пирамиди от Идел до Кимет или Егкепе (Египет)". Нау-Таргиз Атряч Кимер напълно постигнал целта си, като подчинил Сирия, Балканите, Египет и Велика България. Императорът на Велика България – потомъкът на Агат Бурал (3135-3110 г. пр. н. е.) отказал да се подчини на своя далечен родственик по династия Зиези Нау Таргиз. Тогава Нау-Таргиз отишъл при хуно-българите и договорил с тях съвместно настъпление против Агат. Хуните или ермиасите (Ерми-Аси!) били най-източната група българи, живеещи в Предбайкал и Задбайкалието. Като потомци на бурджаните хуните дълго таили обида към агатирите, които прогонили племето им от Сънджак и затова не било трудно да бъдат уговорени срещу тях. Щом хуните с подкрепата на своите български съюзници – иседите (живели в Булгартау – в Урал, Българските планини) се врязали във Велика България от изток, билишите (пеласги) и трьоки (траки) на Атрей нападнали Агатир-Аскип от запад, откъм Искем или Издар (Дунав). Император Бурал разбрал, че нещата отиват на зле и се подчинил на Таргиз. Кимер заповядал Бурал да отдели земя на победителите, които поискат да се заселят в Агатир и дал на Велика България името си - Кимер. Бурал безропотно изпълнил тези искания. Част от балканските българи била заселена на територията от Дунав до Бури-чай или Варзей (Днепър), а част от

хуните – в южен Идел, край Дон, Днепър, Дунав и в Кермек. От 3120 г. пр. н. е. Стара Велика България се наричала и Кимер, Кимерийско царство, а властта на Агатирската династия се ограничавала. След като поел властта, Бураловият син Арсал (3110-3040 г. пр. н. е.) получил второ име Кимер и Агатирската династия почнали да наричат Кимерийска.

Нау-Таргиз оженил Кимер за дъщеря си и така принцовете от рода Агатир станали пълноправни близки родственици на Нау-Атрей Илатски (3130-3000 г. пр. н. е.). Сулейман Ибн Дауд обаче пише, че волжките българи наричали Кимерийски и династиите на Карт-Джам и Джам-Аудан - Кимер и Идел значат едно и също – Земя на конете. Ето защо волжките българи в преданията си назовават цялата Агатирска династия Кимерийска, а себе си – деца на Кимерите (Летопис на Минхазетдин ал-Булгари, както и др.)

През второто хилядолетие пр. н. е. нахлуването в Илат на българо-печенежкото племе баграт или барат начело с потомъка на Баринджар (Барин-Ар) Авар или Абрас довело до края на тази българска империя със столица Атряч-Булгар (Троя, днес в Турция). По майчина линия Авар бил потомък на знаменития кам (жрец) от Стария Бурджан Зардушдар (Заратустра, Звездоброец), който построил първата българска обсерватория край уралското селище Аркаим. Зардушдар, който влязъл в персийските източници под името Магът Заратустра, за пръв път записал някои български молитви-химни със знаците на келбирите (колобри) – картинали (висши жреци, оттук и думата кардинал!).

Заради това, че българите са основните гръцки предци, гръците подробно са изучили редица български племена от Велика България. Благодарение на това има изображения на тюрко-българи от XIII в. пр. н. е. Нека видим как са изглеждали те в очите на древните гръци:

1. Тюрко-българите бръснат главите си, като оставят една теменна, или една до няколко задтеменни плитки – чак в началото на XX в. последната група волжки българи – темянци престава да заплита косите си.
2. Главните спортове у българите са борбата и конните надбягвания
3. Най-ценното животно у българите е конят
4. Българите се съставят от седем племена и говорят на седем езика, т. е. българският народ – това е Идел, седем племена (Херодот. История. М. ., 2001, стр. 243)
5. Българите се славят с мъдростта си
6. Българите са наричани архипеи, т. е. жреци (българин отначало значело и жрец)
7. Българите ядат плодовете на дървото понтик
8. Българите изстискват от плодовете на дървото понтик сок асха, а от кашата правели конфитюр (дива вишня, череша)
9. Българите живеят под бял плъстен свод, който се поддържа от короната на дърво

Всички тези признаци заедно откриваме само у една народност в света – волжките тюрко-българи.

Само при волжките тюрко-българи изброяваме следните характерни неща:

1. Избръсването на голяма част от главата и заплитане на задтеменна плитка – чубас
2. Повече от всичко обичали борбата и ездата
3. Обожавали конете
4. Имат национално название българи (Божии, мъдри хора)
5. Наричат се и архипеи (стари пеони?)
6. Наричат вишната янтик (оттук гръцкото понтик)
7. От вишневите плодове правят сок ачуг (гръцкото асхи, конфитюр пир и пироги (русите заимстват директно думата)
8. Наричат себе си идел – седем племена или седем езика – иде тел
9. Наричат дома си, дървото клен, бялата плъст и покривалото с една дума – урен (оттук

и легендата за дом във вид на дърво, покрито с плъст)

(Тук преводачът отбелязва наличието на някои от тези признаци и у народи като китайци, японци и корейци...)

В летописното си сведение именитият руски летописец, бащата на руската история Татищев пише: "Българите волжки, Херодотовите архипеи, се наричали билири (буляри)... " (вж В. Н. Татищев. История Российская, т. 1. М.- Л., 1962, стр. 248). Ето какво разказва Херодот за волжките българии-архипеи и съседите им:

„Савроматите (българи-баринджари) заемат ивицата земя на север, която започва от впадината на Меотийското езеро (Урта - българско или Азовско море) на петнайсет дни път, където няма нито диви, нито посадени дървета. По-нагоре от тях обитават Будините (горнодонски българи, наричани още сарбии/сарбеи-праславяни с произход халдеи-келти по "Джагфар тарих"). Земята тук е покрита с гъста гора от различни дървета. След будините отначало има пустиня на седем дена път, а после на изток живеят фисагетите (българското племе бишегети или мишари, тези две думи в български турки означават горски хора - бише, меше и гети, ари); многочислено и своеобразно племе. В тези краища съседи са им хората на име ирики (българите-печенеги от рода ирики или бараки – т. е. ловци в български турки). Те се препитават с лов и ловят зверовете по следния начин: изчакват плячката, качени на дърво (гъсти гори има из цялата им страна. Всеки ловец има кон, обучен да лежи по корем, за да не се набива на очи, както и куче (българите-турки наричат ловеца, кучето, даже и управника с една дума - барак?!). Като види животното, ловецът стреля с лъка си от дървото, след това скача на коня и го преследва, а кучето тича след него. Над ириците на изток живеят други скитски племена. Те се освободили от игото на уарските скити и заели тая земя (ирики - ирокези, бел. прев.)

Чак до областта на тия скити цялата по-горе упомената страна е равнина с дебел слой почва. Нататък земята е твърда и неравна, като камък. След дълъг преход по тази камениста област (дясното крайбрежие на Средна Волга, което турко-българите наричат Таули-Булгар, т. е. Горна България, както и Таш-иле, т. е. Камениста земя, пристигаш в страна, където в подножието на високите планини (Урал) обитават хора (волжките българи).

Както разказват, всички те са плешиви по рождение, плосконоси и с широки челюсти. Говорят на особен език (български турки), обличат се като скити и се хранят с плодовете на дърво. Името на дървото, чиито плодове те ядат, е понтик. Високо е почти колкото смокиня, плодът прилича на бобов, но с костилка вътре. Зрелият плод прецеждат през плат и от него тече черен сок с название асха. Този сок облизват и пият, смесен с мляко. От плодвата маса правят питки (руското лепешки, пирожки). Добитък нямат много, защото пасбищата не са добри. Всеки живее под дърво. През зимата дървото всеки път се покрива с бяла плъст, през лятото няма покрив. Никой не ги обижда, защото ги почитат като свещени и даже нямат бойно оръжие. Те успокояват съседските разпри и ако при тях намери убежище някой изгнаник, никой не смее да го обижда. Името на този народ е архипеи.

Страните до тези плешиви хора и народите, живеещи край тях, са добре известни, тъй като към тях понякога ходят скити. Сведения за тях могат да се вземат не само от скитите, но и от елините от Бористенския търговски пристан и други понтийски (черноморски) търговски градове. Когато скитите ходят при архипеите, водят преговори с тях на седем езика с помощта на седем преводача.

И така, областите до тези плешиви хора още са неизвестни за нас, какво има по-нагоре от тях – никой не може да каже точно. Тези страни се отделят от високи, недостъпни (Български) планини и никой още не ги е преминавал (от гърците). По думите на плешивите в планините обитават, макар и да не вярвам на това, козлоноги хора (става дума за българското племе ищяк, чието име означава кози - иш и крака - адак,, зад тези планини има други хора, които спят шест месеца в годината... Областите на изток от плешивите са достоверно известни – там живеят иседони; (исед-хуни, тоест българите-хуни от река Исет в Западен Сибир). За земите на север

от иседоните и плешивите не знаем нищо освен това, което те самите разказват.

За обичаите на иседоните разказват следното: "когато умре нечий баща, всички роднини улавят животно, заколват го и месото нарязват на парчета. След това нарязват на парчета и тялото на покойния баща на този, при когото са дошли. После смесват месото и пируват." За това, как е възникнала тая легенда, Васил Куш обяснява в разказа "На гости при бурджаните": Жената на Карт-Бурджан, госпожа Мияс, като гледала как се мъчат от глад мъжът ѝ и децата, наредила на мъжа си следното: - Убий ме и ме нарежи на късове. Смести месото ми с това на скоро убития бик и се наяжте с децата! Карт-Бурджан направил всичко, както Мияс заръчала, но щом седнал да яде с децата, се разридал и им разказал всичко. Почти всичките му синове – Хон, Саксин, Кашан, Баджанак, Барсил, Авар или Бар, Ерми-Ас, Алан или Сал и другите се отказали и се разпръснали на различни страни заедно с хората си. По-късно хората почнали да се назовават с техните имена.

Чирлят, син на Карт-Бурджан от другата му жена и хората му – бъдешите чирляти – изяли всичко сготвено. След това другите българи, освен тези на Ерми-Ас – ермиасите, отказали да общуват с тях. Ето защо говорят, че бурджаните ядат месото на своите родители. На мястото, където живял Карт-Бурджан, останали само част от бурджаните, които нарекли исет, т. е. родителска плът, макар точно тази част от тях не яла от месото на Мияс.

Тези бурджани се съединили с българите-хуни, когато те отишли да помагат на Укрятч Атряч Таргиз Кимер да покори Старата Велика България на агатирите и затова ги нарекли иседуни, исетски хуни. Реката, която тече през техните владения, също получила името Исет“.

Не по-малко от половината от българите-бурджани в памет на госпожа Мияс започнали да погребват най-знатните и известни по следния начин: тялото на мъртвия разсичали на части и го оставяли на земята да бъде изядено от хищни птици и зверове. Така бурджаните погребали Кан Атай (Атей - 375-339 г. пр. н. е.), който умрял от преумора скоро след победата над Белебей (Филип II Македонски)... От черепите на славните покойници бурджаните правели чаши и пиели от тях по празниците. По-късно този обичай бил възприет и от други българи. От черепа свалят кожата, изчистват го отвътре, после го покриват с позлата и го пазят като свещен кумир. На този кумир всяка година се принасят жертви. Жертвоприношенията извършва синът в чест на баща си подобно на тия, които извършват на помените си елините. Тези хора също биват смятани за праведни, а жените у тях са свършено равноправни с мъжете.

И така, за иседоните имаме още сведения. По-нагоре от тях, разказват те, живеят еднооки хора и охраняващите златото скити (българите-скаки или сакшни, чието име значи пазителите). Скитите разказват това по думите на иседоните, а ние, останалите, узнаваме от скитите и ги наричаме аримаспи: арима у скитите значи единица (българите-баринджари изговарят арем, повечето други българи – алем; а спу - око, по баринджарски око е чепи); става дума за българите-ермиаси, които наричали още сарагури, бели хуни. (Херодот. История. М., 2001, стр. 242-243).

Херодот е зафиксирал факта, че през 1512 г. пр. н. е. Стара Велика България е управлявана от Буртаската династия (потомците на цар Аслановия син Буртас), която понякога наричат и Втора Кимерска династия.

В началото на X век пр. н. е. и по-точно през 980 г. пр. н. е. властта в Стара Велика България преминала у представителите на друга българска династия, наричана ту втора, ту трета Кимерска династия. През периода 680-188 г. пр. н. е. управлявали императори и от трите Аскипски български династии - Буртаска, Раджилска (или Ахилска) и Сандугач (Славей). През 512 г. пр. н. е. при императора на Велика България Иданбир българите отблъснали персийския цар Дарий Велики (Старият Аламир-Султан от българските предания), който достигнал до Алабуга (Елабуга). Тогава двете държави не могли да се споразумеят на кого да принадлежи Албания, т. е. Азербайджан. През 339 г. пр. н. е. македонският цар Белебей или Балдиу (Филип II) се опитал да отнеме от Велика България областта Миджан (Мизия,

Дунавска България), но бил напълно сразен от българския император Атай (Атей, Кан Атей). Скоро след битката Атай, който бил вече 90-годишен, починал от преумора.

През 336 г. пр. н. е. македонска армия по заповед на сина на Филип, Александър Македонски (Новият Аламир-Султан, Искандер Зулкарнайн) отново влязла в пределите на Велика България и отново била напълно сразена.

А през 250 г. пр. н. е. българите-сарагури и българите-келти с нападения от изток и запад свалили от власт Македонците-Селевкиди в Персия и образували на нейна територия българската държава Кизил-Бурджан или Бардим - Партия. Благодарение на Партия, символично признала подчинението си на Стара Велика България, цялото българско общество започнало стремително да прогресираща.

Разбира се, някои големи културни постижения българите имали и преди Партияната епоха. Така императорът на Велика България Буртас Баринтай (Берендей) Борчек (660-633 г. пр. н. е.) въвел в държавата си наведнъж два официални държавни езика - синдски и български тюрки, както и две светски писмености – раджилска (ахилска) - гръцки алфавит, кирилица и сирийската (арамейска). Император Атай (Атей, 375-339 г. пр. н. е.) на 5-ти май 360 г. пр. н. е. започнал да сече монети и разрешил открито Аскип (Скития) да се нарича Стара Велика България, а българите – българи (преди това на откритата употреба на тези имена се противопоставяли жреците – камове, келбири, колобри). В партияната държава са възникнали следните неща:

1. българските съсловия на чиновниците, търговците, професионалните войници, строителите, художниците и музикантите, на артистите
2. българската литература
3. българската архитектура
4. българската професионална музика
5. българският театър
6. българска професионална живопис и скулптура
7. българската банкова система

През 226 г. българската династия Сасаниди - клон на партияната династия Аршакиди – се обявила за персийска и изгонила другите Аршакиди от Персия. Заедно с тях тогава заминали милион българи, които в Стара Велика България съставили посочените съсловия и прокарали редица партияни закони. Пример е партияният закон, според който съдиите можели да вземат за залог каквото решат. (Малкълм колидж. Партияни. М., 2004, стр. 67) и който действал във Волжка България до 1740 г. Основата на древният български епос "Чулман толгау" също била съчинена в Партия. В чест на партияните българи, които волжките българи наричали барджил, барджа и бардим, във Волжка България били наречени две области – Барджил (Северен Дагестан) и Барджа (Приджайкската-Приуралска) – днес Оренбургска област в Руската федерация, както и град Бардим (днес Йошкар-Ола). Такива изтъкнати дейци на българската история като царят на българската област Мар-Уба Аскал (X век), първият министър на ханското правителство на Атила Джангиз (V век), историкът Даиш Карачай (XIV век), българският писател Васил Куш, пълководецът Хагер-Угли и много други произлезли от българо-партияни родове...

През 188-150 г. пр. н. е. Велика България била управлявана от Сарматската (Сарматийска) династия или още позната като Урусмановата (Росомоновска). Тя се опирала най-вече на силите на източните българи-сармати.

При Урусманите българската империя се дележала на зависими от българските императори царства и бейлици (княжества). Цар на областта Джеремел (Еремел) или Аскал, разположена между Днепър и Дон, бил изтъкнат български поет Кубан Боян (177-152 г. пр. н. е.). През 154 г. пр. н. е. той обявил за столица на своето царство град Булгар-Балтавар (Полтава, Украйна) и

тогава за пръв път изпял създадения от него български епос "Чулман толгау". В основата на епоса лежат две древни български поеми – ири, обединени от Кубан в едно цяло. До нас са достигнали два преписа – Кимерийски и Карачаевски, от тях по-пълнен е Кимерийският. "Чулман толгау" е истински стихотворно-песенен летопис на българите от античните времена. В библиотеката на човечеството този епос заема по право третото място след "Илиадата" на Омир и "История" на Херодот. Българските императори не били много по-овластени от подчинените им субаги (царе) и баги (князе). И едните, и другите се издържали от поземлените си владения, на които пасяли собствените им стада добитък – просто императорът имал по-големи владения. За сметка на получените доходи кан-балтазарите или кан-биги (императори) - (я, кана субиги! – бел. прев.) субаги и баги изхранвали своите дружинници (джури) с ежедневни угощения, подаръци, пирове. Вече в Партия българските наместници на някои области започнали да дават на дружинниците си доходи от населените участъци на земите – белеки (феод); отначало по време на службата, по-късно и с право на предаване на наследниците. Този обичай не бил приет веднага във Велика България. Чак Втората Хунска династия започнала да въвежда този обичай в някои от европейските и азиатските си владения – и тогава от IV-V век по света започнала епохата на феодализма (феодалът като собственик на белек/феод). В Западна Европа феодализмът започнал да отмира след Великата френска революция през 1789 г. и войните на Наполеон Бонапарт Булгаро-Булгарини, а в Русия – след реформите на Александър II в 1860 г.

По време на Партияния си период Халджа (Халдея, Волжка България), през която минавала връзката между Бардим (Партия) с Велика България, се развила и прогресирала, затова оттогава към нея трайно се закрепва името Идел-Булгар (буквално България на Волга). Пръв много подробно я описва, както и съседите ѝ древногръцкият астроном и географ Клавдий Птолемей (прибл. 90-160 г.) в труда си "География":

"След това крайбрежието на Океана край Венетския Залив (Балтийско море) е заето от велтите (от българското булут-зубър, прусс), по-нагоре живеят осииите (от българското асти - еесто-естонски българи), след тях са най-северните карбони (от българското карбан-фин), на изток от тях живеят карести (българското карелти-карели - Карелия) и сали (сали или чали са българско племе, населяващо севера на Предкамието – виж река Кама), а по-надолу са келоните (българското племе кулян, населявало юга на Предкамието – от Рибната Слобода до Елабуга - по-късно името холандци!), хиподоните (българското племе събай или сабакай, населяващо западната част на Южното Предкамие), надолу от тях са агатирсите (агатири, агаджири, агацири - българи-мишари), следват аорси (българско племе арсай, също наричано арджани и арсали, живяло на река Арса или Аря в Планинска България), както и пагиритите (т. е. жителите на Улуг Булгар, наричан и Багур); още по-надолу са саварите - (българи-сувари) и боруските (барадж-българи, драконови, обитаващи Източното Задкамие и Среден Урал) до Рипийските планини (Урал).

После са акибите (абики, българи-убеки, населявали дяснобрежието на Волга от Тетюш до Саратов) и наските (българите-баски или бушкай, живели в района на Саратовското Задволжие на река Бушка или Голям Иргиз – днес баски в Испания!), надолу от тях са вибионите (българи-бабаи или барсили, обитавали Предволжката част на Волгоградска област); (на кого ли кръстиха Бразилия...бел. прев.) - и идрите (утрау-барсили, живели в междуречието на Волга и Ахтуба); надолу от вибионите до аланите са стърните (чдар-българи или балкари), а между аланите (българско племе от барсилската група, наричано и къзълбаши, тогава живели в Задднепровието) и амак-собите (българско племе кимак или кумик-суба, намирали се между Терек и Астрахан) живеят кариони (българи-керени, подразделение на барадж-българите в Северното Приазовие между Грузки Еланчик и устието на Дон) и саргати (българи-сургути, подразделение на кумик-суба, живели на река Чир, десен приток на Дон).

При завоя на река Танаис (Дон) са офлоните (атлани-част от кумик-суба), зад тях са осилите (асил или манич – също част от кумик-суба) до роксоланите (българско племе урус-

алан от барсилската група, заемало земите от низините на Дон до Крим и Северен Крим), между тях са амаксобии и роксоланите-ревкалани (българи-райкангли, живели на река Рай-Ея) и ескобихити българи (искел-ехети, предци на карачаевците)." (По Ю. К. Бегунов. История Руси. Т. 1. СПб., 2007, стр. 107). Тази картина не се променила до XIII век.

Нямащи значително надмощие над багите и субагите, българските императори търсели приятелството на най-влиятелните между тях, както и разпалвали вражди помежду им. Стара българска поговорка гласи: колкото са по-слаби багите – толкова по-силен е субагът (управникът). В един от разказите си "Изкуството на управлението" Васил Куш разказва малко за делниците на императорите на Велика България така:

"А с какво се занимавали в работно време императорите на Стара Велика България? В началото му те взимали решения с кого от зависимите царе и князе да се сприятелят и кои от станалите прекалено силни царе и князе да скарат един с друг, а после въплътявали замисленото в живота. Тая политика наподобявала играта на шах – неслучайно почти всички български владетели обичали шаха. Ще ви разкажа само за най-големите "шахматни комбинации". При императора на Велика България Бай-Алан (140-107 г. пр. н. е) прекалено могъщи станали Джеремелските царе – потомци на Кубан-Боян-Келбир и сина му Буляк. Те успели да присъединят Крим към Еремел и построили там няколко силни крепости, в това число и новата си столица Наубул (Неапол). В отговор Бай-Алан се сдружил със съперниците на Кубаните, владетели на Нижни Дон – Шираките или Джираки и направил сина на Джирак - Карт-Туз или Карт-Туджа свой главен съветник. Веднъж Карт разказвал на Бай-Алан за укрепването на Кубаните и особено подчертал усиляващото се приятелство между Буляк Кубан и брата на императора Таш-Баш. Съвсем скоро преди това Буляк се оженил за най-малката дъщеря на Таш-Баш, наместник на Буртас. "– Буляк стана най-силният субаг на Велика България и спокойно може да помогне на Таш-Баш да завладее имперския престол..." – подхвърлил Карт-Туджа на императора...

- А какво да направя, за да предотвратя тая заплаха? - попитал Бай-Алан.

- Вкарайте двамата във война с Марджат (Митридат VI Евпатор, 121-64, цар на Тарвил – на Понта). Обещайте му, че ако той ни отнеме Баджпир (Боспорското царство), няма да воювате с него заради това. Марджат веднага ще завладее Агарджа (Пантикапей) и Буляк, като владетел на Крим, ще трябва да влезе във война с него. Бащата на Буляк, мъдрият Калбир, няма да вложи много старание в тая война, но младият и честолюбив Буляк ще затъне в нея. Тогава непременно ще поиска помощ от тъста си, а никога не воювалият Таш-Баш ще влезе във войната с многочислената си, но зле въоръжена пеша армия арджамши (мордва-ерзя), за да се отличи. Конните дружинници алани на Таш-Баш са най-слаби и страхливи от аланските българи, те няма да издържат при сблъсък с добре въоръжените и смели тарвилци - потомци на кимерийските българи. Буляк ще може да изпрати само малък собствен отряд, защото собствените му братя му завиждат и няма да му бъдат опора. Марджат ще разбие съперниците Ви и заплахата за властта Ви ще бъде отстранена.

- Но така моята държава ще загуби Боспор! – възкликнал императорът.

- За да запазим върховния трон, понякога се налага да жертваме нещо по-маловажно – философски рекъл Карт-Туджа и Бай-Алан бил принуден да се съгласи с него...

Щом получил обещанието на Бай-Алан да не се намесва във войната, Марджат веднага пратил тарвилската си войска в Крим на кораби. Тарвилците взели Боспор и надвили Буляк и Таш-Баш. Следвайки съвета на Карт, Бай-Алан обвинил Буляк в неспособност да защити Кримските владения на Велика България, отнел Ялта от Кубаните и я предал под властта на Джираките. Сега дошъл ред на Шираките да засилят могъществото си, те поставили изцяло под свое влияние императора Кумук (23-46 г.). Потомъкът на Карт-Туджа Дау-Руджа омъжил сестра си за Кумук и фактически започнал да управлява Велика България. Когато потомъкът на Таш-Баш Джиен (Евнон от римските източници), субаг на Идел (Волжка България) и най-голям приятел на Кумук, се сторил подозрителен на Дау-Руджа заради честите си срещи с

Кумук, той го преместил като пешка от полята на Улуг Булгар или Абрашир (Аорс от римските източници) в полето на задштатния окръг Сандугач (Славей). Никога не униващият Джиен обаче взел със себе си много Абраширски българи и оттогава Сандугачки окръг започнал да се нарича Бан-Български или Бан-Багурски окръг (съвременна Балкария) и започнал да процъфтява. Скоро Джиен се оженил за дъщерята на най-влиятелния каппайски (кавказки) субаг Карт-Ойгур (Уйгур) Хазарски и така още подсилил тайния си съюз с него. Дау-Руджа презрително наричал народа на Хазар (Дагестан с Чечня и Ингушетия) просящи, докато в това време при Карт-Уйгур Хазар станал многолюден, процъфтяващ и много силен... Кумук, поддържащ връзка с приятеля си Джиен посредством Карт-Уйгур, успял някак да му предаде следното: - Ако ми помогнеш да се освободя от опеката на Шираките, аз ще те направя капахан (държавен глава, първи министър). Джиен, който мечтаел да отмъсти на Джираките за позора на Таш-Баш, се задействал без забавяне. Той узнал, че Дау-Руджа и синът му Саричин (гр. Царицин!), управляващ област Ширак, са се сдушили с Кичи-Марджат (Митридат Боспорски) и искат заедно да отвоюват от римляните Баджпир - Боспорското царство. Джиен от своя страна тайно се договорил с римляните, че ще им помага в случай на война между тях и рода Ширак. Когато Шираките започнали войната срещу Рум (Рим), те пратили към Банджа Булгар (протокът на Кубан и градът до нея) най-добрите си войски начело с брата на Дау-Руджа Бай-Саричин и Джиен получил заповед да помага и да се подчинява във всичко на Бай-Саричин. Впрочем същият Бай-Саричин с хората си бил отпратил Джиен от Улуг Булгар в Сандугач, като освен това и отнел любимата му жена. Джиен се престорил, че се подчинява и пратил брат си Кардаш уж на помощ на Бай-Саричин, а тайно заръчал на Кардаш с приближаването на римляните да се присъедини към тях. Кардаш изпълнил заръката и благодарение на това римляните се появили в тил на Бай-Саричин и поразили половината му армия. Втората половина на джиракската армия била в град Аскал (Славянск на Кубан), заседнала при протока Карачай-Булгар. Бай-Саричин опитал да избяга от Аскал, но бил заловен от Кардаш. Предчувстващ нещо лошо, Дау-Руджа с войска кавилски (нижневолжки) българи-алани тръгнал на помощ към Аскал, но Джиен и Карт-Уйгур с хазарска армия му преградили пътя край град Хазар или Маджар (Будьоновск). Аланите, които обичали Джиен и ненавиждали Джиракови, веднага заловили Дау-Руджа и преминали на Джиенова страна. Джиен пратил на Кумук бележка с думите: – Приятелю, ти си свободен! – и се отправил към Сандугач, където по-късно дошъл куриер от Кумук с грамотата за назначаването на Джиен за капахан на Велика България. Римляните превзели и разгромили Аскал, а Кумук лишил чувствително отслабените Джираки от земите и богатствата им. Родът Джирак бил изселен в област от Кара-Булгар и дал началото на кара-българи и батиш-българи, или вятичи.

Така Джиен, без да загуби нито един човек, надхитрил Джираките с помощта на Баш... Ще добавим, че войната на Буляк била през 110 г. пр. н. е., а тази с Ширакови - през 49 г. (Саричин- сарацини...бел. прев.)

Същата тази 49 г. Джиен сключил с Рим договор за съвместно владение на Боспорското царство и Велика България отново получавала Боспорския данък. Смята се, че по негово време Стара Велика България е достигнала върха на своето могъщество. Когато римляните опитали да превземат Даги-Ашир (Дакия, Румъния), Джиен първо заставил улагските (влашки, дакийски) българи първо да признаят властта на Велика България, а след това без бой заел Боспорското царство и през 54 г. обсадил римския град Херсонес в Крим. Рим разбрал, че е загубил войната, извел войските си от Дакия и предал на Джиен всички пленени българи. В отговор Джиен също проявил любезност, снел обсадата на Херсонес и сключил с Рим "вечен мир".

При сключването на мирния договор Кардаш и римският посланик Дар-Алаш (Тиберий Плавций Силван) се побратимили и Кардаш дал на сина си името на римлянина Дар-Алаш. След смъртта на Джиен през 80 г. капахани станали Кардаш (80-84 г.) и Дар-Алаш (84-107 г.). Те с всички сили опазвали могъществото на Велика България. Веднага след смъртта на Дар-

Алаш обаче император Кавил (106-124 г.) с помощта на багратските бейове лишил рода Тази (Таз бил прякорът на Таш-Баш) от капаханската власт и отново ги върнал в Сандугач. При господството на близко намиращите се багратски бейове Велика България започнала бързо да отслабва и да губи земи. Така римският император Траян отнел от Велика България Дакия. Дакийските българи-агацири начело със субага Децебал (87-106 г.) дълго се сражавали героически с римляните при направените по времето на Тазиите укрепления, но след отказа на багратските бейове да воюват за Дакия претърпели тежко поражение. В същото време призованите от Тазиите на българска служба скандинавци под името худи (худ, гут - български воин-опълченец) започнали през територията на Бистя (Прибалтика) да прииждат към Велика България през сарбейските (праславянски) пълчища. Худите, които сега европейците наричат готи, подчинили половината сарбеи и ги повели със себе си. Като разбрали, че Тазиите загубили влиянието си над българския трон и че император Кавил не се нуждае от тях, худите в яда си завзели част от Дяснобрежна Украйна (Онгъла) и се разположили там. Синът на Кавил Кубар и внукът му Ер-Таш Артан водили същата гибелна политика като Кавил: опитали се със сила да изгонят худите от Онгъла и воювали с тези честни български субаги и баги, които се опитвали да прекратят багратското укрепване. Ер-Таш наел дори огромна войска от българите-сарагури (бели хуни) на Агарджа, за да подтисне недоволните, както и за войната срещу худите.

Но, мъдрата сестра на Ер-Таш Бояр-Къз, омъжила се за Агарджа по заповед на брат си, предложила на мъжа си да вземе властта в свои ръце и да спре междуособиците и гибелната война с худите.

Глава III. ХУНО-БЪЛГАРСКА ЕПОХА (150-622 г.)

През 150 г. Агарджа станал император и изпълнил всички съвети на жена си. Държавата се успокоила, а худите с удоволствия постъпили на българска служба и получили автономия. Една част от тях император Агарджа насочил към Дакия и откъдунавските владения на Рим, а друга – към малоазийските римски територии. Сега охранителите се от многото години безделие и нищоправене багратски бейове получили заповед да воюват заедно с худите срещу Рим. Готите, насочени към Балканите, получили името тургути (вестготи), а останалите, тръгнали към Мала Азия – сургути (остготи). Прикрепените към тях багратски българи получили същите имена. Тези баграти, които изразявали недоволство от управлението на Агарджа и неговата Хунска династия Булджар (т. е. Булгар), били заточавани в Сибир. Така се появил в Сибир багратският град Сургут или Сюрхот. Както виждаме, историята на сибирските заточеници започва от император Агарджа. Е, мисля, че тук няма защо особено да се гордеем... Готите, които Агарджа наричал "най-добрите български воители" с подкрепа на багратската конница и баринджарските моряци, разгърнали бойни действия срещу Рим на огромно пространство от Дага-Агацир – Дакия (Румъния) до Мала Азия. Римските войски в паника напуснали Дакия. Готите и багратите-турянги (тюринги), саксини (сакси) и бурджаните (бургунди) нахлули и в Дакия, и откъд Дунава, в Мизия (Дунавска България). През 251 г. в Мизия българските готи и баграти унищожили цялата римска армия, включително императора Деций. През 270 г. римляните се оттеглили откъд Дунава и отстъпили на българите цялата Дакия. (баграти - Багратион, напомня преводачът).

Но при император Алтъш Равшан-Мади (305-322г) във Велика България пламнали междуособици, разпалени от Сонге-Сан (322-337 г.). Алтъш преминал Дунав и навлязъл в Балкана и точно тогава Сонге-Сан нанесъл удар по императорския щаб. Алтъш трябвало да прекрати настъплението и да тръгне срещу метежника. По обратния път римляните заедно с подкупените от тях готи - алан-кубари (лангобарди) атакували и убили Алтъш. А Сонге-Сан, вместо да накаже Рим, отишъл да ограбва Армения, където и загинал безславно.

При Такануш (337-357 г.) провинциите на Велика България – като започнем от готоланските на запад и завършим с бурятските (сибирски) на изток – живеели свой собствен живот, само плащали данък и участвали в някои императорски замисли. Синът на Такануш Кама-Батир Маджар (357-363 г.) поискал отново да подчини провинциите на централната власт и наел за изпълнението на задачата суба (орда) бели хуни, оглавени от рода Себер. Вождът на себерските бели хуни – Булюмар (Баламир, Баламбер, Валдемар и Владимир, 363-378 г.) след смъртта на Кама-Батир Маджар в 363 г. станал император на Велика България и основател на нова българска династия – Втора Хунска или Себерска. Редица западни провинции не го признали за император и Булюмар започнал война срещу тях. През 372 г. благодарение на преминаването на страната на Себер на Хазарските субаги – Тухчи, Булюмар разбил и подчинил готските и алански метежници. Аланският бей Кебек и готският субаг (крал) Германарих с получената от Рим военна подкрепа през 375 г. въстанали против Булюмар, при което Кебек се провъзгласил за император на Велика България. Булюмар напълно разгромил метежниците при битката край река Рос. Германарих се самоубил, а Кебек попаднал в плен и бил обезглавен. Част от метежниците (около 500 000) готи, литовци, латиши и банджийски българи с водача си готския бей Биш-Балта (Фиш Балт) била изселена от Кара-Булгар (Украйна) в Арсай или Арсал (Арска земя, Задказанска област). Абсолютното мнозинство съвременни задказански българи са на 70% светлооки и светлокоси европейци и са преки потомци на хората на Биш-Балта, славен той наш. Биш-Балта, син на Вилдан, както и другите готи, винаги служел вярно на Велика България и най-важното, смятал се за чистокръвен българин. Прадядо му носел името Булгар, а неговите дядо и прадядо се казвали Велшен (виж Уелс), съкратено Вел или Бел, което на германски значело Българин... Сред всички готи, където и да живеели те – в Африка, Испания, Франция, Италия или Германия името Булгар било от най-разпространените. Интересно е, че западноевропейските хроники наричат испанските готи "испански българи", всички италианци и англичаните от Уелс са назовани "велшен" - българи. Волтер нарича френското кралство Авария (Бело-Хуния), а немското Пруско кралство - Българско кралство. Никой, не само французи и германци, но и от другите европейци, не възразил на Волтер - всички отлично са знаели за своя български произход. Литовците и латишите, както и готите, до кръстоносния поход през XIII век се назовавали българи. Старото име на Рига - Булгар Исад (Българско пристанище), имената на скандинавските и литовски князе Боргар, Бергер и Болгерд (в европейската литература Олгерд) напомнят за това. Много казански българи, имащи прибалтийски произход, до средата на XVI в. предпочитали да си търсят жени в Прибалтика и източна Скандинавия. Много хиляди казански българи в годините на татарските нашествия се преселили в Скандинавия – Норвегия и Швеция. Ето какво пише за това например Карл Маркс:

"Независимо от вътрешните раздори монголите разширили своите владения зад границите на Казан до Перм и много жители на тия страни емигрирали в Норвегия, където крал Хакон (хакан!) ги обърнал в християнство" (Архив на Маркс и Енгелс, т. 8. М., 1946, стр. 146). През 376 г. Биш-Балта основал на територията на бъдещия Казан селището Биш-Балта (немското балт е съкращение на българската титла балтазар - вожд, както и принц - бел. прев.), а през 379 г. – крепостта Ашла на хълма Богилтау (Кремълският хълм). Крепостта се разполагала редом с гнездото на двуглавия дракон Ашли (меко казано, странно съвпадение с днешното английско Ashley!), откъдето получила и името си. Син на Биш-Балта бил Кутар, негов син – Татяк (Татул), негов син – Арис (Урус) или Ариш (Уруш - ср. унгарското Урош), негов син – Рамил (Ромул Августул, последният император на Западната Римска империя през 475-476 г.). Немалко български готи и алани, замесени в метежа на Кебек, избягали в Римската империя. Там обаче не ги срещнали с цветя, мед и масло, така че се наложило да се извинят пред Булюмар и го замолили отново да ги направи граждани на Велика България (в хунския период я наричали и Хонбулгар, и Джунгар – т. е. Хуния). По заповед на Булюмар брат му Себер Маджар-Кара и сина Алип-бей с мощна българска войска през 378 г. преминали през

река Сула или Иждар (Дунав) и като разбили войските на римския император. Валент край град Адрианопол (Кан-Дере, Одрин - Турция), разпрострели властта на Хон-Булгар из Римската империя. Велика България станала главната световна империя, а на бившия капахан, после император Себер (378-391 г.) се наложило да влее много усилия за надеждна връзка между частите ѝ. Рим заслабвал все повече, а българската власт се усилвала. Като се възползвал от това, следващият български император Алип-бей през 395 г. разделил Римската империя на две части - Източна и Западна.

Своя разцвет Велика България достигнала при император Атила Туки (433-453 г.). Син на Мундзук, внук на Алип-бей, Атила Туки Ардар (Артур) Айбат Аудан-Дуло Тай-Мадук Колин Кобландий се родил в годината на коня (406 г.) в крепостта Ашла (Казан) и станал единственият владетел на Земята, комуто се подчинил целият тогавашен свят. Атила успял да създаде най-съвършената и справедлива в човешката история държава и станал герой в преданията на всички народи - от французи и англичани до монголи и японци. Навсякъде се утвърдил култът към духа на бурята и воинската слава Барин-Кубар Джамгър-Самир, който по заповед на Всевишния Тангра подарил на Атила меч на победата. Така на запад членовете на военните съсловия получили названието барини (барони), а на изток - самири (отгук японското самурай). Видният руски историк и историограф академик Юрий Бегунов смята, че хунската епоха е довела за възраждането на русите - предци на руския народ. Ето каква характеристика дава той на хуно-българската световна държава от епохата на Атила:

"Принципите на властта в Хунската империя забележимо се различават от тези на Римската империя..., хуните намирали с поданиците си общ език. Римските, гръцките и готски автори отбелязват, че в Хунската империя нямало нито расова, нито национална или племенна дискриминация, нямало и разлика между религиозните вярвания: господствала пълна веротърпимост, отсъствало робството; виждали се честността, справедливостта и неподкупността на хунските съдии. Стигнало се дотам, че гърци, римляни и варвари бягали на хунска земя и се стремели да служат в хунската армия, като обучавали хуните да строят обсадни машини и да си служат с военната техника и оръжие. Съвсем достоверен е разказът на един римлянин, служещ на Атила: "Аз харесвам скитските (хуно-български) нрави. Ние воюваме често, но в мирно време се наслаждаваме на съвършен покой и не се боим, че ще загубим собствеността си. В бившата ми родина Рим властват тирани, а малодушните роби не смеят да се отбраняват. Там няма правосъдие, нито равенство пред държавата и силните угнетяват слабите..."

Известен е текстът на "Българската правда (Торе) от това време, където се вижда, че в Кара-Саклан (Източна Европа), намираща се под непосредственото управление на Атила, е възникнал обществен строй на истинска военна демокрация начело със справедлив цар...

"В хунската държава имало само две обединяващи начала - вярата в Тангра-Твореца и вярата във върховната власт на императора или хана, който е единствен цар на хуни и нехуни..." (Бегунов. История Руси, т. I. СПб, 2007, стр. 249-250). Атила не се месел във вътрешния живот на покорилите му се страни и народи, но метежниците и изменниците наказвал без пощада. Никога хунските войски не закачали мирното население. Най-спокойни региони на Всемирната Българска империя на Атила били Китай, където управлявала българската династия Сянби-Тоба (държавата Северен Вей, 386-534 г.), Африка – където български наместник бил кралят на българските готи-вандали и алани Гензерих, а също Индия и Персия. В Средна Азия и Западна Европа поддържането на българския ред изисквало значителни усилия. За да не могат подчинените на Велика България две Римски империи и да си помислят за отделяне, Атила им отнел всички погранични области, в които имало силни крепости, военните кораби и най-важните пътища. За съжаление българският наместник на Западната Римска империя Аеций, вуйчо на Атила (сестрата на Аеций била майка на Атила) бил подкупен от левитския род Натан и започнал да работи тайно срещу "императора на целия свят". Действията му били чрез други лица, които подтиквали към метеж против хуно-

българската власт. Така Аеций се опитал да осуети женитбата на Атила и сестрата на западно римския император Валентиниан III Хонория или Онория, като подтикнал към бунт срещу хунобългарската империя римския военачалник Будар и краля на готите Теодорих. Метежниците се надявали да сразят Атила в град Орлеан (Франция), където световният император смятал да се срещне със своята невеста Онория. Тази среща трябвало да стане през 451 г.

Атила получил блестящо българско, римско и гръцко образование (в младостта си той се учил в Рим и Константинопол), съвършено знаел родния си български тюрки, също и старонемски, латински, гръцки, ново-ахилски (праславянски), персийски, можел да произнесе отделни фрази на арабски, китайски, индийски, берберски, етиопски и унгарски (Нариман тарих). На всички източни воители той заповядал да говорят на български тюрки, а на всички воители от Баил (Централна Европа) – на новоахилски (старославянски). Така тези езици се разпространили в Европа и Азия. Атила имал отлично разузнаване, той отрано научил за някои планове на бунтовниците и императорът на света тръгнал на среща с бъдещата си невеста с голям отряд "приятели".

Въз основата на съобщения от десетки западни и други източници Бегунов пише:

"През 451 г. Атила с грамадна 700 000-дна армия, съпровождана от голям обоз с припаси и семейства, се прехвърлила през Рейн край Монгоциак (съвременния Майнц) на територията на съюзниците-франки. Основната маса войски съставлявала хунската лека кавалерия, а също и полковете на верноподаните съюзници от германските остготи, бургунди, гепиди, алемани, скири, също така и от рейнските франки, тюринги, турклинги, руги, баварци (бившите квади и маркомани); полу-келтски народи, както и тюркски българи и акацири; имало и алански сармати, черни фино-угри, участвали и славяни, някои гърци и римляни, презрели користолюбие и произвола на своите властници. Що се отнася до славяните, в Атиловите войски имало анти, с които Атила завързал приятелски отношения. За това свидетелства Велесовата книга, написана на дъсчици и уточнява следното: "Нашият строй се раздели на две. Воините на Атила бяха в средата. И беше той главатар на ясуните (българите), а по плещите (фалангите – Юрий Бегунов) воюваха славяните, които в сечта не жалеха своите и не ги вардеха през тези дни " (дъсчица II, 7). " Хуните ни викаха да станем воители на възмездието и да отидем с тях в Европа, за да воюваме с римляните, германците, авирите (тук алани). Някои от нас ги послушаха и тръгнаха с тях". (вж. дъсчица III, 38 а. I).

Във войските на Атила имало и други славянски племена – карпи, тивери, покути, бели хървати. С две думи, битката на Каталунските полета била факт не само от хунската и от римската история, но и от славянската...

Хуните и съюзниците им настъпвали на фронт, широк повече от 150 км северозападно от река Мозелла (съвр. Мозел). Цялата тая орда нахлула в Северна Галия (Франция). Голяма част от градовете била разграбени (заради отказа да снабдят бойците с продукти) и разрушени (за оказване съпротива на имперските български войски).

Изключение бил Париж (Лютетия по онова време). Според преданията градът се спасил благодарение на света Жьонвиев, която накарала всички граждани да се каят и молят (Ю. Бегунов. "История Руси", т. I. СПб., 2007, стр. 253). Света Жьонвиев показала на самия Атила пътя от Париж към Орлеан и българската армия мирно продължила към града на Лоара през бъдещата столица на Франция. В действителност Туки имал 200 000 хуно-български и готски воители. Чичо му Барис с още толкова анти (българско формирование от сарбеи - праславяни) в това време бил пратен да потуши метежа на алип-бурджаните (бургунди) в град Леу (Лион). В Орлеан на Лоара Туки трябвало да бъде очакван от 100 000-ден корпус на аланите-българи на Сонгебан или Сонги. Към началото на май корпусът на Атила приближил Арал (Орлеан) и видял, че Сонгебан е вече разбит и пленен от вестготския крал Теодорих, а жалките остатъци от аланите са обградени от вестготите в града.

Започнали тежки боеве с 200 000-дната готска войска, за която тукашната гориста

местност била като родна.

Трудно било тук да се пусне конницата и Атила се сражавал само със силите на българските готи. За късмет Теодорих очаквал идването на римските войски на Будар и също не включвал основните си сили. След 40-дневни боеве за Орлеан българските готи все пак пробиха обкръжаващия ги пръстен и влезли в града. Сам Атила лично извел навън героичния градски алански гарнизон – българите нямали сили да го защитават.

Командирът на гарнизона – синът на Сонгебан – Бали – получил като награда за мъжеството и твърдостта си званието наместник на Идел-Булгар (Волжка България).

Докато Туки извеждал от Орлеан хората на Бали, върху войските на императора се стоварила 300 000-дната армия на Будар. Враговете разчитали да затворят "Орлеанския капан" – т. е. да обградят и унищожат имперските войски. В това време Барис потушил метежа на бургундците и пратил на Туки куриер с вестта, че корпусът му се придвижва към град Таргиз (Труа). Атила решил също да тръгне натам и в удобен момент за действия на конницата да проведе генералното сражение. Армията на Туки изиграла престорено отстъпление, тръгнала от Орлеан към Труа (Таргиз) и край града се обединила с тази на Барис. Будар и Теодорих открито, а Аеций – тайно, последвали отстъпващия император на света с надеждата при преследването с лекота да довършат българите. Изненадващо за тях при Каталунските полета на север от Труа бунтовниците се натъкнали на готовата за бой обединена българска войска. В Деня на Таргиз (празник на българската държавност) 22-ри юни 451 г. войските на Атила атакували строените за битка пълчища метежници: корпусът на Барис ударил по левия, римския фланг, а българските готи и тежката хунобългарска конница на Атила – десния вестготски фланг. Вражеският център, където бил корпусът на Сонгебан (под заплахата от смърт той се съгласил да служи на бунтовниците) не бил сериозно атакуван от българите, а Сонгебан се сражавал вяло и мислел само как да избяга от бойното поле. По фланговете обаче се извършвала невиджана сеч – никой не искал да взема пленници. Барис успял да притесни Будар – с цената на сериозни загуби, а един хунобългарин убил Теодорих. Щом видял това, Сонгебан с хората си избягал от сражението. Това смутило отчаяно биещите се с българите вестготи и те започнали да отстъпват. Скоро щяло да се стъмни и Атила спрял преследването. Противниците му се укрепили на близък хълм. На следващия ден (23-ти юни, джиен) българите с всички сили атакували този хълм. Забравили за всичко друго на света, воините се избивали до 16 часа, когато Атила отвел хората си към лагера за обяд. Докато българите обядвали, римляните разбрали за гибелта на Будар в боя и го обърнали на бягство. Атила пратил 30 000 преследвачи, но те пък попаднали на засада, организирана от остготите на Ториш (Торизмунд, син на Теодорих) и се върнали обратно в лагера. Атила заповядал на воините да укрепят лагера и да се подготвят за защита. Императорът предполагал, че Будар е получил подкрепление от бунтовническата половина франки (другата половина се биела за него) и решил да отложи шурма на хълма. Вечерта обаче Бали след разузнавателен оглед на хълма забелязал, че там вече няма никого. Той успял да плени няколко войника, които му разказали за смъртта на Будар и бягството на римляните, за раняването на Ториш и заминаването на останалите без предводител вестготи.

На следващия ден българите, които удържали славна победа в двудневното Каталунско сражение, погребали падналите си другари. Според френските легенди български оркестър от хиляда кобзари изпял в чест на героите прощална песен. След погребението към лагера на Атила се появил Сонгебан, който водел 200 000 римски пленника. Всички те били прикрепени към войските на Атила - той бил така доволен от победата, че простил на обикновените войници. По-късно този корпус от пленени римляни се сражавал за император Джангиз (Дингезих) - син на Атила.

Западните историци слели битките от 22 и 23 юни 451 г. в една и измислили приказката за поражението на българската войска на Атила. Последвалите събития показват обаче нещо съвсем друго. През 452 г. на Атила било обещано предаването на задържаната в Рим Онория и

след наказването на няколко хиляди италиански дезертъора превзел най-мощната по това време крепост Акавил (Аквилея) и окупира цялата континентална Италия от Милано до Калабрия. Император Валентиниан III и римският папа Лъв му отворили вратите на столицата. Когато влязъл в града, насреща му се появила и Онория. Край походната си шатра, разпъната до римските врати Атила извършил българския обред на бракосъчетаването. След като обсипал невестата си със златни и сребърни монети, императорът на света се уединил с нея в шатрата. За тези събития се разказва в песента за Атила, съчинена от Барис скоро след смъртта на Туки през 453 г. :

Убихме готското князче (Теодорих).
Те хванаха се за главите (враговете)
Алани бягат надалеч и Будар сам едва
оголени встрани, тез готи да спаси успя.

Разбит врагът избяга към стръмен хълм.
На следващия ден събра бойците Туки,
отново литна в бой.

Там падна и сразен Будар - главата си загуби.
Хайджи избяга и не го намери никой.

А бе врагът на хълма още. Настана и обяд.
Похапнал, бек Бали прокрадна се да види
какво ни горе чака. Отиде до хълма, а той
стои си, както бе преди, и няма никого.

Ранен бил в набега Ториш и людете му тръгнали
- разказаха ни тези, що хванахме зад хълма.
Така и Туки удържа победа над врага.

Атила после се засмя:
- Щом взеха да ядат, лъжиците им тъй дрънчаха,
изплаши се врагът...

Тумени дващест води в плен храбрецът Сонгебан .(тумен - около 10 000 души)
А после, както се говори, се били за Джангиз (Дингезих, Атилов син)
Жестоки бяха битките, не знаехме измяна - бе празникът Таргиз Кене,
след него и Джиен.

Към Рим потегли българска войска като стена:
и падна Рим - така при Туки невестата дошла.

Тая песен изпял Барис на погребението на Атила. Посланиците на стотици страни и народи също изпели на прощаването с Туки своите песни за него...Атила бил не просто владетел на света - той станал негов творец. Със заповедта си франките да заемат Галия, която била изпълнена в началото на VI век Атила създал Франция. С преселването на анатолските (ютландски) англи, а също и българите-саксини (сакси) в Ег-Бурджан (Великобритания) била създадена Англия. Със съкращаването на територията на Западната Римска империя до границите на Апенинския полуостров се оформила Италия. С указа си от 451 г. "За границите на Кермекската провинция (Германска) на Велика България" Атила определил Германия в

днешните ѝ граници.

Атила образувал и още държави - за чичо си Барис днешна Полша, провинция Байлак; за майка си Бинаджи отделил провинция Керен - съвременна Австрия; на шурей си Бел Бургундски дал провинция Бари - днес Швейцария; на брат си Абраш - провинция Халан, днес Холандия; за тъста си Раджи Кубан - провинция Анатиш или Дания; за шурей си Бали Атила разпоредил провинция Чек-Булгар - сега Чехия; на тъста си Марджан Искем, който много обичал медовина, дал провинция Суджак - съвременна Хърватия. Атила станал кръстник на Сибир, Афганистан, Балистан (в случая Пакистан), Индия, Мароко, Иран, Китай, Судан и на много още страни и държави. Докато чертаел картата на съвременния свят, Атила намирал време и да пише стихове на български тюрки, гръцки и латински език. Настолна книга му била Омировата "Илиада", преведена от чичо му Барис на български тюрки език.

Не измислени отрови на мними отмъстителки, а нечовешкото физическо и умствено напрежение подкопали преждевременно здравето на императора. След смъртта му император на Велика България станал синът му Елак, но Източната Римска империя (Ромея, Византия), Иран и още редица други страни отказали да му се подчиняват. Вместо да покаже сила, Елак извел от Централна Европа 100 000-дния български корпус на Тулибек - главният камшик на българските царе – и разпуснал 200 000-дния корпус на антите. За наказание на Ромея (Византия) за метежа Елак въвел в Буляр-Джалмат (Илирик, Северозападните Балкани) 200 000-дно готско формирование, но готите бързо преминали на ромейска страна. Сега всички видяли слабостта на Елак, при когото останали само 100 000-ди тиндарски войници. Барис, от когото Елак взел антите, веднага се обявил за управител на Бистя-Арджан (Полша, Беларус и Югоизточна Прибалтика), а Дингезих, когото Елак лишил от корпуса на Тула-бек, се обявил за управител на Онгъла (Дяснобрежна Украйна). Дингезих, който се ползвал с подкрепа сред алан-кубарите (лангобарди) и Барис, успял да възстанови част от антските си войски, се държали твърдо един за друг и затова устояли. Елак останал в пълна изолация и през 454 г. се сражавал с претендента за трона - друг син на Туки, Хабар. Той представлявал Атила при двора на ромейските императори и се съгласил след смъртта на Атила да бъде техен фаворит. На Хабар ромейците дали 100 000-дна готска войска, към която се присъединили 100 000 башарски българи-гепиди. В битката край езерото Балтъм или Медао (Меденото езеро, Балатон в Унгария) близо до лагера на Елак Балтавар през 454 г. войската на Хабар разгромила армията на императора на Велика България Елак Джунгар (Унгарски). Тиндарите, загубили императора си и 30 000 души, избрали да преминат при новия император – Джангиз (Дингезих). Джангиз, чийто съуправител отначало бил Барис, разбил войските на Хабар и неуспелият претендент отново се прибрал във Византия.

Там един от потомците му - Ком - основал прочутата ромейско-българска династия Комнини. Всички останали синове на Атила (не по-малко от 70) от страх, че гневът на Дингезих може да достигне и тях, също избягали с хората си във Византия, Италия, Германия и Улаг-Булгар (Влашко, Мизия-Миджан - днес Дунавска България).

В това число бил и най-малкият син на Атила Бел-Кермек (Ирник), който управлявал Улаг-Булгар като самостоятелен владетел...След поражението през 454 г. Велика България се лишила от Южна Азия, Германия и намиращите се на запад от нея европейски страни, но запазила под контрол Централна и Източна Европа (без Балканите, Африка и Сибир (Северна Азия от Урал до Тихия океан). Джангиз (454-469 г.) не губел надежда да си върне Западна Европа. През 455 г. по негова заповед верните на Велика България африкански вандалите и алани завзели и разграбили Рим. Кралят на вандалите и български наместник в Африка Гензерих (Кинзярек) пратил 80% от плячкосаното на император Джангиз и задължил Рамил (Италия) да плаща данък на Велика България. "Българският период" в историята на Западна Европа, през който българите имали политическо, военно и културно господство продължил от 378 г. до осми век (така наречените Тъмни векове, бел. прев.).

В Испания този период бил прекъснат от арабското нашествие, в Италия, Франция и

Германия – от Карл Велики. В Централна и Южна Европа, както и в Африка, българския период се стараели да прекратят ромеите (гърци), които избили цели български племена, но дори в самата Ромейска държава (Византия) той продължил до началото на XIII век! В Арабска Испания, където в IX век на власт идват преките български потомци - берберите, също "изведнъж си спомнили " за българския си произход и в XII век испанският посланик от Волжка България нееднократно указва, че българите - това са берберите...Българо-испанските връзки , прекъснати през VIII век, в средата на IX в. се възобновили и продължили до края на XIV век, когато паднала Арабска Испания...В Иран и Индия с прилагателното "български" описват всички най-красиви неща и явления - хора, дрехи, украшения, разсъмването, полъха, красивите растения и музикални инструменти. В Индия през V век бил написан "Речник на българския език" (от български тюрки), чийто ръкопис е държала в ръцете си през 1970 г. казанската историчка и географка Ф. В. Салихова. При престоя ѝ в Северна Индия кашмирците ѝ обяснили, че смятат територията между Индия и Северния Ледовит океан за "България", както и това, че едно от осемте най-големи кашмирски племена се смята за българи. Български тюрки е бил езикът на политическия живот на Индия до английското завладяване през XVIII век. Английските завоеватели отбелязват, че в индийския език пет вида кожи се наричат български, както и в средноазиатските езици. В Русия, намираща се на древната Българска земя, за 529 години съществуване не е издаден или събран нито един речник от езика български тюрки. Съвсем правилно отбелязва българският уфимски поет и публицист А. Ашняки:

"Официалните лидери на руската култура, изцяло израснала на основа на българската, с маниакално упорство изтриват, скриват и отричат всичко българско в руската цивилизация. А нали дори в края на XVI в. московските царе са говорили на български тюрки, а първите руски бояри влизали в църквата, без да свалят чалмите си... ("Похвала кагану нашему Владимиру" от митрополит Иларион, бел. прев. .) Тези лидери от XVIII в. се прехласват по всичко европейско и американско, а ето че в националните руски костюми от X-XVII век няма дори една вещ, която да не е българска... "Добре, нека да видим:

Вид дреха (одежда)	
българско название	руско название
субка	шапка
джуба	шуба
барут (лисича яка) , лисий воротник	ворот, яка
штан (панталон)	штаны
чапан, зыпун	зипун
мандар	мундир
киряман	карман, джоб
чувяк	чувак
кусек	кушак
пугу биз	пуговица, копче

Българските победи от 454-455 г. не позволили на враговете на българския народ да прекъснат българския период в Европа. Така нареченият разпад на хунската империя просто не се е състоял. Европа все още треперела пред българския колос. Възхитен от победите, Барис пише:

Джангиз попила своя меч,
врагът побягна с крясък -

- Помилуй, Тангра, нас! Напразно
въстанахме уж бляскаво!

Разграби Гензерих Рамил (Кинзярек, Рим)
затуй, че Рим мечтал да е под византийска власт.
На кана той предал:
- Ще взема пета част от даровете,
тя трябва ми за път, останалото
всичко пращам. Булгар - на добър път!

Изпратил Джанги там Кадиш - (управител на хазната)
той данъка занесе. И стана по-могъщ Булгар,
щом Туки знамето понесе!

Пропусна там Кадиш сургут (остгот)
изплашен до безкрай. Щурмува
Куджала-Батир и влезе в Рим накрая. (главатар на остготите)
И служи ни отново Рим, отново откуп дава.

А с още двама Гензериховци - светът
ще е България! (Нариман тарих).

По повод завладяването на Рим от българи-кандали (вандали) и българи-алани през 455 г. академик Юрий Бегунов отбелязва: "Вандалите подложили Вечния град на ужасяващ двуседмичен погром (2-16 юни 455 г.), при което били разрушени много ценни паметници на културата. Подчертаваме, че Гензерих забранил подпалването на града и избиването на населението... А цивилизованите гърци сринали и подпалили всички вандалски градове в Северна Африка по време на похода на Велизарий (533-534 г.) и последвалото "умиротворяване" през 536-538 г. Като резултат Северна Африка била превърната в пустиня, а градовете - в развалини.

Веднъж войнствените гърци превзели Рим и го изгорили, а жителите (по това време милион) били избити..." (Ю. К. Бегунов. "История Руси". т. I. СПб, 2007, стр. 256)

През 463 г. ромеите и остготите опитали да затворят пътя от Бийсу (стана на Джангиз в Унгария) към Рим.

Българската войска начело с Джангиз превзела ромейската крепост в Южна Панония Базиано (днес градът Петровци) и накарала ромеите да си плюят на петите. Същата тази година умрял и големият хунобългарски поет, чичото на Атила-Барис. За нов съуправител на Джангиз българските багили (боили-депутати на българския народен събор - кинеш) избрали Бел-Кермек. През 469 г. Джангиз тръгнал на запад да възстанови българската власт в Германия. Когато той обсадил южногерманския град Бар-Хин, в който се затворили ромейските съюзници, в гръб на българите изненадващо ударила тихо придвижилата се натам армия ромейски остготи.

Българската 70 000-дна войска се оказала между 100 000 бар-хински (южногермански) тургути (вестготи) и 120 000 ромейски сургути (остготи). За сериозността на това поражение говори това, че българите не успели да изземат от ръцете на врага тялото на своя император Джангиз, геройски паднал в боя с думите: - Синове на Атила не отстъпват!

Сега император Бел-Кермек станал едноличен властелин на Велика България. Той завел остатъците от хуно-българския корпус към Северен Кавказ и сключил мир с Византия, а столица на Велика България станал лагерът му Бурджан в Добруджа (Табурджа). Кермек разрешил Хуно-България да се нарича просто Булгар, а на хуно-българите заповядал да казват

себери. Също така отнел от ромеите няколко области на Балканите и ги населил с българи. Тогава хитрият и коварен ромейски император Зенон предложил на Кермек заедно да ударят ромейските остготи. Той се съгласил и атакувал остготите, като се надявал да заеме техните владения и така да отмъсти за гибелта на Дингезих. Ромеите обаче не само не подкрепили българите, точно обратното - през 481 г. заедно с обидените остготи нападнали Мизия, разрушили столицата Бурджан и изтласкали Кермек и хората му отвъд Дунав. Така Кермек отишъл в Кара-Булгар (Украйна) и обявил за нова столица старинния български град на Днепър Кий-Уба или Башу (Киев). След това Кермек превежда антския корпус от Байлак (Полша) в югозападната част на Кара-Булгар Бирман (Одеска и Николаевска област на Украйна), прави числеността му на 300 000 души (30 000 българско-тюркски офицери от уличите и 270 000 тюрко-българизирани сарбеи (праславяни) и с негова помощ започва война срещу Византия. През 485 г. ромеите загубили войната и започнали да плащат данък на българите, както и Ромул (Италия). В Италия през 475 г. властта взел синът на ашлайския (казански) бег Татяк (Тотила) Ариш или Урустай (Орест!), бивш кара-биркаджи (министър на външните работи) в правителството на император Атила. Урустай овладял трона с помощта на своя български тумен (дивизия, 10 000 души), с който отишъл на служба при римските императори. За император на ЗРИ Урустай (Орест) обявил сина си Рамил (Ромул Августул, (475-476г.) Този Ромул (Рамил) бил последният император на Западната Римска империя. През 476 г. друг български командир От-Ойгур (Одоакър), син на капахана на Велика България Идеган или Идекон (452-469 г.), детронирал Рамил и ликвидирал Западноримската империя. На нейно място той създал своя българска държава, известна като Кралството на Одоакър (476-493 г.). През 493 г. вождът на ромейските сургути (остготи) Тутарик или Теодорих Велики (493-526 г.) победил и убил От-Ойгур и направил в Италия, Буляр-Джалмат, Южна Франция и Бар-Хин (десния бряг на Горен и Среден Дунав) мощна българска държава или Кралството на Остготите (493-555 г.). Както и Одоакровото кралство остготската държава плащала данък на Велика България и получавала съответно военна и дипломатическа помощ от Кий-Уба (Киев).

Напрасно някои западни писатели се опитват да представят Теодорих Велики като романизиран варварин-гот. През VI-VIII век аварските българи пеели "Песен за Тарик", написана от Теодорих за самия него...

Забелязваме явна липса на страници от оригинала и продължаваме така (бел. прев.):

След гибелта на Булгар в Персия Велика България за известно време се разделя на Западна (Котрагска или Българска) част и Източна (Утригурска или Себерска, Суварска) земя. В българския дял владетел станал Менгер (Мохер), син на Руджа-Джуреш (пряка връзка между Руджа - Ройал - Роа; бел. прев.), а в Суварския ил (дял) - вдовицата на Булгар Бояр-Къз (522-535 г.) Мохер (522-527, 528-569 г.) бил заклет враг на Византия и управлявал от Кий-Уба, а Бояр-Къз се стремяла към съюз с Византия и управлявала от град Кавил Сувар или Сумаркент при устието на Волга (бъдещият Сарай-Бату). През 527 г. привърженици на Бояр-Къз свалят Мохер и издигат на трона в Кий-Уба друг син на Руджа-Джуреш, приятел на християните и Ромея Куштан (Гостун) Елбир (Алвар). Куштан опитал да наложи във Велика България християнството, но в 528 г. бил убит от Мохер. Второто управление на Мохер било кратко - имал твърде силни противници. Така предпочел да предаде властта на брат си Айяр, след като инсценирал собственото си детронирание и известно време управлявал в неговата сянка. След като Айяр заболял и дори не можел да седи на престола, Мохер качил на трона сина на Куштан (Гостун) Сиерган или Су-Бюрган (Заберган, 531-550 г.), а себе си удостоил с титлата "император-съуправител" и чак през 550 г. станал открито едноличен управляващ на Велика България.

Заберган бил възпитан от Мохер, обичал го като баща и не искал и да чува за родителя си Куштан и за християнството. Все пак звездата му не блеснала толкова високо, както на впечатляващия политик Мохер.

През 535 г. Мохер постигнал капитулацията на Бояр-Къз, изпратил я в Сибир като

български губернатор и отново събрал Велика България в едно цяло. В Кавил-Сувар Мохер назначил сина на Банджа-Татра Боян-Челбир, който дотогава бил заложник при Бояр-Къз. Половината време Боян-Челбир, наместник на Мохер в Идел-Булгар и Сибир, прекарвал в Улуг-Булгар (Велики Булгар на Волга) - втората му резиденция. През 550 г. Боян се преместил в Сандугач (Ставропол) - третата му база.

За да не бъде разкъсан жив от роднините си, Мохер, император-съуправител на Велика България не спирал да подклажда всевъзможни раздори между тях и техните разпри не го разстройвали, точно обратното. Мохер се стараел да поддържа на нужното ниво съперничеството между амбициозните си племенници Заберган и Боян-Челбир, а самият той влизал в ролята на мъдър арбитър. Свои деца Мохер нямал, защото бил прокълнат от жената на Куштан, но не бил особено загрижен в това отношение и повтарял, че племенниците му са съвсем достатъчни. Все пак през 535 г. той решил да има и свои деца и официално приел името Аказ (Лебедян в руските източници), след което младата му жена започнала да му ражда деца.

Мохер-Казак обичал да повтаря: - Докато Велика България владее Алтънбаш (Италия), тя може да влияе на цял Кермек. Загубим ли Алтънбаш, губим цял Кермек (Западна Европа)!

В 505 г. армията на Мохер шурмува Ромейските Балкани, проправя си път до Истанбул (Цариград, Константинопол) , воюва до 511 г. почти непрекъснато и проваля плана на Византия да завоюва Българска Африка и Българска Италия. Византийският император Анастасий (491-518 г.) едва успял да отблъсне Мохер от ромейската столица с трикратно превъзхождащи по численост сили, от страх издига пред Истанбул гръцката "китайска стена" - Дългата стена. През 513г. Мохер помага на ромейския метежник Виталиан да води война срещу ромеите. През 515 г. българската армия на Мохер влиза в Илирик и унищожава готовите да влязат в Българска Италия ромейски войски. Това подsigурява Италия от византийско нахлуване по суша от изток за 20 години напред. В 533 г. Мохер, стремящ се да предотврати ромейското навлизане в Българска Африка (страните от Магреб - Мароко, Алжир, Тунис, Западна Либия) изпратил към Византия армията на най-добрия си пълководец Джик. Гепидите, които имали тайно съглашение с ромеите и командването на българския антски корпус, преградили пътя на Джик. Едва през 535 г. след двегодишни непрекъснати боеве с гепидите само един отряд на

Джик, доста оредял, успял да влезе в Илирик да задържи малко нахлуването на византийската армия в кралството на остготите. През времето на гепидския метеж (535-538 г.) Ромея провела завоюването на Българска Африка и започнала почти 20-годишна война срещу Българска Италия. В 538 г. три армии на Джик най-накрая разбили с помощта на българските алан-кубари (лангобарди) метежниците-гепиди. Кралят на гепидите, виновник за измяната, бил разкъсан на парчета, а издалият присъдата гепидски бег Тамир (син на убития) станал новият крал на гепидите и се заклел да служи на Велика България. За разлика от много други гепидски крале Тамир (538-551 г.) удържал на клетвата си.

Въодушевеният от победата си Джик, когото наричали Джик-Булгар, довел в Кара-Бурджан (Дунавска България) две свои армии и победил грамадната ромейска армия по пътя й към Българска Италия. Джик останал в Кара-Бурджан и около 540 г., след като получил от Тамир отлична гепидска пехота, взел в Илирик 32 или 40 - спорен е броят - ромейски крепости и прекратил връзката на ромеите в Италия с Византия по суша.

През 541 г. Джик-Булгар със 70 000 от своите баринджари и каракалпаци влязъл в Италия и утвърдил на престола на остготските крале верния на Велика България бег Татяк (Тотила). Разбрали за българското нашествие, част от остготските вождове , които били преминали към ромеите, отново признали властта на Велика България. Тотила и Джик бързо освободили цяла Италия от ромеите и през 546 г. влезли в Рим. От Византия (която, както ще видим по-нататък, е едно чисто илюзорно наименование на ИРИ - бел. прев.) дошла нова армия с унищожителя на Българска Африка Велизарий, но този път той претърпял поражение и през 549 г. бил

принуден да избяга. Но в 550 г. остготските българи, уверени в победата си, помолили Тотила да съкрати числеността на великобългарския корпус до 15 000 души "заради трудности в снабдяването".

Мохер не възразил и след като оставил в Италия Сарос Тухча с 15 000 хазарски барънджари, изпратил Джик с 45 000 бойци в Кангил (Западен Казахстан). Там били започнали да се наместват чулахите (тюркути).

Внукът на българския наместник на Средна Азия (Караджим) Чалап-бей-Бумин-избягал от българска служба в Ала-Кашан (Монголия, Алтай) при итибашите (скитащи българи в Ала-Кашан, излезли от българството), които му предложили да стане техен водач. Чалап-бей, син на Елак и внук на Атила, бил добросъвестен българин, но синът му Джилки и внукът му Бумин не желали да служат на Велика България и мечтаели да станат самостоятелни управници. В опита си да овладее Караджим Джилки през 504 г. прогонил оттам собствения си баща. Последвала наказателна акция на българските войски. Обявен за изменник, Джилки избягал и загинал в степите на Ал-Кашан. Бумин бил отгледан от дядо си в Заркент (Сарайчик на Яик), където го изтикали суровите българи-абдали. След смъртта на дядото Бумин изкарал известно време на длъжността великобългарски наместник на Караим (Караджим) в Заркент и постъпил на мачинска (жужанска) служба. Жужаните, силни манчжури - обичали Бумин и му дали поста наместник на Ал-Кашан, а Бумин вместо благодарност, вдигнал итибашите на антижужанско въстание. Жужаните-мачини му сипали малко, колкото да опита, след което той бягал от тях като див заек из степта с триста хиляди ли, с петстотин хиляди ли, итибашаи.

Българите-кумани (скитащи и уседнали барини от Ал-Кашан, никога не забравящи за българството), с удоволствие ограбвали бегълците. В един от дните на тая 550 година, когато Джик-Булгар бил навлязъл навътре из степта на Кангил, срещу него край Ишим излезли не по-малко от 100 000 души на Бумин и поискали убежище. Джик-Булгар, който имал всичко на всичко 45 000 бойци, можел да атакува и изгони итибашите, те били гладни и изнемощели. В този случай Тюркският каганат нямаше да се появи в историята. Но, както доложило степното разузнаване, по петите на бегълците вървяли 30 000 сити кумани, а това била сериозна и непредсказуема сила. Те можели да притиснат иделските българи-барини на Джик и да достигнат великата река Ардар или Булга (имена на Волга) и да подронят репутацията на Джик. Усетил колебанието на Джик, самият Бумин отишъл при него и казал: "Тукашните маджари заминаха, още преди да дойдем ние, при ищяк и иседоните. Ние ще ти дадем това, което те оставиха. Позволи ни да изкараме около месец - през това време ще пазим този край и ще си тръгнем, без да причиняваме никому зло. По знаците на гърдите ти виждам, че ти си кердарски тиндар, син на Азак и внук на Барак, който за спасяването на Туки (Атила) в боя получи знака капка и званието бахадир (богатирите имали правото по всяко време да се срещат с управляващите и да участват в заседанията на държавните и военните съвети). Моята майка Тарга е сестра на баща ти, твоя леля.

Ще убиеш ли или ще заловиш своя братовчед? " (тиндари и дардани е едно и също, бел. прев. - Дарданелите...)

Джик помислил малко и разрешил на Бумин да остане. След няколко дни Бумин уговорил преследвачите си кумани да преминат на негова страна, като им казал така: "Аз също съм българин като вас и ако ми се подчините, това няма да е унижение. Ако тръгнете с мен, ще ви подаря цялата степ от Идел (Волга) до Тузгар (Корея).

Още сега ви давам всичко, което владеят противниците ви абдали (вандали) - авари. Ако не изпълня обещаното, убийте ме! "Тези думи въодушевили куманите, наричали ги още и каймани. След няколко месеца Бумин успял да намери и завладее с внезапно нападение главния мачински лагер. Веднага станал богат и уважаван, всички три милиона степняци го признали за свой хакан (император). Тези степни жители и земите им съставлявали държавата на Бумин - Тюркския или Тюркутски хаканат (каганат). Българите от Велика България не обичали тюркутите и ги наричали чулахи заради отделянето им от Велика България. Тъй като

тюркутите по-късно нахлули на територията на Велика България, нито един летописец не дал описание на "Чулахската суба (орда)".

След заминаването на Бумин и хората му в края на месеца, както били обещали, Джик се върнал при император Мохер и му докладвал за промените в степта. Мохер веднага съкратил размерите на Иделския окръг на Боян-Челбир до пределите на Хин-Барак (Задкамието) и Кавил-Булгар (Долна, Нижневолжка България) и обявил на всички южни съседи, че всеки чужд излез на пътя Ор - Тара или Турянг - Тим (Томск) – Ангара – Кут (Уст-Кут) – Иляна (Лена, Олемкинск) - Ак-Балин (Якутск) – Алтън – Булгар (Алдан) - Укат или Акат (Охотск) ще бъде смятан за нападение срещу Велика България. Тарските българи - турянги (от тях произлизат немците-тюринги) и тимските българи-чулимци получили заповед да бъдат нащрек и в случай на вражеско нападение да отидат съответно в устието на Ишим и Тим (Томск). Тези българи били буляр-баграти, т. е. старите печенеги. На всички иреки или бираки, т. е. българите на Хин-Ба рак, било наредено в случай на нападение да отидат оттатък Чулман или Кама-Идел (Кама). Думите бирак, барак, бейрек, урак, урог са различни произнасяния на ирек. Кавил-българите, които били основно печенеги-иллаки и маджари, при опасност били длъжни да отстъпят в Булгартау (Урал) или зад Булгар-Идел (Волга).

Щом Джик подготвил южната граница за предстоящата война, го пратили с хората му на помощ на Татяк-Тотила. През 551 г. починал верният на Велика България гепидски крал Тамер и мнозинството гепиди отново вдигнали бунт против великобългарската власт. През 552 г. Джик с трудности преминал бунтовническите редове в Илирия, където разбил отиващите в Италия ромейски войски. Остатъка от ромеите Джик отблъснал към градовете Салум (Тесалоники) и Балдиу, още Белебей (Филипопол, Пловдив).

Междувременно ромейският главнокомандуващ Нарзес, едва избягнал пълно поражение в боя с Джик, бил препратен в Италия по море с нова 80 000-дна армия и заел Рим. През 553 г. Джик с 50 000 барини и баграти, 30 000 галицийски (белохърватски) пехотинци на Будаи и 10 000 тежковъоръжени алан-кубарски пехотинци на Алип-Боян (бъдещият лангобардски крал Албуин) влязъл в Италия и ромеите с гепидска помощ преградили пътищата от Илирия към Алтънбаш (Италия). Армията на Джик се озовала в Мултан (Северна Италия) като в капан: от юг, от Рим настъпвала армията на Нарджи (Нарзес), а от изток, от Буляр-Джалмат (Илирия) идвали 60 000 ромеи и 100 000 гепиди. Великобългарският наместник на Баил (Централна Европа) Сиерган (Заберган), който получил това звание през 550 г., се опитал да пробие това обкръжение, но половината от неговия антски корпус начело с Менземир (Мезамир), брат на командира на корпуса Иждар (Идаризий), преминала на страната на гепидския крал-бунтовник Кара-Кул. Менземир оглавил сарбейското опълчение на гепидите, състоящо се от 300 000 "праславяни". Същата тази 553 г. Менземир завладял Северна Галиция (западната част на Дяснобрежна Украйна) от Карпатите до река Керен (Гольнъ) и преселил тук 1 500 000 сарбеи, бягащи от саксите през Байлак (Полша). Предишните стопани на Галиция – галисийци – част от улчиите – стари българи, още говорещи на двата езика: новоахилски (праславянски) и български тюрки, се опитали да спрат неканените "праславянски" гости, но след няколко сражения били изтикани от Менземир на юг в Галиция и се удържали там само с помощта на антите на другия син на Идаризий (Иждар) Кул-Акказ, познат като Келагаст. През 554 г. Менземир преселил в Кук-Бербат (Белорусия) и Галиция още милион сарбеи, в резултат на това могъл да създаде 500 000 сарбейска армия. Тази армия Менземир незаконно нарекъл антска, затова българите наричали хората му "самозвани анти", а истинските анти носели името "иделски, български" анти. Междувременно положението на българските готи (хунгути) и армията на Джик се влошило дотолкова, че през 554 г. Джик решил да ги евакуира от Италия. С неговите войници, които не позволили на ромеите и гепидите да навлязат от изток навътре в Италия и да се обединят с Нарзес, от полуострова излезли и триста хиляди остготи на Джирдар и седем хиляди хазарски българи на Сарос Тухча. Полк остготи на брой 7000 останал да прикрива отстъплението и

задържал враговете за няколко месеца. Джик успешно извел хората си по Баринския (Веронски) път в кралството на алан-кубарите, което се намирало на териториите на Чешка Моравия и Словакия и влизало в състава на Велика България. Столица на алан-кубарите (лангобарди) бил старинният български град Чек-булгар (Прага) на река Балтавар (Влатва-Вълтава). В Алан-Кубар Суба (Лангобардия) Джик оставил в помощ на алан-кубарите белохърватските пехотинци на Будаи - (именно те основали града Будаи или Будейовице – където се родил знаменитият чешки потомък на българите Савей (Присмехулко или Швейк) и 200 000 остготи, а с останалите, след малко почивка, тръгнал към столицата на Велика България Кий-Уба (Киев). Този марш бил най-трудният в историята на българската армия и бил запомнен като "Трудния преход". При боевете в Италия войската на Джик загубила 22 000 души. Толкова иделски българи и готи загинали по време на този преход. Българите трябвало да си пробиват път през тълпите преселили се в Галиция и Беларус сарбеи, десетки гепидски засади и "самозваните анти" на Менземир. Много помогнал на Джик тръгналият с него Джир-Айдар, брат на последния остготски крал Тай или Тейас. Когато Мохер научил, че само барини и баграти са дали 10 000 жертви при прехода, изрекъл от сърце думите:

- С тези безумни нападения над българските имперски войски, заобикалящи земите на Менземир и Кара - Кул отстрани, гепидите и самозваните анти се поставиха извън закона и аз ще унищожа владенията им!

Мохер заселил 50 000 остготи в Южна Галиция и по река Керен (Горьинь), а останалите остготи насочил към Арсал (Задказанска област) и в Планинска България (деснобрежието на Средна Волга). Неслучайно дори руският летописец Иван Глазатий в 1565 г. нарича приказанските българи "худьими", т. е. готски; худ е българското наименование за гот...

През 552 г. Бумин станал хаган или каган (император) на Тюркския (Тюркутски) каганат и първото, което направил, било да избие и прогони старите неприятели на кумани и итибаши-аварите, група източни българи-абдали (ефталити, или есегели - есегел е форма на името ефталит по казанския учен Мухаммадиев, преводачът отбелязва ак-сакали?). Абдалите имали още имена - бели хуни, бурджани, варонити...Хуните на Атила също биват наричани авари - значителна част от тях са били абдали или ефталити. Абдалите били двуезични, те говорели на български тюрки и на бурджански - близък до фарси - езици. Волжките българи са на 13% фино-угри, 12% готи, една четвърт са ефталитите-есегели, 10% от тях са барините и 40% са печенеги-баграти, кара-калпаци, иллаки, джалмати, басна (днешните босненци!), кипчаци, итибаши и др. В Ала-Кашан (Централна Азия) след падането на Тюркския каганат се образувала кимакската или оймекската българска конфедерация от кумани-барини и кипчаци-печенеги. Този съюз бил ръководен от куманите, затова често кипчаците също били наричани кумани. Основата на стария литературен български тюрки език станал бурджано-абдалският диалект, а новият български тюрки от XIX век, езикът на Каюм-Насър ал-Булгари и Хайаз Исхак ал-Булгари води началото си от печенежкия диалект. В ежедневието волжките българи говорят на сабан - смес от двете наречия на български тюрки. Както е писал големият български лингвист от XII век Сулейман Ибн Дауд ал-Булгари ас-Саксини:

Говори всеки от седемте ни езика,
и свършено ги познавай,
но че си българин и български син -
приятелю, никога не забравяй!

Успели да заблудят тюркутите, разбитите авари на хаган Тубджак бягали на запад не пряко през кангилската степ, а през Караим (Хорезм). Тюркутският вожд Истан (Истеми) преследвал аварите в степта, загубил следите им и се върнал от Яик (Урал) обезкуражен. Тубджак тихо изчаквал под крилото на другите абдали в Караим и през 558 г. се устремил към Волга. Българските разузнавателни групи бързо засекли придвижването на абдалите-авари и докладвали на заместника на Боян-Челбир и на Сарос Тухча (с връщането си от Алтънбашката

война (Италия - Алтѣнбаш) Сарос станал субаг (крал) на Хазарския бейлик.)

Боян-Челбир тогава не се намирал в Иделски окръг. През 554-558 г. армията на Джик, попълнена от 40 000 на 70 000 души с улчийски и готски пехотинци, както и 100 000-ден антски корпус на Идаризий (Иждар) и сина му Кул-Аказ (Келагаст) почти непрестанно воювала с бунтовните гепиди и самозваните анти на Менземир. Това навярно е била най-страшната гражданска война в историята на Велика България. Разбира се, сарбеите още на границата IX-X в.пр.н.е. излезли от българството, но в хода на гражданската война десетки хиляди от тях проумели, спомнили си своя български произход и преминавали на страната на великобългарските сили. Ако това не беше се случило, 600 000 метежника бързо биха смачкали 170 000 български войници...

Още по-зле: Византия оказвала огромна военно-техническа помощ на метежниците. През 558 г. търпението на император Мохер се изчерпало, той заповядал на Заберган да вземе от Джик 10 000 барини и 50 000 взели българска страна сарбеи и с тях да нападне ИРИ на Балканите. На Боян-Челбир заповядал с всичките си налични сили да се придвижи към Дунав и да осигурява изход на Заберган след похода. Боян-Челбир, синът му Аскал-Келбир и 80 000 българи-утигури, барини, бурджани и баграти се придвижили към Дунавската низина. Заберган извършил победоносен поход към Ромея, но при обратното прехвърляне бил изненадващо атакуван от 50 000 гепиди. Оказало се, че те само с виковете си накарали Боян-Челбир да се отдръпне и да остави мястото за обратно преминаване незащитено. За щастие барините на Заберган и отрядът на Аскал успели да прогонят гепидите. Заради проявения страх Мохер отнел на Боян-Челбир армията и я разположил край Киев и вътре в столицата, а на провинилия се племенник казал: - Не ти трябва армия, ти не можеш да воюваш. Ако не харесвах твоето свирене на домбра (тамбура) и пеене, щях да те дам под съд за страхливост. Иди назад, ако обстоятелствата налагат, се престори на подчинен на тюркутите (чулахи), но не прави нищо и ми изпрати аварската орда.

Сарос, който по нареждане на Мохер заградил всички удобни за преминаване места по Волга, получил инструкции да пропусне през Булгар-Идел всички авари. Скоро старият Тубджак, който бил изтощен от прехода от Хорезм към Волга, починал и аварската орда възглавил синът му Таниш. Той се съгласил да служи на Велика България, побратимил се с Боян-Челбир и взел името Боян като тронно име. Затова в Западна Европа и Ромея бил наречен "хаканът Боян" (558-585 г.) Сарос разрешил на аварите да се прехвърлят през Волга край Царицин (Волгоград), което те побързали с радост да направят - разнесъл се слух за приближаването на нова тюркутска армия. След попадането си на безопасно място на десния бряг на Булгари-Идел Таниш-Боян решил за всеки случай да поговори за служба и с ромейския император и помолил Сарос да организира пътуване на негови посланици в Истанбул. Сарос се съгласил да помогне – но само за да разбере какви са истинските намерения на хакана Боян. Аварските посланици донесли на хакана си покана за служба при византийския император и обещанието му да пресели аварите в Илирия. Сарос веднага съобщил на Мохер и той повикал авара Боян. Щом Боян се явил при императора на Велика България, Мохер му показал готовите за бой с всеки враг войски на Джик, огромните защитни съоръжения по река Урусса (Росъ) и змийските валове, като му казал откровено: - Ако служиш на мен, ще ти дам земите на метежните гепиди и самозваните анти, които нямат равни по избили в целия свят, ако пък алан-кубарите се съгласят да превземат Италия – ще получиш и Алан-Кубар Суба. (Чешка Моравия и Словакия). Там ще се чувстваш като в рая. Ако искаш друга земя - мога да ти дам Бирман (Одеска област). Ако отидеш при ромеите, те ще ти дадат част от Буляр-Джалмат (Илирия, Северозападните Балкани), където до днес готите воюват с ромеи и гепиди, там ще видиш какво е истински ад.

Хаканът Боян измолил от императора време за размисъл и под прикритието на аварски посланик отишъл при ромеите и видял Илирик. Веднага разбрал, че император Мохер е говорил с него съвсем честно. С връща нето си Боян се съгласил да служи на Мохер и да вземе

земите на метежниците с бой - животът в Бирман бил по-беден, отколкото в Баил (Централна Европа), а аварите, както и всички абдали, обичали охолството. За да подсили аварската орда, състояща се от 20 000 юрти (една юрта при абдалите била 10 човека, при барсилите-барини от 5, при печенегите 6, при кимаците от 8 души), командировал при тях 50 000 барини и баграти на Аскал-Келбир и 10 000 барини на Заберган. Сега Боян имал 120 000-дна полева армия, по това време огромна сила. През 559 г. Боян пристъпил към отвоюването от метежниците на получените от тях земи, алан-кубарите и имперските войски му помагали по всякакъв начин. Отначало през 559 и 560 г. Боян нанесъл няколко поражения на Менземир и го принудил да преговаря през 560 г. Заберган чрез сина си Искел предал на хакан Боян следното: "Ако се окаже, че Менземир не смята да се предаде и просто печели време, трябва да бъде убит като отдавна търсен държавен престъпник!" Боян послушал Заберган и когато Менземир започнал да се прави на много горд, заповядал да убият вожда на "самозваните анти"... Много историци рисуват Менземир като славянин. Впрочем бащата на Менземир, Идаризий (Иждар) бил потомък на Карадан, син на последния български император от династията Буляри Кама-Батир (357-363 г.).

Менземир, както и всичките му роднини, не знаел дори и новоахилски (праславянски) език: антските офицери от булгар-улчиите и деберите говорели с подчинените си само на български тюрки. Ето схемата на националностите на антските командири, съставена по Нариман тарих:

Сюбаш (командващ) - българин

Менбаши (хилядници) - българи

Курбаши (петстотници) - българи

Йозбаши (стотници) - българи

Унбаши (десятници) - българи-улчии и българи-дебери, знаещи български тюрки и новоахилски езици.

Всяка пета стотица на антите се съставяла само от улчии и дебери, които се смятали за българи и били главна опора на български я офицерски състав в трудно време. Небългарско подразделение, което се върнело без своя български командир или без тялото му, бивало осъждано на смърт до последния човек за страхливост и измяна. Господа, нека не се залъгваме с илюзии и по-добре ще бъде да приемем факта, че начело на Франция, Испания, Полша, Чехия, Хърватия, Австрия, Бавария, Дания, Норвегия, Швеция, Киевска Рус и някои още европейски страни са били представителите на българската династия Дуло (Зиези). Как смятате, в чест на кого са наречени градовете Толедо, Тулуза, Тулон, Тула, галисийците-дулеби, източно-казахстанската област Тулес?

Киевският княз Владимир I Святославович (980-1015 г.) не е знаел руски език. Франкският крал Сигез-Берде (Осмо дете даде бог, Сигизберд) през VI век още се смятал за българин и спокойно говорел с аварите на езика български тюрки. Самата европейска дума крал произлиза от древнобългарското курал (старейшина)...

След смъртта на Менземир всички негови войски сложили оръжие пред българите. По заповед на Заберган всички сарбейски племена били размесени и отново разселени из Галиция и Беларус по такова правило: в центъра на пет села със смесен народ се прави едно чисто улчийско село, което да бъде окръжен център.

От българите-улчии се формирали особени охранителни дружини, чийто воители били наричани калпаци/колбяги. Като особена българска прослойка колбягите съществували в Рус даже в XII век. А в столичната Киевска област на сарбеите било забранено да се заселват до средата на XI век. Ето защо картите на Киевска Рус будят смях и удивление. Нека видим кого славяно-патриотичните историци причисляват към "славяните":

българският род ярдим (градина) става радимичи;

българското племе агацери става древяне;

българският род кирбаб става кривичи;
българското племе балин-яр или барин-ар става поляне; (баринджари)
българската галицийска група галици или дулоба , част от българското племе улчии са дулебите;
българското племе кавил/коили или кавали стават волинци;
българското племе баят или баят-батиш стават вятичи;
българското племе дебери са тиверците;
българското племе тръок или тирсеи са дреговичите;
българското племе сувари стават севери или северяни...и така нататък.

Можем да добавим, че кавал-българи или кавили били наричани от волжките българи именно аварите, които започнали пътя си по Европа от Кавил-Булгар (Нижеволжка, Прикаспийска България). Отначало думата кавали се превърнала в руското хвалинци, после валинци, волинци... Това е показал още през XIX век руският историк Д. И. Иловайский...

Откъде са бягали сарбийците-сарбеи? През XI век пр. н. е. техните предци-българите кара-халдеи (Шумер, халдеи, келти) излезли от българската общност и отишли от Велика България в Западна Прибалтика. Запазили са своя новоахилски български език. Атила им заповядал да се подчиняват на датския крал Кубан. Синът на Кубан - Руджа, побратим на Туки, се оженил за вдовицата на Атила Илтеке (Илдико), която имала от него син Янбит (Канбит, Ханбит, Хамлет), а от Руджа Кубан (Роджър, Роже, Руджеро в западно-европейските езици, както ще видим по-късно - бел. прев., както и Радж, Раджив в индийски) – синовете Унхан и Карт-Айдар.

Руджа бил убит неизвестно от кого и Янбит-Хамлет отгледал Унган и Карт-Айдар. По-късно възникнала легендата, че Руджа убил побратима си Атила с отрова в ухото, за да се ожени за вдовицата му Илдико. Когато Хамлет възмъжал, духът на баща му разказал за станалото . Янбит в яростта си убил Руджа, а Илдико изпила отровеното от Руджа вино, предназначено за Янбит . От тази легенда е изваял шедьовъра си Шекспир - "Хамлет, принц датски". Датският разказвач на приказки Ханс Кристиан Андерсен е донесъл до нас и лапландската приказка за Атила-Кий (наречен от лапландците Кай) и жена му Хирка (още и Керка, наречена от лапландците Герда. Помните ли сюжета на тая приказка? В сърцето на Кай (Кий е едно от поне десетте имена на Атила, бел. прев.) попада парченце от вълшебното огледало на алпа Шурале (трол!) и той разлюбил Хирка-Герда и се влюбил в Снежната кралица. "Снежната кралица" (по лапландски Карим Килтай) лапландците нарекли бургундската съпруга на Атила Корим-Килде (Кримхилда), от която Хирка вечно ревнувала мъжа си. Всичко завършва добре - Кай-Атила отново заобичал Герда-Хирка. Великият историк на Дания и Скандинавия Саксон Граматик (1140-1208 г.), който е запазил за историята легендата за Хамлет, откровено е написал, че първият човек на Земята бил Булгар и всички скандинавци са потомци на българите-аси. За съжаление летописът на Саксон Граматик, преведен на всички европейски езици, още чака своя руски превод. Как мислите, защо?

До Втората световна война скандинавците от деца научавали, че са потомци на българите. След нея, когато в Западна Европа се настаняват глобалистите от "Рода Натан", върху всичко българско в скандинавската култура наложили талмудическото табу, датчани, шведи, норвежци и исландци били превърнати в "Иванов, не помня откъде съм".

В средните векове скандинавците още знаели, че са от български произход и името Булгар било доста популярно сред тях. Поддържали и тесни връзки с мюсюлманската Волжка България. Понеже волжките братя-българи изповядвали исляма, някои нормани изпитали уважение към мюсюлманската вяра. Главен историк на норманското кралство в Италия бил потомък на пророка Мохамед ал-Идриси. За него Даиш Карачай е запазил интересно сведение: "Когато Аш-Шараф ал-Идриси през 1138 г. пристигнал в двора на садъмския (нормански) малик (крал) на Алтънбаш (Италия) Руджа или Руджар Суджил (Роджър Втори Сицилийски,

1130-1154 г.), той го попитал: - Кой си ти, мой гостенино? Ал-Идриси отговорил: - Аз съм потомък на пророка Мохамед и на българския народ мермери (бербери). Роджър отвърнал: - Радвам се, че си българин, моят садъмски (скандинавски) народ също е от българите. Ще бъда щастлив, ако останеш в моята страна и подариш на мен и народа ми богатството на твоята душа! Ал-Идриси бил трогнат от тези думи и останал да живее при двора на краля Роджър – най просветения управляващ на Кермек (Западна Европа). През 1139 г. Роджър повикал ал-Идриси и му казал: - Владетелите на моя народ имат стара традиция да изпращат пари за благоустройството на Улуг-Булгар (Велики Болгар на Волга), откъдето са отишли в Садум (Скандинавия) нашите български прадеди и където аз самият учих в "Школата на Принцовете". Днес искам да ти окажа честта да пътуваш към града на моите предци като на най-близък на душата ми човек. Ал-Идриси с радост се отправил към Велики Болгар през Византия (Рум), Крим (Джалда, Ялта) и Искел (Рус). Той доставил благополучно в Биршахар (едно от имената на Велики Болгар, означава Първият град на Света) скъпите дарове на Роджър Втори Сицилийски (Руджа Суджили). С тези пари ремонтирали основно съборния мечет "Исмаилдан", както и "Школата на Принцовете", построили и каменна баня за поклонниците, която нарекли "Суджил-Мунча" (Сицилийската баня), а развалините ѝ археолозите наричат Червената палата. Емир Колин и царят Хисам Анбал лично приветствали Идриси като Велик посланик на Алтънбашкия Малик Руджа Суджили и устроили в чест на пристигането на посолството военен парад и всенароден байрам с обилни угощения. Ал-Идриси подарил на жителите на Улуг Булгар най-старият андалуски препис на Корана, който Хисам Анбал сложил на главата си и, крачещ по разкошните персийски килими, занесъл в "Исмаилдан джамия". Цар Хисам получил Корана в Халджа, долната част на града и носил светата книга по килимите три версти. Тази вълнуваща церемония наблюдавали почти милион жители на страната, събрани в огромна тълпа на края на Чалем (високата градска част), или стоящи край килимения път. Живущите в двете хиляди къщи, дали килимите за пътя, били със семействата си до него.

Началото на церемонията по предаването на Корана известили стотици големи и малки тръби, флейти и барабани. Щом царят с Корана на главата си тръгнал към "Исмаилдан джамия", хиляди гласове едновременно запели сурите на Корана. След него вървяли ал-Идриси, Колин и сеид Якуб (Ибн Нугман), като Идриси се движел малко преди другите и хората в религиозен екстаз целували следите, оставени от потомъка на пророка Мохамед. На площадката, намираща се на средата на възвишението към Чалем, царят предал Корана на руския посланик Микаил Булгар, внук на руския бег (княз) Дауд Угерли (Давид Игоревич), който пожелал да приеме правата вяра заедно с дружината си. С Корана на главата си Микаил и свитата му произнесли символичните за вярата думи: "Няма друг бог освен Аллах и Мохамед е неговият пророк", след което царят отново поставил на главата си преписа и процесията продължила изкачването. Минаващ край обърналите се в истинската вяра руси, емир Колин предложил на Микаил да тръгне след царя в тяхната група, а дружинниците да ги последват. Когато русите се влели в процесията, милион българи надали одобрителни възгласи. Микаил помолил ал-Идриси да му даде ислямско име, алтънбашкият Велик посланик го нарекъл Идрис. "

С връщането си от Волжка България в столицата на Роджър Втори - Палермо, ал-Идриси започнал да пише своето най-голямо географско съчинение "Развлечението на уморения от странстване по областите". Този труд, познат още и като "Руджар Китаб" (Книгата на Роджър), бил завършен през 1154 г. (ето как се изяснява произхода на италианското име Руджеро - от българското Руджа, бел. прев.)

В работата си, която влиза в десетката на най-добрите географски съчинения на всички времена и народи, ал-Идриси написал за българите повече, отколкото за другите народи. Това било направено, разбира се, с пълното одобрение на Роджър Втори. Големият български лингвист, писател и поет Сулейман Ибн Дауд, който починал в Сеута (днес автономен

испански град, бел. прев.), е посветил на краля няколко строфи:

Алтънбаш днес отново пръска светлина -
но не от златните си куполи и покриви,
блести със мъдрост Роджър Сицилийски.

На Туки кръв и българин воистина, той *(Туки е едно от поне десетте имена на Атила)*

Българската ера продължава в Рим до наши дни.
Това е несъмнено по воля на Всевишния...

Даиш Карачай ал-Булгари отбелязва, че Роджър Втори бил потомък на Кубан, крал на Анатиш (Дания) и описва едно от разклоненията на фамилия Кубан: "Син на Кубан бил Руджа, негови синове са Унган и Айдар. Син на Карт-Айдар е Унган, негов син Джан-Айдар, който имал дъщеря Килде (Хилда). Тази Килде се омъжила за Хурал и му родила син Хал-Аудан (Халвдан). Син на Халвдан бил Ибер (Ивар), негова дъщеря е Лут-бика (бика - госпожа, госпожица - уважително обръщение за дама с аристократичен произход, бел. прев.). Тя се омъжвала два пъти. От Ирек (Ръорик) имала син Бай-Руджа с прозвището Хуралтеш (Харалд). Син на Бай-Руджа бил Себер, негов син Худ-Ибер (Готтрик), негов син - Карт-Ирек (Рюрик)... Туки поверил на Кубан управлението на 6 000 000 сарбеи. Джан-Айдар се опитал със силите на сарбеите да пречупи кермекските (германски) саксини (сакси) и маранги (франки), но претърпял поражение в 551 г. и сарбеите му се разбягали в различни посоки. (Следва разумно обяснение за славянското разселване - бел. прев.). Два милиона бегълци се укрили във владенията на Менземир, три милиона отишли в бунтовното гепидско кралство. Хаканът Боян, след като убил Менземир и завзел неговите галицийски владения, през 561 г. подчинил сарбейската област на север от Чек-Баил (Чехия и Словакия) и така наближил владенията на франките. Първият му опит да превземе франките за Велика България завършил с неуспех, но при вторият през 565 г. Боян победил и пленил франкия крал Сигизберд. Така франките били васални на Велика България и до 630 г. плащали данък на нея и на най-западната ѝ част - аварската. Разказват, че и във втората война отначало франките, произлизащи от българите-утиги, отначало оказали силна съпротива. Тогава хаканът Боян казал на Боян-Челбировия син Аскал: "Чувам, че си учил магията при най-добрите камове (жреци) на българите - няма ли да проявиш сега пред нас своите умения?" Аскал запалил голям огън и произнесъл няколко заклинания на именски/будински прачувашки език на камовете. Ясното небе се покрило с черни гръмоносни облаци, денят станал нощ и алпът Кубар-Бабай (дух на бурята и воинската слава) започнал да праща по врага ужасяващи мълнии. Сред целия този ужас франките се разбягали... Сигез-Берде се оженил за дъщерята на Боян Байлиби и подарил на тъста си областите Бавария (Бавир) и Тюрингия (Тюрянг), после до края на живота си служил на Велика България.

През 567 г. аварите и алан-кубарите заедно с българските имперски войски разгромили кралството на гепидските метежници. Милион тамошни сарбеи (праславяни) се подчинили на Велика България, два милиона избягали към Ромея. Сега вече император Мохер можел да си разчисти сметките с ромеите и той не се бавил много. Още през 565 г. той убедил краля на алан-кубарите (лангобарди) с помощта на българските имперски сили да заеме и подчини Италия на Велика България. По заповед на Мохер 100 000 лангобарди и 90 000 бойци на Джик по същия този Веронски път (Барински) влизат и превземат Италия. Мохер върнал на лангобардите старите им владения, а на Алип-Боян дал титлата крал на Италия. През това време хаканът Боян разбил Буляр-Джалмат (Илирик) и не дал на ромеите възможност да пратят в Италия още войски. Разбрали за победата на българското оръжие, българските худи (вестготи) от Андалус (Испания) пратили при император Мохер свои посланици и отново се подчинили на Велика България. Разбитата Ромея останала сама-самичка в цяла Европа и

признала господството на Велика България и отново започнала да ѝ плаща данък. Мохер не обръщал особено внимание на изток, като казвал: - Какво толкова могат да ни направят чулахите (тюркути), да ни вземат няколко поляни? През 563 г. той заповядал на Боян-Челбир и Сарос формално да признаят чулашката власт, но да не ѝ помагат с нищо. Когато чулахите ги търсели, Боян-Челбир отивал отвъд Чулман (Кама), а Сарос се качвал в непристъпните планински крепости, тогава чулахите не получавали от тях и малко откуп.

Щом наместник на чулашките земи станал Ерми-Аскал, настъпил временен мир и Боян-Челбир и Сарос се върнали в равнините. Тогава климатът в Ала-Кашан (Централна Азия) бил по-добър, отколкото в Кангил (Западен Казахстан) и чулашките хакани не могли да доведат там нито едно куманско или итибашко племе.

Властта на чулахите в Кангил била много слаба, зад Булгар-Идел практически я нямало. Само три пъти – 570, 583 и 629 години чулашки войски се осмелили да преминат Идел за походи срещу Ромея и Барджил (Персия).

През 569 г. умрял един от великите български императори Мохер или Менгер, който пред смъртта си казал:

- Аз възстанових властта на Велика България над Европа – напускам своя български народ с чувството на изпълнен дълг! След него великобългарски императори били синът му Тамта за 32 години (569-601г.), синът на Тамта Бершуд за 21 години (601-622 г.) През тия години имало отделни бунтове и аварите няколко пъти влизали във Византия и заставяли ромеите да плащат още по-висок данък. Повод за нападенията били, както и в 568-ма година, отказите на ромеите да предадат сарбейските бежанци. Императорите на Велика България одобрявали аварските настъпления, те спирали опитите на ромеите да си върнат Италия. Най-голям бил бунтът на антите. През 601 г. след смъртта на Тамта възстанала част от антския корпус, подкупена от чулахи и ромеи. Бунтовниците на брой около 120 000 изгорили Кий-Уба, завзели Таш-Балин (Киевска област) и опитали да се присъединят към Византия. Император Берсуд избягал от Киев в град Кара-Булгар или Караджар (Чернигов) и го обявил за нова столица на България. Сюбашията на антите Урангас едва успял да предостави на улугбега (губернатор, управител на окръг) на Бирман (Одеса) Албури (593-602 г.) 30 000 верни анти. Урангас и синът му Бурегас били ранени от бунтовниците. Император Берсуд (601-622 г.) извикал на помощ аварски войски. Те още не били пристигнали, когато при бунтовниците отишъл от Одеса Албури и им казал: - Жал ми е за вас и затова дойдох сам, за да ви кажа - пожалете себе си и роднините си, предайте ми изменниците, които започнаха бунта и се разотивайте по постовете си! Това се случило в 602 година.

Когато Албури свършил да говори, метежниците се замислили, но в този момент надошла аварска войска и настанала паника. В суматохата Албури не успял да възседне коня си и бил премазан от разбягалите се метежници. Пристигналият в Бирман (Одеса) да оправи нещата Телес-Юрган, новият улугбег на Одеса, приютил при себе си семейството на Албури: жената на починалия била негова сестра. Най-големият син на Албури - Кубрат бил пратен да учи в Ромея. Там той получил образование и известно време служил при ромеите в областта на река Кубрат (Ефрат) и в севера на Буляр-Джалмат (Хърватия). На първата си служба той взел името на реката Кубрат, а на втората неговото име Кубрат (Хорват) взели живеещите там галисийски българи и земята им - (Хърватия). Ромейските учители хитро внушили на Кубрат, че Берсуд е виновен за гибелта на баща му и породили в сърцето му желание да стане император на Велика България... За да накаже бунта, Берсуд разпуснал корпуса на антите...

Берсуд било второто българско име на Боспор, Боспорското царство в Източен Крим и Тамян. През 570 г. чулахите прекосили Идел и заели столицата на Хазарския бейлик на Тухчиите град Хазар или Маджар (днес Будьоновск). Сарос предупредил чулахите, че според договора с чулахския наместник на Кангил Аскал чулахи не могат да заемат Маджар и да се придвижват надолу на юг. Един чулах му отговорил така: "Аскал е снет от длъжност, сега аз, Карасан, син на Истан (Истеми), съм новият владетел на Агацир (Източна Европа)!" Побеснял,

Сарос атакувал чулахите и започнала непрекъсната дванадесетгодишна война на Велика България с чулахите (570-582 г.) Хаканът Буган (Муган) бил против тази война, но през 570 г. по време на лов паднал от коня си, а вместо него властта поел враждебно настроеният към българите негов брат Туба. В 570 г. Буган умрял и Туба официално станал старши хакан на чулахите. Намирацията се наблизо Истан, техен чичо, помагал на Туба във всичко. През 581 г. проклетият Туба се отправил към ада; приятелите на Велика България измежду куманите вдигнали на чулашкия трон младия Ижбарак Сьунджи, който открито се наричал кореняк-българин (сьунджи).

Той управлявал пет години, от 581 до 587 г. и заповядал да се прекрати чулашката война срещу Велика България. Главният враг на всички българи Карасан, опозорен във войната с Хазария на Сарос, в 576 г. заедно с утигските (утигури) българи превзел Берсуд. Тамта се зарадвал толкова силно - владетел на Берсуд станал верният на Тамта утигурски бег Тарган, че даже нарекъл сина си Берсуд. Тамта безброй пъти предлагал на ромеите да сключат античулашки съюз, но ромеите всеки път отхвърляли предложенията...

След получената от Буган заповед да напусне Агацир Карасан решил преди напускането да проведе клане на българи. В Идел и Сънджак (Предкавказието) били убити не по-малко от половин милион българи, докато през 582 г. самият той не бил обкръжен от сина на Тарга Балкан и Сарос край Саричин (Волгоград). Сънджакските българи убили 50 000 чулашки итибаши, след което Балкан отсякъл главата и на самия Карасан. Боспор останал владение на Велика България. Буган незабавно върнал на българите Кангил, сключил с император Тамта договор за мир и приятелство и се съгласил да участва във война с Византия, която поискала да ѝ бъде върнато Боспорското царство. През 583 г. войната започнала с мощни удари на аварски българи и чулашки българи-бугури по ромейските Балкани и Абхазия. В 585 г. тази война завършила. Пленените абхазии и ромеи били толкова много, че ги заселвали даже в Идел, където не можели да се занимават с любимото си лозарство...

След смъртта на Буган, който управлявал шест години (581-587 г.), чулашки хакан станал друг приятел на Велика България - Кара-Джура.

Преди да умре, император Тамта наредил на аварския хакан Кашан или Кашан-Себер (586-602 г.) и на антския сюбаши (главнокомандващ) Урангас да накажат ромеите за нарушените права на владението на българите-сарагури в Мизия. Понеже мнозинството анти не само, че не тръгнали на поход, но и вдигнали бунт, сардарът на аварските войски Угер попаднал в трудна ситуация и бил победен. С огромни трудности той извел жалките остатъци от своята армия от Мизия в Авар-Суба (Авария)... Хаканът Кара-Джура, син на Истан, който управлявал 17 години (587-604 г.), искал да участва във войната с Византия, но положението му се разклатило поради метежа на телесите-огузи. През 604 г. измъченият от борбата с метежниците Кара-Джура се укрив в Туганския дял на Велика България, чийто център бил Къзъл-Яр (Петропавловск, Казхстан). Границата минавала по река Терса (Терсакан) и бившия лагер на Истан, който наричали Истан или Акмолла (Астана). Няколко години телесите нападали Кашан (Юго-Източен Казахстан), докато хакан Шегер (Шегуй) не ги усмирил в 611г. Шегер, който управлявал чулахите с помощ от печенегите 7 години (611-618 г.) и брат му Тан-яху, който ги управлявал с подкрепата на барините-кумани 12 години (618-630 г.) били приятели на Велика България.

При тях българите от двете държави живеели в добросъседство. Възползвайки се от това, кан-и-балтаварът Берсуд опитал през 619 г. да ликвидира Византия и да присъедини Балканите към Велика България. Аварският хакан Сабан (606-616, 618-629, 636-643 г.), на когото император Берсуд поставил тази задача, се бил като лъв, но не успял да превземе Истанбул. Досаден, Сабан обвинил за поражението и сговор с врага Бу-Юрган, аварския наместник на Улаг (Влахия). Междувременно Бу-Юрган спасил от гибел отстъпващите от Истанбул аварски армии с помощта на Кубрат, владетеля на Курбат-иле (Хърватия), като отворил завладените от ромейските сарбеи преправи през река Сула (Дунав). Това било така очевидно, че Бу-Юрган

бил оправдан от българския съд (до 1740 г. българският съд бил независим от властта). Обиденият Бу-Юрган отишъл на служба при Берсуд и бързо го уговорил да сформират "за силата на имперския трон" военен корпус сак-алипи (български герои) или саклаубии (български защитници – ни повече, ни по-малко сакалибите по Ибн-Фадлан, бел. прев.)

Когато този 300 000-ден корпус, съставен само от българи-улчии (остатъците от многото тракийски племена според преводача) бил създаден, войниците от арабския свят почнали да го наричат саклаби или сакалиби. Това име често бива превеждано като славяни, но двете имена нямат нищо общо. Просто у българите-улчии втори език след български тюрки бил новоахилският, "славянски" език и някои (не всички) арабски автори разпространили всеизвестното българи-сакалиби, сакалови върху голямата, но неизвестна маса сарбеи (праславяни). Сбубаши на сакалибския корпус станал Бу-Юрган, който в 619 г. приел християнството от гръцки тип, православието. През същата година Бу-Юрган повикал на служба в при себе си със званието ак-булюкбаши (корпусен или бригаден генерал) своя племенник Кубрат и му обещал бърз кариерен растеж, ако се откаже от християнството. Без значение било, че Кубрат станал християнин на 10-годишна възраст, той се отказал от православието и решил да направи кариера във Велика България. Обърнете внимание - Кубрат се отказал от княжеството си във Византия и от привичната му от детството вяра заради кариера във Велика България. Това навежда на мисълта, че тя е била голяма и славна държава с авторитет по-голям от тоя на Ромейската! Не бива да осъждаме Кубрат като политик за връщането към вярата на предците му - джим (йим - изобразявана от най-древни времена със знака YI - прочетен, той би звучал точно така, заслуга за откривателството има само и единствено преводачът, тангрианство в литературното му название.) Религията се използва в политиката само ако спомага за плановете на политика. Ако читателят е разбрал това, той не би се изумил от факта, че комунистическите ръководители от врагове на религията по време на Перестройката изведнъж станаха ревностни християни и мюсюлмани. Доколко е добър един политик се определя от това, колко полезен е бил за народа и държавата си; Кубрат е бил изключително полезен за народа си и Велика България, значи за българите той е добър политик. (Бу-Юрган е познат и като Органа).

Император Берсуд Менгер заповядал сакалибският корпус да бъде поместен в Бирман, Арджан и Ташил (Киевска област и южната част на десния бряг на Днепър, отбелязва Даиш Карачай. Бу-Юрган направил Бирман, или Одеса, свой главен център, Кубрат избрал Булгар-Балтавар (Батавил в "Дж. тарих", бел. прев.) – Полтава в Арджан (Полтавска област), а Шамбат (Самбат, Само), който бил брат на Кубрат и дошъл с него на служба при Берсуд, взел руините от Кий-Уба (Киев). Курбат бил тогава ак-булюкбаши, оглавявал 100 000 бойци, а Шамбат-Туменбаши (командир на дивизия, 10 000 души). През 620 г. по заповед на Курбат Шамбат възстановил крепостта Кий-Уба и Бащу отново станал град, а Шамбат получил почетното име Кий.

Глава IV. ВЕЛИКА БЪЛГАРИЯ НА КУБРАТ

През 622 г. мълния удря покрива на двореца на Берсуд в Кара-Булгар. По древния тангриански закон владетелят, върху чийто дом е паднал гръм, трябвало да предаде властта на кинеша (народното събрание). Берсуд, който никога не нарушавал законите, така и направил. Събралите се багили (депутати) изразили съжаление, че не могат да предадат в ръцете на Берсудовия син Халдея (Поляната, Скития), защото той също бил в двореца при падането на гърма и по предложение на всеуважаемия Бу-Юрган предали имперската власт в ръцете на Кубрат. Думата "Кубрат" била тълкувана като Ку-Бурат (Бял дракон), Кубе-Рат (Красивата или

Бичата река), Кубе Арат (Слънчев българин) и Кубар-Ат (името на алпа на гърма, мълнията и победата). Кубрат отново я включил в имперските титли. Кубрат оправдал надеждите на народа - при него Велика България станала уважавана от всички и процъфтяваща държава. Той бил близък с византийския император Ираклий (610-641 г.), който в знак на доверие му предал контрола върху Мизия (Дунавска България), населена от една трета стари българии-улчии, една трета българии-сарагури и оногури (тия с "болните кореми") и последната трета - от сарбеи и ромеи. Начело на Мизия Курбат поставил брата си Кубан. Другият брат Шамбат през 623 г. отишъл с голяма войска от улчии в Чек-Баил (Чехия) да защитава аварската граница - западна за империята, от набези на сарбеи-разбойници. Там Шамбат прекарал до 658 г. и се върнал в Кий-Уба. Аварският хакан Сабан отначало не искал да признае дори частична зависимост от Кубрат, но затова пък поискал твърде много за себе си от императора. Кубрат, който по природа не обичал войната, стиснал зъби, като не искал да започва братоубийствена война. През 623 г. търпението му било възнаградено - Сабан се признал за непълен васал на Велика България. По заповед на Кубрат през 626 г. Сабан тръгнал на война с Ираклий, но предал командването на Шамбат. Целта на похода била Византия да плаща данък на Велика България. Синът на Кубрат Бат-Боян се присъединил към Шамбат и стигнал с него през Мизия до Истанбул. Там армията на Сабан, съюзена с настъпилите от юг към Истанбул перси, макар и да претърпяла неуспех в първата атака, получила заповед да отстъпи, понеже Ромея се съгласила да плаща откуп. Вбесен от тая заповед, Сабан решил по обратния път да нападне Кубрат. По обратния път установил, че всички места за преминаване през Дунав били заети от улчии и хървати, подчиняващи се на Велика България до Кубратовата смърт. Бу-Юрган с удоволствие предал на Сабан Кубратовите думи: "Ти се помисли за по-силен от всички? Сега ти и непобедимата ти войска повече приличате на стадо овце, молиме ме да разреши спасяващото ви прехвърляне. Аз, който забравих заради аварските българи нанесените ми от теб обиди, съм готов да те пусна, ако се признаеш за мой пълен васал и обещаеш никога повече да не преминаваш Дунава без разрешение от императора на Велика България!" При тези думи Сабан побеснял и поискал да съсече на място Бу-Юрган, но по-големият брат на Органа Куштан (да се чете Гостун), който бил и наставник на Сабан, препречил с тялото си пратеника на Кубрат и призовал хакана да се успокои. След това Куштан – в чиито думи Сабан винаги се вслушвал, го убедил да приеме Кубратовото предложение. Куштан бил огромен на ръст, заплитал косите си зад тила на три плитки и на света нямало човек, който не би се стреснал от гръмкия му глас и страшен поглед. Неслучайно българите го наричали Алип-Куштан (Великанът...). Когато цялата войска от българии-авари преминала през Дунав, Сабан заедно с Куштан, също Кубратов вуйчо, се явили при императора на Велика България и в знак на признаване на пълна васална зависимост пред седящия на кон Кубрат Сабан целунал червеното знаме на Велика България. Тогава сам Кубрат слязъл от коня си и прегърнал Сабан. Двамата владетели се просълзили от радост - те опазили Булгар от междуособици. Двеста барабана, триста фанфара, четиристотин кобзисти и петстотин флейти изпълнили песента на Барис "И тръгна българската армия на поход", която била пазена за най-тържествени случаи, като например посрещане на победители. Със свалени шапки пред аварската доблест, 200 000 улчии (улчии) и хървати запели на аварите като на победители:

Войската българска пое на поход.
Далеч назад е родният Идел.
Пред нас е още дълъг път и трябват
много сили, за да го изминем.

Коне развихрени ни носят право в боя.
За родната земя не ни е страх да мрем.
По-силни сме от всички и винаги готови

на смърт за свободата на народа
и за доброто на България Велика.

Като орли летят във боя българите
и като лъвове се носят към врага.
Атиловото знаме над главите ни
наместо слънце свети ни по пътя.

Оттогава данъкът, който ромеите плащали на аварите, бил плащан от византийските императори на Велика България, а по-късно - на Хазарска България и на Кара-Бурджан (Дунавска България). Част от този данък така или иначе бил препращан на аварите като отплата за земите, които Сабан през 626 г. отстъпил на имперската власт. В това число били част от Улаг (Влахия), Галидж (Галиция) и част от Кук-Бербат (Беларус).

622-ра година, когато Кубрат седнал на престола на Велика България, била приета от мнозинството българи за за Първа година от Българската ера. Това начало напълно съвпада с хиджра, затова често писателите наричат хиджра "българската ера". Както виждаме, сега сам Мохамед повел хората срещу силите на злото и лъжата и много скоро част от българите станали мюсюлмани и се влели в редовете на борците за вярата... *(Преводачът се дистанцира от проповядване на която и каквато и да било религия. След години Нурутдинов казва простичко: "У нас българското го уби исляма, а у вас (дунавските българи) - православието". Какво би било иначе, никой не може да знае днес - бел. прев.)*

Първи през деветата година от хиджра или от Българската ера приели исляма сирийските и киликийските българи. Някои от тях се сражавали под знамената на пророка Мохамед от самото начало на похода му.

Берсуд получил властта над Ак-Булгар или Идел-Булгар и със сина си Халджа заминал в Улуг Болгар - столицата на този край. След Берсуд областта управлявал Халджа, после син му Урмат, неговият син Бурат, Буратовият син Алат, после синът му Айбат, след това синът на Айбат Сакчи, негов син Тулчи, после синът на Тулчи Туки. Туки управлявал 32 години (833-865 г.)

За спомен от случилото се Берсуд получил прозвището Барис-Бабай (едно от имената на духа на воинската слава, гърма и мълниите Кубар). След това съчинили притча, в която Берсуд се явява под името Бабай и повиква Балтавара (Кубрат) да изпъди от езерото му заселилите се там бесове (метежници). Балтавар с хитрост изпъжда бесовете и иска от Бабай обещаното възнаграждение, т. е. правото да го чукове по главата. Бабай не му дава това право и тогава Кубар, който наказва клетвопрестъпниците, пуска мълния върху дома му и унищожава всичко там... (По Васил Куш. Видимо разказът попада в Московия и там се превръща в разказа за Попа и работника му Балда...)

През 626 г. Кубрат като приятел на византийския император Ираклий му помогнал да сключи троен съюз между Велика България, Византия и Тюркския каганат срещу Персия. През 627 г. български, ромейски и тюркутски войски обсадили персийския Табилкатау (Тбилиси), но не успели да го превземат. През 628 г. яххусирът и тархан на Хазария Сабан или Сарман (Чорпан) Курмиш заедно с брат си Тун-ябху Саг-Багил или Бугу-Шад (и двете имена означават просто Знатен българин) превземат Тбилиси, след това Ак-Албан или Азърбайджан и Аряк (Армения). Не по-малко от 300 000 чулашки булгари-бугури били преселени в Азърбаджан и Армения под водачеството на сина на Саг-Багил - храбреца Бури-Шад (Нур-Шад). Интересно е, че по времето на Буган-Хакан Тюркутският каганат се превърнал във втора българска държава, защото европейските българи по това време наричат чулахите бугури, т. е. централноазиатски българи. Няма защо да се чудим, че големият български поет и музикант, бившият император Берсуд в песента си от 629 г. в чест на тархана Сабан говори за хазаро-тюркутското настъпление като за българско.

Навлезе българска войска през Тимер-Кап
превзе Армения с Азърбайджан завинаги Булгар.
А пред вълните български и горд като скала
препускаше Сарман, най-храбрият от всички.

Превиха перси и арменци вратове под меча твой.
И ако трябва, чак до Тула копието ти ще стигне! *(по това време Тула е име на
повече от три града, бел. прев....)*

Укрепването на Сабан тревожело Кубрат, понеже Сабан бил едновременно тархан и васал и на трите държави (Велика България, Византия и Тюркутския каганат), но приятелството му с Византия и бугурите не позволявала да бъде поразхлабена силната самостоятелност на Хазар. През 638 г. Сабан като персийски съюзник взел участие в сражение с арабите на страната на иранците и изчезнал безследно. Като научил това, Кубрат веднага придвижил войските си към столицата на Хазар Маджар и лишил разстроения от загубата на баща си Кър-Багил от власт. Кър-Багил станал придворен коняр на Кубрат и бил доволен, че е запазил живота си. Кубрат приел старата българска титла хакан, която в древни времена се давала само на изтъкнати владетели и герои. От своя страна Ираклий подарил на приятеля си Кубрат титлата на висшето римско съсловие - патриций, на български тюрки - шахрияр. Кубрат прибавил към името си и тая дума. Любопитно е, че арабските автори познават Кубрат преди всичко с името Шахрияр, владетел на Баринджар (барин, баринтай, берендей), така арабите често назовавали Велика България. През 648 г. победоносните армии на арабите-мюсюлмани, осенени от зеленото знаме на пророка, настъпили към Тимер-Кап (Дербент) - граница на Велика България.

Кубрат, който обикнал арабите още по време на службата си на река Кубрат (Ефрат), веднага влязъл в преговори с арабския сардар (командващ) и те договорили българо-арабски съюз, както и приемане на исляма от висшето общество на Велика България. Двама от Кубратовите синове били пратени при арабския халиф Омар (634-644 г.) като потвърждение за българо-арабския съюз и приятелство.

Кубрат имал петима сина - трима собствени (Бат-Боян, Котраг и Аспарух) и двама приемни (внуците на Бу-Юрган Кизил-Кубар и Лачин). При халифа Омар в столицата на Арабския халифат - свещения град Мека заминали Бат-Боян и съвсем младият тогава Аспарух.

- Ние, арабите, добре си спомняме древните българи - казал халифът на братята при срещата.

- А кои са днешните българи?

- Днешните българи са тези, които живеят от западната граница на сакалибите до източната граница на тюрките - отговорил Бат-Боян.

- Излиза, че всички, които живеят на север от Персия, са българи! - възкликнал поразен халиф Омар.

- Да, точно така е - потвърдил Боян.

Двамата сина на Кубрат още в Мека приели исляма. Бат-Боян взел ислямското име Омар, а Аспарух - Исмаил. Халифът връчил на Бат-Боян знамето на пророка Мохамед и още дарове, с които той заминал при баща си. Аспарух останал няколко години в двора на арабските халифи и получил блестящо ислямско образование.

Заедно с Бат-Боян към лятната столица на Велика България Балтавар (Полтава, Батавил) - зимна и основна столица по това време бил Кий-Уба или Бащу заминали и трима сахаби (сподвижници на пророка), които обърнали в исляма Кубрат, другите му синове и най-видните велможи на Велика България. Кубрат получил мюсюлманското име Айдар (Лъв). Така в легендите на волжките българи Кубрат е известен с името Айдар.

Династията на Кубрат започнали да наричат Айдаридска. Нейни разклонения са

Азановичи (Асеновци), Ашрафиди.

След смъртта на халиф Омар обкръжението на неговия приемник халиф Осман (644-656 г.) поискало да доведе Велика България до степен на подчинена страна...Кубрат наредил да предадат на халифа следното: "Българите никога не са се подчинявали доброволно на никого - те са народ, създал човешката цивилизация и отлично знаят колко струват!" Е, в отговор арабските войски преминали през укрепленията на Тимер-Кап и опустошили Хазария, която Кубрат предал на Лачин, и Утиг, който бил владян от Аспарух. Разгневените Кубрат, Бат-Боян и Лачин се върнали в старата българска вяра джим (йим, IYI, или Тангрианството), но Аспарух, Кизил-Кубар и Котраг останали в исляма. Започнала много тежка война на Велика България с арабите, която била абсолютно ненужна нито за българите, нито за арабите. Виновниците за тая непонятна за нас война следва да търсим в обкръжението на халиф Осман. Господа араби - оправяйте се с това, моля...Аз съм уверен, че нишките от двора на Осман ще се провлачат до Етеш (Одеса), където се намирал тогава главният офис на "Дома Натан".

Даиш Карачай съобщава следното: "Казват, че халиф Осман имал остра нужда от пари и веднага след като взел властта, заел в Дома Натанов огромна сума. Ако вземем предвид, че след себе си Осман е оставил само дългове, излиза, че не се е разплащал с пари...Това може да са само празнословия, а цялата истина знае само Аллах!" Поразителна е бързината, с която левитите-Натановци поели контрола отначало над арабските, а после и над турските халифати (левитите са асирийска секта, създала Талмуда и напоила с него умовете на части от палестинските българи-караими. Караимите, които не приели левитския талмудизъм, не смятат талмудистите за истински юдеи, за такива те считат себе си. През XIX в. левитите нарекоха своята секта ционистко движение, а своите порядки - ционизъм, признат през 1975 г. от ООН, както и фашизма, за форма на расизъм и расова дискриминация. (вж. документи на 30-та сесия на ООН). Левитският "Дом Натан" искал с ръцете на подкупените управници да овладее главните търговски пътища и да стане господар на света. В началото на XX век левитите се разделят на бели ционисти, които създават държавата Израел, и червени ционисти или троцкисти, които донесоха толкова ужасни страдания на жителите на СССР...

Българите обаче имали своя банкерска къща - караимския род Биркай (Билгай, Миргай и т. н.). Тя се намирала в старинния български град Яна-Сандугач (Пятигорск) и имала филиали в Чача (Ташкент), Иджам-Урен (Смирна, Измир), Чек-Булгар (Прага) и в още няколко стратегически за търговията пункта. Основател на банката бил Абраш Биркай, финансов министър и командващ на външното разузнаване при Атила. Бащата на Атила Мундзук откупил от робство Абраш и семейството му и им поверил въпросите по обмяна и откупуване на пленници. Абраш Старши оказал на Велика България и на правителството на Мундзук толкова значими услуги, че Мундзук нарекъл с името му най-малкия си син. В средата на VII век начело на "Дом Биркай" начело застанал Абраш Младши, който скромно се наричал Киче-Абраш. Всъщност финансовата мощ на Киче-Абраш не отстъпвала на възможностите на Абраш Старши. Дядото Забир, който ръководел Ташкентския филиал, организирил преврат в Тюркския каганат и вдигнал на чулашкия трон българския патриот Буган-хакан.

Синът на Забир, бащата на Киче-Абраш Хаир помагал за качването на тюркутския престол българските патриоти Шегер и Тун-Ябху.

След два месеца Киче-Абраш научил за взетото от Натанови в Одеса решение да финансират нахлуването на войските на халифа Осман във Велика България, казал си, че неговата банка няма да допусне врагът да тъпче земята на Велика България-майка на караимите и отишъл при Кубрат. Тази разновидност на знака Дуло, при хакан Кубрат и герб на Велика България-У-се наричала булан - елен, така и българите назовавали самия Кубрат-Булан. Кубрат отхвърлил идеята на Киче-Абраш за сформирание на тежковъоръжена конна армия, като казал на водача на българите-караими: "Арабите няма да могат да воюват дълго, сакалибският ни корпус ще бъде достатъчен да ги отблъсне!" Около 200 000 улчии-сакалиби начело с Дебер били предислоцирани в Хазария, която със заповед Кубрат преименувал в Буланджар, т. е.

Страната на Булан. Арабите обаче най-често се оказвали по-силни и по-дисциплинирани от българите-улчии, които съвсем неоснователно ги смятали за недостойни противници. Пробивите на арабите към Шир (Дон) и устието на Булгар-Идел (Волга) следвали един след друг и огромният Предкавказки регион за 9 години бил напълно разорен.

По-голямата част от Сънджакските българи в търсене на спасение отишла в дълбините на Кавказките планини и сакалибският корпус, чийто воители почнали да наричат дебери (тивери), се лишил от тил и започнал да изпитва недостиг на храна. За да спаси положението, Кубрат прехвърлил в Джураш (Дагестан) още 100 000 българи-бугури на Нур-Шада. През 630 г. много бугури напуснали Ак-Албан (Азербайджан) и се преселили в Хазария, но след свалянето на Кър-Багил Кубрат преместил бугурите в Буртас (частта на десния бряг на Средна Волга). Там базата на Нур-Шада бързо станала град Нуршада или Мухша (Наручад от руските източници).

Нур-Шада в движение атакувал арабската конница и тя бързо отстъпила зад двата отдалечени един от друг лагери на арабската пехота, съставена от гърци и арменци. "Конниците на Нур-Шада се впуснали в преследване на арабските ездаци и започнали да падат в замаскираните ровове, изкопани по краищата на лагерите. Разярените бугури се хвърлили срещу укрепените лагери, където пехотинците започнали да ги разстрелват с лъковете си от упор. Когато българите се объркали, от фланговете атакувала арабската конница и ги разбила окончателно; арабските мечове лесно разсичали железните брони на бугурите...Победените бугури се изтеглили при Маджар и се присъединили към гладуващите улчии. Сред българските войски растяло недоволството.

Очевидно било, че ако в Джураш влязат още 100 000 арабски конника, ще превземат не само целия Сънджак, но и Кий-Уба. В такава обстановка Киче-Абраш се договорил с Нур-Шада и Дебер за провъзгласяването на Кър-Багил, верен приятел на Дома Биркай - за император на Велика България.

Глава V. ХАЗАРСКА БЪЛГАРИЯ

През 653 г. подкупени от Биркай хора помогнали на Кър-Багил да избяга от базата на Кубрат в Маджар, където към него се присъединили голяма част от сакалибите и всичките бугури - общо около 200 000 човека. Кър-Багил обаче се обявил за ябхусир-хакан (император) не на Велика България, а на Хазария или Хазар-Булгар, както заповядал да наричат насетне Велика България. Към така възникналия в 653 г. български Хазарски хаканат или каганат веднага се присъединили задкаспийските българи-абдали (есегели) на Атрак Бурджан, улуг-бегът на Идел-Булгар (губернатор) Халджа, син на Берсуд и себерският улугбег Кубан или Кабан. Около 150 000 себерски българи Кър-Багил преселил в иделски Сувар, където сито ги хранели хората на Халджа. Като имал надежден тил, Кубан по заповед на Кър-Багил завладял областта Казак (Воронежка област в Р. Ф.) и на тамошното население предложил така: "Или оставам при вас с цялата си армия за постоянно, или ми давате каруци зърно и си отивам с тях!" Казакските жители помислили и дали на Кубан 150 000 коли зърно, които той доставил в Сънджак и така спасил армиите на сакалиби и бугури от гладна смърт. При Кубрат останали около 200 000 бойци. Той не рискувал и предал на Кър-Багил следното: - Което си взел, нека си бъде твое, останалото е мое! Багил също като Кубрат не искал братоубийствена война и приел предложението му. Велика България се разделила на две части. Без да се бави, Кър-Багил прехвърлил стотици хиляди жители на Идел-Булгар и Буртас в Сънджак, където те започнали да изграждат защитни укрепления или постъпвали като пехотинци в армиите на Нур-Шада и Дебер. Кър-Багил бил първият български владетел, който сформирал смесени конно-пехотни армии. Българският пехотинец бил и воин, и строител на лагери и защитни съоръжения. Точно тези армии от нов тип спрели арабския натиск към Дон край Яна-Кира (Зеленокумск) и

изградили непристъпната българска фронтова линия от Кум-Маджак (левият бряг на Кума на границата на Ставропол и Дагестан) до Яна-Кира-Барсил (Прохладный).

През 654 г. Кър-Багил, чиято база станал Стари Сандугач (Ставропол) в Джам-Булгарските планини (Ставрополските възвишения) разгънал мощни тилови бази в Ставропол и Капкай-Булгар (Карачевските и Балкарски земи) и така хазаро-българските армии спрели да гладуват. При хазарските българи се върнала увереността и те почнали не само да се отбраняват, но и да контраатакуват арабите и да завземат нови и нови области от Кубратова България, която наричали Кара-Булгар, т. е. Западна България. Така през 655 г. Кър-Багил подчинил владенията на Аспарух и преселил него и хората му в Идел-Булгар под наблюдението на верния на Хазария Халджа. Същата година Дебер, наречен заради успехите си Урус (Храбрец), завладял Баджпир (Боспорското царство) и Източна Джалда (Ялта, Крим) с мощна сухопътно-морска операция. Тук Кубрат не издържал и наредил на своя заместник в Крим Бат-Боян да изгони хазарските българи от Крим, но Бат-Боян тайно уведомил Кър-Багил, че няма да воюва заради Агарджа (Керч) и Алтън-Булгар (Теодосия).

Кър-Багил произхождал от стария български род Тухчи, който от времето на Дарий Велики (VI в. пр. н. е.) имал тесни и приятелски връзки с Гърция. Византия побързала да признае Хазарска България. Изплашен от превземането на Боспор от хазарските българи, ромейският император дал на хазарските търговци огромни привилегии в търговията с Византия и цял квартал в Истанбул (Константинопол), наречен после Хазарският квартал. Това позволило на банкерите Биркай, които финансирали хазаро-българските императори и ръководели търговията, да си върнат с лихвите загубите от войната с арабите. Банка Биркай настъпвала по-бързо дори и от армиите. През 655 г. Киче-Абраш открил филиали в Киев, Истанбул и Бейсу (столицата на Аварския хаканат) Цялата тази територия Биркай като пазители на мира охранявали от войни. Там, където караимите срещали противодействие от Дома Натан, пламвали най-ожесточени войни за "сфери на влияние". Когато през 623 г. подкупените от Натаните франки опитали да отнемат от аварите Чек-Булгар (Прага, Чехия), която носела на Банка Биркай четвърт от приходите им, то Биркаите със свои пари финансирали 200 000-дната армия на Самбат и я изпратили в Прага. Там Самбат до 658 г. успешно воювал с франките и завладял още съседни германски и керенски (австрийски) области.

През 630 г. вестготският крал на Испания се обърнал към аварите с молба за общ испано-български съюз срещу франките. Биркай помогнали и тук, така плановете на франките да превземат испанските земи се провалили. Интересно е, че вестготите се наричали "испански българи".

Още Атила направил българската военна униформа най-модната в света и всички рицари от Китай до вестготска Испания се перчели в български куртки, пояси, плащове, ботуши и т. н. Биркай разгърнали и няколко хиляди предприятия за обработка на кожи "булгари" и шиене на български военни униформи. При Тухчиите, управлявали Хазарска България от 653 до 838 г. Натаните имали 40 % от световния капитал, а Биркаите 20%, като благодарение на българската сметка Биркай даже и притискали Натан.

Разказвам подробно за финансовите тайни на няколко световни войни, за да могат младите българи да мечтаят не само за военно-политическа кариера, но и за овладяването на финансовите империи, които са много по-мощни от военните. Само помислете: Биркай от Крим през XVII-XVIII в. намирали възможности да финансират в Самарска България многохилядните армии на сеида Джагфар и други български управници. Вярно е, Биркай са ярък пример за преданост към българския народ. Къде са днешните български Биркай? Както обичал да казва правителственият ръководител на Атила Джанги Манас: "Първи са финансите, след това е желязната стъпка на българските алаи (батальони)". Понастоящем различни невежи съчиняват приказки за някой си народ "хазари". Те се препъват в очевидното: никога народ или племе хазари не е съществувал на Земята. Хазари в Кавказ от древни времена били

наричани българите (хас-хаз- форма на ас-българин и ар-човек). Какво неясно може да има тук? Преките потомци на българите от Хазарското княжество Тухчиеви са българи-кумики, съхранили епоса за хазарските българи. През 665 г. умира Кубрат. В "История на хазарите" от Хабдаллах Ибн Башу е казано, че през 660 и 663 години Кубрат боледувал, а през 665 г. го свалила стара болест, от която той само лежал и от време на време се задушавал. Така приемаме 665 г. за достоверна за неговата смърт. Кубрат Булан Хайдар е символ на епоха на разцвет на българския народ и всички българи по света ще пазят спомена за него с благодарност. Преди смъртта си великият хакан на българите казал на децата си и на своите приближени: "Винаги съм мразил войната и обичах мира. Нищо, че не се прославих с победни войни и имах най-малката армия в историята на Велика България - само 300 000 души. При мен няколко десетилетия хората живяха в мир, а два милиона бедстващи български семейства получиха безплатно за сметка на държавата няколко милиона глави добитък и успяха да изгледат всичките си деца. Когато взех юздите на страната, в цялата Велика България живееха три милиона души, а днес българите наброяват десет милиона.

Вървете по стъпките ми, деца мои. Забравете за амбициите си и мислете само за народа си, тогава завистта и враждите няма да избуят в нашия край. Вижте как отново отцепилите се от алатайските (тюркутски) българи уйгури, т. е. излезлите от българството итибаши и чирляти (монголи) се трепят с останалите в Алатай българи; останаха 3 000 000, а бяха 12 000 000 души. За какво ни е такава "воинска" слава? Помнете, че управници ще има, докато има народ. Няма народ - няма и управници. Нека българите при вас станат още повече. Нека бъде вечен българският наш народ!"

Още преди Кубрат да умре, Кър-Багил се договорил с Аспарух, Бат-Боян и Котраг, че след смъртта на баща им няма да се провъзгласяват за хакани на Велика България и ще му се подчинят. Аспарух и Котраг изпълнили обещанията си, а Бат-Боян проявил слабост и веднага се обявил за хакан на Велика България. По заповед на Кър-Багил Аспарух атакувал главната област на Бат-Боян-Крим. Но в 668 г. самият Аспарух бил атакуван от разбунтувалия се бугурски бег Макай, който решил да се присъедини към Бат-Боян. Отначало Аспарух търпял поражения, но все пак разгромил и убил Макай, с когото успял да се съюзи ашин-хаканът Калга. Ашин-хакани били наречени от Кър-Багил главните жреци на Хазар-Булгар. За първи ашин-хакан Кър-Багил утвърдил сина на Берсуд-Барис Кабан (653-658 г.) Втори ашин-хакан станал синът на Кабан Калга (668-672 г.). След съюзяването му с Макай бил обявен за бунтовник, заловен от Аспарух и през 672 г. бил убит.

Ето списъкът на останалите хазарски ашин-хакани:

Кубан (672-690 г.), син на Уран, внук на Урус, правнук на Берсуд
Айбат (690-700 г.), син на Калга
Кук-Куян (700-745 г.), син на Кубан
Барджил (745-759 г.), син на Айбат
Булан (759-805 г.), син на Барджил
Бен-Амин (805-815 г.), син на Булан
Карак (815-820 г.), син на Булан
Урус (820-840 г.), син на Асанкул, внук на Саксин, правнук на Кук-Куян
Манас (840-858 г.), син на Карак
Исхак (858-898 г.), син на Манас
Бакчуар (898-911 г.), син на Исхак
Алан (911-943 г.), син на Бакчуар
Юсуф (943-944 г.), син на Бакчуар
Узбек или Угез-бек (944-969 г.), син на Маджар-Насър

Ако ашин-хаканът, т. е. келбирът (главен жрец), често бъркал в предсказанията си или по негово време държавата била сполетяна от бедствия, го убивали и избирали друг. Хората не били допускани при ашин-хакана, само определени висши ръководители можели да го посещават. През 668 г. Бат-Боян, уплашен от атаката на Аспарух се отказал от титлата хакан и признал властта на Кър-Багил. Все пак в дяснобрежната част на Кара-Булгар (Украйна) още властвал господарят на Кий-Уба Самбат, подкрепян от аварския хакан Айяр (663-688 г.), който не се решавал да се подчини на Кър-Багил. Но, през 672 г. Самбат починал и върху цялата Велика България, включително Авария, се простряла властта на Хазар-Булгар. Велика България била Хазария или Хазарски каганат според световната казионна наука от 672 г. до 1013 г. Докато на власт били потомците на Кър-Багил Тухчи, императорите на Хазар-Булгар се наричали ябхусир-хакани, по-късно управляващите страната носели титла хакан-бек. Хакан-бековете нямали право да предават властта по наследство и били на изборна длъжност. Ние по стара традиция все още превеждаме титлата хакан-бек като император, но това е съвсем погрешно: хакан-бековете в действителност са били президенти и затова в литературния език думата "хакан-бек" е останала именно в значението ѝ президент. Нека заедно, скъпи читатели, опресним паметта си по отношение на някои български военни и правителствени термини:

1. хакан - император
2. кан - цар, император
3. канар - цар, император
4. кан-и балтавар - български цар или вожд-император (шанюй у хуните, бел. прев.)
5. балтавар - управник, вожд
6. ябхусир - император
7. ябхусир-хакан - император на императорите
8. хакан-бек - президент
9. алтън урда - "златна" палатка, полева къща на българския владетел
10. ак урда - бяла палатка, същото значение
11. алтън таш - златен дворец, домът на владетеля
12. саркел - правителствен дворец
13. сюбаши - командир на корпус
14. сардар - пълководец, командващ
15. ак-булюк-баши - бригаден генерал
16. булюк-баши - генерал
17. тумен-баши - командващ дивизия
18. урмабаши - маршал
19. булюк - полк
20. урма - всички армии, цялата войска
21. тумен - 10 000 бийци, дивизия
22. менбаши - хилядник, полковник
23. йозбаши - стотник, капитан
24. иллебаш - петдесетник, лейтенант
25. онбаши - десетник, отделен командир
26. мумин - гвардеец
27. ага-мумин - командир на гвардия
28. башкай - предден полк
29. ертавил (ертаул) - разузнавателен полк, поделение в засада
30. баринтай - полк откъм дясно
31. аргинтай - полк откъм ляво
32. ширин - боен център
33. яучи - редник
34. джура - дружинник

35. чирмиш - опълченец
36. кинеш - национално събрание
37. багил - депутат на кинеша, боил
38. улу-тархан - говорител на кинеша
39. капаган или сабанкул - министър-председател
40. джавиш (ср. чауш) - полицай
41. джавишгар - полицейски началник
42. биркас - министерство
43. биркаджи - държавен чиновник и т. н.

Хазарска България са управлявали следните императори и президенти:

1. Кър-Багил (653-675 г.)
 2. Колин-Бан или Колин-бай (675-707 г.), син на Кър-Багил
 3. Туки-Ойгир (Уйгур), син на Колин-Бан
 4. Барсбит (721-730 г.), жена на Колин-Бан, неин съвладетел е Джамантай Барджил, син на Туки-Уйгур
 5. Урус-Абдула или Сари-Ябху (730-787 г.), син на Туки-Уйгур
 6. Хазиз Ябху-Сир (787-790 г.), син на Урус-Абдула
 7. Урус-Амин или Урус-Барин (790-805 г.), син на Хазиз
 8. Бурат-Амир или Джир-Бурат (805-813 г.), син на Урус-Амин
 9. Вали Булуш (821-838 г.), син на Бесермен, внук на Бирак, правнук на Джамантай Барджил
- Вали Булуш бил последният Тухчи на хазарския трон, след него управлявали представители на други български родове, титуловани хакан-бек - т. е. президент:
10. Бургас Камал (838-845 г.), потомък на Котраг, съкратил императорската титла до размера хаканбек
 11. Иляс Джангир Чокар (845-870 г.), син на Бураш или Барадж, внук на Тамян Чокар, правнук на Тат-Угек Бесермен, пра-правнук на Айяр или Авар, пра-пра-правнук на Сулаби, пра-пра-пра-правнук на Бу-Тимер Джураш, син на Бат-Боян
 12. Арслан Ибрахим (870-921 г.), син на Чинавъз, внук на Урус
 13. Маджар Насър (921-943 г.), син на Арслан
 14. Мал-деде (943-944 г.), син на Алмъш Джафар (кан на Волжка България-е как така, ако не е вярно описаното от автора?-бел. прев.)
 15. Кубар (944-969 г.), син на Гали, внук на Курук
 16. Талиб-Мумин (969-981 г.), син на Хасан (едновременно и кан на Велика България в същия период по "Джагфар Тарих", бел. прев. !!!)
 17. Гази-Юсуф (981-1013 г.), син на Талиб Мумин

През Хазарската епоха Велика България достигнала колосални успехи в повишаване на народното благосъстояние и във военно-политическата област. Реформираната 600 000-дна българска армия започнала да постига впечатляващи победи над противници от най-висока категория: ромеи и араби. През 672 г. ромеите предложили на Кър-Багил да изведе от Кара-Бурджан (Дунавска България) 60 000-дния корпус на Котраг, като на негово място да влезе който и да било друг български корпус... Кър-Багил отзовал Котраг и около 200 000 мизийци, пожелали да тръгнат с войските от Дунавска България и заповядал на 300 000-дната орда на Аспарух да заеме тяхното място. Когато Аспарух довел до Дунава армията си, ромеите се съгласили да пуснат в Кара-Бурджан само 20 000 Аспарухови войници за патрулна служба в

Мизия. Кър-Багил, погълнат от войната с арабите, изтърпял тази византийска обида. Колин-Бан обаче, след като разбил арабските войски и преминал обратно в настъпление към Ак-Албан (Азърбајджан) и Ак-Аряк (Армения), решил да се заеме с ромейския въпрос както си трябва. 500 000-дна хазаро-българска армия с поддръжката на могъщия български флот, изграден от Урус-Дебер на Урта-Българско (Азовско) море, през 681 г. форсирала Дунав. Поразени от вида на прекосяващата реката 500 000-дна армия, 400 000 ромеи направили само няколко изстрела и побягнали в паника.

Бягащите византийски армии се спрели чак край Дългата стена на Константинопол. След армията си Аспарух прехвърлил в Мизия и Македония 300 000 кавказки и волжки българи, както и 300 000 българи-авари.

Милион и сто хиляди българи заемат Балканите (Ахил) със загуба само на петнайсет човека! Загубите на ромеите били петима убити и сто хиляди пленени...Но, обидите са си обиди, а Тухчи винаги били стратегически византийски съюзници, което ромейските императори високо ценели. По заповед на Колин-Бан всички пленени до един били пуснати на свобода, а византийският император изпратил на българския си колега писмо с топли думи, пълно рицарско въоръжение от злато и изумително красив златен трон. В отговор на жеста Колин-Бан изпратил на византийския император 300 абдалски (тюркменски) коня със златни седла и сбури, украсени с изображения на животни, птици, дракони и ездачи от злато. Както виждаме, "топлата дружба" между ромейските императори и Тухчиите даже не трепнала от заемането на Балканите от хазарските българи. Аспарух, който следва да причислим към десетте най-велики български владетели (Булгар-Батир Карт-Джам, Атила, Курбат Кубрат, Кър-Багил, Аспарух, Крум, Талиб Мумин, Ибрахим Балтавар, Хабдула Челбир, Асен Трети) в пълна степен се възползвал от "великата ромейско-хазарска дружба" и създал под името Карабурджански андашлък (васално владение) на Хазарска България мощно Българско царство от устието на Дунав до Салум или Тесалоники. Любопитно е, че народът дал на Аспарух имената на неговите велики предци - Булгар-Батир и Атила (Атилкесе - безбрадият Атила, бел. прев.) Всички западни летописци пишат как "от Волга, от Българските планини (Урал), дошъл Атила (Аспарух) и заел Балканите". С фактите, както се казва, мъчно се спори. . .

През 730 г. хазаро-българският император-съуправляващ Барджил с 400 000 българо-сарбийска (славянска - разбирай сръбска, сърбите са указани като предците на славяните) войска разкъсал кавказките укрепления на арабите и се срещнал край ирано-азърбајджанския град Ардебил с 300 000-дна арабско-арменска армия на Джерах, когото българите наричали Джидай (Каменният) за невероятното му хладнокръвие. Известно време той прекарал в Палестина и когато си тръгвал оттам, даже евреите плакали – при него царувал пленен ред ...

В първия ден на Ардебилското сражение българските и арабските конници поредно и лице в лице атакували един другия. На втория ден от сражението Барджил разрешил на своя учител по военно дело, правнука на Нур-Шада Инсар, син на Кайсар (бащата на Кайсар Илдар водел българската конница на Аспарух при щурма на Балканите) да атакува с бугури армено-асирийското ляво крило на противника. Инсар обърнал арменците и асирите в бягство и застанал в тил на арабите на Джидай. Арабите някое време се били геройски с българите, но след гибелта на Джидай също побягнали. В сраженията паднали 70 000 българи и 100 000 араби, асири и арменци. 50 000 арменци били пленени. След това българите превзели Ардебил и Инсар (нека си припомним фамилията на Тургеневия (от хан Турген) герой от романа "В навечерието" Инсаров, а защо не и кръстеният на багратските българи руски генерал Багратион - просто съвпадения, нали...бел. прев.) предложил на Барджил или да превземе Тебриз, или да тръгне на север в Буган (Муган). Барджил разрешил на Инсар да се оттегли в Муган, а своята армия разпуснал да събере плячка. Арабите улучили момента и ударили по лагера на Барджил, като го принудили под прикритието на Инсаровите бугури да отстъпи от Азърбајджан. Няколко хиляди пленени араби и арменци били заселени в Улуг Булгар, в това

число и една от жените на Джерах Фатима със сина им Хаким.

Потомък на Хаким бил изтъкнатият средновековен юрист Хамид ибн Идрис ал-Булгари, любим учител на големия български езиковед Сулейман ибн Дауд ал-Булгари Ас-Саксини от XII век. По това време източно-арабски халиф бил Хисам (724-743 г.), който опитал да се откъсне от влиянието на Дома Натан и веднага бил лишен от парите им. Затова и армията на Джерах отстъпвала по численост на българската.

През 735 г. Хисам извикал при себе си най-добрия арабски пълководец Мерван и му казал: "Изхарчих последните си пари, за да ти събера армия, нямам вече нищо. Трябва да завършим войната с българите колкото може по-бързо. Отивай при тях и не се връщай без победа или всички тук ще загинем!"

Мерван пресякъл Кавказките планини без много шум и през 737 г. успял да поразии нацяло хванатия неподготвен сакалибски корпус, който празнувал Джиен (Ех, тези Дионисии - бел. прев.) Ако бугурите на Инсар не били тръгнали спешно към Дон, арабите можели да пленят и отстъпващия нагоре по Дон хазарски хакан Сари-Ябху. Инсар, който попаднал под въздействието на арабите в Улуг Булгар, предложил на хакана да сключи мир с Мерван, като приеме исляма. Сари-Ябху имал възражения по въпроса, но чул от сардара, че един от Тухчи в арабски плен вече се е обърнал в исляма и се съгласил да сключи мир на тая цена. Това станало на 15. 7. 737 г.

Същата година в аула Каштуй Руджа (Ростов на Дон) Сари-Ябху приел исляма и името Хабдула. Заедно с него в исляма се обърнали и 400 000 български войници заедно с пълководците си - Инсар, Байрам (сюбаши на сакалибите) и други. В течение на няколко години ислям приели повече от половината българи. Велика България станала ислямска държава - през 642 г. нямало такава масовост.

Дългата арабско-българска война свършила, тъй като Мерван веднага сключил договор с Хазарска България, така ислямът донесъл най-ценното по това време за хората - мир. Трябва да добавим, че Сари-Ябху и повечето от приелите новата вяра българи влезли в шиитския ислям, макар и част от тях тогава, в аула Бурджигит (Владикавказ) да била избрала сунитското течение. След церемонията Хабдула Сари-Ябху устроил в чест на Мерван и арабските войници, които от противници станали най-скъпи гости и приятели, грандиозен тридневен пир без употреба на вино, предписал употребата само на кумис. Трябва ли да кажем как ислямът оздравил народа, който запазил трезвеността си даже по времето на перестроечния руски запой!

Денят 15-ти юли 737 г., който император Урус-Хабдула обявил за празник по придобиването на Корана, е втората по важност дата след тази по образуването на първата в историята българска държава - 22. 6. 14593 г. преди новата ера. Когато българският народ стане свободен, ще обяви 15-ти юли за неработен празничен ден... (Бел. прев. - да припомним едни думи на г-н Нурутдинов - "У нас ислямът уби българското, у вас - православието!")

В Хазаро-българския хаканат от 15.7.737 г. до 1013 г., когато Хазарска България се разделила на две държави – Волжка България и Искел (Рус) законно управлявали само императори-мюсюлмани. Никаква юдейска Хазария, за която пишат някои съвременни историци, не е съществувала на белия свят. Кой е създал този, нека го окачествим като зловреден, мит за юдейска Хазария? Съчинителят е известен, той е багдадският халиф Харун ал-Рашид (786-809 г.). Той станал крупен длъжник на Дома Натан и под негово давление заповядал на арабите да наричат хазарския шиизъм юдаизъм! Тази приказка веднага влязла в обращение у почти всички арабски историци и всички неприятели на Хазар-Булгар: левитите, Саманидите (средноазиатска династия), волжко-българските и искелските (руски) националисти, които се стремели да отделят своите области от Хазарска България.

Трудно можем да обвиняваме арабските историци - те лъжели за "юдейска Хазария" по заповед на своите халифи. Политиците също няма смисъл да бъдат ругани; те лъжат в случай на необходимост като за световно.

Лъжата на Харун ал-Рашид обаче не може да бъде оправдана с нищо - нали халифите, като и патриарсите и Римските папи, следва да бъдат образци по нравственост...Истински юдеи-иджам-българи (караими) в Хазарска България винаги е имало много - не по-малко от милион. Те владеели основните български банки, направлявали накъдето е нужно търговските потоци, делегирали свои представители в Националното събрание, но никога не са сядали на българския трон, не са оглавявали или контролирали хазаро-българските правителства.

Работата била простичка: да управляват Велика България и хазаро-българските правителства и министерства можели само представителите на около 15 коренни великобългарски рода. Караимите били кореняци-българи от Близкия Изток. По общобългарските разбирания те могат да бъдат в Близкия Изток и царе, и правителствени глави, и министри...през 653 г. пр. н. е. великобългарската войска на Маджи заела Палестина и там веднага било съставено правителство само от българи-караими. Нито един българин не бил учуден, всичко било сторено според закона: "Областите се управляват от главните български родове в тях." И така, главното, което читателят трябва да запомни, е , че в действителност не е имало юдейска Хазария, а от 737 г. е имало добропорядъчна мюсюлманска Хазарска България.

До 737 г. много християнски владетели, принцове и херцози от Испания, Галия, Италия, Скандинавия, Грузия, Германия са се женили за хазарски принцеси от династията Тухчи. Византийският император Лъв Исавър (717-741 г.) жени сина си Константин V Копроним (741-775 г.) за дъщерята на Урус-Хабдула Чачак. Синът им Лъв Хазар бил император на Византия от 775 до 780 г. От 737 г. съпрузи на хазаро-българските принцеси стават видни мюсюлмански дейци на Багдадския халифат, Средна Азия, държавите на Тахиридите (821-873г.), Сафаридите (861-900 г.) и Алидите (864-913 г.)

Столици на Хазар-Булгар до 737 г. били градовете Булгар-Беленджер и Самандар, а през 737 г. столица станал град Атил при устието на Волга. Основният търговски път на страната тръгвал от Византия през Улаг-Булгар - (Влахия, Дунавска България), Бирман (западната част на северното Причерноморие), Калга (изтокът на северното Причерноморие), Атил до Караджим (Хорезм). Този път би могъл да бъде пресечен от неприятели, затова още при Колин-Бан с пари от Банка Биркай бил създаден за Каспийско море мощен търговски флот за пътувания до южнокаспийските области за стоките от Изток. Този морски път бил охраняван от флота на баринджарите (баринтай, берендеи - тях и нарекли уруси.) Те били единствените, които се занимавали с мореходство, а българските кораби били строени от худ-българите (готи) от приазовските области на Хазарска България. С тези, които затваряли този най-важен път за търговията по море, Хазар-Булгар, а по късно и Волжка България били готови да се бият докрай.

През 909 и 911 г. българският флот успешно разчистил морския път от врагове.

Този морски маршрут паднал последен, в 1740 г., когато по него за Иран заминали 2000 самарски българи със семействата си. Тези самарци били постоянната армия на Самарска България-Божият полк, и преди отпътуването избили 3000 руски военни заселници, които убивали мирни самарски българи. След като поживели известно време в Иран, част от самарските българи се прехвърлила в Османската империя и се заселила в южните части на Ливан. Да пожелаем на нашите южноливански събратя успехи в бойната и политическа подготовка. Интересно е да научим, че всички вълни на Божия полк изучавали и знаели арабски и персийски езици, така, че на преселниците не се налагало да изучават някакъв език (официален език в Османската империя бил български тюрки или просто тюрки).

Всички опити на Дома Натан да затвори източно-българския морски път се проваляли с гръм и трясък. Затова пък кралят на франките Карл Велики (771-814 г.) се поддал на техните увещания и "подаръци" да завоюва българските държави, влизащи в Хазаро-Българската империя-Авар-Суба (Авария) и Алан-Кубар Суба (Лангобардското кралство). За да облекчат задачата на Карл, Натаните чрез своя Бухарски филиал подмамили в левитската (талмудистка)

секта маджарския вожд Юлай-Бат и го подтикнали към антихазарски бунт. Емисарите на Натанови - караустиите (майстори по тъмните работи) подтикнали у честолюбивия Юлай-Бат желанието да бъде самостоятелен владетел. Хазарският хакан Урус-Хабдула не бил против мечтите, но след като Юлай-Бат със съюзниците си турлуки и итибаши през 770 г. преградил пътя от Атил в Хорезм, изпратил срещу него 300 000-та армия от сакалиби на Хасан-Кий. Той изтикал маджарите от Бушкай, но край Урал придвижването на корпуса се забавило. Халиф на арабите тогава бил Мансур (754-775 г.), женен за дъщерята на Урус-Хабдула Айше. Урус-Хабдула предложил на зет си да нанесе удар по турлуките-карлуки (откъде ли е името на Карлуково, бел. прев.), поддържащи бунта, от юг. Мансур - едва ли не най-мъдрият халиф след Хисам - не се забавил и армията му тръгнала към Фергана. През 772 г. арабите разбиват турлуките, които пратили на помощ на Юлай-Бат половината си армия. След излизането си от българството през 630 г. турлуките постоянно се забърквали в антибългарски коалиции, за което българите не им отвърждали с много обич. Както арабите, така и хазарските българи убивали всички пленени турлуки и бунтовнически офицери и това всяло страх у маджарските командири. Когато турлуките започнали да напускат Кангил на помощ на своите към юга, маджарите започнали да отстъпват. През 773 г. Хасан край река Ишим за последен път предложил на Юлай-Бат да се предаде и той отказал. Тогава 500 000-дната му войска била атакувана. Битката продължила с дни. На петия ден на помощ на Хасан дошли българите-печенеги на бея Сарман, изтикани от маджарите в степта на българите-кипчаки (кипчаки, половци) Бараба. Кипчаките посрещнали приятелски събратята-печенеги, те бързо се свързали от поражението и тръгнали да отмъщават за понесената обида. Отмъстителността е една от най-характерните български черти. Ако не искате да отмъстите на някой, който ви е обидил - значи генетично не сте българин. На петия ден на Ишимската битка сакалибите и печенегите от две страни атакували бунтовниците и разбили войските им.

200 000 маджари и итибаши оставили костите си на бреговете на Ишим заедно със 70 000 сакалиби и печенеги. Юлай-Бат със 70 000 бунтовници започнал да отстъпва на югоизток, криволичейки из степта, за да заблуди преследвачите си. В Ак-Мол (Астана) Хасан, след като научил за съюзяването на бунтовниците с уйгурите (ковуи) презимувал в степта, я през пролетта на 774 г. отново тръгнал на изток. Край аула Балхаш (Семипалатинск, Казахстан) сакалибите се срещнали с избягалите от уйгурите киргизи-балхашаши. Макар и повечето от киргизите да били излезли от българството през 630 г., балхашите го били запазили и се ползвали с уважение от българите. Вождът на балхашите Алаш или Алас предал на Хасан пленения от него Юлай-Бат и 3000 маджарски офицери. Хасан извел в степта офицерите и ги избил, като преди това им казал:

- Докато бяхте на служба при яхусир-хакана Урус-Хабдула, вие представлявахте нещо; като станяхте бунтовници - се превърнахте в нищо. Останете завинаги тук, пустинята е най-добрият гроб за вас! Юлай-Бат бил доведен в Атил, където наемникът на Натанови бил публично погубен.

Заради бунта на Юлай-Бат Урус-Хабдула не успял да помогне на лангобардите, които геройски се сражавали с франките на Карл Велики. През 774 г. лангобардската държава паднала и дългият български период в Италия приключил. Днес 25 000 000 италианци са потомци на българите, заселвали Италия от IV до VIII век, от тях 5 000 000 носят фамилиите Булгаро, Булгарини, Булгарони, Булгарели... Някак си западните биографи на френския император Наполеон "забравят" да споменат, че италианският му дядо е носил двойна фамилия (тахалус) Булгаро-Булгарини...

Преди Натановият слуга Карл Велики през 791 г. да започне завоюването на Авар-Суба, филиалът на Натан в Бухара с помощта на "подаръци" подтикнал турлукската (карлукска) върхушка начело с Таш-Турлук към нова война с Хазарска България. Този път на страната на турлуките били Източните печенеги (узи, ак-узи). От ак-узи е произлязло и наименованието огуз. Ак-узийският господар Силик или Чилик бил обиден на хазарския яхусир Амин-Барин

(790-805 г.), който предал спорната област Бурабай (Карагандинска област в Казахстан) не на огузите, а на киргизите-балхашаши. Досаденият Силик с 300 000-дно огузко опълчение се обединил с 300 000-дната армия на Таш-Турлук, нападнал киргизите и убил почитания от всички Алас. Таш-Турлук пък нападнал печенегите на Сарман, който в 774 г. получил от Урус-Хабдула почетното звание Бугракан, тоест Защитник на Българите и препречил Хорезъмския път.

През това време нараснала ролята на българското племе салани или салгири (сали), чийто вожд Сабах Бурат бил тъст на Амин-Барин и командвал сформирания от бербатски сарбеи (белоруски славяни...) и салгирски офицери 300 000-ден сакалибски корпус. Това била най-голямата армия на Хазар-Булгар, в държавата освен нея реда поддържали и 100 000-дна армия буртаски бугури и 200 000-дна улчи-деберска армия на Кара-Булгар (Украйна). В сакалибския корпус любвеобилният Амин-Барин или Урус-Барин на поста булюкбаши (генерал, командир на полк от 5-6 000 бойци) изместил сина си Кубар или Хабар от наложницата му. Никой не знаел, че майката на Хабар е тайна левитка, дала на сина си името Ханука. Официално семейството ѝ било смятано за маздакитско, а тогава не се знаело за тайния съюз на маздакити и левити (Ахура-Мазда, бел. прев.) На издръжка от Дома Натан били както крайните ислямисти, така и манихеи, редица несториански църкви. Е, на хранилката у Дом Биркай се редяли несторианци, богомили, хусити и таборити в Чехия, редица умерени ислямски движения... Няма да крием - успешната кариера на Кубар е един от редките примери за провал на българското разузнаване, най-доброто в света през средните векове. Този провал можем да обясним с това, че шеф на разузнаването и полицията в Хазар-Булгар бил Бегиш, дядо на бъдещия хакан-бек Буртас Камал (838-845 г.), който през византийското разузнаване бил вербуван от караустиите на Натанови. Своя приемник Бураш, бащата на хакан-бека Иляс (845-870 г.) за служба на Натан и ромеите той самият вербувал успешно. Бащата на Бураш, Тамян докладвал за някои нелицеприятни постъпки на сина си в канцеларията на хакан-бека Буртас, но приелият донос чиновник се оказал таен агент на Бураш и клетият Тамян умрял "при неизяснени обстоятелства". Чак през XII век при Хабдула Челбир един от арестуваните от българското разузнаване (кара-ертаул) кара-устиаи на Натанови разказал за службата на Бегиш и Бураш при левитите...

Кубар, външно обаятелен и весел добряк, устройвал на сакалибите с левитски пари чести пирове и така станал любимец на цялата армия. Когато сакалибите започнали действия срещу турлуките, Кубар с полка си извършил няколко дръзки и успешни рейда в тила на врага, и към славата му на щедър командир се прибавила и тази на успешен пълководец. Чак през 798 г. обаче армията на Сабах успяла окончателно да разбие и изтласка турлукската от Кангил (Западен Казахстан). Таш-Турлук бил заловен и усмъртен на място, българският съд му бил издал смъртна присъда още по-рано. След това Сабах, Сарман и синът на Алас Бураш обкръжили огузките метежници, които без дълго умване предали Силик на Сабах, както и се предали сами. Съдът оправдал Силик, като не намерил в действията му шпионска следа. Само че когато Силик се отправил спокоен към дома, го настигнал и убил Бураш. Отмъщението за роднините било нещо обичайно и Бураш дори не бил изправен пред съд. Огузите прикрепили към печенежката област на Сарман и в степите за известно време настъпил покой...

За времето на разправа с турлукската агресия франките успели да победят Авар-Суба и през 796 г. превзели столицата ѝ Булган. Но, през 799 г. император Амин-Барин насочил улчи-деберския корпус на Мардан, синът на Уран на помощ на аварския бег Крум (да, същият наш Крум - бел. прев.), който удържал под хазаробългарска власт източната част на Авария. За придвижването на корпуса императорът не предупредил никого, освен самия Мардан и влизането на Българите в Авария предизвикало в Европа страшна паника. Франките практически без бой върнали на Мардан голяма част от завладените от тях аварски земи. Преди завземането на Чехия от българите настанилите се вече там Натани в ужас бягали от Чек-Булгар (Прага) по едни нощни ризи. Главата на рода там, старецът Бен-Хурион, така го

втресло по пътя в каруцата, че във франкското кралство "се отправил в ада". (По Нариман тарих).

Амин-Барин високо оценил героизма на Крум. През 799 г. му било дадено званието български наместник на Авария, а през 800 г. под натиска на Мардановия корпус улаг-българските велможи (влашки!) обявили Крум за съуправител на тъста му дунавско-българския цар Кардам (777-802 г.) През 802 г. армията на Мардан влязла в Дунавска България и обезпечила провъзгласяването на Крум за едноличен управник на Улаг Булгар (Влахия).

Освен другото Амин-Барин оженил сина си за дъщерята на Крум. Вбесени от "аварския неуспех", bankerите Натан подкупили алчния за пари византийски император Никифор I и той решил да съкруши Крум. В 811г. 58 ромейските войски на Никифор с невероятна жестокост разорили половината Дунавска България и до основи сринали прекрасната столица Билиш-Кой (Плиска). Крум обаче успял да се съедини с дошлия му на помощ корпус на Мардан и прегазил 300 000-дната ромейско-сарбейска (славянска) армия. Един от корпусите на Крум направил рейд в ромейския тил и построил сериозни укрепления, които буквално отрязали пътя на завоевателите обратно към Истанбул (Константинопол). Заградили се със славяните, 100 000 ромеи начело с император Никифор започнали отстъпление под български обстрел - не се спряли в българските заграждения.

Между Плиска и тези заграждения българите без пощада убили всичките 200 000 "славяни" и 95 000 ромеи.

Главата на Никифор била отсечена и по нареждане на Корим (Крум) направили от черепа на недалновидния император ритуална чаша. Това гигантско сражение българите нарекли "Ловджийската битка", тъй като в нея една част от българите-гончии-гонели обезумелите от ужас ромеи и славяни към другата част от българите, стоящите в засада. След Ловджийската битка Крум за един ден решил "националния въпрос": събрал 500 000 представители на двата милиона сарбеи (славяни) на Българското поле и им казал: -"Вие сте почти толкова, колкото българите в моето Аваро-Българско царство, но по въпроса за вашия произход само мучите, а и не бързате да защитавате Българската си родина и дебнете как да я предадете. Днес съм решил да сложа край на тая ваша неопределеност и ви предлагам или да изберете днес и сега българството, или изгнание извън пределите на Аварска България. Вървете всеки след вожда си покрай чашата (черепа) на Никифор. Ако вождът и хилядниците му отпият кумис от черепа - извикват българлък и минават към моята страна, ако ли не - още сега заминават вън от България!" Всички представители на славяните отпили от "чашата на Никифор", всички сарбеи извикали: "Българлък!" Та оттогава в Дунавска България само българи живеят...Практически всички историци признават Крум за аваробългарски цар, но дори картографите на Дунавска България неправилно показват границите на царството му, влизащо в Хазаро-Българската империя. Вземете картата на Европа и вижте териториите на кои страни и области са влизали в състава на Крумовото царство - почти цялата бивша Югославия освен Северна Хърватия; Дунавска България, Румъния, Молдова, Унгария, Чехия, Полша, Словакия, Калининградска област на Руската федерация, Литва, Латвия, Северна Беларус с град Полоцк, южната част на Псковска област и югозападната част с Новгород (от Руската федерация). Освен това Амин-Барин разрешил на сина на Крум!!! Будим и потомците му да владеят Галиция и западната част на Бирман (Одеска област и Западната част на Николаевска област на Украйна). Никой друг освен Будим Галицийски не е основавал Велики Новгород, който бил наречен Тамян (Велики Външен Булгар). Народът му казвал и Галицийски Булгар. Във Волжка България Новгород дълго още бил наричан и Тамя Булгар, и Булгар ал-Харидж (Външен Булгар на арабски). Будим или Вадим (от руските летописи) населил Тамя Булгар с търговци и словенски занаятчии. Словените са потомци на сарбеите (сърби, както и да го мисли човек), които служели в тиндарския корпус през IV-V век. Тиндар значи славни хора - словени, славяни. Този корпус бил разпуснат през 469 г. след смъртта на император Джангиз (Дингезих). Една част от хората му тиндари или словени отишли в Словения, а друга в

Словакия. Там, от Словения и Словакия Будим събрал словени за заселването на Галицийски Булгар. Всички словени-словаци били много свободолюбиви хора, ето защо новгородци винаги защитавали своята независимост от Рус и Московия. Чак през XVI век Иван Грозни, след като убил 60 000 непокорни новгородски жители, накарал оцелелите от тях да се наричат руси. Пътъом знаем, че славяни е името, с което Атила е заповядал да наричат сарбейските войници от доброволческите армии. Защо ли - защото те се зачислявали в българството, а названието булгар от баринджарски диалект на български тюрки се превежда като славен (бульга) ар (човек) и част от пензенските мишари до ден-днешен произнасят тая дума като булгар. Лично аз мисля, че мнозинството славяни - това са българи, възприели думата булгар в значението "славен", а останалите са словени-словаци, потомци на войниците от българските доброволчески корпуси. В Байлак (Полша) българите били наричани бол или болон, също и вар (от авари), в Бистя-Арджан (Източна Прибалтика) и Кук-Бербат (Беларус) - бил, бал, бол. Ето ви и истинските значения на някои от имената на тия страни: Варшава - от Авар-Суба (Аварско владение), Вилно (Вилнюс - Български град), Полоцк, Балтиш (Български град), Беларус - Българска Рус, Полония - България и т. н. Даже в края на XII век в Рус продължават да наричат българите "били", както свидетелства "Слово о полку Игореве" в 1187 г от Владимир Светославович Кара-Булгар (Черниговец). (тиндарите са дарданите, бел. прев.)

Сарбеите ние обозначаваме като славяни само защото 99 % от казионните историци ги смятат за такива.

Всъщност истинските славяни са българските племена улчии и дебери и потомците на войниците-доброволци от влезлите в българството сарбеи, а истинските сарбеи причислиха към славяните историците от XVIII-XIX векове. Сарбеите никога не са имали националност, в Гърция те са гърци, в България - българи, в Австрия - австрийци, в Германия - германци. Език на сарбеите бил новоахилският западнобългарски език, който почти всички учени по света наричат старославянски. Някои учени твърдят: славяните са имали племена ободрити, браничевци, лютичи, но позволете , моля: това не са племенни имена, а прозвища на сарбейски разбойници, излизаци от родните си бластисти и гористи места само за разбойнически нападения над съседите си; ободрит значи обдиращ, кождер (ограбващ всичко); браничевец значи побойник (гр. Браничево, Република Сърбия - сарбеи, бел. прев), лютич - безжалостен душегубец. Това етноними ли са? Хора станали само ония сарбеи, влезли в българските доброволчески формирования и в памет на това се нарекли славяни или словени-словаци. Само те са успели да усвоят българската култура и да основат свои държави. "Чистите" сарбеи са изчезнали от лицето на Земята, като след тях е останал само списъкът с разбойническите им дела...Арабите наричат славяните сакалиби в чест на служещите от тях под командването на българските офицери в сакалибския корпус. Преди време историците уверяваха обществото, че думите Полша и поляци имат пряка връзка с някакви измислени полета. Никакви полета в стара Полша не е имало; цялата тя е била покрита с гори, в които през 1920 г. се заблуди даже Червената Армия.

Славяни, помнете българските си предци, както ги помнят французи, англичани, испанци, италиянци, немци, скандинавци! Да помниш предците си значи да уважаваш себе си! (по Васил Куш).

Приятно е да говорим за българските победи, но в историята се налага да описваме и трагични събития. През 813 г. надеждата на Банка Натан Кубар-Ханука, тогава вече сюбаши на сакалибския корпус, вдигнал метеж срещу яхусир-хакана Бурат-Амир или Джир-Бурат (805-813 г.) Амин-Барин дал на сина си име от три думи - Джир Бурат Амир (Джир - от Сирия, където в младостта си Амин бил хазаро-български посланик и учил в Дамаск; до 763 г. Дамаск бил столицата на целия Арабски халифат, Бурат било на майка му Бурат-Амира, дъщеря на Сабах-Бурат и Амир - владетел, в знак на това, че е принц-наследник). Кубар-Ханука не бил принц по рождение и решил да вземе властта по пътя на преврата. Като повод за метежа послужило решението на яхусир-хакана Бурат-Амир да закрие длъжността келбир или

биркам (главен жрец) - ашин-хакан. Самият изпълняващ длъжността Бен-Амин не бил против, но Кубар нарекъл реформата "покушение над старинните български обичаи" и вдигнал на метеж предания му сакалибски корпус. Част от него атакувала базата на императора в Самандар, другата осигурила преминаването в Европа на 600 000 маджари на вожда Леу-Бат Юлай Бат, внук на Юлай Бат. Маджарите не разбирали от талмудизъм, но не искали да гният в стария Башкорт (междуречието на Тобол и Оба), където били заселени след потушаването на метежа на Юлай-Бат. Кубар им обещал степите на Предкавказието, Атай Себер (Северните области) и Бирман, затова те го подкрепяли горещо. Беят на печенегите Бахри, син на Сарман, не попречил на отвеждането на маджарите в Европа, понеже нямал никакви инструкции по въпроса. Метежът на Кубар заварил Бурат-Амир неподготвен, но завеждащият личната му охрана Латиф се оказал на висота. Той свикал бързо подчиненото му баринджарско опълчение (баринтаи, берендеи) и под защитата на 50 000-ден заградителен отряд извел яхусир-хакана, семейство Биркай и 100 000-те останали източнокавказки барини в Дунавска България. Сакалибите, сблъскали се с най-войнствените българи - барините, не се престаравали много: после някой можел и да поиска да отмъсти за обидата... Като пристигнал при тъста си в Дунавска България, Бурат-Амир веднага тръгнал с Крум при похода му към Истанбул през 813 г. Хазарските баринджари разкъсали отбраната на ромеите и осигурили придвижването на Крумовите войски към Истанбул (Константинопол), след което отишли да обсадят Кан-Дере (Едирне, Одрин, Адрианопол), където се криел главата на рода Натан - синът на Бен-Гурион Изекай (Езекиил). Кан-Дере бил превзет от баринджарите, а плененият Изекай бил разменен за няколко члена на семейство Биркай, заловени от Кубар Ханука. Размяната се състояла край река Кубинеш (Южен Буг), където се срещнали маджарската армия на сина на Леу-Бат Аскал и охранителният отряд на баринджарите на бея Алабуга. Латиф, след като влязъл в преговори с Аскал във връзка с размяната, успял бързо да го завербува. Потомъкът на Бат-Боян, балтаварът на Кара-Булгар (управляващият Украйна) Кан-Караджар останал верен на Бурат-Амир. През 815 г. Кубар-Ханука, който се провъзгласил за император на Хазар-Булгар, обсадил Кан-Караджар в град Кан-Уба (Канев). При опит да разкъса обсадата Караджар загинал, а балтавар на Кара-Булгар станал синът му Хайдар или Урус-Айдар. Кубар в същата 815 година изгонил Аскал поради бездействието му и той с 80 000 маджари се обединил с Урус-Айдар, който отказал да признае властта на Кубар. Централна Украйна, подчинена на Урус-Айдар, получила неговото име - Рус (Урус). Отначало Рус била главната област на Урус-Айдар. Подкрепял го мулла Шамс, баща на поета Микаил Башу. Още през 812 г. Шамс поел учредената от Бурат-Амир длъжност сеид (религиозен глава на мюсюлманите) в Хазарска България. Шиитът Шамс водел всички мюсюлмани, една трета от които сунити. През същата 815 г. Кубар злодейски погубил ашин-хакана Бен-Амин, който отказал съдействие на метежа и на негово място назначил брат му Карак. Той се страхувал много от Кубар и започнал да извършва езически гадания с Талмуда в ръце, което предизвикало недоволството на върлия тангрист Леу-Бат. От базата си в Батавил (в този случай град Путивль) Леу-Бат изпратил Арбат, който поискал от Карак в присъствието на Кубар да изхвърли в нужника Талмуда. В отговор Карак хлопнал по главата Арбат с дебелия Талмуд и разсърденият Леу-Бат обещал на обидения си пратеник при удобен случай да отмъсти и на Кубар, и на Карак. (Нариман тарих, раздел IV.) Когато в 817 г. Бурат-Амир с баринджарите си пристигнал с подкрепата на Аскал, Будим и Урус-Айдар в Таш-Балин (Киевска област), Леу-Бат с 400 000-те си маджари дори не се помръднал. Кубар тогава заповядал на главата на сунитите и на улугбека (губернатор) на Джеремел (Харковска, Ворошиловградска, Северно-Донецка области на Украйна, Белгородска област и Западната част на Воронежска област на РФ) Буртас да "освести" Леу-Бат и заедно с него да унищожат владенията на Бурат-Амир. Леу-Бат се престорил на съгласен да продължи да признава властта на Кубар, но на Буртас казал така: - Щом си толкова предан на Кубар, атакувай баринджарите пръв, аз ще те последвам! Буртас постоял някое време с джеремелското опълчение край Днепър (Бури чай), но не се решил да атакува Киев (Башу) и се

върнал в Джеремел. Сакалибският корпус нахлул в Таш-Балин и след загубата при шурма на Корсунските укрепления на 20 000 души безславно се оттеглил в Сънджак (Предкавказието). През 820 г. самият Кубар повел ново настъпление на сакалибите и маджарите на Леу-Бат към Киев, но бил напълно разбит от Бурат-Амир, Урус-Айдар, Будим и Аскал.

В началото на битката Леу-Бат преминал на страната на Бурат-Амир, взел известно участие и в разгрома на сакалибския корпус на Кубар. Кубар опитал да се укрие, но бил убит от хитрия Бургас, който усетил, че звездата на метежника залязва. Ашин-хаканът Карак също бил убит заедно със 120 левитски съветници на Кубар заради злодейски погубените от Кубар няколко изборни караимски свещеници. Оцелелите сакалиби - около 200 000 бойци - се обединили със 100 000-дния корпус на Бургас, който побързал да предаде властта на Вали Булуш (821-838 г.), който обещал амнистия на участниците в метежа. Булуш обаче се претрашил да вземе титлата яххусир-хакан чак след смъртта на Бурат-Амир през 821 г. Плановите на Дома Натан рухнали.

Булуш официално присвоил на всички владения на Урус-Айдар неговото име Урус (Русь), а на самия него дал титлата урус-хакан или хакан-рус (каган на Русия). Баринтаите (баринджари) и маджарите на Аскал, които преминали на служба към Урус-Айдар, също и хората на Будим съставили новата българска каста уруси и направили названието "урус" общо за всички тях - руси, русичи. Никакви славяно-руси не е имало на света. Руси се наричали само част от българите-барсили и кастовото обединение на българите в централната част на Украйна, което до края на XII век е говорило само на български тюрки език. В края на XII век киевският княз Светослав Всеволодович заповядал на русите да ползват заедно с българския тюрки и новоахилският (славянски) език. Но епосът "Слово о полку Игореве" от 1187 г. бил написан на родния български тюрки на автора й Владимир Святославович Кара-Булгар. Сицилийският посланик ал-Идриси, който лично преминал Киевска Рус през 1139 г., пише в 1154 г. : "Между Новгород и Киев от градовете на земята Булгар са 18 дни път..Киев е град на тюрките, именувани Рус..." (Нашият превод е направен на основание на превода и материалите на В. М. Бейлис, поместени в труда <В. М. Бейлис. "Ал-Идриси (XIIв.) за Източното Причерноморие и Югоизточната покрайнина на руските земи". > "Най-древните държави на териториите на СССР". М., 1984, стр. 214)

Названието Кара-Булгар (Западна или Черна България) останало само за Чернигов и областта.

През 837 г. Урус-Айдар приел на служба около 30 000 скандинавци, които също нарекъл уруси и им поръчал да направят силен флот за Хазарска България. Работата била там, че през 837 г. отношенията между Византия и Хазарска България се влошили след Инешдарския (Днестърски) конфликт. През 813 г. Крум заселил около 100 000 пленени ромеи от Кан-Дере (Адрианопол) и други места в хазаро-българските градове в областта Инеш-дар (Днестър), където те работели за Влашка България и Хазарска България под наблюдението на Будим и на маджарите на младия син на Аскал Арбат. Изекай Натан подкупил византийския император и го подтикнал да организира бягството на днестърските ромеи от плен. Както винаги ромеите действали хитро. Отначало с Наданови пари подкупили сръбския княз да воюва с влашкия цар Булюмир Балтавар (Маламир). Сърбите нападнали Улаг-Булгар (Влашка България) и неподготвеният Маламир поискал помощ от Будим. Будим с 50 000 армия тръгнал да спасява родственика си и ромеите веднага разбили урта-българския (Азовски) флот и в Инешдарска област (между Днестър и Дунав) стъпил 50 000-ден десант с оръжие. Предупредените за похода на ромейския флот пленници се въоръжили и заедно с десанта победили неопитния Арбат и отплували към Византия. Избухнал скандал. Арбат бил обвинен в заговор с врага и разжалван, след което маджарите оглавил черниговският владетел Хабдула Шилки. През 847 г. маджарите на Шилки помогнали на влашко-българския цар Барис-Бан (Пресиян) да завладее Македония...

Половината от наетите скандинавци заедно с 10 000 сарбейски работници били заселени

в Тамя-Бурун (Таманския полуостров), заедно с урусите-берендеи и деберите и започнали да строят нови, по-големи кораби - събаши. В Тамя-Бурун, както и в целия Хазар-Булгар до приемането на исляма ползвали усъвършенстваната още от чичото на Атила , българският просветител Барис през V век ахилска азбука-българица. Тази балкано-българска писменост, която след 737 г. използвали българите-немюсюлмани (дебери, улчии, маджари, авари, уруси) по-късно била заимствана от Хазар-Булгар и разпространена в Дунавска България от просветителите братята Константин-Кирил и Методий и получила ново име - кирилица. Това откритие е направено от Д. И. Иловайский. Така именно Хазарска България е подарила на света великолепната кирилица. Управлявалите след Булуш владетели, които вече се наричали хакан-бекове, не успели да подобрят отношенията с Византия, където Натанови ставали все по-нагли. През 859 г. влашко-българският цар Борис, подкупен от ромеите, решил да се отдели от Хазарска България. Той приел православно християнство, името Михаил и като се опасявал от народния гняв, вкарал в Дунавска България византийски войски. Тези войски заедно с изведените от Македония сарбеи на Тудар вероломно нападнали в Табурджа (Добруджа) мюсюлманския корпус на сина на Шилки Джафар Алмъш. С помощта на вече готовия за бой хазаро-български флот на урусите Алмъш едва успял да прехвърли останалите си войници през Дунав. Служилият в неговия корпус мулла Микаил Бащу, бъдещият автор на знаменитата поема "Шан къзъ дастан"от 882 г. попаднал в ромейски плен и останал жив-сарбеите не взимали български пленници. В отговор на злодейското нападение хазаро-българският уруски флот в 861 г. нападнал Истанбул (Константинопол), потопил търговския и военен флот на Византия и унищожил левитското му предградие. Атаката водели Аскал, по прякор Урум-Аскал и Дир (Джир-Ас), син на Будим. Византийският император бил сериозно изплашен и поръчал на братята Кирил и Методий да урегулират отношенията с Хазарска България. През 861 г. те обменили пленените войници на Алмъш, в т. ч. и Микаил Бащу за пленените ромеи и талмудисти и сключили с хакан-бека Иляс Чокар или Сокар изгоден за хазарските българи договор за търговия. Иляс показал страната си на братята и те, поразени от величието на Хазарска България, си припомнили почти забравените български корени (техен далечен праядо бил Бу-Юрган). Опознаването на Хазарска, а не на Дунавска България превърнало Константин и Методий в български патриоти. Заедно с това те естествено се явяват и ромейски обществено-културни дейци. Точно както арабинът Ахмед Ибн Фадлан, служещ и на багдадския халиф, и на българския цар Алмъш, бива считан и за арабски, и за български деец.

Още по пътя към Истанбул хазаро-българският флот стоварил в Добруджа новият маджаро-берендейски корпус на Алмъш, който изтикал от Дунавска България ромейските войски и премазал армията на Тудор.

50 000 сарбеи останали да лежат завинаги, а повече от 40 000 пленени заедно с Тудор били отведени в Добруджа и там посекали Тудор и всички, които не искали да приемат исляма. Алмъш отвел от Македония всички останали сарбеи в Сънджак на закрепостяване, след което цяла Македония била заселена с авари и власи.

Цар Борис, силно изплашен от навлизането на хазарските българи, бързо се отказал от християнството и се върнал към тангризма.

През 865 г. Иляс разрешил на владетеля Хабдула Шилки да присъедини към Кара-Булгар Волжка България.

За отплата той трябвало да си направи столица във Волжка България и да потушава опитите на печенегите да се преселят от Кангил към Дон. Степта не можела вече да изхранва цялата разраснала се Печенежка орда, нужно било разселване, но Иляс искал печенегите да гладуват в Кангил. Още през 830 г. от тях отново се отцепили огузите (ак-узи) и добрият Вали-Булуш им разрешил да живеят отделно. Отначало база на Шилки във Волжка България станал печенежкият град Таргиз-Сулча, а след това Улуг Булгар. Всички владения на Шилки от Кара-Булгар (Караджар, Чернигов) до Енисей от 865 до 946 г. носели общото име Кара-Булгар. Ето

списък на кановете на Черна България:

1. Хабдула Шилки (855-882 г.)
2. Бат-Угър Мумин Яучи Ибрахим (882-895 г.), син на Шилки
3. Алмъш Джафар (895-925 г.), син на Шилки
4. Хасан Газан Мумин (925-930 г.), син на Алмъш
5. Микаил Ялкау Балтавар (930-943 г.), син на Алмъш
6. Мохамед (943-946 г.), син на Ялкау

На юг от Таргиз-Сулча по реките Голям Черемшан, Самара, Агидел (Белая) и Джаик се разполагала голямата печенежка конфедерация Иллак, управлявана от инали (избираеми владетели). По правило за инали печенегите избирали потомци на бея Тугар, сред които особено се прославил като музикант и разказвач инал Куркут.

Маджарите от Сънджак, подчинени на хакан-бековете и маджарите от Джеремел и Атай-Себер (Северът, Черниговската област), които се подчинявали на Кара-Булгарската част, с всички сили пречели на преминаването на печенегите оттатък Волга. Така печенегите намразили маджарите. Потомци на булгар-маджари могат да се считат около 30 % от волжките българи (мишари и т. н.) и башкортите. Много историци смятат за маджари унгарците (венгри, джуграи). Това е доста весело - нито един истински маджарин не е знаел езика на венгрите, говорим у тях е бил само печенежкия диалект на български тюрки. И мишарите, и казанските българи, и башкортите говорят в бита на печенежки диалекти.

Натискът на печенегите върху маджарите растял. Поради това корпусът на Алмъш Джафар през 865 г. бил преместен от Дунавска България към Волга за потушаване на печенежките бунтове. Цар Борис използвал момента и отново разпространил във владенията си православието, но тоя път не му минало през ума да се откъсва от състава на Хазаро-Българската империя. През 889 г. хакан-бекът Арслан отстранил Борис от власт и направил влашко-български цар Раушад Балтавар (889-893 г.). През 893 г. Борис свалил Раушад (Владимир Расате) и на негово място поставил Шамгун (Симеон, 893-927 г.), привърженик на независимостта на УлагБулгар. Хакан-бекът пратил срещу Симеон корпуса на Алмъш. Джафар Алмъш победил Симеон през 894 г., но по това време печенегите навлезли отвъд Волга и Алмъш бил отново отзован. Алмъш обаче успял да прекара известно време със Симеон и да се сприятели с него дотам, че двамата сключили таен политически съюз.

През 882 г. на помощ на маджарите и черните българи хакан-бекът на Хазар-Булгар Ибрахим пратил част от киевските баринджари (берендеи) на внука на Бурат-Амир Алабуга Хараф. Синът на Алабуга Тулуш (Тулут)-Гали в 922 г. станал един от пресонажите в книгата на Ахмед Ибн-Фадлан....

Берендеите категорично отказали да воюват с печенегите, тъй като между тях отдавна съществували приятелски и роднински връзки. В нея година синът на Алмъш Джафар Арбат Буртас, чиято майка била дъщеря на Арбат Маджар или Карт-Арбат (син на маджарския вожд Аскал) за последен път отбил с помощта на мокшанските пехотинци и арчамишите (ерзя) печенежкия натиск към запад. През 894 г. половината от родовете на Печенежката орда преминала отвъд Волга и разгромила и Арбат Буртас, и намиращите се под негово управление Буртас и Джеремел. Джеремелските българи изоставили своите градове край Северен Донец и Дон и бягали през мишарските гори към Волжка България. Бежанците започнали да строят на новите си места нови градове и Волжка България бързо се превърнала в "страната на градовете". Джеремел от "страна на градовете" се превърнала в "диво поле"...Голяма група маджари избягала с хората на Арбат Буртас в Бирман (Западът на Северното Причерноморие), а печенегите заели Калга-суба (Изтокът на Северното причерноморие). Симеон, който воювал едновременно с Хазарска България и Византия, сключил съюз с вожд на западните печенеги Зиези или Зия-Гази, син на Бузан и племенника на Куркут, вожд на източните печенеги.

Малко хора знаели как Алмъш Джафар през 894 г. преди да замине от Дунавска България се срещнал със Симеон и обсъдили българските дела. Самият Алмъш се стремил да отдели Кара-Булгар от Хазарска България. Като видял, че Шамгун (Симеон) съвсем не е византийска марионетка, както му обяснявал хакан-бекът, а също такъв български сепаратист като него, се сприятелил със Симеон и сключили таен съюз. Като си тръгвал от Дунавска България, тоя път завинаги, Алмъш Джафар предал на Симеон цялата мрежа хазаро-български крепости в Табурджа, т.е. Добруджа, благодарение на това Дунавска България станала неуязвима откъм север. В 895 г. по заповед на хакан-бека Арслан Алмъш заел трона на Кара-Булгар в столицата Улуг Булгар (Велики Болгар) във Волжка България. Алмъш успял да уговори Куркут да остане с източните печенеги в Кангил и Иллак (земите между Урал и Голям и Малък Черемшан). Няколко поредни години владетелят на Кара-Булгар събирал отчитаните му данъци под формата на глави добитък и всичките тези животни давал на гладуващите печенеги. По такъв начин Алмъш спасил от гладна смърт 800 000 източни печенеги от милион и сприятелил племената от Волжка България, вследствие на което на границата XII-XIII век те съставлявали единен волжко-български народ.

Алмъш Джафар, който бил едва ли не вторият най-добър икономист след капахан Джанги, създал с активната подкрепа на Банка Биркай структурата на Волжка България, която функционирала успешно до 1740 г. Този икономически модел на Алмъш Джафар по-късно получил името "социализъм" или "народен капитализъм".

Същия модел прилага в 1921 г. Ленин в основата на НЕП и до днес моделът работи в Скандинавия, Финландия и други страни и региони. Мисля, че когато волжко-българският народ отново стане свободен и възроди Волжка България, ще се върне към Джафаровия социализъм.

За разлика от баща си синът на Алмъш Джафар Арбат-Борис сякаш изпълнявал заповедите на хакан-бековете на Хазарска България. Когато през 895 г. хакан-бекът Арслан наредил на Арбат да отнеме от Симеон заради "виноглавието" му Авар-Суба (Унгария), то Арбат с маджарите си веднага направил това и останал в Унгария като хазаро-български наместник. В отговор Симеон заедно с печенегите на Зиези нападнал маджарски Бирман и го завладял. Семействата на Арбатовите маджари били заловени и включени в Западно-Печенежката област на Зиези, на която Симеон предал контрола над Бирман. Благодарният Зиези обещал на Симеон, че западните печенеги ще бъдат верни васали на Дунавска България. Маджарите на Арбат останали без жени и семейства и си взели за жени джуграйки. Джуграите-саргати, които влизат в числото на най-старите български племена от Сибир, били преселени от Сибир в Тиган (Потисие) през II век пр. н. е. от българския принц Чек, чието име носят чехите и Чехия. Езикът на жените-саргатки взел превес и в XIV век последната група маджари от Авар-Суба, която започнали да наричат Унгария (по името на българите-оногури), преминала от български тюрки към протобългарския джуграйски език (съвременния унгарски). Да не забравяме, че финският език също се отнася към групата на протобългарските езици, така, че български тюрки е внук на финския и унгарския езици. Виждаме, че съвременните фини и унгарци не знаят, че са стари българи. Така са ги научили. Между другото думата фин произлиза от българското бан - глава, човек, господин, а думата унгарец (оногур) означава източен българин.

И така, Арбат (Арпад!) отначало направил Унгарското наместничество, но през 905 г. го преобразувал в Унгарско кралство. Арбат и приемниците му оставали предани васали на Хазарска България и всички принцовенаследници на династия Арпад получавали образованието си в Кара Булгар. В 1000 г. потомък на Арбат приел католическата вяра и я разпространил сред народа. Римските папи вместо благодарност започнали да отвръщат унгарските българи от българлъка, но дори през XIII век всеки унгарец е можел да каже: - Моята родина е Велика Унгария във Велика България! Така Авар-Суба - вече като Унгария-останала български преден пост в Западна Европа.

Скоро след заемането на Бирман от западните печенегии Симеон им дал и Улаг (Влахия, Молдова - Южна Румъния). Печенегите вече имали доволно много земя и метежът бил прекратен. Зиези и Симеон се признали за васали на Хазарска България и хакан-бекът започнал да помага на Симеон във войните с Византия. Можете ли да си представите: волжките българи с разрешението на хакан-бековете Арслан и Маджар-Насър ходели от Волга през половин Европа на Балканите да воюват с ромеите! С някои прекъсвания войната продължила от 893 до 927 г. Волжките и дунавските българи заедно отвоювали за Симеон голяма част от Балканите. Алмъш и Симеон получили в Константинопол прекрасно гръцко образование и до края на живота си останали ценители на богатата гръцка култура. В град Буляр Алмъш построил Гръцкия квартал и със свои пари вдигнал сградата на гръцкия театър, чийто представления посещавал без да вдига шум. Разбира се, царят ходел и на представленията на българските театри, станали професионални още в Партианската държава на 25. 12 238 г. преди новата ера. Българските театри били обичани от Баламир, Борис, Атила, Талиб-Мумин и другите владетели. Подвижните групи на Българския театър изнасяли представления в юртите. Зрителите имало за всички, имало и за кукления театър с множество филиали. В "Римския" български театър се провеждал фестивал на българските дни, през които актьорите изнасяли спектакли на български тюрки език. Този театър просъществувал до 1552 г. (в Казан той се намирал до Хлебния пазар на улица Профсъюзна), когато бил изгорен до основи от войниците на Иван Грозни. Последното си представление мъжествените български актьори (повечето с гръцки и арменски произход) дали на 01. 10. 1552 г. под открито небе, защото в сградата на театъра организирали болница за българските бойци на Ислам Нариков, на които предстояло дежурство върху стените на Казан в нощта на първи срещу втори октомври (из летописите на род Карашеви, включени от Юсуф ал-Булгари в Нариман тарих).

Алмъш Джафар хладнокръвно подготвял отделянето на Кара-Булгар (в него влизали Кортджак - нека си спомним фамилията Корчагин, бел. прев. или бъдещата Московия, Джеремел, Черниговска, Новгородска области и Волжка България) от Хазарска България. През 920 г. по предложение на главния си съветник Куркут-деде Алмъш казал на хакан-бека Арслан: - Искам официално да направя Волжка България бурджигитско (сунитско) царство, за да може Кара-Бахта (Багдад, Арабският халифат) да се смекчи и да свали търговските ни ограничения! Арслан, който се нуждаел от пари, а Биркай били в криза след дългата война с Византия, харесал идеята и я одобрил. Веднага за Багдад заминал министърът на външните работи Абдалах Ибн Бащу, син на Микаил Бащу, който на 12-ти май 922 г. довел оттам в Улуг-Булгар Великото Арабско посолство. Секретар на посолството бил знаменитият арабско-български учен и писател Ахмед Ибн-Фадлан. Същата 922 г. Черна България заедно с Волжка България официално се обявила за сунитска държава, макар и до XVI век 25-30% от волжките българи да оставали шиити. Хакан-бекът Маджар-Насър усетил, че влиянието на Волжка България е значително нараснало и в началото на 922 г. малко преди пристигането на арабското посолство отнел от Алмъш Булгар ал-Харидж, т. е. Новгород Велики и областта. Заради това много новгородски търговци (волжките българи ги наричали уруси-руси, тъй като Новгород отначало бил владение на Урус-Айдар) се преселили в Улуг-Булгар и били посрещнати с радост от Алмъш Джафар. Търговците-уруси, семействата им и служителите им съставили една трета от населението на Велики Болгар. Много спомогнали за усиляването на Волжка България и цялата Черна България Биркай - през 943 г. те пренесли главния си офис от Атил в жигульовския български град Сабан-Банджа или просто Банджа. Банджа станала банкова столица на българския свят, но преди всичко тя подсилвала Волжка България. В 943 г. починал Маджар-Насър и властта в Хазар-Булгар завладял за няколко месеца малкият син на Алмъш Мал-деде (943-944 г.) През 944 г. нов хакан-бек на Хазарска България с помощ от хорезмийския корпус станал огузкият бей, подставеник на Саманидите, Кубар Шах-Малик. Шах-Малик, по произход българин и мюсюлманин, бил таен агент на Бухарския филиал на

Дома Натан. Вредата, която нанесъл на българството, не може да се опише. Достатъчно е да кажем, че през 944 г. той обявил излизането на подчине ните му огузи от българството, а в 945 г. обвинил Кара-Булгар в опит да завземе цялата Хазарска България и започнал - със силите на днепровските руси и огузите - петнадесетгодишна война (945-960 г.)

Глава VI. ВОЛЖКА БЪЛГАРИЯ И ХАЗАР-БУЛГАР

През 946 г. българите-руси начело с вдовицата на Угър Лачин-Младши, киевската княгиня Олга, по заповед на Кубар превзели град Кара-Булгар (Чернигов) и лишили Черна България от цялата Черниговска област. Името Кара-Булгар загубило смисъл и балтаварът на Черна България и Волжка България Мохамед (943-976 г.) обявил своята част от Черна България за Ак-Булгар или Идел-Булгар (Волжка България.)Ето списък на нейните царе:

Мохаммед, син на Микаил Ялкау [946-976]
Тимар Мумин, син на Мохаммед [976-1004]
Масгут, син на Мохаммед [1004-1006]
Ибрахим, син на Мохаммед [1006-1025]
Азгар, син на Масгут [1025-1028, 1061]
Ашраф Балук, син на Азгар [1025, 1028-1061]
Ахад Мосха, син на Азгар [1061-1076]
Адам, син на Балук [1076-1118]
Шамгун Шам-Саин Месем, син на Адам [1118-1135]
Хисам Анбал, внук на Ахад, син на Колин [1135-1164]
Улуг-Мохаммед Отяк Джанги, син на Шамгун [1164-1178]

Хабдулла Челбир, син на Отяк [1178-1225]
Мир-Гази, син на Отяк [1225-1229]
Джелал-ед-Дин Алтгънбек Алан, син на Отяк [1229, 1230-1236]
Боян-Мохаммед, син на Алтгънбек [1236-1261]
Лаиш, син на Боян-Мохаммед [1261-1282]
Бачман [1236-1240]

Гази-Барадж Бурундай, правнук на Шамгун, внук на Арбат и Андрей Боголюбский, син на Азан (Асеневици, бел. прев.) [1229-1230, 1236-1242]
Хисам, син на Гази-Барадж [1242-1262]
Тухчи-Исмаил Джик, внук на Челбир, син на Иляс-Ялдау [1262-1267]

Халим-бек, син на Гази-Барадж [1267-1293]
Мохаммед-Алам, син на Тухча-Исмаил Джик [1293-1307]
Касим-Булак, син на Халимбека [1307-1323]
Булюм-Орду Мухаллим, внук на Мохаммед-Алам, син на Исмаил-Халим [1323-1340]
Мир-Махмуд, син на Булак [1340-1359]
Азан Хасан, син на Мир-Махмуд [1359-1380]
Бий-Омар, син на Азан Хасан [1380-1422]
Галимбей, син на Бий-Омар [1422-1437]
Ябък-Мохаммед, правнук на Булюм-Орду, внук на Чалли-Мохаммед, син на Хусаин Ашраф [1437-1469]

Хабдел-Мумин, син на Ябък-Мохаммед [1469-1480]
Бураш или Барадж, старши син на Хабдел-Мумин [1480-1507]
Ал-Мохаммед Саин-Юсуф Балин-Худжа, син на Хабдел-Мумин [1507-1521]
Мансур, син на Барадж [1521-1524]
Мамед, син на Мансур [1524-1530, 1531-1535, 1546, 1551]
Ядкар Артан Кул-Ашраф, син Ал-Мохаммед, родил се е в 1507 г. [1531, 1535-1546, 1546-1551, 1551-1552]
Хусаин Байрам-Гази, син на Кул-Ашраф [1552-1569]
Шейх-Гали Каргали, син на Хусаин [1569-1584]

Във войната от 945 до 960 г. Волжка България изпитала много трудности. За щастие при царя Мохамед се намерил талантлив пълководец - Талиб Мумин, внук на Алмъш, който с парите на Биркай сформирал постоянна армия - курсибай, учредил военни окръзи - тюби и започнал да набира от тях определен брой опълченци. Ядрото на волжко-българската армия били баринтаите, печенегите и абдалите-есегели. През 961 г. Талиб, назначен за главнокомандуващ от Мохамед, се обявил за управник на Мардан (Средна Бургасия)-Беллак (официалното име на Иллак), а Волжка България обявил за васална нему територия и почнал да бие огузите на Кубар. За столица на Мардан-Беллак Талиб избрал града Сабан-Банджа. Мохамед не казал нито дума - радвал се, че запазил поне своето владение. Така Талиб заставил Кубар да води преговори за мир. Шах-Малик, след като загубил четири огузки армии и му останала една армия и един хорезмийски корпус, усмирил наглостта си, признал Талиб за владетел на Мардан-Беллак и ограничил влиянието на Хазарска България само до вземането на данък от Волжка България. Веднага след сключването на договора и Талиб, и Кубар започнали подготовка за нова схватка. Шах-Малик така и не намерил нови армии, а Талиб сключил съюз в 964 г. с урус-хакана Борис-Балтавар (Светослав от руските летописи) за съвместно нападение над владенията на Кубар (Предкавказието, Долна Волга). Борис също решил да извади Урус (Русь) от състава на Хазарска България, защото бил отявлен тангрисит и мразел исляма, християнството и всичко останало извън йима (джимь). Още през 960 г. Борис решил заедно с тангриската си каста уруси да излезе от българството и при удобен случай да се освободи от Хазарска България и да създаде йимска държава. За това ясно се споменава в "Поучението на Светослав", написано тогава.

Само че Кубар, като извадил огузите от българлъка, им забранил даже да говорят за българите, а Борис повтарял: "България и Рус са братя, синове на Скития" и така позволявал на русите да влизат в съюз с българите и да обясняват еднаквостта на българско и руско. Така че Борис не е бил глупав, а Кубар обрекъл своите огузи на световно забвение. Има ли руси днес - има. А огузи? Тях вече отдавна ги няма...

През 964 г. Кубар заповядал на Борис да разгроми Волжка България. "Светослав" - така превели руските летописци титлата балтавар, превзел Ашла (Казан), но после влязъл в преговори с Талиб и се спогодили. През 965 г. Борис превзел с помощ от азовските българии-уруси Боспор и Саркел - лятната столица на Хазарска България.

Оттам в 966 г. Борис тръгнал към Дагестан и бой завзел старинния български град Бури или Буртиш (Грозни), защитаван от чеченския княз Буртиш. Този Буртиш и чеченците-буртиши постоянно биват обърквани от историците с българите-бургаси, които "Светослав" никога не е закачал. След това Борис взел Самандар - пролетна столица на хакан-бековете и Атил. През това време Талиб завладял Южна (Хазарска) Бургасия, а византийците отвоювали от русите Боспор. Под обстрел от огузи и хорезмийци "Светослав" отстъпил в Искел (Русь), като загубил половината си хора и почти цялата плячка. (по Нариман тарих).

Кубаровата власт престанала да съществува над голямата част от Хазарска България. Много азовски уруси, на които той разчитал, се зарадвали на свободата и веднага се наели на служба при ромеите и били пратени от тях в Испания. Испанските араби потопили уруските

кораби и избили урусите. След загубата на половината си армия Борис се върнал в Бащу (Киев) не особено весел. При него обаче дошли византийски агенти и предложили заедно да разгромят Дунавска България. Борис се съгласил с радост, защото ромеите му дали злато, с което "Светослав" се разплатил със своите "чудо-богатири" за тежкия "хазарски" поход, както и разрешението да заеме областта Кичи-Кий (Малък Преславец) при устието на Дунав. Като попълнил загубите си със сарбеи - добри разбойници, но лоши войници - Борис тръгнал на поход и в 967 г. нахлул в Дунавска България. С големи загуби победил дунавско-българската армия, която не била за пренебрегване и яростно се сражавала, превзел Малък Преславец, след което ромеите без бой заели южната част на Дунавска България.

Кара-Бурджаните (дунавските българи) си върнали през 968 г. крепостта Малък Преславец, но били отново разбити от дошлия за втори път от Бащу Борис. Като възмездие за нападението урусите заели цялата Полска Мизия (земите между Дунав и Стара планина). Влашко-българския цар Борис обаче бил оставен на престола от урусите - той побързал да признае васална зависимост от Борис-Балтавар и без бой ги пуснал в столицата.

Народът не обичал Борис и предшественика му Батир (Петър) за разкошния живот, който водели - българските традиции предписват на владетелите да не се делят прекалено от обикновените хора. Разкошът в улаг-българския двор бил въведен още при Симеон, но му било простено - той бил велик воин, а на Петър и Борис, които не били пълководци - не. Борис Балтавар бил скромен и част от бурджаните, която искала да им стане цар, се сражавала за него.

През 968 г. хакан-бекът Кубар с половината си войски нападнал Хазарска Буртасия, втората половина начело с Буртиш изпратил към Бащу (Киев). Сал-Сал, който успял да загради Буртас от юг с укрепления, отбил натиска на огузите и хорезмийците с подкрепа от иллакските печенеги на инала Кура. При отстъплението на Кубар Кура с печенегите си излязъл отвъд укрепената линия и пленил 100 000 противници - 40 000 огузи и 60 000 хорезмийци. Огузите предложили на Кубар да бяга, но той безумно решил да защитава разрушения Атил с последните 10 000 хорезмийци. Буртиш, който по пътя присъединил и Себерските (Северски) печенеги на Карабай, внук на Кадим, обсадил столицата на Урус (Искел). Борис научил за това, върнал се с част от войската си в Искел и прогонил Буртиш с помощ от барините (баринджари). Карабай и българите-алани изостанали от Буртиш, а той пък на свой ред изостанал от Кубар: вестта за поражението на хакан-бека се разнесла бързо.

След като видял, че всичко се е успокоило, Борис се върнал през 969 г. в Малък Преславец. Талиб Мумин разбрал, че Борис Балтавар е затънал в Балканската война и атакувал Кубар с всичките си сили. Щом Торган донесъл на Талиб главата на Шах-Малик, Талиб Мумин се обявил за новият хакан-бек на Хазар-Булгар. След гибелта на Кубар малкото останали негови привърженици избягали в Хорезм и Талиб бързо въвел ред над поголямата част от Хазарска България. Съпротива на новия хакан-бек оказвала само Искел. Внимателният и разумен Талиб, наричан също и Атила като великия си прародител, заповядал Урус да не бъде атакувана до завръщането на Борис-Балтавар, "Светослав". През 971 г. "Светослав" бил разбит от византийците и той, след като им оставил своята част от Улаг-Булгар (Влахия), доплувал от Малък Преславец в Ахил-Булгар (Белобрежието). Там пратеникът на Кура, назначен от Талиб за караилчибек (западен наместник), му обяснил, че Хазария има нов хакан, Талиб, и той трябва да се подчини или да напусне Хазарска България. Борис (Светослав), както казват, пиян, заповядал да съсекат пратеника. За нещастие на Борис пратеникът бил карабулгарският (черниговски) барин (баринтай и т. н.) Татра, заекващ, но прочут храбрец. Ташилските (киевски) барини (баринджари) се възмутили от тая постъпка на Борис и прекъснали всякакви отношения с него. Част от хората му начело със Сабанкул, който опитал да спре Борис и получил рана, барините пропуснали в Бащу, а на Борис забранили да минава през земите им. Той не можел да стигне в Кий-Уба (Киев) и през Галич, защото в 965 г. бегът на областта Халиб, потомък на Будим, се сражавал срещу него с отряд дунавски българи, а Борис Балтавар

едва не го убил и опустошил областта...През 972 г. Борис опитал да доплува до Бащу по Буричай (Днепър), но Кура с кара-българските барини му преградил пътя и убил както него, така и хората му. Тялото на "Светослав" Кура предал на кара-българските барини, те го наскрили на парчета и ги набили по върховете на дървената ограда, а главата му занесли на хакан-бека Талиб Мумин...Синът на Борис, урус-хаканът Ярополк, веднага се признал за васал на Талиб, но през 979 г. по византийски съвет се опитал да стане независим. Византийците му обещали помощ, но не я пратили. Булюмар, другият Борисов син, познат на русите като Владимир, по заповед на Талиб в 980 г. свалил брат си Ярополк и заел престола на неговото място. След заминаването на "Светослав" византийците заели цялата източна част на Кара-Бурджан (Дунавска България). Тогава Талиб обявил македонско-българския бег (княз) Михаил, а после и сина му Джамил (Самуил) за хазаро-български наместници на целия Улаг-Булгар и започнал да праща на помощ една след друга волжко-български армии. През 986 г. 120 000 волжки българи и 50 000 македонски българи нанесли на византийския император Василий II такова поражение край планината Атряч (това е сражението при Траянови врата, бел. прев.), от което ромеите не успели да се съвземат десет години. В продължение на 120 версти (130 км) българите избили 150 000 ромеи и сарбеи, а останалите 40 000, включително и императора, гонили до стените на Константинопол. Византийците никога нямаше да превземат Дунавска България, ако Ибрахим Балтавар не беше извел от страната волжко-българските войски през 1013 г. и след няколко години Влашка България била завладяна от превъзхождащите ромейски сили (по Нариман тарих). Впрочем ветераните от битката край Атряч основали няколко селища във Волжка България с името Атряч, които и до днес съществуват...Тази Втора Балканска война, която във Волжка България нарекли "Самуиловата", продължила за волжките българи 41 години - до 1013 г., а за дунавските - 46 години, от 972 до 1018 г. Оцелелите потомци на Самуиловата династия били специално евакуирани от волжко-български отряди на хазаробългарска територия и през 1187 г. техните потомци възстановили независимостта на Дунавска България с помощта на волжко-българските армии на най-добрия тогава пълководец Татра. Както виждаме, Волжка България не изоставила на произвола на съдбата дунавските си съюзници и съплеменници.

През 981 г. Талиб Мумин починал и нов хакан-бек на Хазарска България станал синът му Гази-Юсуф (981-1013 г.) Хазарска България била процъфтяваща империя, разтеглена от Будапеща до Камчатка. Тя би могла спокойно да оцелее и до днес, а жителите ѝ нямаше да бъдат особено учудени. Българските банкери Биркай имали по-голямо влияние върху световната икономика, отколкото днес американските. Първият небостъргач в Европа-десететажната сграда на Дома Биркай в Сабан-Банджа била вдигната от хазарските българи. Точно те са дали традицията правителствените резиденции да бъдат наричани "Белия Дом". Името на град Саркел, столица на Хазар-Булгар, означава "Бял Дом". Дори и в Москва се появил московски "Бял Дом"...Българските пощальони с обикновена поща преодолявали 800 км за 7 дни. Днес писмо от Москва до Казан пътува 10-14 дни! Мъжете в Русия доживяват средно до 50-годишна възраст. Средната възраст на хазарските българи била 60 години (това ми съобщи А. Х. Халиков на конференцията през 1988 г в Казан). Изтъкнатият български поет от Хазария Куркут-деде преживял 116 години, а е участвал в 15 войни (при Симеон е превземал, а после защитавал града Ширдаг (София), служил е като инал и съдия при кочегарите (нервна работа...) Най-бедните хазарски българи в днешна Русия биха съставили здрава средна класа. Само в една Самарска България имало 120 конезавода, и по съвременните разбираня всеки българин е бил, като минимум, майстор на спорта. За три пропуска от десет изстрела с лък не взимали човек като стрелец в армията, българите имали остро зрение - днес в Русия е пълно със слепи просяци... В Хазарска България не знаели какво е туберкулоза, днес една трета от населението са туберкулозно болни. Нито един случай на кражба на държавни пари в Хазарска България не е познат и кара-българският владетел Алмъш Джафар бил крайно учуден, че арабските посланици не докарвали при него парите от халифа...В Русия беше

разграбено всичко, което можеше да се открадне, и никой не се учудва дори...Кажете ми, къде е било по-добре да се живее? Балтаварът на Волжка България Ибрахим (1006-1025 г.) силно се тревожел, че хазарските българи наричат страната си просто Хазария - той смятал, че на света няма по-ценно име от България. На своите приближени веднъж споделил следното: "Гледайте - искелските българи вече се наричат просто уруси, съджакските българи - просто алани, дяснобрежните българи - бургаси, кашанските - просто огузи. Мисля, че няма защо да поддържахме жива държава, чийто управници спряха да се грижат за българското име и най-малкото трябва да отделим нашата България от нея, за да спасим нашия български народ!"

Глава VII. ОБРАЗУВАНЕ НА ВЕЛИКА ВОЛЖКА БЪЛГАРИЯ

През 1013 г. умрял хакан-бекът на Хазарска България Гази-Юсуф. Ибрахим Балтавар се срещнал с урус-хакана на Искел (Урус) Булюмар (Владимир Святославович) и двамата се договорили да разделят Хазария на две части - Западна, или Искелска, и Източна, или Ак-Българска. Речено-сторено. Велики Новгород, Унгария и Дунавска България обаче отказали да се подчинят на Урус и искали да се присъединят към Болгар иле (Волжка България). Ибрахим, който не искал да нарушава договора с Владимир, отказал да приеме тия страни под своя власт и тогава те обявили своята независимост.

И така, в 1013 г. се разпаднала Хазарско-Българската империя на няколко държави: Рус, Волжка България, Унгария, Дунавска България и Новгород Велики. Не искате ли неволно да сравните това с разпада на СССР?

При разпадането на Хазария не загинал нито един човек, а какво стана при разпада на Съветите? Загинаха 40 000 000 души...Няма да крием: в най-изгодна позиция се оказала Ак-Булгар, в чиято територия влезли освен Волжка България целият Сибир, централните райони на Хазарска България (Предкавказието, Крим и долното Поволжие, съставлящи заедно с Калга-Суба или Източното Причерноморие волжко-българската провинция Саксин). Владимир, който не желал разпадането на Хазарска България и се съгласил само под натиска на Ибрахим, го помолил да го обезщети поне за загубата на Велики Новгород. Ибрахим през 1014 г. му дал областта Кортджак (Кърчаг) - бъдещата Московия и обещал през 1015 г. да му предаде и Кара-Унжа - Лявобрежната част на Волга от устието на Шексна до устието на Ока. Е, през 1015 г. Владимир умрял и Ибрахим не се разбързал с предаването на Кара-Унжа (чак в 1164 г. цялото Лявобрежие влязло в състава на Суздалското княжество), но дори и само Кортджак давал на Русия до една трета от приходите ѝ и така стабилизирал младата държава на бившите българирусите. Волжка България не изоставила Русия, напротив - до 1236 г. оказвала сериозна икономическа помощ и на Суздалската (Кортджак) област, и на Новгород Велики. От 1013 г. Волжка България заради огромните ѝ размери и икономическа мощ била наричана и Велика България. Велика Волжка България се дележала на няколко провинции или губернии, начело на които стояли улугбекове-губернатори. Губернаторите на Саксин, Мардан-Беллак, Байгул (Западен Сибир) или Ибер (Имер, Меровия), Байтюба (Пойдовия) и Тубджак или Печенег-Суба (Ведин) се наричали и царе, а останалите улугбекове били емири или тархани.

Големи били и културните постижения на волжките българи. Към 1236 г. във Волжка България имало около 300 града и живеели не по-малко от 6 000 000 население, половината от него в градовете. През 1080 г. в Буляр врати отворил първият български университет "Мохаммад-Бакирия", ректор на който станал големият български историк сеид Якуб Ибн Нугман, потомък на Ахмед Ибн Фадлан. В града Улуг-Булгар действало единственото в света "Училище за принцове", учредено от хакан-бек Талиб. Там учили бъдещите управници и благородници от повечето страни по света. Полски, немски и унгарски принцове учили заедно с испански, марокански, тунизийски, селджукски, бугурски, уйгурски, тангутски, монголски, манчжурски, египетски, руски, арменски, азербайджански, грузински принцове. Благородните

ученици се разпределяли в групи-десетки.

Ето една от "десетките" в "Училището за принцове" от 1165 година:

1. Полският принц Лачин (Лешко)
2. Грузинският бек Бурджан (бъдещият Шота Руставели, авторът на "Витязът в тигрова кожа".)
3. Меркитският принц Тохта
4. Черниговският принц Булюмар (Владимир Светославович, бъдещ автор на "Слово о полку Игореве".)
5. Византийският принц Джан (Йоан) Туки
6. Арменският бек Багрем
7. Азербайджанският принц Сабир Илдегиз
8. Принцът на Дунавска България Калай-Джан (Калоян)
9. Египетският бек Асад Булгари
10. Селджукският бек Булгардус

Водач на тези бъдещи прочути световни дейци бил вече завършващият випуска нормандски принц Субаш (Себастиен). Почти всички от тях получили блестящо и всестранно образование, станали поети, учени и изтъкнати пълководци и управници. Практиката им по "Тактика на полевите сражения" преминала през 1166 г. при отблъскването на разбойническия пробив на българската граница в Мангишлак от огузкия бей и краен исмаилит Барингул, постоянен клиент на Банка Натан. Чулманските (камски) барини (именно те са предци на автора), въоръжени по-зле от огузите, ги превъзхождали с бойна злоба. Стреляйки в движение (не по-малко от 80% резултатни изстрели), барините (баринджари) се сблъскали с авангарда на Барингул. Хитрият огузки бей опитал да мине откъм фланга на барините, но сам попаднал под ударите на полка в засада, в който била и "стотнята" от учащи се в "Школата за принцове". Барингул, като видял принцовете в най-скъпите доспехи на света, помислил, че насреща му е дошъл самият български цар и запалил подметките. Няколко принца препуснали след огузите, но Текин-баши (Водачът на принцовете), директорът на училището Шади-бек Улуш заповядал десетниците да не се откъсват от барините заради възможни засади. Шади-бек ръководел "Школата за принцове" от 1153 до 1166 година, отличавал се с висок ръст и невероятна сила. Единият му племенник - поет и пълководец Абди (Хабдула) Улуш участвал в разгрома на северската армия на Игор Светославович в 1185 г., другият - Шади, наречен така в негова чест, загинал геройски като бригаден генерал при освобождаването на Ширдаг (София - Средец, Средъкъ.... . бел. прев.) през 1187 г. Впрочем и синът на Абди, също Шади, загинал през 1205 г. в Дунавска България при битката с кръстоносците. Към потомците на Абди се числи и великолепият български историк Даиш Карачай ал-Булгари, автор на сведението "Нариман тарих" (1391 г.).

Сега искам просто да изброя имената и произведенията на някои изтъкнати български учени, писатели и поети от Волжка България (в Нариман тарих са изброени около 250 дейци от X до XVIII век):

1. Абдалах Ибн Башу Хазари - "Кисекбаш китаб" (931 г.), "История на Хазария"
2. Худжа-Ахмед ал-Булгари (XI в.) - "Булгар тарих", "Баргирия (България) юла - Българският път"
3. Хамид Бине Идрис Хабдеррахман Бине Хауфтан (XI-XII в.) - "Хамид ал-Булгари китаб" от 1099 г, "Отдих в градината на българските празници" (1106 г.)
4. Сулейман Бине Дауд Сувари ас-Саксини ал-Булгари: "Разходка из ароматните градини на българските думи" (1120 г.), "Блестят лъчите на истината на тайните", "Упокой за страдащите сърца", "Градинско цвете за покой на страдащите сърца"
5. Тахир ал-Булгари (лекар, от края на XI до началото на XII век, приятел на Хамид Бине Идрис, преподавал с него в университета, лекувал емира Колин, царя Анбал, Юрий

Булгаруки (Дългоръки! . . ха така...бел. прев. и Владимир Мономах) - "Изцеляване на духа и тялото" (1086 г.) - споменава, че още чичото на Атила Барис е устройвал полеви болници в юртите, прекрасен лекар! (по Юсуф ал-Булгари, "Нариман тарих")

6. Джангиз (Джанги) Ибн Хакани ал-Кимаки ал-Булгари

7. Худжа ал-Булгари (XII век) - "Умиване на душата и тялото" (1130 г.)

8. Якуб ибн Нугман ал-Булгари - "Тарих Булгар" (1135 г.)

9. Абди Улуш ал-Булгари

10. Мохамед-Гали ибн Мирходжа (Кул-Гали) ал-Булгари- "Сказание за Юсуф" (1203 г.)

11. Абу Касим ал-Булгари (вероятно първият български литературен критик и поет) - "Изкуството да береш плодове в литературните градини" (XIII век). Запазена е суровата му поетическа рецензия за книгата на Кул-Гали "Сказание за Юсуф":

Прочетох книга аз една,
подредбата ѝ не разбирам:
на дължина и ширина
окоето слисва като планина ...

Прочетох книга аз една,
и нищичко не проумях.
Уж има за любов, война,
от думи - куп, от мисли - прах.

Но липсва думичка такава-
Булгар - най-милата е тя.
Каквото щеш пиши - без нея
написаното мъртво си остава.

Когато грохнал си и нямаш сили,
кое ще води хората напред?
И ако те са тъжни и унили,
кое ще ги окрили според теб?

На българите бодрост дава таз дума
само и безкрай на хората ще я
повтарям и в книги ще я пиша, знай.

Щом авторът на книгата жадува
народа си да ободри,
да бе хиляда пъти писал: Булгар, Булгар...
какво умува?

Бъди с народа си и го познавай,
като за трима ти пиши "Булгар".
Тогаз народа ти го чака слава
и книгите ти ще чете със жар!

12. Борханетдин Ибн Юнус ал-Булгари (XII-XIII век) - "Записки по повод на споровете за книгата Адаб",

"Методите на ан-Насафи в научната диалектика"

13. Таджетдин ал-Булгари или ал-Хасан Ибн Юнус (XII-XIII век) - "Трактат за простите

лекарства" (1219 г.), "Силна противоотрова" (1120 г.)

14. Гази-Барадж - "Барадж тарих" (1226-1246 г.)

15. Худжа-Хасан Ибн Хумар ал-Булгари, роден 1223 г. - "Чудесата на България и Търсене на бисерите на истината по пътя от низините към планината" (1253 г.) Българският сеид Мир-Гали, син на Кул-Гали, намерил тая книга за вредна заради включените в нея езически обичаи и накарал емира Хисам през 1263 г. да изгони автора ѝ от Велика България - добавено от Юсуф ал-Булгари в "Нариман тарих".

16. Шейх Масуд ал-Булгари, астроном (1199-1263 г.) - "Пътищата на звездите" (1230 г. Худжа-Хасан бил негов ученик и приятел).

17. Шейх Худжа ал-Булгари (син на Худжа Хасан, роден в 1253 г. в Бухара, където след изгнанието си заминал баща му. Станал известен юрист и ректор на основаното от него медресе "Ал-Булгария). Написал труда "Познаването на законите" (станала учебник по право до 1740 г.)

18. Шейх Худжа-Нугман ал-Булгари (син на Шейх-Худжа, приятел и наставник на султан Узбек, убедил го да заеме трона на Кипчако-Българския хаканат в 1312 г., бил най-авторитетния имам на Хорезм. Написал е "Възвишеното състрадание" (1312 г. Книгата станала учебник по нравственост до 1740 г.)

19. Рабхузи Насретдин-Худжа Ибн Борханетдин ал-Булгари (ни повече, ни по-малко Настрадаин ходжа от нашия фолклор, бел прев.). Баща му, бей на саксинските огузи, заедно с хората си избягал през 1236 г с кораб в Хорезмийската част на Мангишлак и се оженил за дъщерята на туркменския бей Киче-Бурангул. Получил образованието си в Бухара, след това преподавал в медресето "Ал-Булгари". Станал известен като чудак със сприхав характер и преподавателите в медресето, на които им дошло до гуша от него, започнали да съчиняват за Насретдин жлъчни анекдоти. Тези анекдоти му донесли повече слава от всичките му трудове по история на пророците (Юсуф ал-Булгари, "Нариман тарих" - "История на пророците" (1311 г.)

20. Саиф-Сарай ал-Булгари - "Гюлистан бит-тюрки", "Сухаил Гулдурсун дастан"

21. Борханетдин Ибрахим Ибн Хъзър ал-Булгари (изтъкнат български педагог и политик, водач на Българската партия в Кипчако-Българския хаканат) - "Методика на Хосами" (1350 г.)

22. Махмуд Ибн Гали ал-Булгари (изтъкнат поет и дипломат) - "Пътят към рая" (1358 г.)

23. Шейх-Мохамед Садир Бине (Галетдин ал-Булгари), ректор на Българския Кавказки университет "Мохамад Алания" (1307-1342 г.), историк, таен ръководител на Българската партия. "Историята на Садир" разказва за събитията във Волжка България от средата на XIII век до 1342 г.

24. Ибрахим-Шейх Ибн Мохамед-Худжа ал-Кермани (ученик на Шейх-Мохамед Садир, завеждащ учебната част и ректор на Българския университет (1342-1370 г.). Написал "Методиката на имама Фахрелислам" (1363 г.), "Сказание за Барадж" (1365 г.), подписано от "Таджеттин ал-Булгари", псевдоним на Ибрахим-Шейх

25. Мохамед Закир ал-Булгари ал-Тетеси (улу-тархан, главен прокурор и говорител на Народното събрание на Българската губерния от 1312 до 1361 г., идеолог и публицист - "Посланието на Булгар-Батир" (1339 г.)

Ето откъс от произведението:

"Защо ни е просто население? Какво могат да свършат хора, които не мислят и не знаят от кой народ произхождат и на коя земя живеят? Нищо. Трябват ни българи, готови да защитят земята си българска, готови да пожертват всичко за свободата ѝ. За да остане Улуг-Булгар и губернията ѝ в състава на Мен-Булгар (Казанска или Северна България), хората продавали децата си и с получените пари изплащали великобългарския данък (плащан на Кипчако-Българския хаканат), като казвали: - Искаме да живеем под властта на наша династия, не на пришълци. Ако имаме свобода, ще родим деца; ако сме роби - не само децата ни, а целият ни народ ще загине!

За да обича българският народ рода си и Българската родина, трябва любовта му всеки ден да бъде възпитавана с демонстративна справедливост и ред, вълнуващи проповеди, книги, песни, предания, лични примери за патриотизъм. Всички, абсолютно всички чиновници и мулли трябва да полагат въведения още от Джангиз Ибн Хакани изпит по българознание, който включва нужните знания за българските народни обичаи и история.

Нито емирът, нито велможата, нито търговецът не трябва да тънат в разкош, ако Българската родина е в беда.

Как може българинът да се радва, ако майката-родина е в беда? Като видите, че сте възпитали в народа обич към България - тогава бийте барабани, свирете на флейти, вдигайте моето знаме с вълчата глава и със саби в ръце освобождавайте всички останали българи. А тези, които свикнаха да живеят в робство, убивайте първи: те са по-опасни от врага, защото няма да умрат за българите и винаги ще изменят за личното си благополучие". (Повествованието се води от Булгар-Батир Карт Джам, основател на българската държавност).

26. Даиш Карачай ал-Булгари - "Нариман тарих" (1391 г.). Този карачево-български летопис е достигнал до нас с допълненията на Юсуф ал-Булгари, направени в 1787 г.

27. Талкъш ал-Булгари (изтъкнат поет, пълководец, историк и емир, карасун-баши (отговарял за западните райони и крепостите в тях на Волжка България. Историята за превзетия от него град Владимир през 1441 г. като отмъщение за руските нападения над България е отразена във филма на Андрей Тарковски "Андрей Рубльов". Автор на сборника "Шахри Булгар газиларъ", 1410 г.) Да прочетем само едно стихотворение от него:

Край конете извива се валът в безкрайната степ. Зад гърба ни
остана "да идем ли или пък не", зад гърба ни са роден дом и
семејството мило, женски плач и детско тупуркане приютило.
Зад гърба ни стадата са и липовият лес, зад гърба ни на дядо
пчелинът е и езеро Кес. Зад гърба ни са планове, работа, задължения:
нека дяволът прави си с тях упражнения.

А пред нас са побоища, препъвания и кланета,
смъртта на приятели, лошо падане от конете.
А пред нас - пеша схватка и нов коневръз,
Сабантуй е пред нас: кой е ловък и бърз?

За мнозина в последен празникът ще се превърне
и щастлив ще е, който жив у дома се завърне.
Не за това мислят сега воините по седлата -
Саби вън, българи, нека мре врагът във войната!

А по пътя избран няма време за спиране -
казахме "тръгваме", значи тръгваме и отиваме.

Ще хрущят сабите наши в телата на врага,
а под нас е зелено...Всичко изяжда Смъртта,

вместо с вино от черепи с кръв ще вдига наздравица,
дали вражеска или българска - не вижда тя разлика.

О, Аллах, прояви ти към нас милосърдие!

И летят из степта към сражение войниците-българи...

28. Шейх Мохамед-Амин ал-Булгари - "Праведният път или благочестивите деяния на българските шейхове", (1483 г.)

29. Мохамед-Амин ал-Булгари (казански цар-губернатор и поет, ученик на Шейх Мохамед-Амин, кръстен на него) - "Пътят на справедливостта" (поетичен сборник, 1506 г.)

30. Мохамедяр бу-Юрган (син на царя Мохамед-Амин, живял 1502-1552 г.). Написал е : "Казан тарих или Бу-Юрган китаб" (1551 г.), "Дар за мъжете" (1539 г.), "Сиянието на сърцата" (152 г.), "Насихат".

31. Васил Куш-ал Булгари (един от най-големите български писатели и поети, 1450-1549 г.) Автор на сборника "Удивителни истории и повести - освежаващи извори за вървящите по българския път" (1542 г.)

32. Хисаметдин Ибн Шарафетдин Муслими ал-Булгар, писал и под псевдонима Шарафи Астархани - "Булгар тарихи", или "Българска история" (1551 г.) и "Зафар наме" (1551 г.)

33. Ядкар Кул-Ашраф (управлявал България, поет - 1507-1552 г.) Автор на "Ядкар" (1549г.)

34. Мохамед-Харифбек ал-Булгари - "Предание за Чура" (1570 г.)

35. Иш-Мохамед Беллак ал-Булгари - "Книга за Шейх-Гали" (1605 г.), "Иллак наме" (1581 г.), "Джан-Гали дастан" (1619 г.)

36. Мавла Колъй (върховен съдия на Самарска България, ректор на Самар-Българския университет "Рахимия", учител на Бахши Иман (записал сборника "Джагфар Тарих", бел. прев.). Автор на сборника "Съжаленията на старостта".

37. Бахши Иман/Иманай - "Джагфар Тарих" (Историята от сеида Джагфар, 1680 г.), "Предание за двете глави", 1693 г. Част от поемата била публикувана през 1940 г. по името "Идегай".

38. Моска ал-Булгари (казански съдия от XVII век, предтеча на видните български политици и публицисти Хади и Садри Максудови или Максуди) - "Дафтар-и Чингиз-наме" (1688 г.). Добавил някои неща към "Иллак-наме" на Иш-Мохамед и му сложил ново заглавие, "Дафтар-и Чингиз-наме" - руските власти пощадявали всичко "татарско", унищожавали иллакското и българското...

39. Нур-Даулет (виден поет и най-голям коневъд в Самарска България през XVII век) - "Самарите на България" (самар значело ездитен кон в най-добрите си години, 1622 г.). Ето едно от стихотворенията, посветено на емира на Самарска България Садир-сеид (оставям оригиналния текст, преводът е невъзможен без съсипване на тази изключително красива поетична творба - бел. прев.)

Я видел раз на Сабантуе,

Как скачут всадници за бал - (напитка от мед в голяма и скъпа чаша – главна награда при гонките. Балът бил изпиван, а чашите пазени като доказателство за победата. Оттам е традицията за купата на победителя). Стоял я, помню, близ оврага, который путь перерезал.

Смотрел я больше на лошадок –

Люблю я их красивый бег... Вот два коня вперед рванулись –

Наверно, их и ждет успех!

Один коняка скачет резво,

Но выбирает путь ровней – другой же мчит, не разбирая

Что под ногами – словно кей [кон, който не може да спре да тича].

К оврагу оба подскакали – и резвый тут пошел в обход.
А кей наш хода не убавил:
Мол, он овраг перемахнет.

Такой же всадник бесшабашный
Тем кеем правил... он взревел –
И кей наш, прыгнув, словно птица
Над страшной пропастью взлетел.
Все всадник кея тут поставил на этот сказочный прыжок - победу, счастье, даже жизни :
иначе делать он не мог.

Живут такие вот джигиты,
Не беспокоясь ни о чем, мечтая лишь о быстрой славе - им смерть в овраге – ни по чем.

Не смог перемахнуть с разбега
Наш кей глубокий тот овраг, и оба – всадник и коняка –
Разбились вдребезги, упав.

Как эти кони, состязались
Самар-бек и казанский кан [сеид-эмир]:
Самарский бек был осторожным,
А кан [Ядкар Кул-Ашраф] казанский в пропасть пал

Возможно, смерть в прыжке чрез пропасть красиво смотрится – но мне по нраву
мудрость Самар-бека:
Живой Булгар милее мне!

40. Аллагул (поет и композитор, сражавал се е самарския доброволчески корпус за
независимостта на Украйна по време на въстанието на Богдан Хмелницки. Загинал, докато
спасявал неговия живот, 1650 г.) - "Степни песни" (1650 г.) Ето една от песните му:

Над планината Българска лети орел,
високо в небето се вие. Лежи долу воин, край
него е конят му. Пита орелът:

- Защо остана в полето стопанинът твой,
защо не го прибраха другарите му
да го погребат в родната земя
при рода му и при родителите?

А конят отвърнал: - Никой не му остана
на моя стопанин в тоя живот. Умряха родителите,
умря и целият негов род, отрядът му също.

Любимата му дадоха на друг, имотът отиде за дългове
и каза той: - Самичък останах, на никого нищичко нямам
за даване. Чудесно време да напусна този свят!

О, чучулиго, не лей песента си в небето, не викай

сълзи от очите ми. Ти, конче, не цвили край мен -
напомня цвиленето бащин плач по сина...

41. Шугум Ашняки ал-Булгари (емир на българобаринската патрулна служба по Долен Чулман, виден фолклорист и композитор от края на XVI-началото на XVII век, записвал българските мелодии с българското нотно писмо, разработено от Барис, вуйчо на Атила, на основата на гръко-римското. Всички записи на българското нотно писмо от V-ти до XIX век бяха изгорени в ИЯЛИ през 1944г. "Разкази на българските поклонници" (1610 г.), "Възвишени мелодии" (1622 г.) - откъси от сборника достигат до XX век и са използвани от български композитори, по съобщения от Фоат Салави, всичко това е отишло в огъня. Институт за езици, литература, изкуство...)

42. Идрис, син на Зул-Мохамед ал-Булгари (главен военен лекар и културолог на Самарска България, преподавател по медицина в Самарския университет, живял през XVII век.) - "Справедливостта като главно българско лекарство". В тази книга е цитиран откъс от "Записките на Дервиша": "-За достигне 60-годишна възраст голяма част от населението, както по-рано, трябва и занаят да съхраним присъщите за българина условия за живот и обичаите, установени още при Алмъш Джафар (X век). Всички са равноправни, никой никого не кара да прави нещо насилно, всички имат работа, нужна на държавата и способна да изхранва човека и семейството му. За тези, които не могат да си построят жилище, да се строят големи къщи за няколко семейства. Наемът в тези къщи, както преди, следва да остане нисък. Харченето на държавни пари да става само с одобрението на Кинеша (Народно събрание, Парламент; евреите са запазили древната българска дума като Кнесет). Както казвал Алмъш Джафар, когато държавата е осигурила на хората най-необходимото - храна, дрехи, покрив - тогава тя има моралното право да иска от гражданите военна помощ и ред. Страна, в която управниците живеят отделно от народа си, не осигуряват на поданиците нормален живот, а освен това ги и ограбват като врагове, не може да бъде смятана за държава..."

43. Иш-Мохамед Дервиш, син на Туг-Мохамед ал-Булгари. Туг-Мохамед бил ученик на Иш-Мохамед Беллак или Иллак, дал на сина си неговото име; бащата и синът един след друг са били правителствени водачи на Самарска България, синът поема поста през 1658 г. Разказват, че Иш-Мохамед обичал да се разхожда сред хората, преоблечен като странстващ дервиш. Хората често се допитвали до дервишите по различни въпроси и така Иш-Мохамед научавал как живеят. "Записките на Дервиша" (1670 г.)

44. Бейраш (Бай-Барадж), син на Ибраш (ученик на Иш-Мохамед Беллак, учител на Иш-Мохамед Дервиш, ректор на Самарския Български университет) - "Българска енциклопедия", активно ползвана от Юсуф ал-Булгари при написването на неговите бележки през 1644 г.

45. Юнус Оруви Бине Иванай ал-Булгари (виден лингвист и ислямовец на България, 1639-1699 г.) - "Гушурнаме" (1699 г.), "Бидан" - учебник по морфология

46. Муртаза-Сеид Ибн Гали ал-Булгари (духовен водач на Симбирска губерния, прочут калиграф, живял 1670-1744 г. Направил преписите на "Чулман толгау", "Шан къзь дастан", "Нариман тарих" и "Джагфар тарих" не по-късно от 1740 г. Написал "Калям-наме" (1705 г.)

47. Муртаза-Худжа или Муртаза-Ефенди Ибн Кутлугуш ал-Булгари (ислямовец, юрист и педагог, 1650-1735 г.) Учител на Муртаза-Сеид, връстник на баща му. Муртаза-Сеид е кръстен на на него. "За становищата" (1675г.)

48. Хубайдула ал-Булгари или Мансур ал-Бурундуки (ученик на Муртаза-Ефенди, български сеид на Свияжки уезд, отворил и стопанисвал няколко медресета в Планинска България, дядо на мюфтията Мухамеджан ал-Булгари (1674-1730 г.) Автор на "Тарякибе Мансурия" (1727 г.)

49. Мохамед Ибн ал-Ширвани ал-Булгари (изтъкнат български педагог, лингвист и историк.

След липваши страници ще продължим, жалко все пак...

57. Карасакал (последният емир или български цар на България. През 1740 г. изтикан от руските войски отвъд река Урал, но продължил още девет години - до края на живота си - да се сражава за България. Написал сборника "Клетва" (1740 г.) Едно стихотворение от този сборник:

Защо да убеждавам хората:
"Идете си , живейте!"-
загубиха те всичко вече ,
остава отмъщението.

Учуден, виждам в боя как
ме пазят от куршумите.
"Щом с нас си - бягат враговете!"
Това им бяха думите.

Пазител наш и наш кивот
с надеждите народни -
затуй и ние тук сега
ще пазим теб от злото.

Защо да вдигаш сабя ти,
въртим я от деца - и ни веднъж
не влезе враг из
български поля.

Бъди спокоен, не гневи се,
че в боя теб не пускаме.
Дорде си жив - Булгар държи се,
врага не ще допуснем.
Дори и цялата земя врагът
да ни отнеме, то от Луната
ще го плашим ние,
нагоре с теб поемаме!

Такива българи-смелчаци
царете други нямат.
За тези хора цял живот
и аз ще се сражавам...

58. Сеидбаттал Бине Акмай Бине Карасакал ал-Каргалъй ал-Булгари (просветител от края на XVII-XVIII век, ученик на Юсуф ал-Булгари, мулла. През 1787 г. точно той преписва "Нариман тарих" с добавките от Юсуф ал-Булгари. В края на ръкописа той добавя стихотворение:

А беше време и стоманата

в ръцете български звънеше.
Сега да скърцат със перата си
дойде редът на синовете.

59. Рамазан Бине Юсуф ал-Булгари (син на летописеца Юсуф ал-Булгари, починал в 1813 г. в Бухара, където бил имам и просветител. Познати са негови песни и стихотворения като "Песен за Карасакал" (1788 г.)

60. Ишнияз Бине Ишнияз ал-Булгари (ректор на българското медресе Каргала, умрял в 1791 г.) Написал "Вярата на България" (1780 г.)

Мисля, че в този малък труд изброихме достатъчно имена, макар че с удоволствие бих продължил този списък. Длъжен съм да огорча мързеливците, които по указания на неприятелите на българския народ твърдят, че "всички български източници са изчезнали". Огромната част от тях, в това число и произведенията на изброените по-горе български дейци, са оцелели - ако не в Казан, то в Бухара, Иран, Турция, Уфа... Един човешки живот не е достатъчен, за да бъдат прочетени запазилите се произведения на 1024 български автори от 922 до 1920 година.

Глава VIII. МЕЖДУДЪРЖАВНИ ВОЙНИ

Ак-Булгар (Волжка България, 1013-1236 г.) била наричана още и Велика България. Нейна северозападна граница била днешната северозападна финландска граница - до 1278 г. българските царе се смятали за владетели на Финландия, Карелия и Колския полуостров. Ето как описва това Кул-Гали, който ходил там в началото на XIII век:

"Тавиштай (Финландия), Кариле (Карелия) и Чулман-Мурун (Колски полуостров) заедно влизат в Унжайската губерния на Ак-Булгар. Столицата на губернията е Талиб (район Котлас). От източния край на северния бряг на Тавишбир (Финския залив) границата отива към Галичкото езеро (Ладожко), от него - към Унжа-Кала (Петрозаводск), по нататък - по източния бряг на Унжайското (Онежко) езеро до Бат-Угер (Витегра), от него към Лянча (Лача)-кюл, оттам към Българска Кочка (Няндом), след това към аула Мосха на река Мосха (Сухона). Това място е на два дни път от крепостта Тотма, на запад от нея, тук емир Ахад убил галичкия (Новгородски) бек Халиб (Глеб). От Мосха границата тръгва към река Унжа и я достига при завоя ѝ на юг. Надолу, до Кара-Идел (Волга) граница е река Унжа. В Суд между низините на Унаг (Онега) и Миджан (Мезен) се намира галичката област Тубан-Тун (Долна Двина). Тук границата тръгва отначало по Долен Мезен, после към Долна Тойма на Северна Двина, от нея - към крепостта Шонкар, където има постоянен български гарнизон от 300 бойци, после към крепостта Киче-Унага (десен приток на Онега) на север. Оттук за граница служат реките Киче-Унага и Унага (Онега) чак до Кандалай (Бяло море). Когато керванът ни стигна до Киче-Унага, търговците и стоките им претовариха в 30 речни съда. Между Киче-Унага и крепостта Булгар-Су, разположена на завоя на река Булгарсу (Волошка) се намират така наричаните Булгар-Капа (Български врати или Български коридор). Ако на новгородци им се налага да преминат от Киче-Галич (Заволочие) към Тубан-Тун (Долна Двина) и обратно, те искат разрешение от комендантите на нашите крепости Киче-Унага и Булгар-Су и под съпровода на нашите граничари преминават през Българските врати. Почти всички разбойници идват от областта Кара-Унжа между реките Мосха (Сухона), Малага (Молога), Кара-Идел (Волга) и Кара-Унжа (Онега). Никой, нито ак-българите, нито галисийците, нито балинците (суздальци) не е успял да направи Кара-Унжа безопасен район.

Докато съдовете ни плаваха по Киче-Унага и Унага, на смени ги охраняваха ту ак-българи, ту новгородци, също говорещи на български тюрки. Те живеят така задружно, че

между тях няма не само сблъсъци, но и словесни препирни. Гледах ги - неразличими от нас - и си помислих, че все пак българите могат да живеят и заедно. В град Онега, една част от който е наша, а другата на новгородци, хората ни и стоките бяха претоварени на десет морски кораба. Тук съпровождащият ни улугбек (губернатор) на Унжа Сахиб, потомък на знаменития унжайски губернатор Сандугач (Славей), се сбoguва с нас и ние заплувахме по Кандалай отначало към Карел-Кем (Кемь), после край островите, носещи името на улугбека Сандугач, към селището Талиш или Балиш.

Там се срещнахме с местния вожд на тукашния народ лабири (лопари) Чупай, син на Татра и внук на Куза.

Лабирите считат себе си за най-древни българи-на тяхното наречие билвари или бивари, които в Агаджир (тук Източна Европа или Велика България) довел алпът Локир или Лабир (Локбир). Разменихме с него и хората му подаръци и стоки и изгледахме ритуално представление с песни и танци край огньовете. Тукашните лабири, които наричаме суджа, са най-почитаните на целия Чулман-Мурун (Колски полуостров) и на севера на Ег-Садум (Норвегия). Те живеят където искат и за колкото дълго искат, взимат най-красивите жени от другите племена, а жреците им (камове) биват смятани за най-добрите сред карите (фините), лабирите и угрите. Представихме се на вожда им, който не бързаше да ни пусне, като каза, че идването ни е донесло щастие на него и народа му; така можехме да доплуваме спокойно до Ег-Садум и да слизаме на всеки бряг. Много преди пристигането ни по крайбрежните спирки, които тук са на постоянни места, местните лабири вече знаеха за нашето идване. На прощаване аз изсвирих на кубъз "Песента за пътя" и подарих на Чупай един от двата кубъза, които носех със себе си. Изведнъж разбрах, че този инструмент (кобза при украинците) е свещен за лабирите: те си го подаваха един на друг по-нежно, отколкото жени биха подавали дете, и шепнеха нещо тихичко. Чупай ми каза, че това е любимият инструмент на алпа Чулман, господар на тази част от сушата и на всички води..."

По много от пътищата между Искел (Русь) и Ак-Булгар имало отделни и съвместни патрули; и в Рус, и в Ак-Булгар велможите говорели на български тюрки и знаели своя български произход. Не трябва да вярваме на хората, които искат да придадат на стълкновенията между Русия и Волжка България някакъв национален или религиозен оттенък. Дори началниците на заставите по границите били, като правило, близки роднини и не е възможно да си представим как, примерно, руският зет подготвя и извършва нападение над българския си тъст или пък обратното.

Нека разгледаме истинските причини за някои българо-руски сблъсъци. През 985 г. киевският княз Владимир Първи по заповед на хакан-бека Талиб воюва с Тимар, който се направил на недоразбрал (Тимар без разрешението на хакан-бека завладял Велики Новгород). През 1088 г. българска войска взема Муром - но само за да залови скрилия се там избягал български емир. Никакви ексцеси. 1096 година. Българският емир Шамгун (Симеон, да не се бърка с цар Симеон I - бел. прев.) взема градовете Рязан, Муром, Суздал и Ростов - но не за себе си, а за българския съюзник - черниговския княз Олег Святославович. От 1103 до 1107 година Владимир Мономах и муромският княз не изплащат на България прословутия "джирски" - ростовски данък, който им бил наложен по договора от 1013 г. и българските войски вземат данъка насила. През 1153 г. българска армия разбива кара-унжайските бунтовници и обсажда Ярославл, където според слуховете се крият водачите на бунта.

След като се убедили, че това не е вярно, българите излизат от града. В 1164 г. суздалският княз Андрей Боголюбский помага на българския емир Отяк да вземе властта в България. Осем години по-късно, в 1172 г. князът на Суздал Мстислав прави опит да завладее Джунската (бъдещата Нижегородска) област, която Отяк обещал да предаде на Суздал за помощта, но българите го възпрепятстват. Мстислав не иска сражение с волжко-българските войски и се оттегля зад река Ока. През 1181 г. отряд новгородски и унжайски разбойници разграбва български села и градове. Руските князе отказват да възмездят щетите и през 1182 г.

българска войска ограбва части от Суздалските, Рязански и Муромски земи. През 1183 година Всеволод Голямото Гнездо нахлува в България, за да издигне на трона своя фаворит - емир Азан. Българите заловили Азан, победили и обградили Всеволод, след което той капитулирал и се признал за васал на българския цар Хабдула Челбир. Челбир сметнал, че Всеволод ще му бъде верен васал и не сбъркал. Както се изяснило после, към тази война Всеволод бил подтикнат от bankerите Натан, към които задлъжнял Андрей Боголюбски. Натан обещали да закрийт сметката, ако България бъде подчинена на Суздал и на Владимирския филиал на банката им. Кара-устаите на Натанови, които провели тая операция, били предадени на Челбир и завършили живота си в български затвор. Българският феодал Хагер, който разкрил заговор на Натанови и вътре в България, бил назначен от Челбир за завеждащ службата за вътрешна сигурност. Един от кара-устаите на Натанови (майстори по задкулисни мероприятия) издал всички стари, текущи и бъдещи планове на Банка Натан по ликвидацията и завземането на търговските пътища на българите с помощ от наемници от някоя силна държава и вътрешен заговор и разложение. Разтревоженият Челбир веднага приел предложението на пълководеца си Татра за модерно въоръжаване на българската армия, за което Биркай отделили серозни суми. Изпълнението на това предложение дало възможност на Волжка България да стане трикратно по-силна икономически и да ликвидира градската безработица - следователно и социалното напрежение. Челбир се разплащал с Биркай - през българските търговски посредници - с кожи и изделия, както и със заловени пленници у враговете на Волжка България - каракалите, които отдавна излезли от българската общност по Дон и Мангишлак, чулах-киргизи (киргизи, излезли от българлъка) от Монголия, кара-чирлати (черни монголи от Манчжурия, също напуснали българството) и други. За да разбере читателят колко всъщност сериозни са били тези врагове, които Натанови въоръжили отлично, ще приведа данни от "Нариман тарих": донските каракали били 2 000 000 души, каракалите от Мангишлак също толкова, чирлятите наброявали 1 000 000 души. Един чирлятски вожд обаче, Джумран (Лалугера), който е по-известен под името Чингиз хан (1150-1227 г.), успял да подчини още 1 000 000 ак-чирляти (бели монголи, подчинени на манчжурското по произход племе на татарите). През 1184 г. Джумран извършил варварско нападение над огромен български керван на река Шилка. Бил заловен от Татра и няколко години (поне десет) прекарал в български затвор.

По молба на китайското правителство през първата половина на 1190-те Джумран бил амнистиран по случай празнуването на победата на българите над цяла армия кара-унжайски наемници, които тероризирали целия Български, Суздалски и Новгородски север. Излезлият на свобода Джумран (чудовищна грешка, както ще видим по-късно - бел. прев.) повоювал малко за китайците и веднага започнал да се готви за нова война с България. За сформиране на новата му армия Натанови отделили 30 % от приходите си - само три пъти в историята си тази банка е заделяла такива суми: през 1013 г за обръщането на 500 000 хазарски иджамии в талмудизма (най-успешната им операция), в периода 1190-1200 г. за Джумран и в края на XIV век - за Тамерлан (за унищожаването на всички български държави). Само за сравнение: Натанови унищожиха Османската империя, като дадоха на младотурците - техни агенти - само 5 % от доходите си! Виждаме, че най-много пари Натанови са похарчили за действията си срещу Волжка България - явно е била изключително страшна за тях. Много от интригите им били внимателно следени от българското разузнаване след провала през 1183 г. и лично от кан Хабдула Челбир (1178-1225 г.), при когото Велика Волжка България достига върховете на своя разцвет и могъщество. Когато през 1185 г. Натанови подкупили из основи ръководството на Византия, Челбир заповядал на три български армии начело с Татра да възстановят в Кара-Бурджан (Дунавска България) зависимостта от Волжка България Влашко-Българско царство (завладяно от ромеите след заминаването на волжките българи от Балканите през 1018 г.) От 1186 до 1187 г. трите армии на Татра, посрещнати топло от дунавските българи, очистили Балканския север от ромеи и възстановили Влашко-Българското царство начело с династията

Азан (Асеновци), потомци на цар Шамил-Самуил. Половината семейство на Натанови попаднало в български плен и било освободено след подписването на изгоден за Волжка България търговски договор за срок от 50 години...

Да разгледаме откъде са идвали най-големите доходи за Волжка България и, естествено, за Банка Биркай:

- Търговия с Иран и Средна Азия - 20%
- Търговия с Византия - 20 %
- Търговия с Унгария - около 10 %
- Търговия с Полша - 5%
- Търговия със Западна Европа - 5%
- Търговия с Рус (Искел) - 15%
- Търговия със Задкавказието, Капдаг, Сирия и Египет - 10 %
- Търговия с Норвегия - 3%
- Търговия с Новгород - 10 %

Тази таблица обяснява много неща, в т. ч. и защо, въпреки крайната агресивност на двамата последни шахове на Хорезм (Средна Азия и Иран) към България, българските царе по всякакъв начин избягвали войни с Караим (Хорезм). Агресивността на шаховете била подкрепяна от старите им кредитори - Натанови, унищожили вече неизгодния за тях Узийски (Селджукски) султанат на Санджар. До 1218 г. Натанови се колебаели на кого да зложат - на хорезъмските шахове или на чингизидите.

През 1218 г. хорезъмшах Мохамед нападнал заедно със сина си Джелалетдин Волжка България, но внезапно бил атакуван от войските на сина на Чингиз хан, Джучи, и отстъпил. Джучи помогнал на българите по собствена воля: през 1183 г. той се учил в Улуг-Булгар в прочутата "Школа за принцове" и с отряда си участвал в битките против армията на Всеволод Голямото гнездо, за което получил от Челбир почетно звание "български бег". Децата си - Батий и Берке - Джучи също възпитал в уважение и обич към Булгар. И това по времето, когато Джумран пръскал яростни слюнки само при споменаване на думата българин, когато другите деца на Чингиз били възпитавани в талмудистка вяра - Угетай бил скрит талмудист, а синът му Гуюк и внукът му Шлем били съвсем явни талмудисти. Отношенията на рода Джучи с другите чингизиди били не просто лоши, а пълни с омраза. Отрано Джучи, Батий и Берке започнали да мислят за отделяне от отвратителните си роднини...

В 1202 г. Джумран с монголите си и с помощ от западните манчжури изклал цялото монголско племе на татарите и завладял татарската област, през 1205 г. разрушил държавата на българските съюзници - кайманите (наймани) в Алатай (Голяма Монголия) благодарение на измяната на итибашите към кайманите (итибашите са излезли от българството тюрко-български племена от Централна Азия). Итибашите били два милиона, много добри воини, разбирали от оръжие. При деленето на плячката на Джучи се паднали 1 000 000 итибаши и 500 000 бугури (българи от Централна Азия, често причислявани към уйгурите, също говорещи български тюрки.)

Какво означават тези числа? Петстотин хиляди кочегари могат да дадат 150 000 бойци, а един милион - до 300 000, и такива сили само у един син на Чингиз хан, без да броим монголците. Нека историците да не ни пълнят главите с глупости как целият род на Чингиз хан можел да извади само 200 000 бойци. Едните само хорезъмски шахове биха ги помели, без да усетят! Нека сега видим таблица, в която описваме какво население и колко войски са имали някои европейски и азиатски държави в края на XII - началото на XIII век.

Страна и численост на армията
Северен Китай - 2 милиона

Брой население (по данни от Нариман тарих)
60 000 000

Южен Китай - 4 милиона	100 000 000
Кара-Китай (Кашан) - 500 000	15 000 000
Хорезм и владенията - 600 000	20 000 000
Византия - 500 000	15 000 000
Волжка България - 250 000	7 000 000
Суздал и областта - 250 000	8 000 000
Искел (Русия, Украйна, Беларус) - 250 000	8 000 000
Рязанска област - 100 000	2 000 000
Муромска област - 60 000	1 000 000
Галич (Новгородска област) - 100 000	2 000 000
Цяла Германия - 500 000	15 000 000
Полша - 200 000	5 000 000
Унгария - 200 000	6 000 000
Ордата на Чингиз хан - 1800 000	6 000 000

Какво би станало, ако допуснем, че в 1205 г. ордата на Лалугера, обявил се през 1206 г. за Чингиз хан, ще реши да нападне Волжка България? Всъщност случило се точно това. За частие българските войски предвождал най-добрият пълководец Татра, а армията разполагала с най-новите оръжия. Татра победил монголите и Джумран също решил да се превъоръжи модерно. Натан дали на Чингиз хан фантастични суми и към 1210 г. бившият Джумран можел да раздаде доспехи и оръжие по български образец на 400 000 воители. По време на войната срещу Северен Китай монголите заграбили около 300 000 добри китайски доспехи. Чингиз ги дал на итибашите и в 1214 г. атакувал с тях аракътаите (меркити) - надеждни български съюзници. Челбир пратил на помощ приличната 50 000-дна армия на саянските киргизи, които тогава все още били българи. През 1216 г. се намесил Татра, който успял да разбие изнаглелите монголи край Алтай. Удивен, че 80 000 бойци на Татра са победили 300 000 итибаши и монголи, Чингиз хан сключил мир, срещу което получил обратно пленените си синове Угетей и Чеготай. Българските летописи поясняват, че при водената голяма война с итибашите и монголите на Чингиз българите ги нарекли "татари" (изчадия от ада); така се наричало и монголското племе, което Чингиз изтребил през 1202-1204 г. На всички световни езици - от монголски до арабски - думата татарин означава оскърбление. При българите тя е имала около 15 оскърбителни нюанса... След провала на хорезъмското настъпление към България през 1218 г. Банка Натан заложила главно на ордата на Чингиз хан. Когато в 1219 г. монголите нападнали Хорезм, Натанови наредили на тайния левитски сектант хорезмшах Мохамед да капитулира без бой. Мохамед се подчинил и заповядал на войските си да не оказват съпротива на монголите, а той самият се оттеглил на каспийски остров, където и умрял. Някои военни части на хорезъмците, в това число и тази на сина му Джелалетдин, не изпълнили заповедта и се били със завоевателите, но половината хорезъмски воители се предали без бой и били пренасочени начело с най-добрия монголски пълководец - итибашът Субетай (Субеде) на поход към Волжка България. В Хорезм монголите заграбили 500 000 бойни снаряжения и станали най-силната армия в света за времето си. Единствено това, че половината воители на Чингиз воювали срещу Северен Китай, а 500 000 окупирали Иран, Средна и Централна Азия, не позволило на хана да има тотално преимущество във войната с Волжка България. През 1223 г. не по-малко от 200 000 отбрани воители на Субеде, без да броим другите, с боеве се насочили към България през Кавказ. Грузинците, азербайджанците и дагестанците избили поне 20 000 от тях, но 180 000 успели да стигнат до просторното Предкавказие, което влизало в границите на българската губерния Саксин. Саксинският губернатор Бачман атакувал неканените гости с 80 000-дната си армия и 50 000 съюзници - калаите на Карасан. Отначало Бачман имал превес над Субеде, но във втората битка Карасан и войските му избягали. Доста

по-късно се изяснило, че Карасан е таен левит и е действал по указания на Натанови. Субеде получил доклада за бягството на Карасан, атакувал Бачман с всички налични сили и го победил. Бачман бил принуден да се оттегли в Грузия, по него време съюзник на България. И двамата пълководци загубили по 40 000 бойци, но ако тогава Субеде бе атакувал центъра на Волжка България, щеше да разгроми българите. Всъщност от Мангишлак по Саксин ударили заедно със Субеде каракалайските, или чулах-калайските бейове - крайни исмаилити, които имали 200 000 войника. Тези чулах-калаи задържали 50 000 бойци на Хагер-Угли. След смъртта на Татра (1219 г.) учениците му Хагер-Угли и Газан били най-добрите български пълководци. Чингиз заповядал на Джучи да помогне на чулах-калаите, но той просто се придвижил от юг към Аралско море и нито веднъж не се бил с противостоящата му тубджакска армия от 20 000 човека. Петдесет хиляди саянски киргизи били блокирани от стохилядната армия на Угетай. На Челбир му останали само 50 000 бойци на главнокомандващия постоянната българска войска курсибай (вълчата армия, бел. прев.) емир Газан. Още в 1221 г. Газан нанесъл поражение на тайния левит, суздалския княз Юрий, наречен от българите Безумния, затова суздалците с нищо не могли да помогнат на Субеде и ближели раните си. Дори и Юрий Безумни с патологичната си ненавист към всичко българско не успял да предизвика у българите омраза към русите - много от руските князе били верни съюзници на България. Докато Субетай край Дон си почивал от тежки военни дела във владенията на предателя Карасан, руските князе-приятели на България начело с Мстислав Смоленски и Киевски решили да помогнат на българите. Като събрал 100 000 бойци, Мстислав заедно с българския отряд на Юнус (син на Хагер-Угли) тръгнал към Дон. В отговор Субетай се придвижил на запад и на река Калка, край аула Алмъш (Донецк) се провела страховита битка на руско-българските сили с татарите. Загинали повечето руси и половината от българите на Юнус, но на Субетай му останали само 80 000 души. С тях той пробил през август-септември българските засади към град Кермек (около Стара Майна). Тук обаче го очаквал самият Челбир: когато монголите започнали близък бой с българската конница на прорязаното от долини и покрито с малки групи дървета поле, от всяка долина и всяка горичка по татарите стреляли арбалетчици. След три безуспешни монголски атаки, когато и войската на Челбир била вече изтощена, на полесражението се появила иллакската или самарска армия на Хагер-Угли...

(Липсват страници от оригинала, съобщавам на читателя, че това е така наречената "овнешка" битка. В "Джагфар тарих" описанието е прекрасно, позволявам си да го взема оттам. Преводът също е мой.)

"В средата на полето пред града имало няколко горички, в които се разгърнали суварчийските стрелци със железни стрели и големи лъкове. Стрелци имало и зад каруците, разположени в кръг. Пред полето имало достатъчно голяма долина, там над нея се строила конницата: първо башкортите, след тях пред стрелците стоели курсибай, зад горичките били уланите.

Край Идел Субетай се усъмнил в правилността на пътя и опитал да завие на север, но се натъкнал на Симбирския вал и бил отблъснат. Тогава татарите опитали да тръгнат на юг, но спрели пред Арбугинския вал и пак били отблъснати, като този път и загубили 1000 човека.

Чак след това внимателният като вълк монголски бахадир се договорил с намиращите се там руски рибари да премине през реката и пратил напред сина си да разузнае наоколо. Уран-Китай с 3000 татари и 14000 от общо присъединилите се към него 50 000 тюркмени и кумани пресякъл Идел и необезпокояван стигнал до Кермек. Като не намерил никого, той съобщил на баща си, че пътят е чист. Субетай последвал сина си. Едва Уран-Китай започнал да изкачва от долината към полето и конницата го обстреляла. Това не го смутило ни най-малко, той продължил напред и през разкъсаните башкортски редици излязъл на полето. Там го посрещнал курсибай с неприятната изненада: въоръжението на тази войска не отстъпвало на

мнозинството татари.

Уран-Китай пратил ездач при баща си с молба за помощ. Монголският бахадир, донякъде учуден, изпратил още 2000 татари с тежко въоръжение и 23 000 тюркмени и кумани, но изведнъж уруските рибари го предупредили за приближаващия флот на Нукрат. Смътна тревога се прокраднала в душата на Субетай, но той все пак дочакал втори пратеник от сина си. Синът отново искал подкрепления и менхолският яубаши разбрал, че е попаднал в клопка. Без да праща никого, той хукнал назад и едва успял да пресече Идел под носа на Нукрат.

Уран-Китай с полученото подкрепление успял да пробие редиците на курсибай и се оказал под обстрел от горичките и откъм каруците. Като забелязал, че суварчийските стрели пробиват доспехите и на най-добрите му войници, бегът си проправял път напред, докато не се сблъскал с уланите на самия кан. Макар пътят назад да бил свободен, нито един татарин не напуснал бойното поле; всички знаели, че ако се върнат без пълководеца си, ги чака незабавна и ужасна смърт. Накрая башкортите и курсибай затворили обръча около врага. В тоя миг една стрела убила коня на Уран-Китай и той премазал ездача си, докато се свличал. Бегът разбрал, че всичко е свършено и с хрипящ вик наредил на войниците си да се предадат. Канът, който получил от Нукрат вестта за готовността на Субетай (Субеде) да преговаря, заповядал да се прекрати касапницата.

От татарите били убити 4000, а 1000 заедно с Уран-Китай били пленени. Нашите загуби възлезли на 3000 души от башкортите и курсибай, 350 български стрелци и 150 улани. В суматохата на боя Аблас-Хин успял да се прибере при своите, завели го при кана и веднага получил от него емирска титла.

Субетай очаквал най-лошото. Пред него отвъд Идел стоял несъкрушимият кан, отзад били едва сдържаните от марданския тархан Юсуф, син на Елаур - арбугинци. Челбир, който се притеснявал да не навреди на Джучи, разрешил на менхолския бахадир да изведе останалите си войници през Саричинската преправа (Волгоград, Царицин) и даже му върнал пленниците. Все пак канът не си отказал удоволствието да се изгаври с победените татари и заповядал за всеки пленник да се иска по един овен за откуп, а за Уран-Китай, като за особено прост - поискал цели десет овена.

Там, на брега, пред очите на унижените татари българите си устройили пир и изяли всичките овни; така битката станала известна като „Овнешката битка“...

Под охраната на Аблас-Хин татарите били изведени от Държавата отвъд река Урал. На прощаване Субетай мълчаливо връчил на Аблас мечата си и шибнал коня..."

През 1227 г. починал Чингиз, ранен от тангутска арбалетна стрела (тангутите имали държава на юг от Монголия, с нея българите поддържали приятелски отношения). Батий завладял малка част от Източен Тубджак, колкото да направи нещо и се спрял, уж заради големите загуби, така че на новия монголски велик хан Угедей се наложило да прати в Тубджак монголи. На север суздалците завладяли Джукетун (Устюг), но по-нататък ги спряли новгородците, които взели българските владения от Сухона до Карелия под своя охрана. На запад суздалците превзели Джун-Кала (Долния град, съвр. Нижни Новгород), построен още през 922 г. от българите.

След известно двоумене към Батий преминал българският губернатор на Тубджак Мерген.

Само героизмът и хладнокръвието на новия български цар Мир-Гази спасили положението – България устояла. В началото на 1229 г. вестта за смъртта на Мир-Гази се разнесла и на ход били главните монголски сили начело със Субетай. През януари и февруари на 1229 г. Субеде преминал през Западен Тубджак и Урал и атакувал войските на новия български цар Алтънбек (1229, 1230-1236 г.) Българите на Хагер-Угли понесли тежки загуби, но все пак отразили атаката. Боящ се от повторна атака, Алтънбек отстъпил, но и Субеде,

който дочул за придвижването на Бачман откъм Саксин-Булгар, се оттеглил към Източен Тубджак. Е, тук Бачман вкарал в употреба малко дезинформация - всъщност той с всички сили помагал на марданците да изгонят 20 000 калаи на Карасан от Буртасия. Със слава се покрил в тази война и дунавско-българският емир Буртас (Пургас), който служел във Волжка България като командващ Западния Укрепен район. В неговите засади загинали десетки хиляди войници на Юрий Безумни.

Глава IX. МЕНГУ-БУЛГАР (1236-1437), КИПЧАКО-БЪЛГАРСКИ ХАКАНАТ (1247-1481), КАЗАНСКО-БЪЛГАРСКО ЦАРСТВО (1437-1552)

Стената на Голям Буляр, където живеели половин милион души, вървяла по линията на реките и крепостите-фортове: Бахадир (при вливането на река Марас в река Малък Черемшан) - десния бряг на река Марас - Кара - Боян - Кошлауч - Исмаил - Арслан - левия бряг на река Малка Сулча - Сулча - Таржис - Мал - Атна - Алаш - Таутирман - Черемшан - Куюк - левия бряг на река Малък Черемшан - Бахадир. Татарите 45 дни обсаждали Буляр и една след друга овладявали стените на столицата на Волжка България. В разгара на обсадата към Буляр от север наближил емир Газан, а откъм Улуг-Булгар дошъл Хагер-Угли и позволили на част от защитниците заедно с дъщерята на Алтѣнбек Алтѣнчач и Бачман да излязат от града и да заминат в столицата на Мардан-Беллак град Сабан Банджа (археолозите наричат развалините му Муромското градче). След това превъзхождащите сили на монголите заставили Газановата армия да отстъпи към Казан, а армията на Хагер-Угли се оттеглила към град Буртас (източно от Пенза). След превземането на Буляр и избиването на най-малко 200 000 градски жители (300 000 булярци били своевременно евакуирани в Кашан, Казан и Улуг-Булгар) заедно с царя Алтѣнбек монголският 150 000-ден корпус на Гуюк и Менгу се прехвърлил в Суварска губерния (нейният улугбек Ялдау, син на Челбир, бил съюзник на Гази-Барадж, следователно и на монголите). Прехвърлянето станало през Волга, да тръгне към Казан, а 100 000-ден корпус на бугури и итибаши на Батий се слял край Саратов със 100 000-дния итибашки корпус на Коримшах (Куремс). Батий отгатнал замисъла на Хагер-Угли да се съедини с Южно-Буртаската армия и побързал да отреже Южна Буртасия от Северна, където се намирал Хагер-Угли. В отговор Хагер заедно с Банджийския корпус на Бачман ударил в тила корпуса на Гуюк и Менгу, които се канели да нападнат Казан. Разярените монголи решили първо да си разчистят сметките с него, а Казан оставили за после.

Сто и четиридесет хиляди монголи обкръжили Голяма Банджа, обхващаща целият Жигули в Самарската дъга на Волга, имаща също седем стени и широка до 75 км. В Голяма Банджа живеели повече от 300 000 българи и се намирал централният десететажен офис на Банка Биркай. Знаещ какво представлява Биркай за българите, Хагер наредил на Бачман и саксинския губернатор Дугар да евакуират Дом Биркай в кавказката българска крепост Кимер. Бачман станал върховен главнокомандващ още при Алтѣнбек, а след гибелта му Държавният съвет и Военният съвет избрали Бачман за нов цар на Волжка България. Негов съуправляващ бил синът на Алтѣнбек Боян-Мохамед (1236-1262 г.) Боян-Мохамед поел отговорността за Мен-Булгар (Северна или Казанска България), а Бачман - за Южна България и стратегическото планиране във военно-политическата област. Хагер-Угли в края на ноември 1236 г., докато Гуюк и Менгу още си разчиствали пътя към Голяма Банджа, насочил един свой отряд към Саратау (Саратов) да имитира съединение с Южно-Буртаската армия. Батий налупал куката и се разбързал към Саратов, а Хагер-Угли с огромния биркаевски обоз преминал по тайния военен път от Кибен-Зай (Пенза) до Барсил (Борисоглебск) и в Барсил предал обоза на дошлия там със Саксинската армия емир Дугар. Дугар благополучно доставил Биркаите в свършено защитената крепост Кимер, където те пребивавали под надеждна охрана до 1256 г. През 1256 г.

дошлият на власт Биркай (Берке) признал Банка Биркай за главна банка на Кипчак-Българския хаканлък и с почести я въвел в специален квартал на Саксин-Булгар, който в чест на Берке наричали и Сарай-Берке. Батий пък си направил столица надолу по Волга в стария български град Самаркент или Кавил-Сувар, наричан още и Сарай-Бату. На 30. 11. 1236 г. Гуюк и Менгу се добрали все пак до голямата стена на Голяма Банджа, която свързвала фортовете Гали-Суба и Данлъ-Коч (на Волга, 25 км нагоре от Къзлар-Тау.) Голяма Банджа е уникален български град-област или полис: зад седемте стени се криели не само хората, но и целият флот на Мардан-Беллак. В началото на май 1237 г. обсадените банджийци почнали да гладуват и Алтгънчач заповядала на 80 000 да напуснат града; тогава набързо дошли Батий с Берке и обещали да запазят живота на тези, които се предадат. Алтгънчач не се доверявала на монголските командири, но на командирите на алтайските българи имала доверие (бугури, итибаши). Тези 80 000 наистина се спасили, Батий и Берке ги заселили в своите Сарай. На 10.5.1237 г. корпусът на Батий и Берке си тръгнал от Банджа с предалите се банджийци към Саратов. Вечерта на същия ден Хагер-Угли провел удивително дръзко нападение над монголите на Гуюк и Менгу, които се готвели за сън. Доблестните воители на Хагер-Угли убили към 20 000 монголи и отстъпили към Буртас. Едва дошлите на себе си около 30 000 монголи тръгнали да преследват армията на Хагер-Угли. Край Буртас войските на Хагер, в които имало заедно с рязанските и черниговските съюзници около 22 000 души, нападнала преследвачите, след които се движели заедно с резервите Гуюк и Менгу. Повече от 14 000 българи и техни съюзници начело с Хагер-Угли загинали в Буртаския бой на 31. 5. 1237 г., като избили всичките 30 000 монголи. Гуюк и Менгу с резерва си отстъпили към Банджа, откъдето Алтгънчач успяла да се измъкне с 20 000 защитници. Бачман научил за гибелта на Хагер-Угли и армията му, които не дали на монголите да завладеят Банджа и решил също да напусне града. С него си тръгнали и 50 000 граждани и защитници. Петнадесет хиляди войници и опълченци на иллакския бей Бирак решили да останат и да защитят Банджа с цената на живота си. След като прегърнал Бирак, Бачман натоварил 50 000 банджийци на кораби и преплувал с тях край предимно пешите вече татари в Кавилли-Сувар. В края на лятото на 1237 г. монголите разкъсали външната стена. Започнали жестоки битки за останалите шест с татарите на брата на Батий-Орду, прехвърлени от север на помощ на Гуюк и Менгу. През октомври, в деня на празника Къргар монголите успели да вземат центъра на Банджа и да изгорят мечета Сабан заедно с барикадиралите се вътре последни защитници на града заедно с Бирак. Горещи в храма, Бирак и бойците му пеели празнична песен...

Запалихме този огън да запази Земята от студ.
Топлината му ще я сгрива през зимата.
Нека разцъфне напролет прекрасната ни земя,
нека дари българите с нова богата реколта.
Киргар е угоден на българите, както пророкът Мохамед - на Всевишния.
Нека пламъкът на нашия огън достигне облаците!

(Описанието на събитията по татарското нашествие даваме по Даиш Карачай, раздел IV на "Нариман тарих".)

Междувременно Боян-Мохамед, на когото Гази-Барадж дал Казан, сключил с него договор за ненападение по линията на Чулман (Кама). Патрулите на камските барини разделяли двете страни. По други места войната на българите с татарите продължила до 1256 г. През зимата на 1237 г. татарите нахлули в Искел (Рус). Юрий Рязански, Караджар Муромски и Юрий Безумни дали своите земи на монголите без бой, както искали кредиторите им Натанови. Малко руси рискували да не послушат заповедите на князете си и да окажат съпротива на татарите. Само в Кара-Българското и Черниговското княжество монголите през 1238 г. срещнали истинско противопоставяне и седем седмици обсаждали черниговския град

Казил (Козелск), заселен предимно с черниговски българи. Гази-Барадж заедно с Боян-Мохамед отвоювал от суздалците заграбената от тях част от Унжайска губерния, а новгородци върнали българските земи доброволно. Връзката на България с Карелия и Финландия била възстановена и поддържана до 1278 г., когато суздалци я прекъснали завинаги с окончателното завладяване на областите Кострома и Устюг. След предварителна уговорка с Батий Гази-Барадж по негова молба победил и убил край река Сит през март 1238 г. Юрий Безумни, който поддържал съперника на Батий Гуюк. Под властта на Гази-Барадж се оказали Българското Задкамие, Башкорт и част от планинската страна; подвластни на Боян-Мохамед била цялата Северна България от Финландия и Кострома до Камчатка. Тази Северна България или Мен-Булгар запазила независимост, а Гази-Барадж се подчинил на династията на Батий. Северна България наричали още и Казанска, защото столицата била Казан, както и Булгар ал-Харидж (Външна България, за разлика от вътрешната, тази на Гази-Барадж, подчинен на династия Батий). Докато татарите утвърждавали своята власт в Суздалската област, новият команващ на Буртаската армия Юнус, син на Хагер-Угли, Дугар, Бачман и командващата на новата Уралска армия Алтънчач изтормозили всички монголски тилове. С преминаването през Суздал към Смоленск, където признали властта на Батий без бой, татарите загубили 13 000 човека, а в това време българските армии убили на териториите от Днепър до Тува повече от 70 000 татари и техни наемници. Особено ги вбесявал Дугар с дръзките си нападения и чиято армия убила около 30 000 монголи. Като напуснали Суздалска област, монголите през 1238 г. изпратили Менгу и Кадан на поход към Саксин. Татарите били двойно повече и Дугар започнал отстъпление от Дон, откъдето нападал. При преминаването на Дон Дугар попаднал в татарска засада и бил ранен. Същата зима, докато прикривал оттеглянето на армията си, загинал като герой. Останал сам, той се укривал в храстите, където пред смъртта си застрелял с лък и убил с меча си 15 татари. Дугар бил бей (вожд) на българите-черкези или алани (карачаевци и балкари). Вестта за неговата смърт монголите разпространили като много важно събитие. За нов улугбек на Саксин цар Бачман назначил Гали-Беркет, който също се отличил във войната против татарите. Към края на 1238 г. армията на Юнус завладяла Муром, Нижни Новгород и Рязан, като прекъснала татарските комуникации. На 3. 3. 1139 г. Берке завладял и разгромил Переславъл Руский, чийто княз бил враждебен към българите и искал да се подчинява на Гуюк.

Пролетта на 1239 г. Бачман нападнал лагера на Гуюк и Менгу, като избил близо 50 000 татари и техни съюзници. За такова нечувано поражение Гуюк едва не бил усмъртен от собствения си баща Угедей, а Менгу бил пратен с особен корпус от монголи да залови Бачман. За отмъщение към българите Гуюк превзел и разгромил Караджар или Кара-Булгар (Чернигов), чийто княз официално се готвел за подчинение към Батий. Чернигов защитили българите, живеещи в града. В касапницата загинали не по-малко от 150 000 черниговски българи, чийто родове с любов изброява Владимир Святославович Кара-Булгар в своето "Слово о полку Игореве".

Това е една от неписаните трагедии по онова време...

Бачман отговорил с пълното унищожаване на особения монголски корпус на Менгу в края на октомври 1239 година. Менгу за малко щял да бъде пленен. От военен полеви съд го спасил Батий и му казал: - Сега ми дължиш живота си, не го забравяй! Оттогава Менгу тайно служел на Батий...Гуюк довел през ноември 1239 г. още 500 000

.....(Следва досадно прекъсване на повествованието, бел. Прев).....

литовци, латиши и естонци, които до XVII век се смятали за български народи. Десетки хиляди волжки българи се женели за девойки от Източна Прибалтика. Литовка била майката на знаменития български цар и емир Ядкар Кул-Ашраф, който загинал в 1552 г. при отбраната на Казан, и ненапрасно хората го наричали Артан (Литовеца). Поразителен факт: в края на XVII-XVIII век много хиляди източнобалтийски пленници били доведени от русите във Волжка България, почти всички приели исляма и влезли в състава на българския народ. Имало

такава поговорка - всеки втори българин е печенег, всеки трети - алан, всеки четвърти - абдал, всеки шести - артан (източен прибалт). (откъде ли е д'Артанян у Юго...бел. прев.) Малко известно е, че червените латиши, служещи през 1918 г. в Казан отказали да разоръжават ваисовските части (свои са все пак!), че белочехите в 1918 г. забранили на белогвардейците да репресират ваисовските българи, че един от българските учени и политически лидер Заки Валиди на срещите с предвоенна Чехословакия разговарял с домакините за вечната българо-чехословашка дружба...

Както виждаме, у българските народи се пазят дълбоки родствени връзки.

Боян-Мохамед с почести изпратил към родината им прибалтийските части, които се сражавали като за пример.

Оттогава латишите имат една поговорка, достигнала до наши дни. Ако някой от тях се прояви като прекалено войнствен, го питат: - Ти да не си служил в България? Естонците казват - смел като българин. Литовците също имат поговорка: "Смел е немецът, докато не дойде българин". Работата е там, че българските воители от Прибалтика у своите народи ставали феодали и управници, борещи се за независимостта на своите земи. Така, че за литовците "българин" е литовецът, върнал се от военна служба. Тия поговорки събрал при пътуването си из Прибалтика Амир Ашняка. Припомняме, че и без прибалтийските воители в България живеели много прибалтийци; те населявали стотици български аули.

През пролетта на 1240 г. 90 000-дна армия на Гуюк и Менгу тръгнала по маршрута Буртасия - устието на Волга - Дагестан. В края на май те проследили Бачман и го убили. Но Гуюк така и не открил резиденцията на Биркаите на Кавказ.

Убийството на Бачман предизвикало гнева на всички българи и киевските барини решили да не предават Киев без бой. Татарското нашествие към Киев зациклило в началото на септември на Курсунските укрепления и Батий трябвало да викне на помощ Гази-Барадж Баринтай. Гази-Барадж успял да уговори защитниците на укрепленията (има село Куршуна у нас, бел. прев.), които едва стоели на крака след непрекъснатите боеве, да преминат на служба към Батий и Берке, след което татарите успели да стигнат до Киев и да го обкръжат.

Барините лесно отбивали штурмовете и изглеждало, че градът ще устои. "Изведнъж сред бежанците, 200 000 на брой, укриващи се в Киев от татарската напаст, се намерил главатар - някой си Васил (Василий в случая), поп, който проповядвал за близкия край на света. Той призовал хората да очистят града от неверниците (тоест от барините, от които една част били в исляма, друга тангристи, а трета православни богомили) и всички заедно да приемат мъченическа смърт в битката с друговерците, за което Бог щял да им опрости греховете и да ги прати в рай. В средата на месец Кавес (ноември) бежански тълпи започнали да изискват заминаването на барините от Киев и даже да ги нападат, баринският командир Асхад се обърнал към баринския вожд, баща си Нардуган с молба: "- Или дай разрешение да избием смутителите, срещу което е Иджим (Дмитрий, киевски наместник на галицкия княз Даниил), или ни позволи да напуснем Башу (Киев)." Нардуган не искал да разваля отношенията си с Даниил и разрешил на Асхад да излезе от Киев. Гази-Барадж осигурил извеждането на барините в лагера на Нардуган в Българската гора (до Киев). Заедно с тях излезли и част от киевляните и воините на Иджим.

Нардуган получил от Батай (Батий) тарханска грамота (освобождаваща земята от спорове и облагане с данъци) и отвел барините от Киев. Дмитрий смятал да предаде Киев на Батий, но Василий не му позволил и го арестувал. В схватката Дмитрий бил ранен. До началото на декември (нардуган) Батий изчаквал киевчаните да размислят, но чакането му омръзнало и дал заповед за атака. Бежанците се молели добре, но се сражавали лошо.

Татарите бързо превзели опорната стена, запалили града и за три дни го очистили от смутителите. Киевляните, които заминали с барините, Батий заселил в град Кан (Канев, най-после се изясни - бел. прев.), който станал нова столица на Кара-Саклан (Украйна). От владетелите на Байлак и Маджар (Полша и Унгария) Батий поискал да му плащат данък, а след

като те отказали - заповядал да бъдат атакувани. Гуюк бил против война с тези страни, където Натанови в последно време изградили силни позиции, но Батий не си отказал удоволствието да уязви съперника си. ("Нариман тарих", раздел IV).

След заминаването на половината татари към Полша и Унгария Буртаската армия на Юнус и Саксинската армия на Гали-Беркет разбили останалите и се обединили през февруари 1241 г. край Саричин (Царицин, Волгоград). Вестта за това предизвикала паника в монголския стан и Батий през лятото спешно връща армиите си от Римския път към Източна Европа. Българските армии минават в отстъпление: Буртаската - зад укрепената линия Карсун - Саран (Саранск) - Арчамиш (Арзамас), Саксинската - в Кавказките планини. Татарите опитват да пробият към тях, но без успех. Така в 1243 г. 100 000 монголи влизат през Кама в Казанска България, но загиват без остатък под ударите на камските барини и придошлите иллакски българи.

Батий бил доволен от случилото се: монголите, прикрепени към него, отслабнали и вече не можели да налагат волята си над него и господстваща роля в ордата на Батий взели българите от Алатай (Централна Азия) - бугури и итибаши. Макар итибашите през VIII век да напускат българството, значителна част от тях във Волжка България си припомнила българския произход и симпатизирала на волжките българи. По това време и волжките българи започнали да различават ак-бурджаните (бугури и "добри" итибаши) от татарите (монголите и "лошите", воюващи за Монголската империя итибаши), както и синовете на Джучи, които били склонни към съюз с българите, от останалите потомци на Чингиз. Същата 1243 г. Батий вече от името на ордата си сключва мир с Менгу (Мен) Булгар, с което признава независимостта на Казанска България. "Почти всички монголи на Джучи Батий преотстъпил на братята си Шибан (Шейбан) и Орду. Шибан с монголите си и итибашите живеел между Урал и Горен Каялък (Об от устието на Бия до Новосибирск), а Орду - между Аралско море и Бия. Двата били възпитавани от Чингизхан и монголския имперски двор и знаели за българите само това, че са врагове на рода Чингиз. Орду, за разлика от Шибан, някак разбрал от баща си, че българите са най-могъщия народ на света, а след бягството от Буляр през 1236 г. по време на рейда на Газан започнал и да се бои от българите.

Затова, когато синовете на Джучи започнали през 1243 г. да делят завоюваните земи, Орду взел най-отдалечената от Казанска България земя, а Шибан, който не се бил сблъсквал още с българите в голяма война, самонадеяно се съгласил да вземе Тургай (степта от Мугоджари до Горен Каялък) и с добавка Илекската област (без устието на река Илек). Беркачар, брат и най-близък приятел на Берке, също като него приятелски настроен към българите, по настояване на Берке получил Мирай - Южен Сибир, областта от Горен Урал до височините на Чулим. Същата година се провела среща между Беркачар и улугбека на Байгул и старши губернатор на цял Сибир Тайбуга, който се подчинил на Боян-Мохамед и сключили Вечен мир. Туки-Тимер (Тимур), друг брат на Батий, получил областта Туйган, разположена между Джам (Емба) и Кара-Кум (Задкаспието), а под временно управление му придали Северен Хорезм или Кардар. Туки-Тимер не таял неприязън към българите, затова и Батий го избрал за приятел и съсед. При дележа присъствали представител на монголския имперски лагер, също и Тур-Хатън (майка на Гуюк) и Бурсан, яростно мразещ българите. Той управлявал областта Голям Буляр, подарена на Менгу от Батий. Бурсан, когото българите наричали Буран, надзиравал Джучидите и бил доста опасен за тях. В разгара на делбата той заявил: "- Уважаемият син на Джучи (т. е. Батий) е длъжен да даде на моите монголи още една област, и то богата-Булярската е съвсем разсипана!", то Батий веднага му дал Илат - областта между устието на Волга и Терек...Орду сключил договор с Беркачар хората му да пазят кашанските (Кашан българите наричали областта на Орду) посланици и кервани, Туки-Тимер се договорил по същия начин с Берке - любимец на българите, а Бурсан и Шибан дори и не си помислили да си уредят отношенията с Боян-Мохамед, когото Гали-Беркет убедил да се нарича от 1240 г. цар на Менгу-Булгар, Сибир и Капкай (Кавказ). В същото време Гали-Беркет

започнал да се нарича улугбек (губернатор) на Кавказ. Казанските, агиделските, сибирските и капкайски (кавказки) българи продължавали да смятат областите на Бурсан и Шибан за неприятелски и стоварвали върху тях удари един след друг. В нападенията особено се отличили Алтънач и Гали-Беркет. Юнус през тези години на Великата война с татарите (1216-1256 г.) върнал на Менгу-Булгар земите на Унжайска губерния, така че връзката с Финландия и Карелия не се прекъснала до 1278 г. Всички хакани на Кипчак-Булгар внимателно следели за благонадежността на своите губернатори, андаши (васали) и съюзници, като се стараели навреме да потушават възникналите помежду им конфликти...

През 1252 г. от империята бил изгонен братът на Алак-Джан (Александър Невски) Джандар (Андрей), който се опитал да присъедини своята губерния към Алатай (Монголската империя). В 1277 г. българският хакан Менгу-Тимур бил подложен на натиск от страна на сина на Орду Керен, който обединил отгънялата след българските удари област на Шибан с тая на Орду в Кук-Йорте (Синята Орда). Разгневените на българите монголи на Шибан и съчувстващите им татари на Орду искали разплата с менгу-българите. Като се опасявал, че тези татари ще се съединят с татарите на Алатай (Монголия), Менгу-Тимер разрешил на кук-ординските татари да нападнат Менгу-Булгар за неплащането от цар Лаиш на ечке-булгарския (вътрешно-български) данък.

Между другото Лаиш изпратил парите към Сарай - столицата на хаканлъка (хаканат), но неизвестни разбойници нападнали царския обоз край Булгар-Базар и откраднали една трета от сумата. Нападението извършил синът на Шибан - Сунджек, но пратениците на Лаиш нямало как да го докажат...

Менгу-Тимер се отказал под натиска на татарите да чака около месец за още пари и пратил опасните за него чирлати (монголи) срещу Менгу-Булгар. Искелските улугбеги, на които Менгу-Тимер по заповед на Керен наредил да нападнат Менгу-Булгар от запад, завладяли Източна Унжа с градовете Талиб, Устюг, Тотма и отрязали Менгу-Булгар от Тавиштай (Финландия) и Карелия. Част от Източна Унжа била в ръцете на новгородците, но те я завладяли само за да не попадне в ръцете на балинците (в случая ростовчани, суздальци). Използвайки момента, в който половината менгу-български сили се отправила на бой с балинците, вождовете на кук-йортайските чирлати Сунджек и Коръм-Тимер преминали Чулман (Кама). Сунджек обсадил Кашан и отстъпил обратно само след смъртта на Коръм-Тимер, но през 1278 г. отново навлязъл във Вътрешна България заедно със сина на Сартакай Сасе-Буга. Сасе-Буга тръгнал на война с нежелание, по нареждане на чичо си Керен, който обичал само Сунджек и затова при обграждането на Сунджек от барини и иллакци край Улуг-Булгар не помогнал на Шибановия син с нищо и бързо отстъпил. В двете сражения българите убили и пленили към 100 000-ди чирлати (монголи) или татари. Това отслабило Керен и засилило влиянието на Менгу-Тимер. Той подчинил Керен на властта си и отново станал добър и сърдечен към българите...

"От оцелелите татари по-късно Тимур-Кутлуг сформирал 30 000-дна армия и през 1398 г. завзел и разрушил Улуг-Булгар (Велики Булгар на Волга). След това армията взел под свое командване Идегей, от когото се отрекли ногайските българи, потомци на итибаши и бугури. През 1407 г. татарската армия по заповед на Идегей отново разрушила Улуг-Булгар. Това бил отговорът на хаканатските власти за неплащането на вътрешно-българския данък от менгу-българите, но за българите този град бил светиня и барините с иллакските българи решили да отмъстят за тия варварства на татарите. В 1420 г. барини и иллакци заели двата бряга на река Урал и нападнали татарската армия на Идегей заедно с хакана Кадир-Бирде. Татарите помели войската на кипчакските българи, но попаднали под ударите на барините и иллакците. Част от татарите останала на бойното поле, а другата, която се опитала да избяга през Урал, я застреляли и посекли направо във водата. Идегей опитал да се скрие в камъша, но бил намерен и застрелян. В началото той бил славен българин, но после тръгнал по хлъзгавия път на измяната към собствения си народ и стигнал дотам да напада Улуг-Булгар...Оттогава в Кук-

Йорте нищо не се чувало за татари, единствено в яда си кук-йортайците понякога наричали така уйгурите. В западната част на Кипчак-Булгар - Ак Йорте - последните татари на Бурсан били изстребени още при Батий от Гали-Беркет. Сведущи по въпроса хора казват, че Тимер-Кутлуг все едно щял да нападне Улуг-Булгар, даже и ако му бяха платили ечке-българския данък - той служел на Аксак-Тимер и получил от него заповед да унищожи града, светлината на цял свят..." (Юсуф ал-Булгари. Добавки към Нариман тарих.)

Как следва да се отнасяме към Кипчак-Българската държава (хаканат) и царете ѝ - хакани? Като към българска държава и към български императори. "Да, отношенията на хаканата с Менгу-Булгар не винаги били приятелски, но нима българите винаги са били приятели помежду си? Батий и приемниците му наричали своята земя България, а себе си - български владетели и вождове на българите. Кипчакските българи приели исляма и запазили обичаите на българските тюрки и езика им. Така че Кипчак-Булгар, който владеел Искел (Рус, да напомним - бел. прев.) и Хорезм е истинска българска държава, чиято история българите по света трябва да изучават и знаят". (Даиш Карачай ал-Булгари, Нариман тарих, раздел IV). Би било чудесно да знаем и историите на Литва и Полша, бивши васали на Кипчак-Булгар и Казанското българско царство (1437-1552 г.)

"Сближаването на бугурите и итибашите породило три нови български групи: нугаите, узбеките и киргиз-казахите. Всички те до 1481 г. се наричали българи и се подчинявали на българския хакан Ахмат. След гибелта на Ахмат - последният могъщ хакан на Кипчак-Булгар групите на узбеките и киргизите постепенно под натиска на различни обстоятелства излезли от българлъка". (Юсуф ал-Булгари. Добавки към Нариман тарих.)

Няма да се спираме подробно на историята на Менгу-Булгар и Кипчак-Булгар през XIII-XIV век - тя се съдържа в "Джагфар тарих" и в ненадминатия труд на Б. Д. Греков и А. Ю. Якубовски (литовски българин) - "Златната орда и нейният упадък" (М-Л., 1950 г.) Ще добавя само, че под натиска на волжките българи Кипчак-Булгар при хаканите Берке (1256-1266 г.) и Узбек (1312-1342 г.) станал ислямска държава. "По съвет на bankerите Биркай Лаиш не тръгнал да си връща губещите за Менгу-Булгар унжайски земи, но получил разрешение от Менгу-Тимур отново да изисква от Балин (в случая Североизточна Рус) прословутия ростовски - "джирски" данък.

След смъртта на Тимур-Менгу (1226-1282 г.) балинските губернатори престанали да плащат тоя данък. Когато на власт дошъл хакан Тохта (1291-1312 г.), по негова заповед кук-ординските българи помогнали на казанските в 1293 г. да вземат със сила от Балин неизплатените на Менгу-Булгар пари"...По името на вожда на кук-ураите на Дутан (Дюдень от руските летописи) тази война получила името "Дюденева рат". Значителна част от събраните насила пари отишла за застрояването на Улуг-Булгар с великолепни каменни здания - дворци, мавзолеи, бани (по Нариман тарих, раздел IV).

През 1391 и 1395-1396 г. върху Кипчак-Булгар се стоварила огромната войска от средноазиатски монголи на Аксак-Тимер. Неговите нашествия също били наречени от българите "татарски". Натанови забелязали Аксак-Тимер още докато бил, както и Джумран, успяващ разбойник, платили изкачването му на власт в Самарканд и го пратили да унищожи напълно Кипчак-Българския хаканат и населението му. "Войските на Аксак-Тимер изклали около 3 000 000 българи и унищожили 120 града и 5000 селища за радост на кредиторите му Натан". (Юсуф ал-Булгари. Допълнения към Нариман Тарих.)

След Тамерлановите (Аксак-Тимерови) погроми Кипчак-Булгар така и не се възстановил, из просторите му бродели само кочегари. За капак на всичко започнала дълга и кръвопролитна борба на българските джучиди за престола на Ак-Йорте в Сарай. "В разгара на междуособиците през 1437 г. хакан Улуг-Мохамед, приеман син на Джелалетдин (син на Тохтамиш) присъединил към Менгу-Булгар своята част от Кипчак-Булгар - от Дон до Самара. Съперниците му не нападнали Менгу-Булгар и от 1437 г. страната се наричала Казанско-Българско царство. Владетели станали потомците на Хабдулла Челбир - Ашрафидите, които

носели титлите "български царе и емири". Казанското царство, за основател на което се смята Ашрафидът Ябък-Мохамед (1437-1468 г.) започнало бързо да укрепва и по този повод Биркай спрели да финансират биещите се помежду си кипчако български хакани и започнали всячески да подпомагат северните и казанските българи. До гибелта на хакана Ахмат Казанско-Българското царство било васално на Кипчак-Булгар и му плащало данък.

Използвайки умело междуособиците в Кипчак-Булгар, московският велик княз Иван III в 1480 г. отказал да плати десятък и да се подчинява на Кипчако-Българския хаканат. По този начин Великото княжество Московско (Балин, Московия) станала самопровъзгласена държава. "След като получил през 1480 г. съдействието на Натанови, Алаша (Иван Трети) придобил смелост и заедно с хората си ограбил и изгонил от Балин (Московия) 800 000 българи. Докато клетниците пеша, без оръжие, без никаква охрана и средства за съществуване преодолявали стотици версти по глухите балински пътеки, тъпни от въоръжени с кой каквото има чумаци (руски мужици) ги нападали и убивали заради хубавите дрехи. Така чумациите, сред които имало жени и дори момичета, избили около 300 000 ограбени от Алаша българи. Никой не отмъстил за това престъпление - ни Ашрафидите, воюващи по това време един с друг; нито хакан Ахмат, който решил да върне Мосха (Москва) под Кипчакска власт не с меч, а с уговорки..." (Юсуф ал-Булгари. Допълнения към Нариман тарих.) Във връзка с това си спомняме Чечня, която се осмели да стане, по пример на Московията на Иван Трети, самопровъзгласила се държава. Впрочем нито едно българско правителство не признало за държава Великото Московско княжество.

Българските царе отказвали дори да си пишат с московските управници и връзката на България с Москва се поддържала чрез казанските губернатори, които заедно със сибирските и астраханските били подчинени на казанско-българските царе, също имали правото да се наричат царе на своите губернии. Тази традиция била още от Велика Волжка България, където губернаторите на Саксин, Мардан-Беллак, Сибир и Байтюба имали право да се наричат царе на своите губернии.

След 1480 г., когато Московия излиза незаконно от Кипчако-Българския хаканат, Крим и Причерноморието се обединили в Кримското ханство, голяма част от Ак-Йорте влязла в състава на Казанско-Българското царство, а Кук-Йорте станала владение на узбекските ханове. Още по-късно узбеките се раздвоили на узбеки и киргиз-казаки (казахи). Ето към какво води отказът от общото име българи. Веднага щом узбекските ханове спрели да се наричат "български царе", узбеките започнали да се разделят едни от други.

Веднага след болшевишката забрана през 1920 г. на названието "българи" мюсюлманите в Русия (бившата Велика България) почнаха да се делят на мишари, тептяри, ногайбаки, бесермени, сибирски тюрки, казански тюрки, крешени и така нататък. Опитите на болшевиките да наложат върху българите името "татари", което значи "ад" и "излязъл от ада" (вероятно най-силната българска ругатня), се провалиха позорно. Сега във Волжка България само шест човека с пяна на уста се наричат "изчадия адови". (Х. Минегулов и др.) Погледнете ги и ще видите сами, че те не лъжат, че наистина са дошли "оттам".

Владетелите на Казанско-Българското царство Ашрафиди, както и представителите на други династии по света, честичко враждували един с друг, като забравили, че най-уязвимата западна граница на Казан-Булгар не била укрепена. През първата половина на XVI век в Планинска България на територия, влизаща в Казанското царство (канлък), живял феодалът Ширдан, син на Салават. Канлък означава база, основна ставка на царя. Русите превеждат думата канлък като царство, но царство на български тюрки е пашалък или хаканлък. Казанският канлък бил основна база не на Ашрафидите, които се наричали български царе или канари (да си припомним предизвикалата нестихващи и до днес спорове уж иранска титла за престолонаследник "канартекин", като такин или джакин си е чисто българска, засвидетелствана в "Джагфар тарих" титла за принц - бел. прев.), а на казанските губернатори. Ширдан бил много богат, но почти всичките си доходи насочвал към създаването на западен

укрепен район на Казан между Чебоксари и Куман (съвр. Свияжск.) Към 1505 г. Ширдан все пак успял да укрепя района и оттогава московските войски, тръгващи срещу Казан, започнали да губят при преминаване през Ширданските укрепления една четвърт до една трета от своите бойци, както и целия си воински плам.

Ширдан не поискал нищо от Българската държава и със свои средства издържал около 30 форта и 15 000 техни защитници. Разбира се, за 5-10 години Ширдан би се разорил, но за благородното му дело научили Биркай и започнали да финансират начинанието. В началото на 30-те години губернатор на Киче-Буртаската или Симбирска губерния станал емирът Чура Нариг (Чура Нариков), завербуван от натановските левитски емисари. По задача от Натаните Чура Нариков започнал системно да вреди на българите. "Натанови с помощта на вербуваното от него боярско семейство Шуйски придобили решаващо влияние в Балин (Московия) и поискали да присъединят Казанско-Българското царство към Мосха (Москва)". (Юсуф ал-Булгари. Допълнения...)

През 1531 г. Чура се сговорил с казанския губернатор Джан-Гали и чрез съд постигнал предаването на Ширдановите владения към Симбирската си губерния. За нещастие Ширдан не бил тархан (вотчинник - наследствен собственик) и Чура, след като заграбил владенията му (районите Урмар, Канаша, Батирево и Буинск), го лишил от арендаторски права и го оставил без нищо. С част от хората си обиденият Ширдан се преселил в Чали-Черемшанска губерния, където била и ставката на Ядкар Кул-Ашраф. След изгонването на Ширдан Чура хладнокръвно разрушил структурата на Ширданския укрепен район и руските войски безпрепятствено стигали до Казан. Повече от 10 000 бойци на Ширдан от Урмар, Канаш, Батир и Буа отказали да се подчинят на Чура Нариков и започнали да воюват с него. Водел ги Хабдул-Халик Чирмиш, хилядник при Ширдан. Казанският губернатор Сафа-Гарай (Гиряй) усетил незащитеността от запад и в края на 1530-те години след превземането на 15 руски крепости на запад от Казан предложил на Казанското Народно Събрание да въведе градски или крепостен данък за усвояването на тия крепости и за издръжката на български гарнизони в тях.

"След като получил решително "Не!" през 1539 г. на молбата си за въвеждането на градски данък, Сафа в 1541 година отново превзел тия крепости и отново се обърнал със същата молба към Казанския Кинеш. И отново му отговорили с "Не!". Тогава в 1546 г. Сафа еднолично въвел в Казанска губерния градския данък, но бил свален веднага от лидерите на казанското общество. Сафа си върнал длъжността губернатор на Казан само с цената на обещанието никога повече да не повдига въпроса за градския данък, който можел да спаси Казан от нападенията от запад". (Юсуф ал-Булгари. "Допълнения към Нариман тарих".)

Истинска трагедия: двама патриоти на България - Ширдан и Сафа правят всичко, за да предпазят Казан от агресията от запад, а оялото се казанско общество ги разорява и изгонва (жизненият стандарт на обикновените българи превишавал пет пъти този на руската средна класа).

В интерес на истината Сафа успял да изобличи измяната на Чура Нариков и той бил осъден на смърт в 1456 година. Новият симбирски губернатор Алтън Нариков, макар и назначен от самия Ядкар Кул-Ашраф, също се оказал агент на Натанови. "Кул-Ашраф бил храбрец и добър поет, но лош психолог и негоден като политик и пълководец. Остарелият Ширдан му предложил да вземе под свое командване армията на Хабдул-Халик и да разбие с нея Мамед Ашраф (съперник на Кул-Ашраф), който в желанието си да запази царската си власт бил готов да предаде на московците половин България, но Кул-Ашраф не се решил дори и на тази стъпка, защото "не искал нови междуособици". Междувременно натискът на русите ставал все по-явен. През 1551 г. казанското правителство на Мохамедяр и госпожа Сююм (Сююмбике), подчинено на Кул-Ашраф, паднало и новият владетел на Казан Мамед Ашраф за благодарност на оказаната му от русите помощ дал на Москва всички дяснобрежни земи на България от Волга до Дон. Руската армия безпрепятствено преминала до Куман, който Чура Нариков разрушил, и построила крепостта Иван-Город или Свияжск. "Донските барини искали

да тръгнат към Казан и да накажат предателя Мамед, но ги нападнали - срещу Натановите пари от Москва - донски казаци и така "казанската работа" си останала несвършена. "

Глава X. САМАРСКОТО БЪЛГАРСКО ЦАРСТВО (1552-1740 г.)

"През 1552 г. Аладжа (Иван IV Грозни) събрал всичките си войски - 500 000 души, тръгнал към Казан и го превзел". След падането на Казан Казанското Българско царство започнало да се нарича просто Българско или Самарска България, тъй като център на България станала областта на река Самара. Резиденции на новия български цар Хусаин Байрам-Гази (1552-1569 г.), син на Кул-Ашраф, станали Уфа и Камъш-Самар, наричан още и Самар-Булгар. В опитите си да си върне от русите Казан и Планинска България (деснобреговата област на Волга) Хусаин започнал в 1553 г. Ловджийската война (1553-1557 г.), но претърпял неуспех. Северна граница на България станала река Кама, по чийто два бряга охранявали смесени руско-барински патрули. Все още цял Сибир до Тихия океан оставал български...В периода 1579-1584 г. българският цар Шейх-Гали (1569-1584 г.), син на Хусаин, отново опитал да върне на българите Казан, но бил победен и заминал за Бухара, като оставил на трона новата династия Тукаеви. До 1582 г. Тукаите били губернатори на Улу-Буртас (Саратовска област, югът на Пензенска област и североизтокът на Волгоградска област), както и старши губернатори на югозапада на Българското царство - "Хазарска България". В Хазарска България влизали губерниите Улу-Буртас, Малик-Суба (придонската част на Волгоградска област), Агатир (териториите от южната част на Тамбовска област до Горни Бузлук), Чирши-Суба (Липецка област) и Астархан (Астраханска област). Ударна сила на Тукаите били донските барини и чиршийските казаци на Саръ-Азман. Именно те през 1554 г. нападнали руския флот, идващ към Астрахан и в 1556 г. изтикали русите от Астрахан. На русите се наложило отново да го превземат. Чак през 1582 г. руските войски в съюз с донските казаци принудили Тукаеви, донските барини и половината чиршийци и другите българи от Предволжието - всичко 500 000 човека - да преминат на левия Самарски бряг на Волга.

Скитащите българи, които уседналите българи наричали нугаи (ногайци) от времето на Нурадин, син на Идегей, били подчинени на България, но московското правителство предпочело да контактува чрез техните вождове с Българското царство. Следва да добавим, че в повечето руски документи самарските българи биват наричани ту ногайци, ту каракалпаци или пък башкири. На самарските българи не им било до това: те се радвали, че Московия се спряла до Кама и Волга и им позволила да запазят Българското царство. Повечето башкортци се подчинявали на царете на Самарска България, а малцинството в Башкортския север имало двойно поданство - руско и българско. За да не дразнят русите, Тукаите не поискали обратно Уфа, която русите взели в 1584 г.

Уралските казаци, основно православни, официално се водели независими, но носели известна служба на Московия и съгласували действията си с Тукаеви. За цялото време на съществуването на Самарска България не е засвидетелстван нито един казашко-български конфликт. Казашките атамани не криели, че им било по-добре да имат за съседи българите, отколкото московците. ("Послание от казашкия атаман Нечай и всички задволжски народи до Садир, цар и сеид на българите". Юсуф ал-Булгари) В началото на XVII век в Самарска България се преселили от Кук-Йорте калмиките - смес от българи и монголи (от българската дума калмак, което значи смесен). Повечето калмики отлично знаели български тюрки и изпълнявали вярно обещанията си, затова Тукаите им разрешили да заемат част от Бушкай (територията между Урал, Волга и Каспийско море). Калмиките се смятали за васали на България и русите ги наричали "български татари".

Основна част от доходите на България идвали от Сибир. Но в 1557 г. българският гуверньор и сибирски цар Ядкар се наговорил с тъста си - ногайския вожд Исмаил, който

предателски преминал към Московия, и се обявил за поданик на Москва. Подразбира се, че България не можела да преглътне загубата на Сибир, затова цар Хусаин предложил на узбекския хан Кучум да накаже изменника Ядкар и да заеме неговото място. Кучум се съгласил с радост, през 1563 г. убил Ядкар и Хусаин го обявил за новия български губернатор и цар на Сибир.

Със средствата, придобити от Кучум, Хусаиновият син Шейх-Гали въоръжил 50 000 бойци и се опитал през Чирмишката война (1570-1574 г.) да изтика русите от Казан, но без успех.

Комбинативността на Кучум, който в 1563 г. взел втора фамилия ал-Булгари, позволила на Шейх-Гали да формира към 1579 г. втора войска, която в Бардимската (Партянска) война (1579-1584 г.) отново опитала да възвърне Казанска България, но и този път претърпяла поражение и отстъпила от Бардим (днес Йошкар-Йола) в Самарска България. В отговор Иван IV заповядал на руските промишленици и собственици на значителна част от Прикамието Строганови да отнемат от българите Сибир. Строганови събрали 5000 войници и ги изпратили в 1582 г. начело с казашкия атаман Ермак срещу Кучум. Ермак загубил 1000 от тях по пътя през Булгартау (Урал, Българските планини) и взел града Себер-Газан или Къшлък. През зимата там измрели още 2000 от тях.

Общо за 1583 и 1584 г. Ермак загубил от глад и сражения със сибирските българи още 1500 души. През 1585 г. Ермак и отрядът му попаднали в засада на Кучум и загинали. (Данните са по Юсуф ал-Булгари). Останалите живи от армията на Ермак - всичко 90 човека, бягали в паника от Сибир. В 1586 г. московският войвода В. Сукин започнал да завладява Сибир отново и превзел Тюмен. Следващият московски отряд на Д. Чулков завзел местността край Себер-Газан и в 1587 г. вдигнал град Тоболск. Кучум удържал част от Сибир и охранявал пътуващите натам и обратно български кервани до 1601 г. През 1601 г. Кучум усетил приближаването на смъртта си и се отправил на поклонение в Улуг Булгар, където починал. Погребали го в мавзолея на Великите български герои редом с Алмъш, Кул-Гали, Мохамедяр, Тохтамиш, Берке, Узбек... (Юсуф ал-Булгари).

Повечето от царете на Самарска България също са погребани в този мавзолей. Ето представителите на династия Тукаеви, управлявали в Самарския период на Българското царство (1584-1740 г.):

1. Саръ-Бахадир Тукай (1584-1588 г.)
2. Джан-Гали, син на Саръ-Бахадир (1584-1588 г.)
3. Садир, син на Джан-Гали (1619-1649 г.)
4. Джагфар-Гали или Сеид Джагфар, син на Садир (1649-1684 г.). Разказал историята, записана от бахши Иман
5. Мурад-Худжа Султан, син на Сеида Джагфар (1684-1713 г.)
6. Саръ-Сеид или Сеид-Батир, син на Мурад-Худжа (1713-1722 г.)
7. Акай (Батай), син на Саръ-Сеид (1722-1739 г.)
8. Карасакал, син на Саръ-Сеид (1740 г.)

Главни резиденции на Биркай били Сарай-Берке (от 1256 г.), Вилнюс (от 1360 г.) и Бахчисарай (от 1560 г.) До 1554 г. не финансирали Москва. От 1554 г. Банка Биркай спряла финансирането на Българското царство и дали предпочитанието си на Иван IV, защото той скъсал връзките с Натанови и дал на Биркай контрола над руския пазар. По указания на Биркай Иван IV започнал война с Ливония, а по-късно и с попадналите под контрола на Натанови Полша и Швеция. Имаме десетки хиляди историци, а никой не се досети, че т. нар. "опричина" на Иван Грозни е била просто изчистване на Московията от Натановите агенти (посочва Юсуф ал-Булгари)...

След смъртта на Иван Грозни Биркай подкрепили властта на Борис Годунов.

(Липсата на части от текста е неприятно нещо, но...няма как (бел. прев.)

.... Багур имал Салим като роден баща, а Салим - като брат. Салим приобщил Багур към търговските дела и на 20-годишна възраст той сам водел керваните на Търговски дом Ураз. През 1704 г. руският цар Батир (Петър Първи) нарушил Сибирския договор с България и забранил търговията на България със Сибир, Багур водел българските кервани като свои собствени.

В Ак-Балин (Якутск) на нашите търговци помагал българският емир на Ак-Балин и Урай (Саха и Далечния Изток) сакал Сарандък и потомците му, в Бурджат (Бурятия, Източен Сибир и Предбайкалието) бил българският емир аракитай (бурят) Ахей и потомците му. Аракитеите, както и сакалите, са български племена, говорещи бурятски и български тюрки. Сарандък Булгарук отначало живеел в Ак-Балин, но след идването на русите се изместил на два-три дни път оттам. Хората му спокойно ходели към устието на Иляна (Лена) и Хинди-Хирка (Индибирка), до Кънчадал (Камчатка) и Акат (Охотск), като изминавали по 3000 версти, както ние отиваме до съседното градче на три версти път. На сакалски диалект Иляна значи Майката Родина, хинди или хонди-българин, хирка е река, укат или акат е кит... Всички тези думи се намират в наречията на български тюрки...

Известни потомци на Сарандък, приели родовия ислям, били синът му Шарък, неговият син Малик, неговият син Барик, неговият син Халик. За последен път Халим видял остарелия Халик в 1729 г., когато той дошъл при него с кервана на Багур. Докато Багур давал подкуп в Якутск на когото трябва за да отворят пътя, Халим и Халик мирно беседвали в в юртата на домакина за различни неща. Така между другото Халик споменал на Халим как при тях дошъл пиан поп, за да ги преведе в християнската вяра и изгорил молитвената им юрта.

След това попът паднал и заспал, понеже бил доста нетрезвен... Като изтрезнял, Халик му казал, че в молитвените си юрти сакалите пазят подаръците за войводата, чиновниците и поповете. "Според нашите разбирания - тълкувал на попа Халик – руските пратеници са като пратени от бога, затова събираме подаръци за тях в храмовете си". Той налял на измъчения от махмурлук поп кана брага и той, след като дошъл на себе си, се извинил за безобразното си поведение след войводското угощение. За благодарност попът не започнал да покръства сакалите, а наредил на всички мюсюлмани да говорят на руските пратеници за своето кръщение и да се наричат пред тях само с християнски имена. Повече мечети не били палени от попа - нали там народът събирал подаръците за него. За да не заловят руските пълномощници сакалите по време на мюсюлманска молитва Халик собственоръчно изрисувал на обратната страна на ритуалния поднос красив арабски надпис с думите: "Няма друг Бог освен Бога и Мохамед е негов пратеник", а на лицевата страна бил пророкът Гиса (Христос) с майка си.

Обикновено подносът стоял с лицевата си страна към хората, но ако внезапно се появили руси, тогава го обръщали и Халик разказвал на хората за Исус с думите от корана. Подучен от Халик мюедзин подавал на дошлия русин голяма кана с брага (вид ферментирала напитка, нещо като бира от мед или плодове - бел. прев.) и му казал: - Пий за Исуса! Русите изпивали питието и си тръгвали спокойни. За да няма безобразия, Халик /Иляс, Илия им подставял бедни жени. След заминаването на "гостите" Халик обдарявал беднячките и те оставали доволни. Беднячките толкова харесвали подаръците, че понякога се биели помежду си за правото да ублажат "гостенина". Родът Сарандъкови имал добра репутация сред якутските войводи и винаги били канени на тържествените посрещания на столичните ревизори. Халим подарил на Халик за такива случаи разкошен бухарски халат и старецът засиял от щастие. На раздяла с кервана Халик заплакал и казал, че не знае дали ще доживее да се видят отново... Халим не можел повече да пътува към него, защото от 1730 г. русите започнали подробно да проверяват керваните за пътуващи мюсюлмани...

Ахей владеел района между опорния пункт Югари-Иляна (Верхоленск) и езерото Байкал. Негов син бил Анбал, негов син - Уран, негов син - Нуран, негов син - Дайран... Ахей преживял 110 години, до сватбата на правнука си Нуран и често казал, че лековитата вода от двете му

реки с еднакво име Булгартай, т. е. Българска река, му осигурила дълъг живот...Ахей дълго не признавал руската власт, която донесла на бурятите, сакалите и сибирските имена (евенки; кара-имен са Балканите, ак-имен са Алтай и Хималая, от Манчжурия на север следват сибирските именци.... бел. прев.) само дивашки побоища, грабежи и нечувани унижения. Когато войводата на Югари-Иляна поискал от него да му плаща данък, Ахей сам обсадил укреплението и му предал следното:

- Ти трябва да ми плащаш, задето си се заселил на моя земя!

Българската власт, която не искала нищо от народите на Сибир, а им помагала по всякакъв начин, била сменена от руската, която ежедневно ограбвала сибиряците, издевателствала над тях и смятала, че ѝ пречат.

Кой би могъл да гледа равнодушно такова нещо? Особено трудно било да търпят игото на русите на тези потомци на Ахей и Сарандък, които се изучили в Самарския университет. След рая на България заетият от русите Сибир изглеждал като ад. Желаящ да помогне поне с нещо на сибиряците Мурад-Худжа през 1704 г. започнал отчаяна война с русите. Биркай, които финансирали войната на Джан-Гали срещу Шуй-Паша (Цар Шуйский) и полските наемници, отказали да дадат пари за война срещу Русия - по това време цар Петър воювал с Натановите наемници - шведите.

През 1730 г. властта в Русия взела левитската наемничка Ибан-Къз (Анна Йоановна) и Биркай отново почнали да помагат на България. Анна Йоановна не стояла в очакване българите да създадат силна армия и в 1735 г. пратила срещу Самарска България полковете си. За пет години руските войски унищожили всички български градове - не по-малко от 20, хиляди селища и половин милион българи. Над 200 000 самарски българи избягали в башкортските гори, а повече от 700 000 - в степите на Кангил (Западен Казахстан). (по Юсуф ал-Булгари)

През лятото на 1740 г. руските части с боеве изтикали последния български цар Карасакал оттатък река Урал.

Самарска България останала последната българска държава в света: в края на XVI турските еничари окупирали цялата Дунавска България и я лишили от независимост, а в края на XVII век руските власти ликвидирали Керман-Българското царство (Касимовското ханство), съществуващо от 1445 г. И ето - в 1740 г. била унищожена и Самарска България - и то така, че от нея останало само голо поле.

Глава XI. ВОЛЖКИТЕ БЪЛГАРИ В БЪЛГАРСКАТА ГУБЕРНИЯ НА РУСИЯ (1708-1920 г.)

Волжките българи се запазили само около Казан, Кан-Керман или Киче-Булгар (Касимов), в Урал и в Сибир.

През 1740 г. на власт в Русия дошла Батир-Къз (Елисавета Петровна), която решила да не приеме пари нито от Натанови, нито от Биркай. Тя не таяла неприязън към българите, просто намислила да ги покръсти. Покръстването "по руски образец" заплашвало българите от пълно изчезване. Работата е там, че само две религии - старогръцкото православие и сунитския ислям са помагали на българите да оцеляват в сложния човешки свят.

Всички останали вери унищожавали историческата памет и култура на българите. Безследно са изчезнали стотиците хиляди българи, които приели католицизма, протестантството, шиизма и руското православие.

Така волжките българи-мюсюлмани оказали съпротива на руските покръстителни, които получили всички права на кръстоносците - употреба на сила, оръжие и подкупи. Българската съпротива повела партията на Българските Божи воители, която се развила от зародилото се в

Самарска България военизирано патриотично движение.

Бившият водач на Божиите воени мулла Мурат, брат на Карасакал, след разгрома на Самарска България избягал с част от тях в Башкорт, където движението прераснало в нелегална освободителна партия на Българските Божи воени. Българите трябва да помнят този велик човек, спасил волжките българи от насилствено покръстване. За жалост в партията влезли предимно казански и башкортски българи, както и малко от Чебоксарския и Царевококшайския райони. Така тези българи, които сега наричат чуваша, марийци, мордвини, комяци и удмурти, се оказали беззащитни пред лицето на руската кръстоносна агресия и попаднали под губителната за българите власт на руското православие. Освен тях кръстоносците на Елисавета Петровна оправославили също и българите-сакали (саха), както и бурятите. Нова трагедия - ако за пет години руските "чудо-богатири" успели да убият близо 500 000 българи, то кръстоносците на Батир-Къз за десет години (1740-1750 г.) накарали да позабравят българството голямата част от българите в Русия - поне 3 000 000 души!

Как успели да се спасят от насилствено кръщение казанските българи и башкортските остатъци от самарски българи? Цели техни общини влизали в партията на Българските Божи воени и под ръководството на емисари от тази партия - акмюриси - създали множество бойни групи. Ненапрасно Ленин казал: "Срещу силата трябва сила!" И така, в казанските и башкортски райони кръстоносците срещнали мощна организирана съпротива.

Отначало младите хора - кандидат-членове за бойните групи предлагали на покръстителите просто да се махат.

Те, понеже били свикнали с безропотното подчинение на тълпата, отказвали - а тогава се заемали за работа бойните групи на партията на Божиите воени. За начало кръстоносците просто били набивани - не до смърт, а до сериозен уплах. Поповете с напикани гащи тичали да се жалват на войводите, които пращали наказателните си отряди. Тези отряди вече били атакувани от засада край селищата от Божиите воени, които стреляли точно с всички тогавашни видове оръжия. "Командите" на войводите се принуждавали да бягат, а в Центъра съобщили за десетки случаи на нападения над попове и отряди край Казан и Башкорт, за разлика от покорността на населението по други места. При такива случаи царицата предлагала засега да бъдат оставени на мира българите около Казан и Башкорт и усилията по покръстването да се насочат към "покорните и слабо съпротивляващите се." След някое време покръстителите, водени от Лука Конашевич, повтаряли набезите си към Приказанието и Башкорт, но отново получавали организиран отпор от Божиите воени на мулла Мурат. Около 1747 г. Лука загубил търпение и поискал от царицата редовна войска, която да унищожи всички български мечети.

Елисавета Петровна пратила във Волжка България 100 000 войници, под чиято охрана покръстителите по най-варварски начин съборили няколко хиляди мечета, мавзолеи, гробища и архитектурни паметници. Такова издевателство над народа никога и никъде повече не се е случвало по белия свят. Едва ли руското православие ще успее да измие от лицето си срама от тези кръстоносни "подвизи". При разрушенията били пребити до смърт повече от три хиляди престарели хора, които с телата си препречвали храмовете. В отговор на това през 1748 г. Божиите воени извършили няколко нападения срещу покръстващите и убили над 30 от тях. Същата година била подпалена и базата на Лука Конашевич в Казан - Семинарията. Огънят преминал върху съседните сгради и цялата руска част на Казан изгоряла. Това вече било прието на сериозно и Батир-Къз наредила да бъде изведена войската от Казан и Башкорт, както и да се прекратят събарянията на молитвени домове и други мюсюлмански паметници на българите. Царицата наредила на Лука да търси затънтените места със слаба съпротива и там да върши покръстване насила. Лука заедно с 4000 оставени лично нему войници започнал да прави набези из тези "тъмни" райони, с което невероятно озлобил българите. "В 1755 г. мулла Мурат възложил на емира на Башкорт Батирша и на вожда на барините Бик-Мохамед да възстановят Българското царство. В Башкорт царските власти провокирали народа към

въстание по-рано от предвидената дата. Като научил, че Батирша вече е започнал бунта, Бик-Мохамед заповядал на 12 000 барини да се съберат в Българския лес край река Ашняк до седмица с кой каквото има оръжие. Муллата на селището Елга разбрал за подготвяното въстание и съобщил за него в Казан. Казанският губернатор реагира светкавично: още в нощта на получаване на доноса всички налични сили - 3000 войници - се придвижили към Българския лес. След като прекарал дена край Нукрат-Идел (Нукрат-су, днес река Вятка), вечерта губернаторът възобновил придвижването и рано сутринта обкръжил Българския лес. Разузнавачите доложили, че там още няма никой. Тогава губернаторът огради главните барински селища и арестувал около 2000 барини. Появила се и руската конница, губернаторът оставил при нея половината си пехота, а с останалите отведе арестуваните в Казан. В същото време друга царска войска потушила преждевременното въстание в Башкорт и пак с предателска помощ заловила Батирша. Казанският губернатор повикал при себе си Бик-Мохамед и му казал: - Ти си от царски род; как успя да се свържеш с тая сган, която веднага те предаде и ми разказа всичко за тоя твой заговор? Разрешавам да избираш: каторга и смърт, или служба като командващ областната милиция. Ако избереш второто и не допуснеш бунта, ще прикрия замисъла ти и ще бъдеш оставен на мира! Бик-Мохамед се замислил и тогава губернаторът наредил в кабинета му да влязат избраницата на сърцето на бега и баща ѝ. Бегът много искал да се ожени за нея, но бащата не давал и дума да се каже за такова нещо; един богат казански мулла също я искал за жена. Губернаторът казал на бащата на момичето, че успее ли да склони бега към милиционерска служба, ще бъде пуснат на свобода заедно с дъщеря си, ако ли не - двамата ще изгният в крепостната тъмница. Изплашеният до смърт баща казал на вожда, че ако приеме милиционерската служба, ще получи ръката на дъщеря му. Бик-Мохамед се разплакал от щастие и приел службата... Две седмици събраните от Бик-Мохамед барини и хиляда войници давали караул край Българския лес, след това опасността от бунт отминала и милиционерите били разпуснати. За това, което се готвело край Рибната Слобода, никой не разбрал, а предупредените от Бик-Мохамед барини държали строго езиците си зад зъбите. Едно-друго стигнало до ушите на Елисавета Петровна и тя отправила запитване по повод подозрителното раздвижване сред барините. Находчивият губернатор отговорил, че раздвижването се дължи на подготвяната женитба на вожда им и предал на царицата верноподаническа покана за сватбата на Бик-Мохамед. Царицата прекратила разследването и пренесла вниманието си върху случая на Батирша. Като емир на българите той избягнал смъртната присъда, но попаднал в централния затвор на Русия - "Петропавловската крепост". (по Юсуф ал-Булгари). При опит за бягство от затвора Батирша загинал. Въстанието му стреснало царицата и я накарало да прекрати опитите за насилствено покръстване на българите. Така двамата герои - мулла Мурат и Батирша - спасили от покръстването и от гибелен край българския народ.

След даденото царско разрешение на казанските българи да се заселят край Оренбург през 1774 г. около 100 000 самарски българи се върнали в Самарска България и основали стотици нови селища. Много хора осъждат за антибългарски действия царете Батий, Гази-Барадж, Батир-Къз. В Южна България Батий възстановил Българската империя, Гази-Барадж ни е оставил своята българска история, без която нямаше днес да знаем куп неща, а Елисавета Петровна е проявила мъжеството да спре насилственото покръстване. Това не изкупва ли вините им? Лесно е да съдим другите... Екатерина Втора, която също е недолюбвана от мнозина, освободила от затвора арестуваните от царските власти мулла Мурат и разрешила на българите свободно да изповядват исляма и да имат своя национална автономия начело с Духовното управление по мюсюлманските дела. Бих напомнил на зловните критици на Екатерина Втора, че при нея българският водач-мюфтия (така нарекли предишните управници-сеиди) управлявал милиони българи от Крим до Китай. Обърнете внимание: мюфтията е наш, български, училищата и школите - български, фабриките и заводите - наши, корабите - наши с изключение на случаите, касаещи империята - какво още? Неслучайно българският народ

наричал Екатерина Втора Аби-Паша (Царица-майчица)...В началото на XVIII век Петър Първи (1684-1725 г.) разделил Русия на няколко губернии, като в Европейската част най-голяма била губернията с двойно име - Казанската или Българска губерния. Интересно е, че руските власти предпочитали да я наричат Казанска, докато 15 000 000 българи от 1708 до 1917 г. наричали тая губерния само Българска. Както виждаме, и земята наша българска при "просветените" руски монарси си оставала все тази Българска земя. Това е един от положителните моменти в руската история.

Работа в българските окръзи на Русия имало много, българските търговци търгували навсякъде и сами подканяли съплеменниците си: давайте още кожи "булгари", плът, зебло, лен, кожени обувки, конопено влакно, тютетейки, мед, цървули от лико, топки, бижута - ще продадем всичко, пазарът се разраства! Най-важното - юридически българите били свободни хора за разлика от руските крепостни роби и почти нямали контакти с руското население. Дразнели ги само издевателствата над исляма.

Под ръководството на Държавното управление по мюсюлманските дела Всероссийската Българска автономия и особено Българската и Башкортската (Уфимска) губернии процъфтявали. При император Александър Втори, когото българите наричали Булгардус (Приятел на българите) волжките българи вече наброявали 15 000 000 души. По време на неговото управление (1855-1881 г.) се възстановила и легализирала българската партия на социалистите (организацията на Българските Божи воини), която била добро и нужно средство за влияние от народа върху мюсюлманското Духовно събрание.

Полкът на Българските воини на Бога от 1860 г. до 1941 г. оглавявали Багаутдин Ваисов, Сардар Гайнан Ваисов, Газизан Ваисов и Мидхад Ваисов, затова го нарекли Ваисовски Божи полк и Ваисовска партия. При Сардар Ваисов Българският Божи полк почнали да наричат и "Фиркаджи Наджия", т. е. "Партия на спасението" (от социално и национално подтисничество, разбира се). В партията влезли над 330 000 българи - не само руски, но и китайски, японски, корейски, афгански, ирански, индийски, турски, арабски и други. Професионалните български революционери знаели много европейски и азиатски езици. В 1905 г. възникнала втора българска партия - тази на мюсюлманските демократи, чийто лидер станал изтъкнатият български революционер Садри Максуди (1878-1957 г.). Големият български писател и виден патриот Гаяз Исхаки (1878-1954 г.) създал по същото време партията на българските есери. Българският народ нарекъл партията на мюсюлманските демократи "партия на състоятелните", а партията на есерите - "студентска партия".

Руската Тайна Полиция (охранка) в края на XIX век създала за борба с ваисовците сектата на "татаристите". Тези "татаристи", които българският народ назовал звучно "кръвопийци", се представяли за потомци на загиналите през 1204 г. татари и подривали трите български партии отвътре и отвън. Така татаристите, водени от Зайни Асанов и М. Султан-Галиев, наводнили със свои агенти партиите на есерите и демократите, като през 1917-1918 г. фактически парализирали тяхната работа и влиянието им взело превес. Един от тези татаристки агенти бил Г. Ибрагимов, наречен от болшевиките "прогресивен татарски писател."

"Татаристките" агенти прониквали и във Ваисовата партия, но българските Божи воини бързо ги разобличавали и ги изгонявали позорно. През 1884 г. "татаристите" заедно с царската полиция нападнали ваисовия Български Културен Център - "Българската Духовна Академия" в Казан. С легитимирането на Ваисовата партия в 1862 г. Багаутдин Ваисов веднага организирал в Казан Български Културен Център. Там имало българска юридическа служба, отдел за пропаганда, българско училище и медресе, като и библиотека "Градината на знанието". В тази библиотека се пазели ръкописите на няколко хиляди български книги и намерените лично от Багаутдин Ваисов преписи на "Чулман толгау" (154 г. пр. н. е.) от Кубан Боян, "Шан къзъ дастан" (882 г.) от Микаил Башу, "Нариман тарих" (1391 г.) от Даиш Карачай ал-Булгари, "Удивителни истории и повести - освежаващи извори за вървящите по българския път" (1542 г.) от Васил Куш и "Джагфар Тарих" (1680 г.) от Бахши Иман. Текстове на тези основни пет

български източника в края на трийсетте години на XX век спасил жителят на град Къзъл-Яр (Петропавловск, Казхстан) Ибрахим Нигматулин и получили общото име БИСИН или "Български Източници, Спасени от Ибрахим Нигматулин". През 1881 г. бомба на Натановите агенти - руските есери - прекъснала живота на най-благородния руски господар Александър Втори. На руския трон седнал синът му - изявеният българофоб Александър Трети. Той бил късен славянофил. Ако ранните славянофили твърдели, че всички славяни са българи, то късните славянофили смятали, че истински славяни са само русите, а всички останали славяни и неславяни трябва да станат роби на русите-славяни. Синът на Александър Трети - Николай Втори, когото наричали "глупак" даже и руските политици, също бил привърженик на руско-славянската идея. Като изпълнявал програмата за превръщане на всички не-руси в роби на русите, Александър Трети заповядал на Тайната полиция да разгроми Ваисовата Партия. Руската полиция и 3000 "татаристи" на Зайни Асанов през 1884 г. обградили Българската Духовна Академия и след едноседмична обсада успели да влязат и устроили погром. Унищожени били всички ръкописи. Оцелели обаче преписите, които направили студентите от ваисовското медресе "България". За да спасят тези преписи, ваисовците ги отнесли в града Къзъл Яр, тогава южносибирски. Прехвърлянето било направено под наблюдението на главния ваисовски куриер Тахир Сайфулин - Сафин около 1887 г. В Къзъл-Яр действала голяма ваисовска организация, в която членувал и моят дядо по майчина линия Мохамед-Карим Нигматулин ал-Булгари. Мохамед-Карим бил потомък на последния сеид на Самарска България Нигматулин Байран-Гали ал-Булгари, който избягал в Тубджак (днешен Казахстан) заедно с Карасакал...

През февруари 1917 г. паднал руският царизъм, против него водел борба и Българският Божи полк от 1881 г. и на власт дошло Временното правителство. През март 1917 г. Сардар Ваисов сключил революционен съюз с В. И. Ленин, един от главните ръководители на руските комунисти-болшевики: болшевиките обещаваха да дадат свобода на всички народи от Руската Империя, а Временното Правителство се обявило за запазване на империята. Около 20-ти октомври 1917 г. (по нов стил ноември) болшевишката Червена Гвардия, войниците на революцията на Николай Ершов и Зелената гвардия на ваисовци завладели Казан и обкръжили войските на Временното Правителство в Казанския Кремъл. На 26.10.1917 г. (8.11. по нов стил) силите на правителството капитулирали, в Казан и в Цялата Българска губерния била установена Съветската власт на болшевиките. Новото правителство оглавил В. И. Ленин, но скоро се разбрало, че действителната власт е в ръцете на мнимия болшевик Л. Д. Троцки и привържениците му - троцкисти. Троцки водел лявото (червеното) крило на ционизма и затова троцкистите били наречени "червени ционисти". Ционистите още през 1908 г. подкупили с Натанови пари цялата царска "охранка" и повечето "татаристи" и черносотници - (татарчеки-кръвопийци) се нарекли "татаристационисти". Водачът им М. Султан-Галиев станал виден троцкист (за което при Сталин го разстреляли) и вербувал много дейци от Партията на мюсюлманските демократи. Предусещайки лоша промяна в политическия живот, Садри Максуди се обградил с есерите на Гаяз Исхаки - известен български патриот. Максуди предполагал, че Исхаки води само български патриоти и разчитал на тяхната помощ да укрепи позициите си и в своята Партия на мюсюлманските демократи.

Да, Гаяз Исхаки бил истински български патриот, който написал в книгата си "Израждането след 200 години" за неизбежната гибел на българите като народ през 2103 г. в случай, че приемат чуждото им ругателно прозвище на монголските завоеватели от XIII век - "татари". В друга своя книга "Идел-Урал", написана през 1933 г., но вече в Западна Европа, Исхаки писал следното: "...Чингиз-хан (1154-1227 г.) съединил всички тюркски племена в едно управление и създал могъща тюркска империя, но тя не просъществувала дълго и се разделила на три групи - Кипчако-Българска (Поволжието и Приуралието), Чагатайска (Туркестан) и Селджукска (Мала Азия и Балканите). Целта на настоящия очерк е да даде кратки сведения за потомците на първата група, т. е. за тюрките, които заемат територията между река Идел и

Тюркестан, започвайки от река Сура до Каспийско море... Названието "татари" по отношение на населението на Волжко-Камския край започват да употребяват първи русите... Живеещите там фински племена не ги наричат татари, а както преди българи. Самите татари никога не се наричали с това име, напротив - смятали го за обиден прякор." (Гаяз Исхаки. Идел-Урал. Казан, 1991 г., стр. 10)

Гаяз Исхаки, също както и Садри Максуди, бил лош организатор на масите и цялата организационна работа в партията оставил в ръцете на ционистите-татаристи, преструващи се на патриоти. Тези агенти наводнили партията на Исхаки с "татаристи" и по-късно, в 1918 г. я разбили отвътре. Така в Националното събрание, създадено от "татаристите" уж за всички мюсюлмани в Уфа на 22. 11. 1917 г. те се оказали мнозинство. Веднага ще кажем, че избори за това Национално събрание нямало и всички клетки на Партията на мюсюлманските демократи, есерите на Исхаки и другите мюсюлмански организации просто изпратили своите "татаристи". "Затова ваисовци, които напълно господствали сред мюсюлманите на Българската губерния, обявили Уфимското Национално събрание (или Уфимския меджлис) за орган не на мюсюлманите от Идел-Урал, а на "татаристите" от Башкирия. " (Мидхат Ваисов. Спомени, стр. 3). От първия ден на заседанието на Уфимския меджлис "татаристите" взели всички лостове на управлението на Меджлиса и не допуснали делегацията на ваисовците, водена от Тафир Сайфулин. Набързо било взето решение Уфимският меджлис да бъде обявен за "Национално събрание на тюрко-татарите". Потресен от това дивашко решение, Садри Максуди напуснал заедно с другите българи това свърталище на "кръвопийците" и на събранието останали само башкортските "татаристи". Да, Султан-Галиев и Халимджан Ибрахимов били башкортски по националност. След бягството на Карасакал в Тубджак башкортите излезли от българството, защото се боели от руско клане. От 1740 г. башкортите са отделен от волжките българи народ и никой няма право да ги кара силом обратно в българлъка, или пък в измисленото от руската полиция "татарство". Лично аз, като водач на волжките българи, винаги съм подчертавал и подчертавам: нека уважаваме историческия избор на башкортския народ и да подпомагаме всячески Башкортостан, чиито граници движението на волжките българи "Българ ал-Джадид" смята за неприкосновени. " (Фаргат Габдул-Хамидович Нурутдинов. Изявление в Оренбург през 1991 г.) "Ще кажа и още: българин, който по някакъв начин накърни правото на башкортите да бъдат самостоятелен народ, няма правото да се нарича българин. Ние трябва да се борим с "татаристката" израждаща ни болест и да имаме най-приятелски и връзки и съюзи с башкортския народ, който е роден брат на волжките българи. " (Ф.Г.Х. Нурутдинов. Изказване пред активистите на движението "Българ ал-Джадид", Казан. 1992 г.)

Именно в Башкортостан "татаристите" свили най-големите си гнезда и неслучайно за място на провеждане на "татаристкото" сборище била избрана Уфа. В отговор на действията на башкортските "татаристи" Сардар Ваисов на 7.11.1918 г. провъзгласява в Казан Българската Народна Република или БНР (7.11.1918-20.1.1923 г). Ръководен орган бил Съветът на волжките българи-мюсюлмани - "Волбулгармус", а председател на Съвета станал Сардар Гайнан Ваисов. За въоръжените сили на Българската република – Зелената гвардия на ваисовци болшевиките отпуснали 600 винтовки, но без патрони! Тахир Сайфулин, ръководител на Военната опозиция във ваисовското движение (тя изисквала истинско, а не фиктивно въоръжаване на българския народ) поискал да не се приема оръжие без боеприпаси от болшевиките. Сардар Ваисов не искал да обиди политическите си съюзници и приел безполезното оръжие.

Ваисовците усилвали позициите на Ленин в Казан, затова Троцки изпратил в града тайна бойна група, която да убие Сардар Ваисов и другите ръководители на Българската Народна Република. Килърите на Троцки (точно те ще стрелят по-късно и по самия Ленин) се свързали с "татаристите" на Султан-Галиев и решили да убият Сардар така, че да изглежда като извършено от "шуристите" (две организации в Уфимския меджлис се наричали "Милли Шуро" и "Харби Шуро".) Защо ли? Ами защото "татаристите" склонили "в името на бъдещото българско единство" да заработят в тези организации Садри Максуди, Гаяз Исхаки и И. Алкин

- персонален враг на М. Султан-Галиев и добър български интелгент. И. Алкин се съгласил да влезе в правителството на БНР като военен министър, за което Сардар Ваисов трябвало да съобщи в 12 часа на 28.02.1918 г. на българския митинг на Театралния площад в Казан. Ако И. Алкин влезел в Съвета "Волбулгармус", неговите привърженици биха смачкали "татаристите". "Татаро-ционистите" решили да не допуснат това да се случи. През нощта на 28.02.1918 година отряд червеноармейци на Султан-Галиев, който членувал в редица Съветски организации в Казан (ест. с помощта на Лев Троцки), арестувал И. Алкин и сътрудниците му. И. Алкин ръководел "Харби Шуро" и организацията му се оказала в ръцете на агентите на М. Султан-Галиев. На 28.02. главният агент на Султан-Галиев - ахунът Гатаулла, яростен "татарист", извел на улица "Бистя" (Българската Слобода на Казан) няколко хиляди мюсюлмани - привидно на митинг на "Милли-Шуро" и им съобщил, че Ваисов е арестувал И. Алкин, както и че ваисовци ще помагат на болшевиките да изколят мюсюлманите. В 11 часа на 28.2. тъпа разгневени от съобщението на ахуна-провокактор (ахун е по-издигнат, авторитетен молла) мюсюлмани обкръжила щаб-квартирата на ваисовци в Дома на Мусин (ул. Тукаевская, 24) и поискала от Сардар Ваисов да освободи И. Алкин и да предаде съветското оръжие. Ваисов, който искал да предотврати безредиците, се съгласил да преговаря. В 11,30 ч. в къщата на Мусин влезли като преговарящи хората на молла Гатаулла и преоблечените в халати убийци на Троцки. Щом влезли в щаб-квартирата на ваисовци, троцкистите започнали да стрелят по всички, намиращи се там. Били убити и ранени всички членове на Съвета "Волбулгармус." Смъртно раненият, кървящ Сардар Ваисов бил измъкнат на улицата от "татаристите" и тъпкан с крака. Един от "татаристите" размазал главата му с приклада на винтовката, отнета от пазачите на щаба (те също стояли на пост без патрони). Докато "татаристките" погроматски трюшлили дома на Мусин и разпределяли пазените там винтовки, троцкистката бойна група се скрила.

Ръководството на Ваисовата партия избрало нов държавен глава на Българската Народна Република - Газизан Ваисов ал-Булгари и негов заместник - Ибрахим Зайнулин ал-Булгари, който бил привърженик на съветската власт и поддръжник на тесните връзки с болшевиките. Независимо от това, че Зайнулин и Сафулин често спорели по тактическите въпроси на ваисовското движение, те се уважавали взаимно, както и всички ваисовци. В партията на Ваисов нямало дразги, касаещи другите партии. Затова без никакво колебание Ибрахим Зайнулин поверил на Тахир Сайфулин комендантството на българския район в Казан-Яна Бистя (Новая Слобода). Сайфулин с помощта на Зайнулин получил от болшевиките оръжие и боеприпаси, с които въоръжил няколкостотин зеленогвардейци. Българската гвардия на Сайфулин след няколко боя с "татаристите", които били създали 7000-дна "желязна дружина", успяла да ги разбие и помогнала при защитата от "татаристите" не само на Яна Бистя, но и на градската гара и на железопътната линия до Кабан. На 28. 3. 1918 г. ваисовци и червените матроси, които изпратил Ленин в Казан, без много шум овладели Бистя, която била в ръцете на "татаристите" след убийството на Сардар Ваисов.

Сардар бил погребан на 8.03.1918 г. край кулата на царица Сююм и в негова чест на тази кула изкачили полумесец и развяли зеленото ваисовско знаме със звезда и полумесец. Въпреки желанието на троцкистите да забранят дейността на българската Ваисовска партия, В. И. Ленин, който подкрепял създаването на автономна Съветска Българска република, разрешил на ваисовци да продължат своята партийна работа и да сформират за Червената армия (създадена на 23. 2. 1918 г.) ваисовски български полкове. Създадени били четири български полка, в които под командването на Михаил Василиевич Фрунзе служели около 20 000 българи. Чак в началото на 1923 г., когато станало ясно, че дните на Ленин са преброени, казанските и московските чекисти по нареждане на Троцки заловили последната щаб-квартира на "Фиркай Наджия" в Казан на улица Фуксовска и арестували водача на българската партия държавния глава на БНР Газизан Ваисов. Едва през 1957 г. Газизан бил пуснат от затвора.

Докато Ваисов събирал полкове за червената армия, Лев Троцки през 1919 г. прокарал

през болшевишките партийни инстанции дяволската си идея за ликвидиране на българския народ чрез създаването в земите на Волжка България т. нар. "Татарска АССР" или Република Татарстан и насилствено налагане върху волжките българи на прозвището на монголските завоеватели "татари". През януари 1920 г. това решение станало известно на волжките българи. Те изпратили протестни писма до всички възможни руски инстанции - но напразно.

Тогава военното крило на ваисовци, водено от Тахир Сайфулин, вдигнало българите на въстание срещу появяването на земята на България на "Адската република" (татарин у българите означава ад, излязъл от ада, безбожник, враг на исляма, сатанист и още към петнайсет значения от сходен характер, т. е. груба обида). Това въстание обхванало и целия изток на Казанска област и западен Башкортостан, като влязло в историята с името "Вилно въстание" (въстанието на вилите, бел. прев.) през февруари - март 1920 г. Червената армия на Троцки потушила жестоко това най-голямо в историята на България народно въстание, като избила 40 000 българи. Най-видният ленинец-болшевик сред българите Мохамед-Садък Ахтямов опитал да спре създаването на ТАССР с преобразуване на Ваисовската партия в Българска Комунистическа Партия (и това ако не е ирония на историята...бел. прев.) и съобщил на ръководството на РКП (болшевики), че на територията на Волжка България татари няма - (писмото е с дата май 1920 г.) - и отново усилията му останали без резултат. М. Ахтямов бил повикан в Москва, оттам го изпратили "да работи" в Средна Азия, където го и отровили троцкистите. Смъртно болен, Ахтямов се върнал в родината и скоро умрял. (1926 г.)

Глава XII. БОРБАТА НА ВОЛЖКИТЕ БЪЛГАРИ СРЕЩУ МОСКОВСКАТА ПОЛИТИКА НА "ТАТАРИЗАЦИЯ" (1920-1994 г.)

На 27.12.1920 г. Декретът за образуване на ТАССР под натиска на троцкистите бил подписан от Ленин като държавен глава на Съветска Русия, а на 25. 6. 1920 г. в Казан болшевиките предали властта на комунистите-"татаристи". Веднага името българин било забранено и червено-ционистките комисари заповядали българите да се наричат официално само с името "татари" и завинаги да забравят названията "Булгар иле" и "българи".

За да бъдат българите по-сговорчиви, им иззели всичкото, абсолютно всичкото зърно и през 1921 г. от глад умрели 1 500 000 българи. Е, в сравнение с болшевиките Анна Йоановна (Ибан-Къз), която изстребила 500 000 самарски българи ни се струва като един добър човек...Хората от съвремието не могат да си представят дори какво се е случвало тогава в България. Без остатък измряла една четвърт от населението в българските селища и дядо ми Нуретдин през 1921 г. пропътувал от Мъоша до Кама по мъртвешки опустял път. По целия път се търкаляли хиляди трупове, а най-много от всичко дядо се страхувал да не бъде изяден. Повече никога той не излязъл от аула си по този път. След това троцкистите избили в лагерите на ГУЛАГ 1 000 000 репресирани българи, 300 000 от които протестирали срещу богупротивното име "татари", а по време на колективизацията и разкулачването - още 1 500 000 земеделци. В края на "троцкистките реформи" от 15 000 000 българи в Русия оцелели едва седем милиона. От 1941 г. до 1945 г. траяла войната с нацистите, още 1 000 000 българи загинали в нея, прибавяме и 1 000 000 умрели от глад в "съветския тил". В 1945 г. гладна смърт застига и моята баба по бащина линия Хадича-аби.

През 1922 г. болшевиките на основата на Русия образуват "държавата на трудещите се" СССР. Същата година "в името на реда" били разстреляни 40 000 човека. През 1937 г. разстреляните вече наброявали 400 000 души.

В това болшевиките били най-добри...

Сред тия ужаси имало само един проблясък светлина – спасението на БИСИН от ваисовци. В средата на двайсетте години болшевиките решили да приключат с всички национални култури, най-силно пострадала българската. Отначало на българите наложили

латинската азбука (1929 г.), а през 1939 г. - българската, т.е. кирилицата.

Първо били изгорени всички намерени книги и ръкописи, написани с арабско писмо, после болшевиките посегнали и на гробищата... Можем ли изобщо да сравняваме "усърдния работник" Лука Конашевич с чука и съветските булдозери, изравнили със земята хилядолетните български гробища... Когато питах ръководителите на райони в Казанския край, защо са се старали толкова, те псуваха в отговор. Нито един не се разкайваше. В тази връзка как да не напомним за извозената земя от териториите на Българското градище и Казанския кремъл! Както читателят навярно знае, учените определят възрастта на селищата по размера на намиращите се под земята културни слоеве. За да "подмладят" отначало Велики Болгар (основан 13 500 години пр. н. е.) с хиляди камиони през суровите 40 г. на XX век извозили земята с артефакти от най-дълбока древност. Точно така и от Казанския кремъл в началото на XXI век премахнали слоя с находки от IV до X век, за да не пречат при определянето на датата на основаване на Казан. Така град Казан, основан от Биш-Балта в 376 г., се подмладил само със 639 години! Като изтъкнат френски учен Волтер, без да знае, че историята на Казан ще започва от 1005 г., писал до Екатерина Втора на 25.05.1771 г. „...Атила бил родом от Казан“...Следователно, когато се родил Атила - 406 г. (или 394 г.), Казан е съществувал и за това е знаел цивилизованият свят, а нашите историци - първооткриватели през 2005 г. гордо заявиха на същия този свят откритието си: Казан се е появил в 1005-та година! И отгоре на всичко нашите "русияни" искат цивилизованият свят да ги вземе на сериозно...

Цялата истинска история, която Волтер е знаел, е представена в БИСИН. След надвисналата заплаха за пълно унищожение над цялата българска арабско-графична литература група българи и съчувстващи на българите толстоисти в края на 20-те години в Къзъл-Яр започнала да превежда текстовете на петте основни източника от български тюрки на руски език и да записва преведеното на кирилица. Групата била създадена от Тахир Сайфулин, който след края на Вилното въстание през 1920 г. успял да замине в Къзъл-Яр. В групата имало седем ваисовци (Тахир Сайфулин ал-Булгари, Ахмад Хаделшин ал-Булгари, Хади Валеев ал-Булгари, Наби Газиев-ал Булгари, Хабибрахман Мифтахутдинов ал-Булгари (брахман и брамин са едно и също, бел прев.) от Агрис, Масгут Шафиков ал-Булгари от Оренбург (масгут е тюркското произнасяне на масагет, точно така! - бел. на преводача), моят дядо Мохамед-Карим Нигматулин ал-Булгари) и двама толстоисти - преподавателят от Петропавловската руска гимназия Садовски и Овчинников. Ваисовците превеждали пълно и дословно текста, а толстоевци го преобразували на литературен руски език. В течение на десет години групата работила абсолютно нелегално и петте източника били преведени на руски език. В края на трийсетте години синът на Мохамед-Карим Нигматулин ал-Булгари - вуйчо ми Ибрахим Нигматулин преписал преводите в свои тетрадки и тези тетрадки стигнаха до нас...

За периода на Великата Отечествена война с нацистите (фашисти) от 1941г. до 1945 г. съветските пишман-пълководци бездарно загробиха невиджан брой от армиите си и милиони (по-точно седем милиона) съветски войници попаднаха гладни и обезоръжени в немски плен. Без следа по време на тази война пропадна и призованият в Червената армия Ибрахим Нигматулин (1916-1941 г.) Единственият му паметник са спасените от него текстове на "Чулман толгау", "Шан къзъ дастан", "Нариман тарих", сборниците на Васил Куш и "Джагфар тарих". От пленените 7 000 000 съветски войници германските нацисти зверски избиха 4 000 000, освен тях с не по-малко злоба на окупираните територии бяха убити 7 000 000 мирни и с нищо невиновни съветски хора. Както виждаме, водачът на нацистите Хитлер е действал както Чингизхан и Тамерлан. Тези тримцата са получавали пари от Натанови. Днес емисарите на същите тези Натанови, надянали овчи кожи, ни учат на хуманизъм и демокрация. Колко мило...

Когато корабът наближи днешната столица на САЩ – Ню-Йорк, ви посреща статуята на Свободата. Коя е тази мила жена - американската "Свобода"? Това е основателката на рода Натан, прочутата вавилонска проститутка Азирия. По пътя на проституцията я изпратил собственият ѝ баща, Натан, и тя преуспяла на това поприще. Преуспяла дори толкова, че

спестила "малко" пари и купила тухларски цех. Възникнал обаче проблем: половината вавилонци, които живеели в тръстикови колиби, не искали да купуват продукцията на цеха на Азирия. Все пак тя намерила изход от ситуацията. Какъв бил той ли? Какво държи "Свободата", т. е. Азирия в ръка? Правилно, факел. Е, още ли не се досещате? Този факел напомня как разпътната Азирия се досетила да запали тръстиковите квартали на Вавилон и на следващия ден втората половина вавилонци се извила на опашка за тухлите на Азирия. Както казваме, работата потръгнала...

За какъв "вятър на промяната" се пее в съветския мюзикъл "Завръщането на Мери Попинс"? На нашия език "променлив вятър" е "рейган". Добре е човек да знае родния си език, тогава ще разбере по-добре и световното изкуство... Мери Попинс, потомка на Азирия, предупреждава всички Натанови приятели в СССР, че Рейган вече не е вятър, а американски президент и ще унищожи СССР. Коя е старата възпитателка на героя в мюзикъла, така добре изиграна от Табаков? Това е КПСС. Папагалът на старата възпитателка? Това е съветската пропаганда, която днес говори едно, утре друго... За тая символика ми разказа Митхад Ваисов, последният лидер на Ваисовата партия... Дядо Митхад ми разказа и такава история. В немско-фашистки плен попаднали и 600 000 съветски българи, част от които от омраза към болшевиките-мъчителите на българския народ, се съгласила да служи в батальоните на тиловата немска охрана. Днес ни разправят, че тези батальони от български военнопленници се наричали "татарски" - това е нагла лъжа. Тези български батальони в немската армия се наричали именно български или батальоните "Идел-Урал". Служещите там български военнопленници се съгласили да носят само охраната на тиловите войски на немците. След като фашистите нарушили обещанието да ползват българите само за охрана и пренасочили един от българските батальони на бой със съветските партизани, а друг – срещу френските партизани, тези батальони в пълен състав избягали при партизаните. Ни един български военнопленник не е стрелял дори веднъж по съветски войник, нито по други борци против хитлеризма.

През пролетта на 1944 г. Червената армия освободила Крим и изселила оттам всички кримски тюрки, чиито водачи от глупост накарали народа си да се нарича "татари". Понеже болшевиките наричали "татари" и волжките българи, бил повдигнат въпросът и за тяхното изселване. За решаване на този въпрос Сталин свикал в средата на 1944 г. на съвещание най-близките си съратници - от Лаврентий Берия до Андрей Жданов. Тези, които мислят, че Сталин не изселил волжките българи в Азия само защото били много, се заблуждават дълбоко. По заповед на Сталин от единия край на света в другия за броени дни били преместени десетки милиони хора, при това без да се шуми излишно. Прехвърлянето на 5 000 000 волжки българи в Азия, където вече живеели 2 000 000 българи, било за Сталин дреболия. Берия започнал доклада си от разузнаването: "поволжките татари служеха на немците..., предатели..., изменници"... В разгара на убийствения доклад Жданов се намесил и казал:

- Те служиха в българските батальони! Настъпила гробна тишина. Сталин загледал Жданов, той на свой ред загледал Берия. Берия знаел, че Жданов има собствено разузнаване, едва ли не най-доброто в СССР - без такова Андрей Ал. Жданов не би могъл да удържи Ленинград. Лаврентий Павлович решил да не си играе със съдбата и след минутно колебание потвърдил: - Да, другарю Сталин, тези каналии (разбойници) наистина наричаха своите батальони "български"! Лицето на Сталин се променило за един миг. С цената на животите на милиони той осъществил своята мечта – да стане велик управляващ на велика държава (каган-бек на всичко, що е било някога Велика България, или почти всичко - бел. прев.) и най-много се боял да не попадне в ситуация за присмех. Прочетете биографията на Сталин - там Йосиф Висарионович е гений, ужасен управник - но никъде не е смешен!

Кръгът от приближените му прекрасно бил осведомен за тази характерова черта на Сталин и когато лицето на вожда се променило за една секунда, всички се разтреперили от ужас. Излизло, че съратниците подтиквали вожда към изселване на "поволжките татари"

заради службата им в "българските батальони", това било не просто смешно...Смешно можело да бъде за света, но не и за приближените му...Сталин успял да подтисне надигналия се пристъп на ярост и със спокоен, безстрастен глас казал: - Благодаря, Андрей Александрович!

Въпросът с изселването на "татарските батальони" смятам за неизяснен и предлагам да отложим решаването!

Така волжките българи благодарение на една реплика от Жданов избегнали изселването. Това, че Сталин се обърнал към Жданов по бащино име, била огромна благодарност към него, задето помогнал на вожда да не изпада в ситуация, в която да стане за смях. Читателят навярно ще поиска да разбере защо Жданов изгървал тая небезопасна реплика. Няма да го мъча и ще отговоря: по време на Гражданската война един българин спасил живота на Жданов и през 1944 г. Жданов върнал дълга си към българите.

Сталин довършвал всичко докрай, всичко, с което се залавял. Като разбирал, че след заседанието остава нещо недоизказано по "българския въпрос", той заповядал да подготвят съответното Постановление на ЦК на ВКП от 9.08.1944 г. Това постановление с названието "За състоянието и предприемането на мерки за подобряване на масово-политическата и идеологическата работа в Татарската партийна организация" било видно от партийния свят. На народа съобщили, че в "Постановлението" се разкриват редица сериозни грешки при изясняването на историята на Татарската АССР и татарската литература, които се изразяват в идеализирането на Златната орда и популяризирането на феодалния епос за Идегей...На историците и литераторите на ТАССР била спусната задача да отстранят допуснатите грешки... (Материали по история на Татария, първо издание, Казан, 1948 г., стр. 3) В постановлението ясно се посочва виновникът за все още живото име на българите - Татарският областен комитет на ВКП (болшевики).

След новината за приетото постановление от 9-ти август "татаристите" бягали от Казан към затъntenите ъгълчета на този район, но мъдрото ръководство на Казанския институт по език, литература и история веднага схванало, че Постановлението цели изкореняване на остатъците от българството в Казанския край. Затова, без да чака чекистки обиск, ръководството на КИЯЛИ изгорило хиляди български ръкописи и книги, които се пазели в Института и успяло да си съхрани живота. Отговорната комисия, която проверявала КИЯЛИ, не намерила нищо "скандално" - сиреч българско и одобрила подготовката на нарочен научен форум по въпроса за "произхода на казанските татари". В огъня на 1944 г. изгорели и преписите на Главните Български Източници - "Чулман толгау", "Шан къзь дастан", "Нариман тарих", сборника на Васил Куш и "Джагфар тарих", намерени преди началото на войната и даже един препис на поемата на Бахши Иман "Ике баш дастан" (съкратен вариант на поемата от 1693 г. под името "Идегей" публикувал през 1939 г. българският учен Наки Исанбет).

Като разбрал за усърдието на работниците в КИЯЛИ, Сталин добил добро настроение и наредил на Берия "да не пипа никого". Лаврентий Павлович се подчинил на нареждането - през тази година бил бездруго затрупан от работа. През 1946 г. се състоял планираният специален научен форум за "произхода на казанските татари". Той свил още повече и без това тясното поле на "разрешената част от българската история". До 1946 г. можело да се говори за българите като основни предци на тюркоезичното население в Казанския край и като за жители на "Казанското ханство" (така съветските пропагандисти наричали Волжка България в периода XIV-XVII век).

На Сесията, както нарекли въпросния форум, бил направен "общият извод" за принадлежността на българите само към второстепенните предци на "казанските татари" и за възникването на народността "казански татари" по времето на "Казанското ханство".

В съветските общосъюзни учебници по история нямало раздели, посветени на волжките българи, на уроците по краезнание в казанските училища преподавателите на първия урок прочитали "общия извод на сесията от 1946 г. - "казанските татари са местна народност, сформирана дълго преди появата на територията на нашата страна на монголо-татарските

поробители". ("Материали по история на Татария", издание първо. Казан, 1948 г.) и карали понататък по "утвърдената Сесия" за историята на "казанските татари" от XV-ти до XX век. Всичко това с пълното съзнание, че нито народност "казански татари", нито държава "Казанско ханство" някога някъде са съществували! Смелият казашки генерал Савелиев обходил в началото на XX век цяла Русия и с учудване нанесъл в записките си през 1915 г., че "Самият народ, който наричаме татари, смята това за обидно прозвище, чуждо за него и непонятно." (Е. П. Савелиев, Древната история на казачеството. М., 2004 г., стр. 150). На съветските пропагандисти, лъжещи народите на Русия и СССР от 1917 до 1991 година, им било все едно за действителното положение на тези неща, просто им доставяло удоволствие да се подиграват на българския народ.

И така, Постановлението от 1944 г. забранявало въобще да се говори за българска история. Затова и съветската пропаганда от 50-те до 80-те години лесно успяла да накара част от боязливите българи "куяни" официално да се нарекат татари (жители на ада и безбожници). Тези "куяни-татари" са 10-12% от българското население по данни на Ф. Салави, който специално се заел с този въпрос. (Ф. Салави. "Дълбоките корени на българското дърво". Казан, 1991 г. стр. 33). "Куюните, наричащи себе си "татари" под натиска на съветските власти, могат под такава принуда да се нарекат каквито и да било, даже марсианци - пише Ф. Салави. - Куюните не са "татаристи", това са просто българи-приспособленци. Техният девиз е "Наричай ме както искаш, само не ме хвърляй в пещите!"

Точно сред тази прослойка съветските власти подбрали професионалните българомразци - татаристи, допълва Ф. Салави. Останалите 88-90% българи и в съветското време продължили да се стремят към национална свобода и не забравили името на народа си - българи. За тези мъжествени хора ще цитирам куплети от стиховете на Амир Ашняки "Ваисовци":

Това са мъже от стомана. Сякаш сам
бог Хурса ги изкова от копието, което
ще разкъса врага.

Сто чекиста в кожени куртки
надвиха българите едва
в годината двайсет и трета,
на полка Божи знамето падна.

Излишен бе Божият полк, както
и племето българско, за ционистите на Троцки,
нужен им беше Хазар.

Отведоха българите далеч
покрай житата руски, за да видят
асите-българи края на родната земя.

Тук свършва и Булгар-иле, а наоколо - ледове...
В поправително-трудова лагер "Соловка"
ти, другарю, дойде...

Не пеят славеи в този край на България.
Но и толкова, толкова далеч аз чух песента,
която - аз вярвам - бе песента на родната земя.

В мъгливата степ скоро препуснаха те, (другият свят)

изкованите от копие българи - силата на земята ни.
Ако искаш щастие за нашата страна родна -
стани българин като от копие - и Бог ще ти помогне!

Сталин починал през 1953 г. и приемникът му Никита Сергеевич Хрушчов малко отпуснал болшевишките забрани. Като използвали това, българските инженери и учени по нефта възобновили в средата на 50-те години народната традиция на масово поклонничество в Улуг-Булгар през летните месеци. Учените по нефта (техничари) запалили по Българското поклонение стотици работници и земеделци (совхозници и колхозници). Улуг Булгар бил в числото на обектите, които чекистите тайно държали под око. С такова внимание чекистите наблюдавали само САЩ. Веднага било забелязано оживлението на българското паломническо движение и бил подаден сигнал "където следва". От "където следва" дошла заповед "да не се намесват, докато към поклонниците не се присъединят специалисти по историческите науки, дейци на културата и изкуството". Просто Хрушчов се отнасял много добре към обикновените хора и техничарите и съвсем правилно смятал, че "идеологическата зараза сеят хуманитаристите". В началото на 60-те станало това, от което чекистите се опасявали – към българските поклонници от "народа" и "техничарите" се присъединили и "хуманитаристи". Ще назовем някои: това са писателят Тауфик Айти (Айделдинов), етнографът Фoad Валеев, историкът на българската книжнина академик Абрар Каримулин, езиковедът Нурихан Фатах, любимият на българския народ артист и драматург Хабдулла Шамуков и още други... "Хуманитарите" променили идеята на българското поклонничество; от традиционен обряд за "поклонение към българските предци" то се превърнало в покъртителна ярка патриотична демонстрация. Запазило се е едно такова описание в Улуг-Булгар от 1965 г.: "Около 70 поклонници седнаха в полукръг до руините на Булгар и изслушаха лекцията на историка за миналото величие на Волжка България.

После рецитираха стихове за Булгар и българите, пяха народни песни, говореха за това, как виждат бъдещия български народ, за нуждата да се възстанови Българската република със столица Казан и да ѝ се даде статус на "съюзна република". Ободрените от пламенните речи български поклонници разработиха и приеха текст за колективно обръщение към ръководството на СССР (тогава начело на Страната на съветите бил вече Брежнев) с молба да бъде преобразувана ТАССР в Българска съюзна република. Манифестацията завърши с колективно пиене на чай от докарания огромен самовар". (По Фoaт Салави. "Дълбоките корени на българското дърво".) През 1968 г. КГБ по заповед на съветското ръководство разбило движението на поклонниците, но започнало друго тайно движение на българите "Българско възраждане", оглавно от самия първи секретар на Татарския областен комитет на КПСС Ф. А. Табеев. Той разчитал да повдигне патриотичната активност с мероприятия по повод празнуването на 800-тната годишнина на Казан, след което, като се опре на тази активност, да поиска преименуване на ТАССР в Българска ССР и връщане на правото на волжките българи официално да се наричат такива. В Москва заваляли доноси от "татаристи" срещу Табеев и приятелите му, а стресната от поредната "българска заплахa", болшевишката клика забранила в 1979 г. честването на 800-тната годишнина на Български Казан и през същата година Табеев бил снет от поста "ръководител на ТАССР и изпратен като съветски посланик в Афганистан - на пътя на муджахидинските куршуми.

Съветското ръководство не успяло напълно да неутрализира българското освободително движение. През 1982 г. на поста първи секретар на Татарския областен комитет на КПСС отново се издигнал български патриот - Г. И. Усманов. При него се разраснало движението "Нови вайсовци", което възникнало в средите на българските студенти и "хуманитаристи" в 1978 г. Ръководители на движението били Т. М. Абдуллин, Р. М. Кадиоров и Фархат Габдул-Хамидович Нурутдинов. През същата година Нурутдинов направил изявление в КИЯЛИ с

доклад, посветен на БИСИН, след което започнало нелегалното разпространяване на текстовете на "Джагфар тарих", "Шан къзь дастан" и "Барадж дастан". През 1979 г. Нурутдинов започнал преписка с ръководството на Академията на Науките на СССР по въпроса за официално публикуване на документите БИСИН, но преписката завършила с грабеж от "неизвестни лица" на бащината му вила и кражба на тетрадките на И. М. Нигматулин със записаните преводи на тези текстове на руски език. Изгубена е приблизително една четвърт от текстовете – останалото било дублирано навреме и се пазело другаде.

Българският изследовател от Уфа А. Ашняка нарича събитията от 1917-1923 г. "Първа Българска революция." В труда си от 2000-та година той пише: "За великата Първа Българска революция 1917-1923 г. знаем обидно малко, а за Втората - още по-малко"... Втората Българска революция започнала с организирането от участниците в нововаисовското движение на първия революционен клуб "Булгар ал-Джадид" на 27.08.1988 г. в Казан. За няколко седмици мрежата от нововаисовски клубове покрила цяла Русия и съседните ѝ съветски републики. Най-западният български клуб "Атила" действал в Талин, а най-източният - "Хуни" - в Чита. Членовете на Самаркандския клуб "Булгар" изпратили писмо до председателя на клуба "Булгар ал-Джадид" с думите: "Активистите на българските революционни клубове подобно на членовете на яacobинските клубове са длъжни да превземат своята Бастилия и да освободят великия български народ от ежедневния гнет и подигравки!"

Над покривите на някои от сградите, където имало клубове, се развяли нововаисовски знамена. Това били зелените ваисовски знамена с полумесец и звезда, обрaмчени отгоре и отдолу с червени ивици - символизиращи пролятата кръв от и на българските революционери. Руските градове били разтърсени от български митинги, изразяващи протест срещу дискриминирането на българския народ в СССР. Първите митинги в Казан се провели на 16 и 23-ти септември 1988 г. От 1918 г. насам такива митинги се провели за първи път. През 1990 г. бе провъзгласена Оренбургската Българска Народна Република (съществувала в част от град Оренбург и областта до есента на 1995 г.) Неин президент станал Председателят на Новата Ваисовска партия Р. Ш. Шарипов. Нелегално били отпечатани първите български вестници "Булгар иле", "Булгар", както и текстовете на БИСИН, забранени за публикуване от Андроповия режим (1982-1984 г.) и от перестройчика Михаил С. Горбачов (1985-1991 г.) Най-голямата заслуга на Втората Българска революция бе разпространяването на историческата истина за българския народ, когото болшевиките замалко не пратиха на оня свят. На върха на Втората Българска революция, чийто девиз "Да възстановим свободата на Булгар" сплотил почти 90 % от населението на Волжка България, Г. И. Усманов отново предложил на горбачовското ръководство да преобразува ТАССР в Българска ССР и да спре позорната антибългарска дискриминационна политика. Отговорът на Михаил Сергеевич към предложението на Усманов бил прост като кормилото на комбайна, което въртял в младостта си: в град Волжск се съсредоточили за възможно нападение над Казан съветски танкови колони, а Г. И. Усманов получил покана да поеме по-висок партиен пост в съветската столица. За да не предизвика с отказа си военен удар върху обикновените българи, Усманов оставил поста първи секретар на Татобкома на КПСС и в 1989 г. заминал в Москва.

Революцията на българите продължавала и през 1990 г. бил свикан Всесъюзен български джиен (конгрес), като се поставило искането на българите официално да наричат земята си България, а себе си - българи. Новият Първи секретар на Татарския областен комитет на КПСС М. Ш. Шаймиев видимо взел предвид опита на предходните секретари и на призивите на общобългарския джиен отговорил с усилен постово-патрулна служба, мъгляви обещания да разреши ситуацията с цивилизовани методи и опит да привлече на своя страна към "неутралните и стопаните" най-активните нововаисовци. Специалните служби също не спяли и с помощ от подкупени нововаисовци и агентурата си започнали да блокират действията на революционните сили. Опитът да бъде вдигнато на борба за свобода едно село през 1991 г. се провалил - селото преминало към Шаймиев, който обещал на Москва да успокои областта. В

1990 г. с подкрепата на Шаймиев "татаристите" взели в свои ръце всички средства за масова информация освен вестника "Съветска Татария", ръководен от Е. А. Лисин. Във време, когато всички "татаристки" медии напълно прекратили публикуването на материали за българите и разгърнали отровна кампания срещу българите и техните активисти, вестникът на неподкупния Лисин продължил да печата български материали и не слязъл на нивото на черносотническите отровители. Е. А. Лисин преподавал на политиканите, свикнали да купуват всичко и всекиго, както и на "татаристките" погромаджийи урок по благородство и мъжество. Разпадът на СССР в 1991 г. и обсебването на цялата власт в България от "татаристи", както и вземането на властта в Русия от невежия Елцин не разколебали почтеността на Лисин. В периода 1991-1994 г. антибългарската истерия в средствата за масова информация на "Адската република" достигнала апогея си. Започнало уволняване от работа на хората, които се наричали българи. Много от тях, които и без това едва свързвали двата края, не издържали на натиска и се отдръпнали от революцията. В тази връзка си спомняме за българите от XIV век, които продавали децата си в името на свободата на Българската земя...Излиза, че те са били по-умни от днешните: те прекрасно съзнавали, че липсата на свобода ще убие българството по-рано от глада и нуждата...

Опитите на ръководството на нововаисовци да се договори с Елцин по българския въпрос се провалили: елциновите емисари, които хората нарекли "Шахраи - Махраи", категорично отказали да признаят правото на българския народ на свободно развитие и предприели разпускане на нововаисовското движение. При тези условия Революционният съвет на Новото Ваисовско Движение обявил своето саморазпускане. Това означава, че политическото крило на Българската революция претърпяло поражение. Контрареволуционерите отпразнували тази си победа с варварски погром на издателството на вестника "България" в Оренбург, който успял да издаде в началото на 1994 г. първия том на летописното сведение "Джагфар тарих". Културният отдел на революцията обаче успял да се запази и действа и до днес. По време на контрареволуционната реакция били убити видни герои на Българската революция като Р. Ш. Шарипов, Марат, Камил, Вазихов, Хуснутдинов, Кабир.

Камил бил убит при опит да развее знамето на Българската революция на моста до ДК "Химик", Кабир – при превозването на българска литература от Казан към Урал, меценатът Хуснутдинов - докато носел пари за нуждите на Културната революция от Приуралието към Казан.

"Тук ще прекъсна цитирането на работата на А. Ашняка - дори сега ми е трудно да пиша за гибелта на тези светли, безрезервно предани на Българската революция български интелегенти, работници, бизнесмени, студенти, които познавах лично. По-лесно е да завърша разказа си за Втората Българска революция със стиховете на бившия член на Революционния съвет на Националното движение А. Ашняка, от които струи вярата в бъдещата победа на българския народ:

Славя българите, на бащина земя паднали.
Поразиха ги куршумите на уродите.
Не се радвай толкова , ти, враг наш -
ще видиш пак българите, въстанали
за свободата на руските народи.

Барабани ще бият, флейти ще пищят.
На бой тръгват български батальони.
Милост не чакай от тях, ти, враг наш:
не прощават измяната белите българи,
а те са милиони...

Тогава загубихме. По-силни ще станем.
Поражението нали също ни учи.
"Татарските" дупки и приятелски домове
рано или късно ще срутим!

През 1980 г. двама западни учени - германецът Михаел Кемпер и американецът Алън Франк бяха делегирани от западния свят, за да изяснят кой в края на краищата е живял и живее от XVIII-ти до XXI век във ВолгоУралския регион. И двамата в самото начало на работата си подчертаха, че трудовете им "не следва да се оценяват като поддръжка на позициите на едната от двете групи историци - "българисти" и "татаристи" (Алън Франк. "Ислямската историография и "българската" идентичност на татарите и башкирите в Русия". Казан, 2008, стр. 9), макар и да благодарят за оказаната "помощ" при работата им само на "татаристите". Авторите отначало работят самостоятелно един от друг, но по-късно Алън Франк среща Михаил Кемпер по време на нашето "поклонничество" при българските руини в 1992 г.

Работещи сред тесния кръг на "татаристки българофоби" и знаещи за благоразположението на Запада към "татаристите", А. Франк и М. Кемпер правят следните заключения:

"През XVIII и XIX векове регионът между Средна Волга и Урал е представлявал нещо единно в плана на самосъзнанието на цялото мюсюлманско население. Символ на общото културно пространство се явявал град Булгар, много хора продължават да се наричат българи, регионът между Волга и Урал именуваха вилаети-Булгар (българската провинция). Това българско самосъзнание се засилило в края на XVIII век, когато мюсюлманите в Русия за пръв път получили свое собствено самоуправление в делата на културата и образованието.

Българската идентичност на тогавашните мюсюлмани намира място и в завършеците на ръкописите в Института по изтоковедство (Санкт Петербург), в чийто списък намираме имена на повече от 80 населени пункта в Поволжието и Приуралието... Техните автори и преписвачи най-често се наричат в завършеците "Булгари" или свързват своето селище с Булгар или Българския вилает. Това литературно "българско пространство" съответства на населената с мюсюлмани територия между Средна Волга и Урал, като обхваща на изток селата на Урал, на югоизток Каргалинската слобода под Оренбург..., територията на юг и на север от Кама до Казан, също десния бряг на Средна Волга; на запад и на север тази "Волжка България" е ограничена от земите на марийци, чуваша и удмурти, които в XIX век били християнизирани, а на юг по Волга достига до Нова Кулатка под Саратов. Затова аз, като се опирам на това как са възприемали себе си учените през XVIII и XIX век, ще употребявам определението "български учени".... Не до край стандартизираният писмен език, който през тези векове е бил използван на територията на съвремените Башкирия и Татарстан от същите тези учени е определен като "булгар теле"... (Михаил Кемпер. "Суфиите и учените в Татарстан и Башкортостан", 1789-1889 г. , "Ислямският дискурс под руско господство". Казан, 2008 г. стр. 29, 31, 32, 33) И така, през XVIII - XIX век всички мюсюлмани от Волжко-Уралския регион - признатата Волжка България се наричали българи, учените им били български учени и пишели на един от българските езици - булгар теле.

Изключително подробният Михаил Кемпер не открил нито един татарин в историята на тези векове!

Не по-малко обстояният Алън Франк добавя: "Съществена част от волго-уралските мюсюлмани считала себе си за българи, което изразява регионална идентичност, оставаща широко разпространена до края на 20-те години на XX век. Реализирането на "татарска" идентичност, както и намаляване степента на "башкирската" идентичност са се появили чак в съветската епоха, когато ислямските улеми (просветени хора, елитът на народа) били избити. Улемите имали свои собствени идеи за историческия произход на волго-уралските мюсюлмани и до 1920 г. тези идеи били за "българска идентичност на мюсюлманското мнозинство в

региона Волга-Урал".

Физическото изтребване на на улемите от 1920 до 1930 г., които били традиционни защитници на българската идентификация, като и унищожаването на безбройните исторически ръкописи възпрепятствали в бъдеще всяко открито изразяване на българско самосъзнание сред волго-уралските мюсюлмани. Именно в 1920 г. официално спонсорираните марксистки-ориентирани татарски и башкирски историци обръщат поглед към написването на "татарска" история... (Алън Франк. "Ислямската историография и "българската" идентичност на башкирите и татарите в Русия", стр. 13, 14, 217)

Виждаме, че до 1920 г. мюсюлманското мнозинство от Волга до Урал се е наричало българи и чак след избиването на българския духовен елит (улемите) и унищожаването на много български исторически източници през 20-те и 30-те години съветските ръководители успели да създадат във Волжка България или Волго-Уралието група, проявила "татарската" си идентичност сред приспособленците и "куяните". Излиза, че тая група, на която болшевиките дали пищното име "татарски народ" е плод изцяло на съветската епоха.

В 1991 г. майката на Руските "татаристи" – СССР – заповяда "да живеем дълго" и осиротелите "татарска историческа наука", "татарска литература" и самите "татаристи", родени от съветския режим неизбежно ще изчезнат като него самия. Благодарение на това аурата на нашата родина - Волжка България ще се изчисти - никой повече няма да я обругава. Народът на волжките българи ще излекува раните, нанесени му от съветската болшевишка власт и ще възстанови своя потенциал. Както уместно казва академик Юрий Бегунов, изтъкнатият историк на съвременна Русия, "Българският народ е бил, е и ще бъде вечно жив!" ("Съкровищата на българския народ".СПб., 2007, стр. 3)

Съдържание:

Българската история

Глава I. Турун-Суба, Идел и Сънджак-Булгар.....	стр. 1
Глава II. Стара Велика България и нейните императори.....	стр. 16
Глава III. Хуно-Българската епоха.....	стр. 30
Глава IV. Великата Кубратова България.....	стр. 51
Глава V. Хазарска България.....	стр. 56
Глава VI. Волжка България и Хазарска България.....	стр. 73
Глава VII. Образоването на Велика Волжка България.....	стр. 77
Глава VIII. Междудържавни войни.....	стр. 86
Глава IX. Менгу-Булгар (1236-1437 г.). Кипчако-Български хаканат (1247-1481 г.) и Казанското Българско царство (1437-1552 г.)	стр. 92
Глава X. Самарското Българско царство (1552-1740 г.).....	стр. 101
Глава XI. Волжките българи в българската Руска губерния (1708-1920).....	стр. 104
Глава XII. Борбата на волжките българи срещу политиката на Москва за тяхната "татаризация" (1920-1994 г.).....	стр. 111

Автор: Фаргат Габдул-Хамидович Нурутдинов

БОЛГАР ТАРИХ

Кратка история на българския род

Редактор: Р. Г. Хахимов
Коректор: Р. Н. Хакимова
Технически редактор и компютърна
обработка: Л. В. Магизова

Тираж 200 еземпляра
РТ Редакционно-издателски център при
Министерството на науката и образованието
Казань, улица Дзержинского, 3.

Превел от съвременен руски език на днешния литературен език на дунавските българи:
Добрев, обикновен българин

27.02.2019 г.

Послеслов от преводача:

Преводът беше най-лесната част. Трудното е с малко думи да изкажа какво изпитвах при продължилата няколко месеца работа по него. Днес, както казваме, е модерно да се занимаваш с история. Направих го не от горещото желание да съм модерен, а защото... Нещо ми подсказваше, че има много недоизказано в историята на българите. Срещнах чужди граждани през годините - афганци, индуси, иранци, корейци, китайци, украинци, руси... Да, много руси... Като млад имах основната цел да се забавлявам колкото може повече и по-добре...

Дойдоха други времена, годините летяха. Мислех понякога за хората, които срещнах, като в главата ми изплуваха и реплики, казани от чуждестранните ми приятели кога случайно, кога не... "афганците също са българи", ние в Монголия много уважаваме българите, вие сте големи войници...", "в Корея (южна) знаем за вас, вие сте много стар народ"... "ние от Иран също сме от българите." (само преди десетина години!) Украинците не споменаваха нищичко, за русите бяхме "шибани българи" (това го чух около 1988 г.). Мой познат иракчанин ми беше споменавал за някакъв голям български поет Кул-Гали, не бях чувал дори за него. Е...с "демокрацията" и развиването на компютърните технологии информацията ставаше все по-достъпна и все-повече и повече. Само да му се чете на човек... Започна да ми се чете много – имаше толкова нови за мен неща. Не бях историк, не съм и няма да бъда такъв. По стечение на обстоятелствата знам руски, говорим и писмен. В Рунет можеш да намериш дори готови дисертации, и то безплатно. Интересна ми беше руската история, но още по-интересно беше да разбера, че двата народа са свързани далеч преди "дядо Иван да дойде да ни освободи от турско робство"... После се появиха символите. Канатицата, спиралите, тройната и четворна свастика, приликите на носите, типично българските символи, които разни хора намираха на най-невероятни места по света. Ровех се в сайтове и блогове, събирах каквото можех и сравнявах различни гледища и описания на хора и събитията, свързани с тях и с нас, българите. Близко година смятах, че Аспарух е дошъл с 20 000 човека и завладял земите на днешна Дунавска България. Откъде можех да знам, че българска държава, и то не една - е имало 5000 години преди синът на Кубрат да си хареса Балканите, както и до днес твърдят тук-там? Тенденцията днес е да търсим тракийските си корени. Вярно е, но само отчасти. Ама езика ни, генетиката ни, традициите ни това показвали...

Изводът, който се налагаше постепенно, дойде сам - имаме и тракийска кръв. Получихме я обаче доста преди някой да е чувал и виждал народите, наречени с общото име траки. Всички следи водеха само към едно - далеч преди траките е имало хора, които други хора са наричали българи. Отговорите водеха до нови въпроси, техните отговори – до следващите

въпроси... Много ми помогнаха блогърите – Щапаров, Серафимов и, както се оказа накрая, Вътов. Бях чувал за татарите, нали имаме един период под тяхно управление... Знаех нещичко за Казан, за Киев и реших да потърся по-надълбоко. Не можеше да не стигна и до писаните сведения на волжките българи... Сега, когато този превод е готов, а до края на годината ще приключи и с превода на Джагфар тарих възможно най-пълния, правен досега – виждам колко много от въпросите получиха своите отговори, които не смятам, че някой би могъл да оспори. За мое голямо учудване се оказа, че българин е не просто име на дадена народност, нито пък на някакво племе от диваци, дето смучат кобилешко мляко в свободното от разбой време.

Точно както днес всички заминали за Америка европейци вече приемат себе си като американци – дали бивши британци, поляци или германци, няма значение – така и в българството са влизали и излизали по различно време всякакви племена и народи – буквално Евразийски Български Щати.

Генетиката може да проследи много неща – дори и личния човешки генетичен профил. Да допуснем, че японският ми пралядо се е оженил за нигерийка и са намерили щастието си в днешна София – чии гени ще нося аз, българин ли ще съм или не? Един така зададен въпрос обезсмисля голяма част от резултатите на генетичните изследвания, каквито и да са те. Българи са били и днешните англичани, италианци, някои арабски племена, индийци, японци, шведи...и колкото и странно да звучи, български топоними са намерени и в двете Америки...

Колкото и да се иска на определен кръг хора да бъдем с чисто и ясно потекло - време е да разберем, че това нещо не може да се случи. Просто дедите ни, които са се нарекли в определен момент от времето българи, са дали възможността към тях да се присъедини който пожелае, стига да спазва определени правила – еднакви за всички, без значение на произход, цвят на кожата и вероизповеданието му, като това е продължило до появата на трите основни световни религии.

През хилядолетната история на българските империи в тях са говорени много езици, било е съвсем нормално един човек да знае два, три, дори и повече от тях. Едно от прастарите племена – днес ги наричаме тюрки - успява да направи своя език универсален, "есперанто" за голямата част от българската общност. Припомням простичкото обяснение в "Джагфар тарих" – за да живеят сред тюрките, именците трябвало да научат техния език... Няма да давам примери, има достатъчно изследвано и изписано за тези неща. Факт е, че писаната история на българите е на езици, тюркски по лексика и граматика; факт е, че езикът български тюрки е оставил следи и в европейските езици - днешните италиански, френски, немски и английски езици пазят много от именната система в български тюрки; някои чисто фонетични особености също носят потвърждение за изпитано тюркско влияние върху езиците на европейските народи. Ще ви покажа само окончанията във фамилиите на някои английски благороднически родове – Baron Willoughby de Eresby, (барин!), Sir Walter Selby, Viscount Allenby. Странно как това „by” („би“) напомня за титлата на племенните вождове "бий", какъв е произходът на имената Роджър, Рой (Руа)... Джим, Ашли, Колин? Откъде у италианците имена като Булгаро, Руджеро, Джеронимо... кои са Борджиите? При французите Роже, при индусите Радж, Раджив – нека не ви мъча, в български тюрки името Руджа не е заимствано от европейския запад... Това е само една насока от търсенията ми, тя даде резултати. Българското племе барини (баринджари) се е ползвало със сериозен авторитет в определен исторически период сред българите, засвидетелстван е кан Баринджар. Пита се – откъде имената Беренгария и Беринджър, съответно благороднически при испанци и англичани? Беранже у французите не е по-различно, както виждаме. Име на норвежки крале – Хакон – връзката с титлата хакан (император) в български тюрки не е ли очевидна?

Черешката на тортата беше първият ми успешен опит да прочета българският знак ГҮІ. Ами просто е: в български тюрки джимъ, у прастарите балканци следва да звучи като йим (имен). Знакът на Тангра, както вероятно вече знаете. Ама нямало Тангра – това бил тюркски бог – да, станал е и тюркски. Какво търси този знак върху груба масичка от каменната епоха в

Сапарева баня? Върху етруски урни във Ватикан? На остров Кипър от късната бронзова епоха? Върху монетите на Мерovingите? Да не забравя и Солунската пинтадера, пак от неолитната епоха, о, да, в някоя и друга католическа църква Исус е разпънат на много странен кръст – с формата на Y, а от двете му страни стои по един разбойник или свещеник – няма особена разлика между двете професии впрочем. Ред е на българите – траки да си гледат обувките – това последното е сериозно. На скъпите на сърцето ми ирано- и хуно-произходящи нашенци мога да кажа – да, прави сте. Но заедно, не поотделно!

Още нещичко – скоро в предаване от Индия видях пилот на самолет с името Бахадур. Джоген е държавен знак (печат) у волжките българи – шогун е символът на държавността в Япония. Историята е пълна с изненади.

На престашилите се да прочетат тази книга – не мисля, че ще съжаляват. На историците ни - който още не я е чел, препоръчвам му да го направи. Колко от нея е истина и колко не – да кажат други. Аз само я преведох.

Специални благодарности дължа на двама души, които направиха възможен този превод. На тях ще им ги поднеса лично. Те ми осигуриха възможността да работя по начин, който смятах за немислим – с достатъчно свободно време, докато се занимавам с любимата професия. Чувството беше и е невероятно.

За българите от Дунавска България преведе: Добрев, обикновен българин
28.02.2019 г.